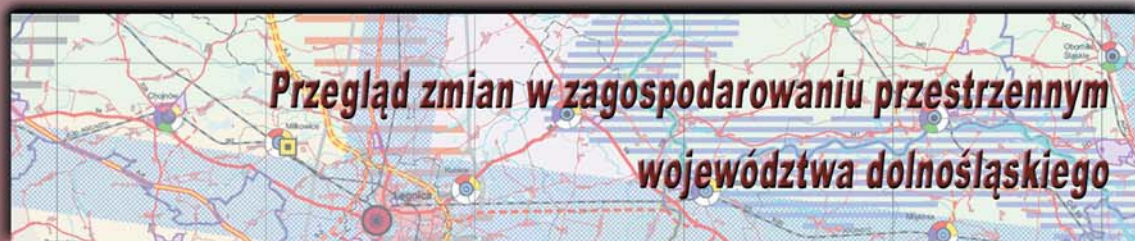

**ZARZĄD
WOJEWÓDZTWA
DOLNOŚLĄSKIEGO**

**WOJEWÓDZKIE BIURO
UBRANISTYCZNE
WE WROCŁAWIU**

OKRESOWA OCENA PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

Wrocław, kwiecień 2006 r.

**Przegląd zmian w zagospodarowaniu przestrzennym województwa
dolnośląskiego**

w okresie od stycznia 2003 r. do grudnia 2005 r.

ZESPÓŁ AUTORSKI:

Kierownictwo zespołu i koordynacja:

mgr inż. arch. Tomasz Polański

mgr inż. arch. Aleksandra Ruzikowska – Chmiel

Główny projektant:

dr inż. arch. Aldona Kożan

Członkowie Zespołu:

mgr inż. Konrad Adamczuk

mgr inż. Robert Banasiak

mgr Maria Bartoszevska

dr inż. arch. Magdalena Belof

dr inż. Jan Blachowski

mgr inż. Renata Cieślak

mgr inż. Marcin Drzymała

mgr inż. Anna Dudziuk-Dudzik

mgr Marzenna Halicka-Borucka

mgr inż. arch. Wojciech Janik

mgr Wojciech Maleszka

mgr inż. Ewa Markowicz-Judycka

mgr inż. Agata Matijczak-Budnicka

licencjat Marta Oleszczuk

mgr inż. arch. Marzena Pasak

mgr inż. Magdalena Pormańczuk

mgr inż. Aleksandra Sieradzka – Stasiak

mgr inż. Elżbieta Strzelczyk

mgr inż. Ewa Szponar

inż. Joanna Waclawek

mgr inż. arch. Agnieszka Wałęga

mgr Dariusz Zięba

Opracowanie komputerowe:

Alicja Brakoniecka

Teresa Lisztwan

Skład i łamanie:

Alicja Brakoniecka

Dyrektor Wojewódzkiego Biura Urbanistycznego we Wrocławiu

mgr inż. arch. Tomasz Polański

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI	3
SPIS TABEL	6
SPIS RYSUNKÓW	7
1. WSTĘP	9
2. GŁÓWNE CELE POLITYKI PRZESTRZENNEJ WOJEWÓDZTWA	9
2.1. CELE WYNIKAJĄCE ZE STRATEGII WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO DO 2020 R.	9
2.2. CELE NADRZĘDNE PZPWD	10
3. SYSTEM OSADNICZY	10
4. STREFY FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNE	11
5. OBSZARY PROBLEMOWE ZRÓŻNICOWANEJ POLITYKI PRZESTRZENNEJ	11
5.1. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE PASMA ODRY W GRANICACH WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO.	12
5.2. OŚ LGOM – BRAMA LUBAWSKA	13
5.3. REGIONALNE STREFY WSPIERANIA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI (RSRP)	13
6. OBSZAR METROPOLITALNY	14
7. AGLOMERACJE I ZESPOŁY MIAST	14
8. SFERA EKOLOGICZNA	15
8.1. ANALIZA ZMIAN OTOCZENIA PRAWNEGO	15
8.2. ODNIESIENIE DO UWARUNKOWAŃ PRZESTRZENNYCH WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO ZAWARTYCH W PZPWD	20
8.3. PRZEGLĄD AKTUALNOŚCI ZAPISÓW ZAWARTYCH W USTALENIACH PZPWD	24
9. SFERA SPOŁECZNA	27
9.1. ANALIZA ZMIAN OTOCZENIA PRAWNEGO	27
9.2. ODNIESIENIE DO UWARUNKOWAŃ PRZESTRZENNYCH WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO ZAWARTYCH W PZPWD	29
9.3. PRZEGLĄD AKTUALNOŚCI ZAPISÓW PLANU, ZAWARTYCH W USTALENIACH PZPWD	42
10. SFERA KULTUROWA	45
10.1. ANALIZA ZMIAN OTOCZENIA PRAWNEGO.	45
10.2. ODNIESIENIE DO UWARUNKOWAŃ PRZESTRZENNYCH WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO ZAWARTYCH W PZPWD	47
10.3. PRZEGLĄD AKTUALNOŚCI ZAPISÓW ZAWARTYCH W USTALENIACH PZPWD	48
11. SFERA GOSPODARCZA	48
11.1. PRZEMYSŁ	48
11.1.1. ANALIZA ZMIAN OTOCZENIA PRAWNEGO	48
11.1.2. ODNIESIENIE DO UWARUNKOWAŃ PRZESTRZENNYCH WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO ZAWARTYCH W PZPWD	51

11.1.3.	PRZEGLĄD AKTUALNOŚCI ZAPISÓW PLANU, ZAWARTYCH W USTALENIACH PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO. _____	57
11.2.	ROLNICTWO I LEŚNICTWO _____	58
11.2.1.	ANALIZA ZMIAN OTOCZENIA PRAWNEGO _____	58
11.2.2.	ODNIESIENIE DO UWARUNKOWAŃ PRZESTRZENNYCH WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO ZAWARTYCH W PZPWD _____	59
11.2.3.	PRZEGLĄD AKTUALNOŚCI ZAPISÓW ZAWARTYCH W USTALENIACH PZPWD _____	60
11.3.	TURYSTYKA I WYPOCZYNEK _____	62
11.3.1.	ANALIZA ZMIAN OTOCZENIA PRAWNEGO _____	62
11.3.2.	ODNIESIENIE DO UWARUNKOWAŃ PRZESTRZENNYCH WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO ZAWARTYCH W PZPWD _____	66
11.3.3.	PRZEGLĄD AKTUALNOŚCI ZAPISÓW PLANU, ZAWARTYCH W USTALENIACH PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO _____	67
12.	SFERA INFRASTRUKTURY _____	67
12.1.	SYSTEM KOMUNIKACJI DROGOWEJ, KOLEJOWEJ I LOTNICZEJ _____	67
12.1.1.	ANALIZA ZMIANY OTOCZENIA PRAWNEGO _____	67
12.1.2.	ODNIESIENIE DO UWARUNKOWAŃ PRZESTRZENNYCH WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO ZAWARTYCH W PZPWD _____	69
12.1.3.	PRZEGLĄD AKTUALNOŚCI ZAPISÓW PLANU, ZAWARTYCH W USTALENIACH PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO _____	71
12.2.	ŻEGLUGA I TRANSPORT WODNY _____	71
12.2.1.	ANALIZA ZMIANY OTOCZENIA PRAWNEGO _____	71
12.2.2.	ODNIESIENIE DO UWARUNKOWAŃ PRZESTRZENNYCH WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO ZAWARTYCH W PZPWD _____	73
12.2.3.	PRZEGLĄD AKTUALNOŚCI ZAPISÓW PLANU, ZAWARTYCH W USTALENIACH PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO _____	74
12.3.	ZAOPATRZENIE W WODĘ I ODPROWADZANIE ŚCIEKÓW _____	75
12.3.1.	ANALIZA ZMIAN OTOCZENIA PRAWNEGO _____	75
12.3.2.	ODNIESIENIE DO UWARUNKOWAŃ PRZESTRZENNYCH WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO ZAWARTYCH W PZPWD _____	75
12.3.3.	PRZEGLĄD AKTUALNOŚCI ZAPISÓW PLANU, ZAWARTYCH W USTALENIACH PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO _____	76
12.4.	GOSPODARKA ODPADAMI _____	76
12.4.1.	ANALIZA ZMIAN OTOCZENIA PRAWNEGO _____	76
12.4.2.	ODNIESIENIE DO UWARUNKOWAŃ PRZESTRZENNYCH WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO ZAWARTYCH W PZPWD _____	77
12.4.3.	PRZEGLĄD AKTUALNOŚCI ZAPISÓW PLANU, ZAWARTYCH W USTALENIACH PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO _____	77
12.5.	ENERGETYKA _____	78
12.5.1.	ANALIZA ZMIAN OTOCZENIA PRAWNEGO _____	78
12.5.2.	ODNIESIENIE DO UWARUNKOWAŃ PRZESTRZENNYCH WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO ZAWARTYCH W PZPWD _____	78
12.5.3.	PRZEGLĄD AKTUALNOŚCI ZAPISÓW PLANU, ZAWARTYCH W USTALENIACH PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO _____	79
12.6.	TELEKOMUNIKACJA _____	80
13.	SYSTEM OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ _____	81
13.1.	ANALIZA ZMIAN OTOCZENIA PRAWNEGO _____	81
13.2.	ODNIESIENIE DO UWARUNKOWAŃ PRZESTRZENNYCH WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO ZAWARTYCH W PZPWD _____	82
13.3.	PRZEGLĄD AKTUALNOŚCI ZAPISÓW PLANU, ZAWARTYCH W USTALENIACH PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO. _____	83

14.	SFERA OBRONNOŚCI I BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO	84
14.1.	ANALIZA ZMIAN OTOCZENIA PRAWNEGO	84
14.2.	PRZEGLĄD AKTUALNOŚCI ZAPISÓW PLANU, ZAWARTYCH W USTALENIACH PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO.	84
15.	ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH	86
16.	WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA	87
16.1.	ANALIZA ZMIAN OTOCZENIA PRAWNEGO	87
16.2.	ODNIESIENIE DO UWARUNKOWAŃ PRZESTRZENNYCH WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO ZAWARTYCH W PZPWD	89
16.3.	PRZEGLĄD AKTUALNOŚCI ZAPISÓW PLANU, ZAWARTYCH W USTALENIACH PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO	91
17.	INSTRUMENTY REALIZACJI POLITYKI PRZESTRZENNEJ	95

SPIS TABEL

TABELA 1	Zmiany ustawodawcze – najważniejsze ustawy i rozporządzenia warunkujące sposób zagospodarowania przestrzennego w sferze ekologicznej.....	15
TABELA 2	Zmiany ustawodawcze – sfera społeczna	27
TABELA 3	Zmiany ustawodawcze – sfera społeczna	28
TABELA 4	Dokumenty podstawowe dla sfery społecznej	28
TABELA 5	Struktura wieku	32
TABELA 6	Tempo wzrostu WOH	42
TABELA 7	Zmiany ustawodawcze – ustawy i rozporządzenia odnoszące się do sfery ochrony dziedzictwa kulturowego.....	46
TABELA 8	Ilość zabytków na Dolnym Śląsku	47
TABELA 9	Zestawienie aktów prawnych omówionych powyżej wraz z miejscem ich publikacji	50
TABELA 10	Zestawienie dokumentów rządowych i samorządowych omówionych powyżej wraz ze ścieżką dostępu do stron internetowych, na których dokumenty te są umieszczone	51
TABELA 11	Zmiany ustawodawcze – rolnictwo i leśnictwo.....	58
TABELA 12	Ustawy, rozporządzenia, zmiany przepisów prawnych w zakresie turystyki w latach 2003-2005	63
TABELA 13	Porównanie systematyki przyjętej dla wyszczególnionych, wiodących form turystyki w Programie rozwoju turystyki w województwie dolnośląskim oraz w PZPWD.....	64
TABELA 14	Ustawy, rozporządzenia, zmiany przepisów prawnych - komunikacja	68
TABELA 15	Plany, strategie, programy, zmiany przepisów prawnych - infrastruktura	68
TABELA 16	Akty prawne, plany, strategie i programu z zakresu żeglugi i transportu wodnego	71
TABELA 17	Ustawy, rozporządzenia, zmiany przepisów prawnych – infrastruktura wodno-kanalizacyjna	75
TABELA 18	Plany, strategie, programy, zmiany przepisów prawnych – infrastruktura wodno-kanalizacyjna	75
TABELA 19	Ustawy, rozporządzenia, zmiany przepisów prawnych – gospodarka odpadami	76
TABELA 20	Plany, strategie, programy, zmiany przepisów prawnych – gospodarka odpadami.....	77
TABELA 21	Ustawy, rozporządzenia, zmiany przepisów prawnych - energetyka.....	78
TABELA 22	Plany, strategie, programy, zmiany przepisów prawnych - energetyka	78
TABELA 23	Zmiany ustawodawcze – najważniejsze ustawy i rozporządzenia z zakresu ochrony przed powodzią.	81
TABELA 24	Zmiany ustawodawcze – najważniejsze ustawy i rozporządzenia warunkujące sposób zagospodarowania przestrzennego w zakresie obronności i bezpieczeństwa	84
TABELA 25	Najważniejsze akty prawne i inne dokumenty regulujące współpracę międzynarodową w zakresie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego.....	87
TABELA 26	Zmiany ustawodawcze – ustawy i rozporządzenia odnoszące się do instrumentów realizacji polityki przestrzennej oraz plany, strategie, programy, które przyjęto po uchwaleniu Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego.....	95
TABELA 27	Dokumenty w trakcie procedury legislacyjnej (plany, strategie, programy)	97

SPIS RYSUNKÓW

RYSUNEK 1	Liczba ludności faktycznie zamieszkałej w województwie dolnośląskim w latach 1998 - 2004.	29
RYSUNEK 2	Przyrost naturalny	30
RYSUNEK 3	Saldo migracji	31
RYSUNEK 4	Liczba ludności wg ekonomicznych grup wieku	31
RYSUNEK 5	Liczba pracujących na 1000 mieszkańców	32
RYSUNEK 6	Stopa bezrobocia rejestrowanego.....	33
RYSUNEK 7	Powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² na 1 osobę.	34
RYSUNEK 8	Ilość szkół wyższych, filii, punktów konsultacyjnych.	35
RYSUNEK 9	Odsetek ludności z wykształceniem wyższym.	36
RYSUNEK 10	Szpitala	38
RYSUNEK 11	Domy i zakłady pomocy społecznej	39
RYSUNEK 12	Liczba osób przypadających na 1 bibliotekę w powiecie.	40
RYSUNEK 13	Ilość bibliotek	40
RYSUNEK 14	Miejsca w kinach	41
RYSUNEK 15	Specjalne Strefy Ekonomiczne w województwie dolnośląskim – dane z dnia 16 lutego 2006 r.	54

1. WSTĘP

Formalne rozpoczęcie prac nad Planem zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego (PZPWD) nastąpiło po podjęciu przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego Uchwały Nr XII/175/99 w dniu 30 lipca 1999 r. Dla nowopowstałego województwa dolnośląskiego (utworzonego z województw: jeleniogórskiego, legnickiego, wałbrzyskiego, wrocławskiego i części województw: kaliskiego i leszczyńskiego) wykonano najpierw syntezę przestrzenną i programową wynikającą z opracowań przestrzennych dawnych województw, a następnie w roku 2000 nowe opracowanie - *Uwarunkowania rozwoju, diagnoza stanu*. Drugą częścią elaboratu planu była *Koncepcja planu*, trzecią *Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego*, który podlegał uchwaleniu i był załącznikiem do Uchwały Sejmiku Województwa Dolnośląskiego Nr XLVIII/873/2002 z dnia 30 sierpnia 2002 r. Od czasu opracowania uwarunkowań rozwoju, diagnozy stanu i planu upłynęło kilka lat, nastąpiło szereg istotnych zmian politycznych, administracyjnych, gospodarczych, prawnych, m.in. związanych z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej.

Istotą przeglądu jest stwierdzenie jakie zaprogramowane zamierzenia zakończono, które ustalenia Planu są aktualne i mogą stanowić fundament zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego, a w których miejscach brak jest spójności z założeniami polityki przestrzennej kraju, znowelizowanymi ustawami i opublikowanymi programami.

Przegląd zmian należy traktować, zarówno jako rejestr najważniejszych zmian jakie dokonały się w przestrzeni jak i wykaz rozbieżności w zakresie obowiązujących przepisów prawnych dotyczących planowania przestrzennego.

2. GŁÓWNE CELE POLITYKI PRZESTRZENNEJ WOJEWÓDZTWA

Główne cele PZPWD, nazwane celami strategicznymi rozwoju przestrzennego województwa, przyjęte są w innym układzie niż w nowej Strategii Województwa Dolnośląskiego do 2020 r. (Uchwała Nr XLVIII/649/2005 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 30 listopada 2005 r.), ale są z nią zbieżne i wymagają tylko poprawek związanych z wejściem Polski do Unii Europejskiej. Są również zgodne z innymi dokumentami nadrzędnymi. Główne zasady zagospodarowania przestrzennego województwa są aktualne.

2.1. CELE WYNIKAJĄCE ZE STRATEGII WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO DO 2020 R.

Wizja

Dolny Śląsk europejskim węzłem rozwoju.

Cele nadrzędne Strategii

Podniesienie poziomu życia mieszkańców Dolnego Śląska oraz poprawa konkurencyjności regionu przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.

Cel „gospodarczy”

Osiągnięcie wysokiego i stabilnego tempa wzrostu i rozwoju gospodarczego oraz poprawa konkurencyjności Dolnego Śląska jako regionu atrakcyjnego do inwestowania i długookresowego prowadzenia innowacyjnej działalności gospodarczej przy wykorzystaniu endogenicznych czynników rozwoju.

Cel „przestrzenny”

Realizacja „otwarcia na Europę” poprzez stymulowanie i umacnianie integracji przestrzennej Dolnego Śląska z Polską i Unią Europejską oraz wewnątrz regionu; aktywna ochrona wartości przyrodniczych i kulturowych oraz kształtowanie środowiska przyrodniczego Dolnego Śląska w oparciu o zasady ekorozwoju

Cel „społeczny”

Stworzenie warunków do poprawy jakości życia, osiągnięcie wysokiego (w skali polskiej i europejskiej) poziomu zaspokojenia potrzeb społecznych w szczególności w przekroju socjalnym, edukacyjnym, kulturowym i zdrowotnym.

2.2. CELE NADRZĘDNE PZPWD

1. Realizacja otwarcia na świat – stymulowanie i umacnianie integracji Polski i UE poprzez pokonywanie barier integracyjnych.
2. Kształtowanie konkurencyjności województwa poprzez tworzenie i rozwój systemu obszarów aktywizacji społecznej i gospodarczej.
3. Tworzenie warunków do poprawy jakości życia, podnoszenie standardu cywilizacyjnego społeczeństwa dla osiągnięcia wysokiego zaspokojenia poziomu potrzeb społecznych.
4. Aktywna ochrona wartości przyrodniczych i kształtowanie środowiska przyrodniczego prowadzące do realizacji ekorozwoju.
5. Ochrona dziedzictwa kulturowego - udostępnienie dziedzictwa kulturowego społeczeństwu i włączenie we współczesne struktury funkcjonalno-przestrzenne.
6. Integracja społeczności województwa.
7. Zapewnienie warunków dla zwiększenia obronności kraju, zapobiegania awariom i klęskom żywiołowym oraz ochrona przed ich skutkami.

3. SYSTEM OSADNICZY**Cele i zasady realizacji**

Cele polityki przestrzennej dla kształtowania układu osadniczego pozostają aktualne.

Kierunki polityki przestrzennej

PZPWD występował o zmianę w zasięgu Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych. Postulował włączenie: z podregionu legnickiego – powiatu wołowskiego oraz z podregionu jeleniogórsko – wałbrzyskiego – powiatu strzelińskiego do podregionu wrocławskiego. Obydwa powiaty mają silne funkcjonalne powiązania z Wrocławiem i są częścią tworzącego się Wrocławskiego Obszaru Metropolitalnego (WOM). Podregion wrocławski i podregion Wrocław utworzyłyby WOM. Jest to ważne ze względu na tworzenie jednorodnych programów rozwojowych. Wprowadzenie zmiany zasięgu jednostek terytorialnych wymaga nowelizacji rozporządzenia Rady Ministrów.

Hierarchię ośrodków przyjęto na podstawie struktury ośrodków i zasięgu ich oddziaływania, zgodnie z Koncepcją polityki przestrzennej zagospodarowania kraju (z dnia 26 lipca 2001 r. M. P. 02. 26. 432.), postulując zmiany dla klasyfikacji Legnicy, Kłodzka i Zgorzelca.

Aktualizacja koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju (przyjęta przez Radę Ministrów we wrześniu 2005 r.) uwzględniła następujący podział dla województwa, który spełnia nasze postulaty:

- miasto pełniące istotne funkcje międzynarodowe i krajowe – Wrocław,
- miasta o funkcjach ponadregionalnych: Wałbrzych, Jelenia Góra, Legnica,
- miasta średniej wielkości stanowiące sieć ośrodków regionalnych: Głogów, Lubin, Bolesławiec, Świdnica, Dzierżonów, Kłodzko, Zgorzelec.

Aktualizacja koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju nie została jeszcze formalnie przyjęta przez Sejm.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 2004 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wprowadzenia Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS) Dz. U. z dnia 1 maja 2004 r., na podstawie art. 40 ust. 2 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. Nr 88, poz. 439, z późn. zm.) wprowadziło zmiany w podziale podział kraju na regiony statystyczne. W poziomie I podzielono Polskę na regiony, województwo dolnośląskie tworzy razem z województwem opolskim **region południowo – zachodni**.

Przegląd aktualności zapisów zawartych w ustaleniach PZPWD

- Plan postulował nadanie miastu Siechnice statusu siedziby gminy (procedura w toku),
- zmiana nastąpiła w statusie miejscowości: Olszyna i Prusice – miejscowości te stały się miastami; zmieniła się wobec tego ilość ośrodków lokalnych – w obowiązującym planie w grupie ośrodków lokalnych były 63 małe miasta i 66 wsi, pełniących funkcje siedzib gminnych; obecnie jest to 65 małych miast i 64 wsie,
- zmiany nastąpiły również w ilości powiatów: miasto Wałbrzych i powiat wałbrzyski połączyły się w jeden powiat, w związku z tym w województwie dolnośląskim funkcjonują 3 miasta na prawach powiatu: Wrocław, Legnica, Jelenia Góra,
- zostały zmienione granice gminy Radwanice na styku z gminą Żukowice (Dankowice obr. Drożów).

4. STREFY FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNE

Plan ustalił 6 stref funkcjonalnych zróżnicowanej polityki przestrzennej:

- Strefa obszarów rolno – leśnych,
- Strefa rolno – przemysłowa,
- Strefa obszarów rolnych Pogórza i Przedgórze Sudetów,
- Strefa górskich obszarów rolno – leśnych Sudetów,
- Strefa o przeważającym udziale funkcji przemysłowej i gospodarczej,
- Strefa związana z rzeką Odrą.

Podział ten został przyjęty zgodnie z poprzednio obowiązującą Strategią rozwoju województwa dolnośląskiego. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 r. nie odniosła się do tego podziału.

Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Dolnośląskiego, opracowana na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego przez Biuro Geodezji i Terenów Rolnych w Legnicy, przy współpracy Biura Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego we wrześniu 2000 r., podzieliła województwo w sposób bardzo podobny na 5 regionów (bez strefy Odry i miast):

- region I – intensywnego rolnictwa,
- region II – rolniczo – rekreacyjny,
- region III – przemysłowo – rekreacyjno – turystyczny,
- region IV – rolniczo – przemysłowy,
- region V – rolniczo – przemysłowo – rekreacyjny.

Różnice występują w funkcjach przewidzianych dla części Strefy obszarów rolnych Pogórza i Przedgórze Sudetów. Plan przewiduje dla w/w strefy oprócz rolnictwa, również rozwój przemysłu, w tym wydobywczego, Strategia tylko funkcję rolniczą (region intensywnego rolnictwa). W strefie górskich obszarów rolno – leśnych Sudetów, pokrywającej się z III regionem przemysłowo – rekreacyjno – turystycznym w Strategii, brak jest w Planie funkcji przemysłowej.

W związku z dużym rozwojem przemysłu i usług w granicach Wrocławskiego Obszaru Metropolitalnego, w szczególności na terenie Węzła Bielańskiego (strefa rolno – przemysłowa) i gospodarczym odradzaniem się obszarów górskich Sudetów, podział na strefy funkcjonalno – przestrzenne wymaga dalszych prac.

5. OBSZARY PROBLEMOWE ZRÓŻNICOWANEJ POLITYKI PRZESTRZENNEJ

5.1. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE PASMA ODRY W GRANICACH WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO.

Problematyka obszarów nadodrzańskich została ujęta w *Studium zagospodarowania przestrzennego pasma Odry w granicach województwa dolnośląskiego* (SZPPO). Ma ono charakter studium obszaru funkcjonalnego i jest związane tematycznie z *Programem dla Odry 2006*. Opracowywane było w latach 2000 – 2002. Weszło w skład Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego jako opracowanie obszaru problemowego.

Celem głównym opracowania jest przyczynienie się do zapewnienia optymalnego zrównoważonego rozwoju obszaru w obrębie pasma Odry.

W SZPPO zapisano Kierunki polityki przestrzennej, m.in.:

- Odra jako oś rozwoju społeczno – gospodarczego, wykorzystująca liczne walory środowiska,
- ochrona wartości przyrodniczych i kulturowych,
- wykorzystanie Odry do rozwoju turystyki i rekreacji,
- zapewnienie bezpieczeństwa powodziowego doliny,
- utrzymanie funkcji transportowej rzeki,
- rozwój energetyki wodnej.

Kierunki polityki przestrzennej wypracowano opierając się na Programie dla Odry 2006, dotyczącym specjalistycznej problematyki ochrony przeciwpowodziowej, zagadnień ekologii i transportu wodnego na obszarze dorzecza Odry w granicach Polski.

Najwięcej zmian związanych z pasmem Odry dokonano w zakresie ochrony przeciwpowodziowej, które zostały omówione w części: *System ochrony przeciwpowodziowej*. Drugi ważny problem - żegluga i transport wodny - omówiono w rozdziale *Żegluga i transport wodny*. Zagadnienia turystyki i wypoczynku związane z Odrą, omówione w części *Turystyka i wypoczynek*, były również przedmiotem wykonanego przez WBU opracowania *Studium zagospodarowania turystycznego dolnośląskich odcinków szlaków wodnych*.

W związku z wprowadzeniem programu Natura 2000 nastąpiły zmiany w systemie ochrony środowiska przyrodniczego, które należy uwzględnić w zagospodarowaniu przestrzennym pasma Odry i wprowadzić do Planu przy aktualizacji dokumentu.

5.2. OŚ LGOM – BRAMA LUBAWSKA

Studium osi rozwoju LGOM – Brama Lubawska zostało opracowane jako odrębne studium obszaru problemowego związanego z, wyznaczoną w *Strategii rozwoju województwa dolnośląskiego*, osią rozwoju gospodarczego, przebiegającą wzdłuż projektowanej drogi ekspresowej S-3. Uchwałą Nr 1300/01 z dnia 24 kwietnia 2001 r. Zarząd Województwa Dolnośląskiego zaakceptował wyniki Studium.

Efektym końcowym Studium był wykaz zadań przewidzianych do realizacji na obszarze opracowania z podziałem na zadania rządowe i samorządowe na poziomie województwa oraz na poziomie gminy, ale realizowane ze wsparciem środków samorządu wojewódzkiego. Wykaz zawiera także zadania realizowane ze środków niepublicznych, posiadające rangę ponadlokalną, np. budowa linii elektroenergetycznych najwyższych napięć 400 kV. Wykaz opierał się w dużej mierze na ustaleniach studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin położonych w granicach opracowania. Rejestr ten wymagałby na dzień dzisiejszy aktualizacji ze względu na realizację niektórych zadań oraz zmian wynikających z opracowania nowych dokumentów.

Jednym z zadań, zapisanych w Studium osi rozwoju LGOM – Brama Lubawska, było zachowanie rezerwy pod autostradę A-3. Zgodnie z *Harmonogramem budowy autostrad i dróg krajowych na lata 2007 – 2013*, który jest załącznikiem do projektu Narodowego Planu Rozwoju, przyjętego przez Radę Ministrów w dniu 6 września 2005 r., a także zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 15 maja 2004 r. w sprawie sieci autostrad i dróg ekspresowych, nie przewiduje się budowy autostrady A-3. Konieczne jest wobec tego, ponowne rozważenie potrzeby utrzymania terenu jako rezerwy pod autostradę A-3.

Ponieważ Studium nie stało się, tak jak to było w przypadku Studium Zagospodarowania Przestrzennego Pasma Odry i Regionalnych Stref Rozwoju Przedsiębiorczości, załącznikiem do planu województwa, jego treści nie będą przedmiotem jego aktualizacji.

5.3. REGIONALNE STREFY WSPIERANIA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI (RSRP)

Podstawą prawną opracowania były nieaktualne obecnie ustawy :

- Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 7 lipca 1994 r. (Dz. U. 99 nr 15 poz.139, ze zmianami),
- Ustawa o zasadach wspierania rozwoju regionalnego z dnia 12 maja 2000 r. (Dz. U. Nr 48 z 14 czerwca 2000 r.)

Nowa ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia z dnia 27 marca 2003 r., wskazuje na możliwość prowadzenia analiz przez samorząd województwa (art. 38. - *Organy samorządu województwa sporządzają plan zagospodarowania przestrzennego województwa, prowadzą analizy i studia oraz opracowują koncepcje i programy, odnoszące się do obszarów i problemów zagospodarowania przestrzennego odpowiednio do potrzeb i celów podejmowanych w tym zakresie prac*).

Podstawą do opracowania tego zagadnienia były dokumenty tworzone na poziomie lokalnym, tj. studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Od stycznia 2003 roku zmiany w polityce przestrzennej gmin były na tyle znaczące, że opracowanie wymaga aktualizacji. Fragmenty regionalnych stref we Wrocławiu, Świdnicy, Oławie, Strzelinie, Brzegu Dolnym, Kobierzycach na mocy rozporządzeń właściwych ministrów, stały się specjalnymi strefami ekonomicznymi.

Uwarunkowania i diagnoza stanu PZPWD nie posiadają zapisów dotyczących regionalnych stref. RSRP zostały zdefiniowane i przeanalizowane w czasie prac nad III etapem planu województwa czyli projektem PZPWD.

Zapis kierunku polityki przestrzennej mówiący o funkcjonowaniu regionalnych stref jest nadal aktualny. Korekty wymagają granice stref, niezbędne jest również przeprowadzenie inwentaryzacji terenów przeznaczonych pod

aktywność gospodarczą w województwie, zapisanych w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

6. OBSZAR METROPOLITALNY

W 2004 r. podjęto wstępne prace nad Wrocławskim Obszarem Metropolitalnym (WrOM). Do chwili obecnej wykonano: wstępną delimitację obszaru, zestawienie i analizę ustaleń - tekstową i graficzną studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz ważniejszych planów miejscowych w granicach obszaru metropolitalnego. Prace prowadzone są wspólnie z Biurem Rozwoju Wrocławia.

Przeprowadzona delimitacja obszaru różni się od przyjętej w PZPWD. Włączono większy obszar uwzględniając akces gmin i różnorodność funkcji terenów. WrOM byłby złożony z projektowanego NUTS 3 Podregionu m. Wrocławia i Podregionu wrocławskiego. Aktualizacja Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju pozostawiła delimitację obszarów metropolitalnych w gestii samorządów regionalnych na etapie opracowania planów zagospodarowania przestrzennego województw (nasz postulat). Jest więc możliwe przyjęcie proponowanych przez nas granic przy opracowaniu Planu zagospodarowania przestrzennego Wrocławskiego Obszaru Metropolitalnego i zmiany planu województwa w tym zakresie.

WROCLAWSKI OBSZAR METROPOLITALNY

W skład Wrocławskiego Obszaru Metropolitalnego wchodzi:

- **Podregion m. Wrocław – Wrocław,**
- **Podregion wrocławski:**

powiat milicki:	Cieszków gm. w., Krośnice gm. w., Milicz gm. m. - w.,
powiat oleśnicki:	Bierutów gm. m. – w., Dobroszyce gm. w., Dziadowa Kłoda gm. w., Międzybórz gm. m - w., Oleśnica m., Oleśnica gm. – w., Syców gm. m - w., Twardogóra gm. m. – w.
powiat oławski:	Domaniów gm. w., Jelcz – Laskowice gm. m. – w., Oława m., Oława gm. w.,
powiat średzki:	Kostomłoty gm. w., Malczyce gm. w., Miękinia gm. w., Środa Śląska gm. m. – w., Udanin gm. w.
powiat trzebnicki:	Oborniki Śląskie gm. m. – w., Prusice gm. m. – w., Trzebnica gm. m. – w., Wisznia Mała gm. w., Zawonia gm. w., Żmigród gm. m. – w.
powiat wołowski:	Brzeg Dolny gm. m. – w., Wińsko gm. w., Wołów gm. m. – w.
powiat wrocławski:	Czernica gm. w., Długołęka gm. w., Jordanów Śląski gm. w., Kąty Wrocławskie gm. m. – w., Kobierzyce gm. w., Mietków gm. w., Sobótka gm. m. - w.,
powiat strzeliński:	Borów gm. w., Kondratowice gm. w., Przeworno gm. w., Strzelin gm. m. – w., Wiązów gm. m. –w.

7. AGLOMERACJE I ZESPOŁY MIAST

Założone w planie kierunki polityki przestrzennej są realizowane i nie wymagają korekty.

8. SFERA EKOLOGICZNA

8.1. ANALIZA ZMIAN OTOCZENIA PRAWNEGO

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego (PZPWD) oparto na diagnozie stanu z 2000 roku. W ciągu tego okresu nastąpiło szereg zmian, m.in. związanych z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej i wynikających stąd zmianach w przepisach prawa.

Uchwałą Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 8 maja 2003 r. (MP Nr 33 z 2003, poz.433) została przyjęta *Polityka ekologiczna Państwa na lata 2003 – 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 – 2010*. Stanowi ona aktualizację i uszczegółowienie długookresowej *II Polityki ekologicznej państwa*, przede wszystkim w nawiązaniu do priorytetowych kierunków działań, określonych w VI Programie działań Unii Europejskiej w dziedzinie środowiska.

TABELA 1 **Zmiany ustawodawcze – najważniejsze ustawy i rozporządzenia warunkujące sposób zagospodarowania przestrzennego w sferze ekologicznej**

L.P.	NAZWA AKTU PRAWNEGO	MIEJSCE I DATA PUBLIKACJI
1.	USTAWA z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska	Dz. U. Nr 62 z 2001 r., poz. 627 z późn. zmianami
2.	USTAWA z dnia 14 lutego 2003 r. o zmianie ustawy o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia oraz ustawy - Prawo ochrony środowiska	Dz. U. Nr 46 z dnia 18 marca 2003 r., poz. 392
3.	USTAWA z dnia 3 października 2003 r. o zmianie ustawy - Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw	Dz. U. Nr 190. z dnia 7 listopada 2003 r., poz.1865
4.	USTAWA z dnia 19 lutego 2004 r. o zmianie ustawy - Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw	Dz. U. Nr 49 z dnia 26 marca 2004 r., poz. 464
5.	USTAWA z dnia 18 maja 2005 r. o zmianie ustawy - Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw ¹	Dz. U. Nr 113 z dnia 27 czerwca 2005 r., poz.954
6.	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych.	Dz. U. Nr 155 z dnia 23 września 2002 r., poz. 1298
7.	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi	Dz. U. Nr 165 z dnia 4 października 2002 r., poz. 1359
8.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko	Dz. U. Nr 257 z dnia 3 grudnia 2004 r., poz., 2573, zm. Dz. U. NR 92 z 2005 r., poz. 769
9.	USTAWA z dnia 3 czerwca 2005 r. o zmianie ustawy - Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw	Dz. U. Nr 130 z dnia 15 lipca 2005 r., poz. 1087
10.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2002 r. w sprawie przebiegu granic obszarów dorzeczy, przyporządkowania zbiorników wód podziemnych do właściwych obszarów dorzeczy, utworzenia regionalnych zarządów gospodarki wodnej oraz podziału obszarów dorzeczy na regiony wodne.	Dz. U. Nr 232 z dnia 27 grudnia 2002 r., poz. 1953
11.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 grudnia 2002 r. w sprawie śródlądowych wód powierzchniowych lub ich części stanowiących własność publiczną	Dz. U. Nr 16. z dnia 4 lutego 2003 r., poz. 149
12.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie kryteriów wyznaczania wód wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych	Dz. U. Nr 241. z dnia 31 grudnia 2002 r., poz. 2093
13.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu i trybu opracowywania planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy oraz warunków korzystania z wód regionu wodnego	Dz. U. Nr 126 z dnia 3 czerwca 2004 r., poz. 1318
14.	USTAWA z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody	Dz. U. Nr 92 z dnia 30 kwietnia 2004 r., poz. 880
15.	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000	Dz. U. Nr 229 z dnia 21 października 2004 r., poz. 2313
16.	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2005 r. w sprawie trybu i zakresu opracowania projektu planu ochrony dla obszaru Natura 2000,	Dz. U. Nr 61 z dnia 15 kwietnia 2005 r., poz. 549
17.	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2005 r. w sprawie rodzajów, typów i podtypów rezerwatów przyrody	Dz. U. Nr 60 z dnia 14 kwietnia 2005 r., poz. 533
18.	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody	Dz. U. Nr 94 z dnia 30 maja 2005 r., poz. 794
19.	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 maja 2005 r. w sprawie typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, wymagających ochrony w formie wyznaczenia obszarów Natura 2000	Dz. U. Nr 94 z dnia 30 maja 2005 r., poz. 795

20.	USTAWA z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze, z dnia 1 marca 1994 r.) z późniejszymi zmianami	Dz. U. Nr 27, z dnia 1 marca 1994 r., poz. 96 z późniejszymi zmianami
21.	USTAWA z dnia 18 grudnia 2003 r. o zmianie ustawy - Prawo geologiczne i górnicze z dnia 29 grudnia 2003 r.	Dz. U. Nr 223. z 2003 r. poz. 2219
22.	USTAWA z dnia 22 kwietnia 2005 r. o zmianie ustawy - Prawo geologiczne i górnicze oraz ustawy o odpadach, z dnia 23 maja 2005 r.	Dz. U. Nr 90 z 2005 r., poz. 758
23.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2001 r. w sprawie złóż wód podziemnych zaliczonych do solanek, wód leczniczych i termalnych oraz złóż innych kopalin leczniczych, a także zaliczenia kopalin pospolitych z określonych złóż lub jednostek geologicznych do kopalin podstawowych. z dnia 31 grudnia 2001 r.)	Dz. U. Nr .156, z dnia 31 grudnia 2001 r., poz. 1815
24.	Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 10 grudnia 2003 r. w sprawie określenia wód powierzchniowych wrażliwych na zanieczyszczenia związkami azotu z źródeł rolniczych oraz obszarów szczególnie narażonych, z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć	Dz. Urz. W.D. Nr 2 z 2004 roku z dnia 07.01.2004 r., poz.38
25.	Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej We Wrocławiu z dnia 25 czerwca 2004 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie określenia wód powierzchniowych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszarów szczególnie narażonych, z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć	Dz. Urz. W.D. z 2004 Nr 129, poz. 2219
26.	Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej We Wrocławiu z dnia 26 kwietnia 2004 r. w sprawie wprowadzenia programu działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych	Dz. Urz. W.D. z 2004 Nr 79, poz.1534
27.	Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej We Wrocławiu z dnia 26 kwietnia 2004 r. w sprawie wprowadzenia programu działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych	Dz. Urz. W.D. z 2004 Nr 79, poz.1535

Poza wymienioną powyżej aktualizacją Polityki Ekologicznej Państwa na szczeblu krajowym powstały dokumenty:

- **Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej¹,**
- **Krajowy program zwiększania lesistości - aktualizacja 2003 r.²**

Jak wspomniano wcześniej od stycznia 2005 r. prowadzone są prace nad Projektem Sektorowego Programu Operacyjnego Środowisko.

Aktualizacja Strategii rozwoju województwa dolnośląskiego do 2020 w sferze przestrzennej, w priorytecie „Zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego społeczeństwa i gospodarki” formułuje następujące działania:

- poprawa jakości powietrza atmosferycznego,
- poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych ich ochrona oraz ochrona ich zlewni,
- ograniczenie negatywnego oddziaływania odpadów komunalnych i przemysłowych na środowisko,
- podniesienie jakości gleb zdegradowanych i zrehabilitowanych,
- ochrona zasobów naturalnych poprzez ich racjonalne wykorzystanie,
- utrzymanie i ochrona obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, podniesienie różnorodności biologicznej i krajobrazowej,
- ograniczenie skutków nadzwyczajnych zagrożeń środowiska,
- propagowanie wiedzy ekologicznej,
- zapewnienie ochrony przeciwpowodziowej i zwiększenie retencji wód, w szczególności poprzez zapewnienie realizacji programu dla „Odry – 2006”,
- zapewnienie warunków przestrzennych i odpowiednich warunków ekologicznych dla utrzymania i rozwoju funkcji uzdrowiskowych,
- monitoring wszystkich elementów środowiska.

Działania te są zbieżne z celami i zasadami realizacji polityki przestrzennej w sferze ekologicznej zawartymi w PZPWD. Nie są jednak tak szczegółowe jak, określone w PZPWD, kierunki działań.

¹ źródło: strona internetowa Ministerstwa Środowiska: <http://biodiv.mos.gov.pl/biodiv>

² źródło: strona internetowa Ministerstwa Środowiska.: http://www.mos.gov.pl/1/materialy_informacyjne/raporty_opracowania

W 2003 roku został opracowany, przez Regionalną Dyрекcyję Lasów Państwowych we Wrocławiu, i jest wdrażany *Regionalny Program Operacyjny Polityki Leśnej Państwa*. Jego zasadniczym celem jest uwzględnienie w prowadzonej w skali Dolnego Śląska gospodarce leśnej wytycznych i założeń Polityki Leśnej Państwa.

Ponadto na koniec 2005 r. zakończono prace nad *Opracowaniem ekofizjograficznym dla województwa dolnośląskiego*. Dokument ten będzie stanowić podstawę aktualizacji PZPWD w sferze ekologicznej.

Geologia i surowce mineralne

Zmianom poddano Ustawę Prawo geologiczne i górnicze (tab. 1). Dotyczą one m.in. wdrażania dyrektyw WE i decyzji Rady WE (np. dyrektywa 94/22/WE z dnia 30 maja 1994 r. w sprawie warunków udzielania i korzystania z zezwoleń na poszukiwanie, badanie i produkcję węglowodorów - Dz. Urz. WE L 164 z 30.06.1994).

Ustawa z dnia 22 kwietnia 2005 r. o zmianie ustawy - Prawo geologiczne i górnicze oraz ustawy o odpadach (Dz. U. z dnia 23 maja 2005 r.) zmienia zapisy artykułów dotyczących m.in.: definicji obszaru górniczego, wydobywania kopalin leczniczych, składowania odpadów w górotworze.

Zaktualizowano Politykę Energetyczną Państwa Obwieszczeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 1 lipca 2005 r. w sprawie polityki energetycznej państwa do 2025 r.

Rada Ministrów przyjęła w dniu 27 kwietnia 2004 r. dokument *Restrukturyzacja górnictwa węgla kamiennego w latach 2004 – 2006 oraz strategia na lata 2007 – 2010*, wg którego na obszarze Dolnośląskiego Zagłębia Węglowego (DZW) w 2000 roku zakończono wydobycie węgla a zasoby odpowiadające parametrom bilansowym, w obszarach zaniechanych (369 mln t.) traktowane są, w bilansie zasobów Kopalin, jako pozabilansowe.

Aktualne pozostają:

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2001 r. w sprawie złóż wód podziemnych zaliczonych do solanek, wód leczniczych i termalnych oraz złóż innych kopalin leczniczych, a także zaliczenia kopalin pospolitych z określonych złóż lub jednostek geologicznych do kopalin podstawowych (Dz. U. z dnia 31 grudnia 2001 r.),
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie ustalenia siedzib i właściwości miejscowej okręgowych urzędów górniczych oraz zniesienia Okręgowego Urzędu Górniczego w Wałbrzychu (Dz. U. z dnia 1 lipca 2002 r.),
- Ustawa z dnia 6 lipca 2001 r. o zachowaniu narodowego charakteru strategicznych zasobów naturalnych kraju. (Dz. U. z dnia 11 września 2001 r.).

Wody podziemne i powierzchniowe

Podstawy prawne ochrony i gospodarowania zasobami wodnymi określają: ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. 2001 Nr 62 poz. 627 z późn. zm.) oraz ustawa Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001 r. (Dz.U. 2001. Nr 115 poz. 1229 z późn. zm.). Pierwsza z nich została scharakteryzowana wcześniej. Istotnym zmianom poddano przepisy prawa wodnego, związane m.in. z wdrażaniem dyrektyw WE i decyzji Rady WE. Są to:

- Dyrektywa Rady 76/464/WE z dnia 4 maja 1976 r. w sprawie zanieczyszczenia spowodowanego przez niektóre substancje niebezpieczne odprowadzane do środowiska wodnego Wspólnoty,
- Dyrektywa Rady 80/68/WE z dnia 17 grudnia 1979 r. w sprawie ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem spowodowanym przez niektóre substancje niebezpieczne,
- Dyrektywa Rady 91/676/EWG z 12 grudnia 1991 r. dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego.

Ostatnia nowelizacja miała miejsce 3 czerwca 2005 r. Ustawą o zmianie ustawy - Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 130, poz. 1087, z dnia 15 lipca 2005 r.).

Wprowadzono przepisy wykonawcze (tab. 1):

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2002 r. w sprawie przebiegu granic obszarów dorzeczy, przyporządkowania zbiorników wód podziemnych do właściwych obszarów dorzeczy, utworzenia regionalnych zarządów gospodarki wodnej oraz podziału obszarów dorzeczy na regiony wodne (Dz. U. z dnia 27 grudnia 2002 r.),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie kryteriów wyznaczania wód wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych. (Dz. U. z dnia 31 grudnia 2002 r.),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu i trybu opracowywania planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy oraz warunków korzystania z wód regionu wodnego (Dz. U. z dnia 3 czerwca 2004 r.),
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie naturalnych wód mineralnych, naturalnych wód źródłanych i wód stołowych.

Wdrożone w 2003 roku akty wykonawcze określają ponadto sposoby prowadzenia monitoringu wód powierzchniowych i ich oceny w powiązaniu z przeznaczeniem danej zlewni lub jej części., m.in.: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 lutego 2004 r. w sprawie klasyfikacji dla prezentowania stanu wód powierzchniowych i podziemnych, sposobu prowadzenia monitoringu oraz sposobu interpretacji wyników i prezentacji stanu tych wód (Dz. U. 2004 Nr 32 poz. 284).

Ochrona zasobów glebowych

Najważniejsze istniejące w Polsce przepisy dotyczące ochrony powierzchni ziemi, zwłaszcza standardów jakości ziemi nie są inspirowane ani wymagane przez prawo wspólnotowe.

Na regulację dotyczącą ochrony powierzchni ziemi składają się przede wszystkim przepisy dotyczące:

- tzw. powszechnej ochrony powierzchni ziemi, tj. ochronie wszelkich gruntów, niezależnie od ich statusu,
- ochrony gruntów rolnych i leśnych.

Szczegóły ochrony gruntów rolnych i leśnych - określają przepisy ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. Nr 16, poz. 78, z 1997 r. Nr 60, poz. 370, Nr 80, poz. 505 i Nr 160, poz. 1079, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 oraz z 2000 r. Nr 12, poz. 136 i Nr 120, poz. 1268).

Obowiązek prowadzenia monitoringu gleby i ziemi w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wynika z zapisów art. 26 oraz art. 109 ustawy - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62/01, poz. 627 z późn. zm.), przy czym okresowe badania jakości gleby i ziemi należą do zadań własnych starosty. Starosta prowadzi, aktualizowany corocznie, rejestr zawierający informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie standardów jakości gleby lub ziemi.

W 2002 roku ukazało się Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie standardów jakości gleb oraz standardów jakości ziemi (Dz.U. Nr 165/02, poz. 1359), określające wartości dopuszczalne stężeń w glebie i ziemi metali, zanieczyszczeń nieorganicznych, węglowodorowych, węglowodorowych chlorowanych, środków ochrony roślin i pozostałych zanieczyszczeń.

Ponieważ powyższe rozporządzenie w sprawie standardów jakości gleb oraz standardów jakości ziemi nie uwzględnia podstawowych właściwości gleb, takich jak jej odczyn, skład granulometryczny i zawartość próchnicy, dla prawidłowej oceny jakości gleb, stosuje się także wytyczne IUNG, pozwalające ocenić zawartość metali ciężkich w glebie w VI stopniowej skali, gdzie stopień 0 oznacza zawartość naturalną, a VI bardzo silne zanieczyszczenie Zn, Pb, Cu, Cd, Cr lub Ni [Kabata-Pendias i inni, 1995].

Kontrola chemicznego zanieczyszczenia gleb prowadzona jest w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

Ochrona zasobów leśnych

Ochrona lasów i ograniczanie negatywnych skutków zagrożeń jest wymieniana jako jedno z głównych zadań gospodarki leśnej w przyjętej przez Radę Ministrów RP w 1997 roku „Polityce Leśnej Państwa”.

Zasady zachowania, ochrony i powiększania zasobów leśnych oraz zasady gospodarki leśnej w powiązaniu z innymi elementami środowiska i z gospodarką narodową określa Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach nowelizowana w latach późniejszych (j. t. Dz. U. Nr 45 z 2005 r., poz. 435 z późn. zmianami). Przepisy ustawy stosuje się do lasów, bez względu na formę ich własności.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 cytowanej wyżej ustawy w celu zapewnienia powszechnej ochrony lasów właściciele lasów są zobowiązani do kształtowania równowagi w ekosystemach leśnych i podnoszenia naturalnej odporności drzewostanów.

Ochrona zasobów przyrodniczych i krajobrazowych

W prawie wspólnotowym dwie główne dyrektywy dotyczące ochrony przyrody to:

- Dyrektywa 92/43/EWG z 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory zwana dyrektywą habitatową lub siedliskową,
- Dyrektywa 79/409/EWG z 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa zwana dyrektywą ptasią.

Istnieją również dyrektywy dotyczące ochrony zwierząt, a także szereg wspólnotowych rozporządzeń mających zastosowanie w ochronie przyrody i zwierząt.

Polska jest też stroną wielu umów międzynarodowych dotyczących ochrony przyrody.

Cele, zasady i formy ochrony przyrody żywej i nieożywionej oraz krajobrazu określa obecnie ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz.U. Nr 92 z 30.04.2004 r., poz. 880).

Zgodnie z cytowaną ustawą celem ochrony przyrody jest:

- utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów,
- zachowanie różnorodności biologicznej,
- zachowanie dziedzictwa geologicznego i paleontologicznego.

Przewidziane przez ustawę formy ochrony przyrody to: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe a także ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Cele ochrony przyrody z godnie z art. 3 realizowane są m.in. przez uwzględnianie wymagań ochrony przyrody w strategiach oraz planach zagospodarowania przestrzennego województw.

Ochrona powietrza atmosferycznego

W prawie wspólnotowym kwestie ochrony powietrza uregulowane są w szeregu dyrektyw oraz rozporządzeń, które muszą być brane pod uwagę przy interpretacji prawa polskiego.

Na system ochrony powietrza składają się regulacje dotyczące dwóch głównych aspektów:

- jakości powietrza,
- kontroli emisji do powietrza, głównie pozwoleń na emisję gazów i pyłów.

Zgodnie z art. 87 ustawy Prawo ochrony środowiska, oceny jakości powietrza dokonuje się w strefach. Przy czym strefę stanowi:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców większej niż 250 tysięcy,
- obszar powiatu nie wchodzący w skład aglomeracji.

Oceny jakości powietrza i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska.

Sposoby, metody i zakres dokonywania ocen jakości powietrza określono w takich aktach wykonawczych jak:

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 czerwca 2002 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów niektórych substancji w powietrzu, alarmowych poziomów niektórych substancji w powietrzu oraz

marginesów tolerancji dla dopuszczalnych poziomów niektórych substancji (Dz. U. Nr 87 z dnia 27 czerwca 2002 r., poz. 796),

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 czerwca 2002 r. w sprawie oceny poziomów substancji w powietrzu. (Dz. U. Nr 87 z dnia 27 czerwca 2002 r., poz. 798).

Ochrona przed hałasem

Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności przez:

- utrzymanie poziomu hałasu poniżej poziomu dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie;
- zmniejszenie poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

Na regulację prawną w dziedzinie ochrony przed hałasem składają się obecnie przepisy mówiące o:

- standardach jakości środowiska,
- kontroli emisji hałasu, czyli pozwoleniach na emitowanie hałasu.

Zgodnie z art. 117 ustawy Prawo ochrony środowiska, oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu określonych wskaźnikami hałasu oraz z uwzględnieniem pozostałych danych, w szczególności demograficznych oraz dotyczących sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu.

Obowiązkowo oceny stanu akustycznego środowiska dokonuje się dla:

- aglomeracji o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy,
- terenów poza aglomeracjami, na których eksploatacja takiego obiektu jak, droga, linia kolejowa lub lotnisko może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach.

Na potrzeby oceny stanu akustycznego środowiska, starosta sporządza, co 5 lat, mapy akustyczne, które mają stanowić podstawowe źródło danych wykorzystywanych do:

- informowania społeczeństwa o zagrożeniach środowiska hałasem,
- opracowania danych dla państwowego monitoringu środowiska,
- tworzenia i aktualizacji programów ochrony środowiska przed hałasem.

8.2. ODNIESIENIE DO UWARUNKOWAŃ PRZESTRZENNYCH WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO ZAWARTYCH W PZPWD

Geologia i surowce mineralne

W rozpatrywanym okresie (od zakończenia diagnozy stanu PZPWD) nie zmieniły się istotnie zasoby bilansowe i przemysłowe kopalin użytecznych w województwie, nie udokumentowano nowych dużych złóż kopalin znaczących dla gospodarki w skali ponadregionalnej i krajowej.

Analiza bilansów kopalin użytecznych i wód podziemnych w Polsce (PIG, 1999-2005) wskazuje, że wydobycie wśród najważniejszych grup surowców skalnych na Dolnym Śląsku po okresie krótkotrwałego spadku od kilku lat zwiększa się. Niewielki przyrost liczby złóż związany jest z udokumentowaniem nowych bądź uszczegółowieniem rozpoznania już istniejących.

Górnictwo surowców skalnych (m.in.: kamienie drogowe i budowlane (KDiB), kruszywa naturalnego, surowców ilastych) cechuje się stosunkowo dużą dynamiką zmian związaną z trendami panującymi na rynkach surowców mineralnych.

Prowadzi się prace poszukiwawcze złóż węglowodorów (gazu ziemnego i ropy naftowej) na podstawie wydanych koncesji na poszukiwanie złóż tych kopalin w północnej części województwa.

Nie uległy większej zmianie horyzonty czasowe eksploatacji najważniejszych gospodarczo złóż kopalin w regionie: węgla brunatnego w Niecce Żytawskiej oraz złóż rud miedzi i srebra na Monoklinie Przesudeckiej. W przyszłości planowane jest udostępnienie złoża rud miedzi „Głógów Głęboki - Przemysłowy” (KGHM, 2005). Rozważana hipotetycznie w przyszłości, w PZPWD, eksploatacja części złóż węgla brunatnego na Monoklinie Przesudeckiej uwarunkowana jest zapisami Polityki Energetycznej Państwa.

Rozpoznany potencjał zasobowy kopalin (szczególnie w grupie kopalin skalnych) jest w znacznym stopniu zagospodarowany. Część pozostałych, nieeksploatowanych złóż, posiada ograniczone możliwości wykorzystania ze względu na priorytety ochrony środowiska.

Powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych w wyniku działalności górniczej i hutniczej, wymagających rekultywacji, wyniosła na koniec 2004 roku 6903 ha, a całkowita pow. takich terenów w województwie - 8378 ha i nieznacznie zmieniła się w stosunku do roku 2003 - 8369 ha (GUS, 2005). Stawia to Dolny Śląsk na 2 miejscu w kraju pod względem powierzchni takich gruntów. W 2004 roku rekultywacji poddano 337 ha (o 87 ha mniej niż w 2003) a zagospodarowaniu 210 ha (127 ha więcej niż w 2003) gruntów z przeznaczeniem na cele rolne lub leśne.

Wody podziemne i powierzchniowe

Wg danych GUS i WIOŚ województwo dolnośląskie jest jednym z uboższych w zasoby wodne obszarów Polski. Podstawowe grupy jej użytkowania to: gospodarka komunalna, przemysł, rolnictwo i leśnictwo. Pobór wody z ujęć powierzchniowych i podziemnych ulegał systematycznemu obniżeniu od początku lat 90-tych, ale w ostatnich latach trend ten uległ wyhamowaniu i pobór wody utrzymuje się podobnym poziomie. Na koniec 2004 roku zasoby eksploatacyjne **wód podziemnych** w województwie wynosiły 761,4 hm³ i były większe niż w roku poprzednim o 3,7 hm³ i o 5,4 hm³ większe niż w 2002 (GUS, 2005). W tym zasoby z utworów czwartorzędowych wyniosły 519,3 hm³ a trzeciorzędowych 171,0 hm³ (PIG, 2005). W ostatnim 5-leciu nastąpił niewielki wzrost zasobów eksploatacyjnych. Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności wyniósł 456,0 hm³ (2004).

Opracowywane są sukcesywnie dokumentacje hydrogeologiczne dla poszczególnych Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP), które weryfikują ich status, uszczegółwiają, charakteryzują je, parametry hydrogeologiczne oraz ustalają zasoby dyspozycyjne tych jednostek. Wśród 18 GZWP w granicach województwa 3 posiadają dokumentacje hydrogeologiczne. Są to:

- GZWP nr 319 Prochowice-Środa,
- GZWP nr 320 Pradolina rzeki Odra,
- GZWP nr 322 – Zbiornik Oleśnica.

Prace te spowodowały znaczne korekty przebiegu granic dwóch pierwszych wymienionych jednostek. Trwają prace nad opracowaniami dla kolejnych 2 zbiorników. W chwili obecnej kwestia ochrony obszarów zasilania GZWP pozostaje nierozwiązana – brak jest wymaganych aktów wykonawczych.

Wyniki badań jakości wód podziemnych realizowanych przez WIOŚ, PIG oraz w ramach programów Państwowego Monitoringu Środowiska (PIOŚ-GIOŚ) wykazują tendencję nieznacznego polepszania się ich jakości. W 2004 roku do I, II, III, IV i V klasy czystości zaliczono odpowiednio 4%, 30%, 42%, 22% i 2% badanych wód (WIOŚ, 2005). Trzy pierwsze uznawane są za dobrej jakości. Wody poziomu czwartorzędowego stanowią od 67,5% do 82% wód czystych, poziomu trzeciorzędowego 95% a kredowego ok. 87% (WIOŚ, 2005, PIG, 2005).

Badania **wód mineralnych i leczniczych** prowadzone przez WIOŚ we Wrocławiu wykazują, na niektórych obszarach współwystępowania tych wód oraz wód zwykłych, wyraźny wpływ eksploatacji tych drugich na jakość wód mineralnych. Ma to miejsce w rejonie Kudowy. Ponadto wykazują, że obok wskaźników decydujących o składzie określonej wody mineralnej pojawiają się wskaźniki „obce” mające wpływ na jakość wód. Pobór wód mineralnych i leczniczych ze złóż objętych koncesją na eksploatację wyniósł ogółem 1 191 546,95 m³/rok w 2004 roku i był zbliżony do poboru z 2002 roku (PIG, 2003, 2005).

Badania **wód powierzchniowych** obejmuje 52 rzeki oraz 6 największych zbiorników zaporowych. Zagrożenie dla ich stanu stanowią źródła punktowe (komunalne oczyszczalnie ścieków), ścieki sanitarno-bytowe odprowadzane

bez należytego oczyszczania. Jednak, podobnie jak zużycie wody systematycznie obniża się ilość ścieków. Równocześnie wzrasta ilość oczyszczalni komunalnych na Dolnym Śląsku. W wyniku korzystnych zmian w gospodarce wodno-ściekowej następuje stała i systematyczna poprawa stanu jakości rzek regionu. Głównymi parametrami, mającymi wpływ na klasyfikację ogólną rzek, są stężenia substancji biogennych, zwłaszcza fosforu i fosforanów oraz liczba bakterii coli.

W 2004 roku przeprowadzono kompleksową ocenę jakości wód powierzchniowych, pierwszą od wprowadzenia nowych przepisów prawnych i uwzględniającą przeznaczenie i użytkowanie tych wód. Najnowsze rezultaty badań klasyfikują wody powierzchniowe województwa w następujących klasach: II – 2,2%, III – 48,2%, IV – 36,7% i V – 12,9%. Nie stwierdzono I klasy czystości w punktach pomiarowych. Nie uległa zmianie tendencja do bardzo powolnego, ale stalego zmniejszania się poziomu zanieczyszczeń (WIOŚ, 2005).

Przeprowadzone badania jakości wód w obszarach wrażliwych na oddziaływanie związków azotu pochodzenia rolniczego wskazują na zagrożenie tych wód. Główne źródła zanieczyszczeń znajdują się poza granicami województwa.

Gleby

Powierzchnia gruntów użytkowanych rolniczo według stanu na 01.01.1999 r. wynosiła 1 163 574 ha (co stanowiło 58,3% powierzchni ogólnej gruntów), natomiast na dzień 01.01.2004 r. – 1 156 074 ha (co stanowiło 58,05 % ogólnej powierzchni gruntów w województwie). Powierzchnia użytkowana rolniczo zmniejszyła się zatem nieznacznie.

W 2004 r. w województwie dolnośląskim prowadzono badania gleb na terenach bezpośrednio zagrożonych zanieczyszczeniami (WIOŚ) i na terenach użytkowanych rolniczo (SChR).

Znaczną zawartość metali ciężkich w glebach stwierdzono na obszarach dawnej eksploatacji górniczej na Dolnym Śląsku, chromu wokół hałdy zlikwidowanej Huty „Siechnice” oraz arsenu i miedzi w powiecie głogowskim, a także arsenu na terenie gmin Bogatynia i Zgorzelec.

Lasy

Powierzchnia lasów i gruntów zadrzewionych i zakrzewionych według stanu na 01.01.1999 r. wynosiła 581 572 ha (28,3 % powierzchni ogólnej). W dniu 01.01. 2004 r. powierzchnia ewidencyjna gruntów leśnych oraz zadrzewionych wynosiła 594 471 ha (co stanowiło 29,8 % powierzchni ogólnej gruntów w województwie). Lesistość województwa zwiększyła się zatem o 1,5 %.

Powierzchnia kompleksów leśnych, w których przeważają drzewostany o zróżnicowanej budowie i składzie gatunkowym wynosi 39% powierzchni leśnej województwa. Są to głównie siedliska łęgowe w Dolinie Bystrzycy - nadleśnictwo Miękinia, wyżynne - w takich nadleśnictwach jak Lwówek Śląski, Złotoryja, Jawor, Świdnica, Masyw Ślęży – nadleśnictwo Miękinia, Henryków oraz siedliska lasów górskich w dolnej części regla dolnego w nadleśnictwach Wałbrzych, Jugów, Bardo Śląskie.

Drzewostany w kompleksach dzielnicy Sudetów Zachodnich (nadleśnictwa Świeradów Zdrój, Szklarska Poręba i Śnieżka), gdzie proces zamierania drzewostanów świerkowych doprowadził do całkowitego lub częściowego wylesienia, olbrzymim wysiłkiem leśników zostały odnowione. Obecnie występują tam uprawy i młodniki. Drzewostany świerkowe, które uległy przerzedzeniu były i są w dalszym ciągu przebudowywane.

W 1999 roku lasy dolnośląskie charakteryzowały się wysokim stopniem uszkodzenia (powyżej 80 %). RDLP we Wrocławiu została zaliczona, obok RDLP w Katowicach, do grupy obszarów RDLP o najwyższym poziomie uszkodzenia.

Pomimo wielu działań podejmowanych przez leśników, kondycja drzewostanów na obszarze województwa jest nadal zbliżona do przeciętnej w kraju, łącznie dla powierzchni województwa – 36% drzewostanów wykazuje defoliację z przedziału ostrzegawczego, a aż 64% – drzewostany uszkodzone.

Zasoby przyrodnicze i krajobrazowe

W dziedzinie ochrony zasobów przyrodniczych i krajobrazowych zasadniczą zmianą jest nowa ustawa o ochronie przyrody. Podstawę prawną ocenianego PZPWD stanowiła ustawa z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody (z późniejszymi zmianami – Dz. U. Nr 114 z 1991 r.).

W 1999 roku na obszarze województwa dolnośląskiego istniały następujące formy ochrony przyrody, zgodnie z obowiązującą wówczas ustawą o ochronie przyrody:

- Parki Narodowe (Karkonoski i Gór Stołowych)
- rezerваты (51 obiektów)
- Parki Krajobrazowe (12 obiektów)
- Obszary Chronionego Krajobrazu (17 obiektów)
- zespoły przyrodniczo krajobrazowe (2 obiekty)
- liczne indywidualne formy ochrony.

Postulowane w PZPWD działania w dziedzinie ochrony zasobów przyrodniczych i krajobrazowych są sukcesywnie realizowane. Nie zmieniła się ilość parków narodowych, parków krajobrazowych. Do 25 zwiększyła się ilość obszarów chronionego krajobrazu (głównie powołanych przez rady gmin). Zostało powołanych kilka rezerwatów – jest ich obecnie 65. Opracowano plany ochrony dla kilku istniejących i trwają prace nad kolejnymi.

Utworzono liczne użytki ekologiczne, m.in. w gminach: Wołów, Rudna, Cieszków, Żmigród, m. Wrocław, Gaworzyce, Przemków, Miękinia, Oława, Twardogóra, Chocianów, Kunice, Prochowice, Miłkowice, Ścinawa, Wąsosz, Góra, Złotoryja, Dziadowa Kłoda, Milicz, Jemielno, Syców, Złoty Stok, Sobótka, Dzierżonów, Marcinowice, Jordanów Śląski, Osiecznica, Gromadka, Łagiewniki, Legnickie Pole, Siekierczyn, m. Legnica, Oleśnica, m. Lubań.

Gmina Legnickie Pole utworzyła na swoim terenie 6 nowych zespołów przyrodniczo – krajobrazowych.

Znacznemu zaawansowaniu uległy prace nad wdrożeniem systemu ochrony NATURA 2000, czego podstawę prawną stanowi ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku oraz rozporządzenia wykonawcze do w/w ustawy. W ich wyniku m.in. na obszarze województwa dolnośląskiego zostały powołane trzy Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków.

Ochrona powietrza atmosferycznego

Jako obszary o szczególnie wysokim poziomie zanieczyszczenia powietrza na terenie województwa dolnośląskiego wymienia się w PZPWD aglomeracje miejsko – przemysłowe Legnicko – głogowskiego Zagłębia Miedziowego, Wrocławia i Wałbrzycha oraz obszar narażony na zanieczyszczenia napływające z Czech i Niemiec (w tym strefa oddziaływania Elektrowni Turów), objęty programem monitoringu „Czarny Trójkąt”.

Podkreślono również wzrost udziału w ilości zanieczyszczeń emitowanych do powietrza, zanieczyszczeń komunikacyjnych oraz pochodzących z tzw. emisji niskiej.

Emisja zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego wynosiła w 1998 r. 25,7 tys. ton zanieczyszczeń pyłowych i 14 782,4 tys. ton zanieczyszczeń gazowych.

Największy udział w ogólnej ilości zanieczyszczeń powietrza notowanych na terenie województwa miały zanieczyszczenia energetyczne pochodzące z Elektrowni „Turów”. Dzięki poczynionym inwestycjom proekologicznym, zakład ten został już skreślony z tzw. „Listy 80”, stanowi jednak nadal źródło znaczącej, w skali regionu, emisji.

Istotnym problemem w ochronie powietrza atmosferycznego województwa była emisja zanieczyszczeń specyficznych i przekroczenia wartości normatywnych wokół zakładów przemysłowych. Do najbardziej uciążliwych pod tym względem zaliczono: Zakłady Chemiczne „Rokita” S.A. w Brzegu Dolnym, koksownie wałbrzyskie oraz zakłady Legnicko – Głogowskiego Okręgu Miedziowego.

Zgodnie z Raportem o stanie środowiska w województwie dolnośląskim w 2003 roku, pomimo występowania w województwie dolnośląskim, rejonów, gdzie stężenia określonych zanieczyszczeń utrzymują się na podwyższonym poziomie, jakość powietrza można określić jako dobrą. W ostatnim dziesięcioleciu w odniesieniu do większości zanieczyszczeń odnotowano znaczące obniżenie stężeń. Największą poprawę jakości powietrza odnotowano na terenach pozamiejskich, gdzie decydujący wpływ na poziom stężeń ma napływ zanieczyszczeń z dużych źródeł energetycznych i przemysłowych zarówno zlokalizowanych na Dolnym Śląsku, jak i poza nim (zanieczyszczenia transgraniczne). Szczególnie korzystne zmiany zaszły w południowo-zachodniej części województwa, na terenie dotychczas zaliczanym do najbardziej zanieczyszczonych obszarów w kraju (rejon „Czarnego Trójkąta”).

Na podstawie prowadzonych w 2004 r. badań stwierdzono, że istnieje potrzeba opracowania programów ochrony powietrza dla następujących stref:

- miasto Wrocław
- miasto Jelenia Góra
- powiat kłodzki
- powiat wałbrzyski

Hałas

Jako główne źródła hałasu wskazano w uwarunkowaniach do PZPWD: hałas komunikacyjny oraz hałas przemysłowy i komunalny.

Wyraźny wzrost liczby pojazdów mechanicznych oraz zwiększony ruch tranzytowy po drogach o często złym stanie technicznym, obserwowany od wielu lat, powodował wzrost zagrożenia hałasem komunikacyjnym.

Obecnie również klimat akustyczny środowiska kształtowany jest przez przemysł oraz środki transportu i komunikacji. Zgodnie z Raportem o stanie środowiska w województwie dolnośląskim w 2004 r., skala zagrożeń hałasem przemysłowym nieznacznie się zmniejszyła. Znacznie zwiększyły się natomiast uciążliwości związane z hałasem komunikacyjnym, co związane jest ze stałym wzrostem liczby pojazdów poruszających się po drogach o nie modernizowanej nawierzchni.

8.3. PRZEGLĄD AKTUALNOŚCI ZAPISÓW ZAWARTYCH W USTALENIACH PZPWD

Zakończone w 2005 roku prace nad Opracowaniem ekofizjograficznym dla województwa dolnośląskiego dostarczyły po raz pierwszy kompleksowej informacji o zasobach środowiska w granicach województwa, która zostanie wykorzystana w trakcie prac nad aktualizacją PZPWD.

Podstawowe ustalenia Planu w zakresie gospodarki i ochrony zasobów środowiska pozostają aktualne. Zalecana jest jednak ich weryfikacja w kontekście cytowanych wcześniej zmian w Prawie ochrony środowiska, „Polityki ekologicznej Państwa na lata 2003 – 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 – 2010” oraz „Strategii rozwoju województwa dolnośląskiego do 2020” w stosunku do określonych części Dolnego Śląska.

Konieczne jest również zweryfikowanie danych na temat stanu środowiska zgodnie z aktualnym „Raportem o stanie środowiska w województwie dolnośląskim” opracowanym przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu a także, tam gdzie jest to konieczne, zaktualizowanie danych statystycznych.

Geologia i surowce mineralne

W zakresie ochrony kopalin podstawowe ustalenia planu nie uległy dezaktualizacji. Ustawy prawo ochrony środowiska oraz Prawo geologiczne i górnicze wskazują, że ochrona polega na racjonalnym gospodarowaniu ich zasobami oraz kompleksowym wykorzystaniu kopalin. Eksploatacja złóż kopalin powinna być prowadzona:

- w sposób gospodarczo uzasadniony,
- przy zastosowaniu środków ograniczających szkody w środowisku,
- przy zapewnieniu racjonalnego wydobycia i zagospodarowania kopaliny.

Mimo, że właściwe przepisy nie artykułują tego wprost, wskazane byłoby, w trakcie aktualizacji PZPWD, uwzględnienie obszarów perspektywicznych i prognostycznych występowania złóż kopalin użytecznych (po ich wcześniejszej weryfikacji). Ponadto proponuje się podjęcie próby określenia złóż udokumentowanych możliwych do zagospodarowania i tych, których eksploatacja nie powinna być podjęta, przede wszystkim ze względu na wymogi ochrony środowiska. Wiąże się to ze wprowadzeniem informacji o potencjalnych konfliktach przestrzennych, w skali regionalnej, między udokumentowanymi złożami a innymi funkcjami zagospodarowania terenu.

Interesującym zagadnieniem, do którego winny odnieść się zapisy Planu jest ochrona i upowszechnienie wiedzy o geotopach (naturalnych i sztucznych), szczególnie licznych na terenie Dolnego Śląska, np. poprzez wytypowanie obszarów do utworzenia Geoparków - form ochrony dziedzictwa propagowanego przez UNESCO³.

Rozszerzeniu powinny ulec zapisy PZPWD odnoszące się do zasady powszechnej ochrony powierzchni ziemi (Ustawa POŚ) oraz związane z rekultywacją i zagospodarowaniem terenów zdegradowanych.

Rozważana hipotetycznie w przyszłości, w PZPWD, eksploatacja części złóż węgla brunatnego na Monoklinie Przedśudeckiej uwarunkowana jest zapisami Polityki Energetycznej Państwa.

Pozostałe propozycje aktualizacji wynikające z diagnozy stanu w okresie od uchwalenia PZPWD zawarto w punkcie 8.2 (Odniesienie do uwarunkowań rozwoju PZPWD).

Wody podziemne i powierzchniowe

Wprowadzenie nowych bądź zaktualizowanych zapisów w zakresie ochrony wód i zasad ochrony wód w Ustawach Prawo ochrony środowiska i Prawo wodne wymaga uzupełnienia zasad i kierunków ochrony tych zasobów w PZPWD. Dotyczą one m.in.:

- tworzenia obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych,
- utrzymania równowagi zasobów wodnych,
- zasady powszechności ochrony,
- zasady wzmożonej ochrony wód przed substancjami szczególnie szkodliwymi dla środowiska wodnego.

Zmiany podyktowane są także wprowadzeniem przez w/w rozporządzenia obszarów dorzeczy i regionów wodnych. Istotne są także powiązane z nimi nowe instrumenty planowania w gospodarce wodnej. Ustalenia Planów gospodarowania wodami w obszarach dorzeczy, które zatwierdza Rada Ministrów, winny znaleźć się w planach zagospodarowania przestrzennego województw. Stanowią one podstawę do sporządzania warunków korzystania z wód regionu wodnego, które w drodze rozporządzenia ustala dyrektor RZGW. Ma ono charakter prawa miejscowego.

Uaktualnienia wymaga obecne zestawienie GZWP zgodnie ze wspomnianym wcześniej rozporządzeniem i powstającymi sukcesywnie dokumentacjami hydrogeologicznymi, dotyczy to również wprowadzenia do planu obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych ustanawianych na podstawie planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza.

Niezbędna jest aktualizacja zapisów PZPWD, w związku ze zmianami klasyfikacji dla prezentowania stanu wód powierzchniowych i podziemnych, wprowadzających 5 klas jakości tych wód oraz zmianami prowadzenia monitoringu tych zasobów.

Zaleca się wprowadzenie do części graficznej Planu prezentacji zasięgu głównego poziomu wodonośnego na terenie województwa – informacji zawartej w Opracowaniu ekofizjograficznym.

Pozostałe postulaty wynikające z diagnozy stanu w okresie od uchwalenia PZPWD zawarto w punkcie 8.2 (Odniesienie do uwarunkowań rozwoju PZPWD).

³ <http://www.unesco.org/science/earthsciences/geoparks/geoparks.htm>

Gleby i zasoby leśne

W zakresie powierzchni ziemi i zasobów leśnych ustalenia planu nie uległy dezaktualizacji. Zasady ochrony powierzchni ziemi określa ustawa Prawo ochrony środowiska. Zgodnie z art. 101 wymienionej ustawy ochrona powierzchni ziemi polega na zapewnieniu jak najlepszej jej jakości oraz zapobieganiu ruchom masowym ziemi i ich skutkom.

W zakresie ochrony gruntów rolnych i leśnych oraz lasów obowiązują przepisy szczególne wymienione w podrozdziale 8.1.

Warstwa informacyjna dot. uwarunkowań w zakresie zasobów glebowych i leśnych wymaga aktualizacji i uzupełnienia, co jest możliwe dzięki materiałom pozyskanym w trakcie prac nad Opracowaniem ekofizjograficznym dla województwa dolnośląskiego oraz nowym publikacjom statystycznym.

Ochrona przyrody i krajobrazu

W związku z uchwaleniem nowej ustawy o ochronie przyrody, a także utworzeniem lub zmianami granic kilku rezerwatów (w PZPWD, jako projektowane) uaktualnienia wymaga problematyka obszarów ochrony przyrody i krajobrazu. Weryfikacji należy dokonać po porozumieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Przyrody.

W roku 1999 na obszarze województwa istniało 51 rezerwatów przyrody, obecnie jest ich 65.

W latach 2000 – 2005 zostały wydane rozporządzenia Wojewody Dolnośląskiego dot. rezerwatów:

- Uroczysko Wrzosa (gm. Wołów) – uznanie za rezerwat, 2000 r.
- Torfowiska Doliny Izery (gm. Mirsk, gm. Szklarska Poręba) – uznanie za rezerwat, 2000 r.
- Przełomy pod Książem k. Wałbrzycha (gm. m. Wałbrzych i gm. Świebodzice) - uznanie za rezerwat, 2000 r.
- Błyszcz (gm. Kunice) - uznanie za rezerwat, 2000 r.
- Łęg Korea (Gm. Ścinawa i Prochowice) - uznanie za rezerwat, 2001 r.
- Wąwóz Siedmicki (gm. Paszowice) - uznanie za rezerwat, 2001 r.
- Nad Groblą (gm. Paszowice) - uznanie za rezerwat, 2001 r.
- Buczyzna Jakubowska (Gm. Radwanice) - uznanie za rezerwat, 2001 r.
- Ponikwa (gm. Kunice) - uznanie za rezerwat, 2001 r.
- Buczyzna Storczykowa na Białych Skałach (gm. Świerzawa) - uznanie za rezerwat, 2001 r.
- Góra Miłek (gm. Wojcieszów) – zm. podstawy prawnej, zmiana granic, 2001 r.
- Łęgi Źródlikowe koło Przemkowa (gm. Przemków) – uznanie za rezerwat, 2002 r.
- Wawóz Lipa (Gm. Paszowice i Bolków) – powiększenie obszaru, 2002 r.
- Buczyzna Piotrowicka (gm. Gromadka) – uznanie za rezerwat
- Grądy koło Posady (gm. Bogatynia) – uznanie za rezerwat
- Dalkowskie Jary (gm. Gaworzyce) – powiększenie obszaru rezerwatu.
- Torfowisko pod Zieleńcem (gm. Szczytna) – zmiana podstawy prawnej, zmiana przebiegu granic
- Góra Ślęza (gm. Sobótka) – zmiana podstawy prawnej,
- Jezioro Koskowickie (gm. Legnickie Pole) – uznanie za rezerwat
- Wrzosiec koło Piasecznej - uznanie za rezerwat, 2005

Konieczne są również zmiany w związku z powołaniem obszarów Natura 2000 i dalszymi pracami nad wyznaczeniem kolejnych.

Na obszarze województwa dolnośląskiego już zostały powołane trzy Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków:

- PLB 020001 Dolina Baryczy – obejmujący tereny w gminach - Cieszków, Krośnice, Milicz, Twardogóra, Prusice, Trzebnica, Żmigród oraz część województwa wielkopolskiego
- PLB 020002 Grądy Odrzańskie – obejmujący tereny w gminach Jelcz-Laskowice, Oława (gm. w. i m.) Czernica, Święta Katarzyna, Wrocław-Krzyki, Wrocław – Psie Pole oraz część województwa opolskiego
- PLB 020003 Stawy Przemkowskie – obejmujący tereny w gminach Przemków, Gaworzyce oraz część województwa lubuskiego

Lista propozycji Specjalnych Obszarów Ochrony siedlisk została przekazana do Komisji Europejskiej i trwają konsultacje w sprawie wyznaczenia kolejnych obszarów.

Weryfikacji i aktualizacji wymaga również problematyka dot. obszarów chronionego krajobrazu, co związane jest ze skreśleniem z listy tych obszarów OChK „Karkonosze – Góry Izerskie” (ze względu na nieuregulowany stan prawny) oraz powołaniem kilku OChK przez Rady Gmin.

9. SFERA SPOŁECZNA

9.1. ANALIZA ZMIAN OTOCZENIA PRAWNEGO

Od stycznia 2003 r., kiedy został opublikowany Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego, nastąpiły zmiany przepisów prawa, przyjęte zostały nowe dokumenty z zakresu sfery społecznej a także dokumenty planistyczne, w których sfera społeczna stanowi część problematyki.

Uchwalonych zostało 6 nowych ustaw, dotyczących sfery społecznej a w kolejnych sześciu aktach prawnych, dokonane zostały zmiany:

TABELA 2 Zmiany ustawodawcze – sfera społeczna

NAZWA AKTU PRAWNEGO	MIEJSCE I DATA PUBLIKACJI
USTAWA z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym	Dz. U. Nr 164 z dnia 01 września 2005 r., poz. 1365
USTAWA z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz gminach uzdrowiskowych	Dz. U. Nr 162 z dnia 02 października 2005 r., poz. 1399
USTAWA z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej	Dz. U. Nr 64 z dnia 01 maja 2004 r., poz. 593
USTAWA z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych	Dz. U. Nr 210 z dnia 01 października 2004 r., poz. 2135 z późn. zm.
USTAWA z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki	Dz. U. Nr 238 z dnia 05 lutego 2005 r., poz. 2390
USTAWA z dnia 18 stycznia 1996 r. o kulturze fizycznej	t.j. Dz. U. Nr 81 z dnia 18 lipca 2001 r., poz. 889 z późn. zm.
USTAWA z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach	Dz. U. Nr 5 z 1997 r., poz. 24 z późn. zm.
USTAWA z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej	Dz. U. Nr 91 z 1991 r., poz. 408 z późn. zm.
USTAWA z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej	t.j. Dz. U. Nr 13 z 2001 r., poz. 123 z późn. zm.
USTAWA z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach	Dz. U. Nr 85 z 1997 r., poz. 539 z późn. zm.
ROZPORZĄDZENIE Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 stycznia 2000 r. w sprawie zakładów aktywności zawodowej	Dz. U. Nr 6 z 2000 r., poz. 77 z późn. zm.
USTAWA z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych	Dz. U. Nr 210 z 2004 r., poz. 2135 z późn. zm.

Opracowanych zostało 14 nowych dokumentów z zakresu polityki społecznej na poziomie krajowym i wojewódzkim. Są to:

TABELA 3 Zmiany ustawodawcze – sfera społeczna

Plany, strategie, programy	Dostępność
Strategia Polityki Społecznej 2007-2013 przyjęta 13 września 2005 roku przez Radę Ministrów	http://www.mps.gov.pl/pliki_do_pobrania/strategiaps.pdf
Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004 – 2013 przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 21 września 2004 r.	http://www.mk.gov.pl/docs/Narodowa_Strategia_Rozwoju_Kultury.pdf
Narodowy Program Kultury "Ochrona Zabytków i Dziedzictwa Kulturowego" na lata 2004-2013	http://www.mk.gov.pl/docs/NPK_Zabytki.pdf
Narodowy Program Kultury Wspierania Debiutów i Rozwoju Szkół Artystycznych "Maestria" na lata 2004-2013 przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 21 września 2004 r.	http://www.mk.gov.pl/docs/NPK_Maestria.pdf
Narodowy Program Kultury "Rozwój Instytucji Artystycznych" na lata 2004-2013 przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 21 września 2004 r.	http://www.mk.gov.pl/docs/NPK_RIA.pdf
Narodowy Program Kultury "Znaki Czasu" na lata 2004-2013 przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 21 września 2004 r.	http://www.mk.gov.pl/docs/NPK_Znaki_Czasu.pdf
Sektorowy Program Operacyjny - Rozwój kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 6 września 2005 r.	http://www.mk.gov.pl/docs/PO-Kultura.pdf
Strategia Rozwoju Sportu w Polsce do roku 2012	http://www.pkisport.pl/content.php?id=261
Strategia Rozwoju Edukacji na lata 2007-2013	http://www.menis.gov.pl/oswiata/biezace/strategia_2007_2013.pdf
Program Operacyjny "Wysztalcenie i Kompetencje" na lata 2007-2013 (projekt z 12 września 2005r.)	http://www.menis.gov.pl/menis_pl/analizy_i_badania/program_operacyjny.pdf
Program Operacyjny Zatrudnienie i Integracja Społeczna /projekt do dyskusji społecznej/	http://www.npr.ngo.pl/files/konsultacje.ngo.pl/public/sektorowe/zatrudnienie_i_integracja.doc
Krajowa Strategia Zatrudnienia na lata 2007-2013 – jest składową Narodowego Planu Rozwoju, projekt strategii został zaakceptowany przez Radę Ministrów 6 września 2005 r.	Brak informacji
Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2005 – 2013 /projekt/	http://www.dops.wroc.pl/rozporz/Dolnoslaska_Strategia_Integracji_Spolecznej.doc
Program zmian sieci Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej Samorządu Województwa Dolnośląskiego	http://www.umwd.pl/zdrowie/program/program_zmian_zdrowie_2005.doc

Również dokumenty uznane za podstawowe w zakresie planowania przestrzennego, zawierają zagadnienia ze sfery społecznej:

TABELA 4 Dokumenty podstawowe dla sfery społecznej

Nazwa Dokumentu	Dostępność
Narodowy Plan Rozwoju 2004-2006 – dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 14 stycznia 2003r.	www.fundusze-strukturalne.gov.pl
Narodowy Plan Rozwoju 2007-2013 /projekt/	www.fundusze-strukturalne.gov.pl
Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego na lata 2001-2006	www.fundusze-strukturalne.gov.pl
Zintegrowany Program Rozwoju Regionalnego na lata 2004-2006	zporr.garr.pl
Aktualizacja Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju - zaakceptowana 06.09.2005 r. przez Radę Ministrów	http://www.rcss.gov.pl/rady/zespol_przestrz.htm
Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do roku 2020 przyjęta Uchwałą Nr XLVIII/649/2005 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 30 listopada 2005 roku	http://www.umwd.pl

Wymienione wyżej dokumenty dotyczą sfery społecznej, jednak określone w nich działania z tego zakresu, tylko w niewielkim stopniu związane są z planowaniem przestrzennym. Większość kierunków polityki w sferze społecznej to działania instytucjonalne, prawne i finansowe, nie posiadające przełożenia na przestrzeń, w rozumieniu przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, na podstawie której sporządzany jest plan województwa. Sytuacja społeczno-gospodarcza stanowi natomiast istotne tło i punkt wyjścia dla formułowania polityki i uzasadnienie dla wyznaczonych kierunków działania w każdym z dokumentów.

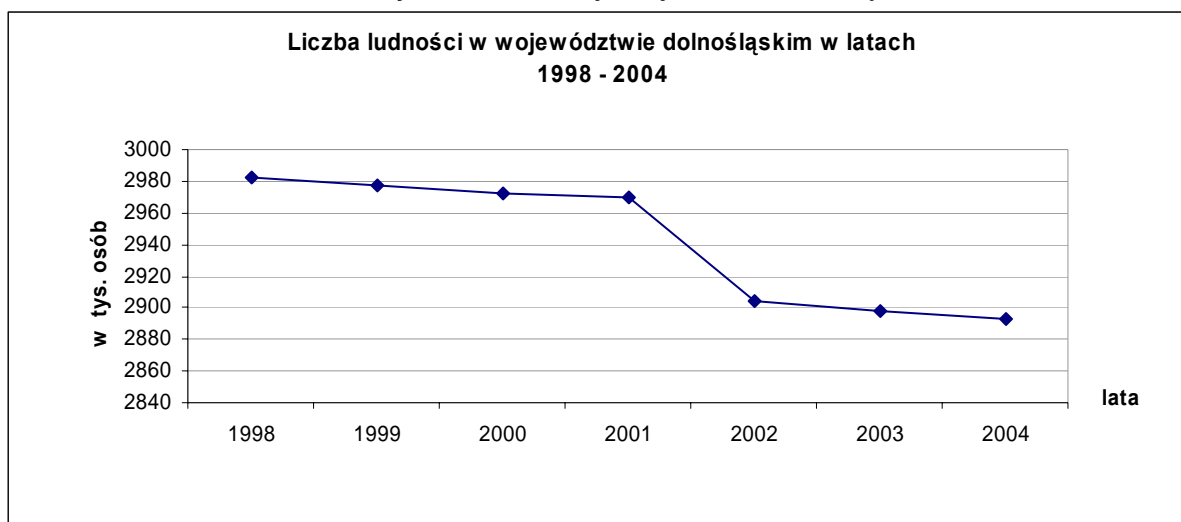
9.2. ODNIESIENIE DO UWARUNKOWAŃ PRZESTRZENNYCH WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO ZAWARTYCH W PZPWD

Demografia

Najnowsze prognozy demograficzne GUS znacznie różnią się od tych, którymi operuje Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego (PZPWD). Na podstawie prognozy demograficznej z roku 1998 GUS zakładał do 2030 roku zmniejszenie liczby ludności o 141 tys. Według prognozy demograficznej z 2003 r.⁴ nastąpi większy spadek liczby ludności województwa do 2030 roku, wyrażający się liczbą ok. 293 tys., co stanowi 10,1% w stosunku do stanu wyjściowego z 31 grudnia 2002 r. Najwyższy spadek będzie odnotowany we Wrocławiu (14,1%), przy równoczesnym wzroście liczby ludności w powiecie wrocławskim i trzebnickim. Prognozy zmian dla poszczególnych grup wiekowych, wskazują na wyraźny proces starzenia się społeczeństwa dolnośląskiego.

Spadek liczby ludności na terenie Dolnego Śląska jest zgodny z tendencją ogólnokrajową. Od końca lat 90-tych liczba ludności systematycznie maleje. Jest to efekt niskiej liczby urodzeń oraz ujemnego salda migracji. Przyrost naturalny notowany jest na bieżąco i skalę tego zjawiska można dokładnie oszacować, natomiast liczbę ludności, która zmieniła swoje miejsce zamieszkania przenosząc się za granicę, oszacować jest trudniej ponieważ osoby takie nie zawsze zmieniają zameldowanie. Liczba ta szacowana jest dokładnie przy okazji narodowych spisów ludności. Widać to na poniższym wykresie, gdzie po weryfikacji danych na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego z roku 2002 liczba mieszkańców Dolnego Śląska zmalała o 65 400 w stosunku do 2001 roku. Można się również domyślać, że po przystąpieniu Polski do UE w roku 2004, wielu Dolnoślązaków wyjechało na zachód Europy w poszukiwaniu pracy, jednak skala tego zjawiska na dzień dzisiejszy jest nie do oszacowania.

RYSUNEK 1 Liczba ludności faktycznie zamieszkałej w województwie dolnośląskim w latach 1998 - 2004⁵.

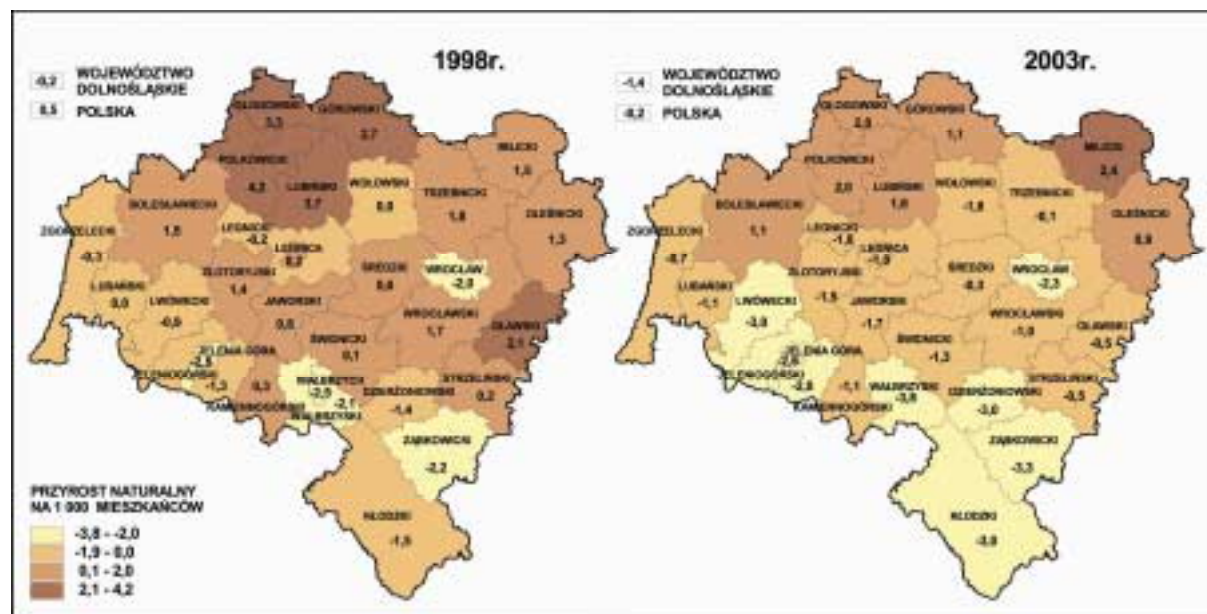
Tendencje spadku przyrostu naturalnego widoczne są w poszczególnych powiatach województwa. W roku 1998 w pięciu powiatach przyrost naturalny był stosunkowo duży, współczynnik przyrostu naturalnego mieścił się w przedziale od 2,0 do 4,2. W roku 2003 już tylko jeden powiat miał tak duży przyrost. Jeszcze bardziej pogłębiła się ujemna tendencja: w roku 1998 współczynnik przyrostu naturalnego w przedziale od -2,0 do -3,8 zanotowano w trzech miastach: Wrocławiu, Jeleniej Górze i Wałbrzychu, oraz w dwóch powiatach: ząbkowickim i wałbrzyskim, w 2003 równie niski współczynnik zanotowano w kolejnych czterech powiatach: lwóweckim, jeleniogórskim, kłodzkim, dzierzoniowskim. Województwo dolnośląskie, ze współczynnikiem przyrostu naturalnego -1,4 ma znacznie bardziej niekorzystną sytuację od przeciętnej krajowej, która wynosi: -0,2.

⁴ prognoza podaje przewidywane stany ludności faktycznie zamieszkałej na danym terenie w dniu 31 grudnia każdego roku w podziale administracyjnym, począwszy od dnia 1 stycznia 2003r.

⁵ Źródło danych: Roczniki statystyczne GUS 1999 – 2004

Na spadek liczby ludności dodatkowo wpływa ujemne saldo migracji, które w roku 1998 dla województwa wynosiło $-0,7$, a w 2003 $-0,8$ w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Nie jest to duża różnica w skali województwa, jednak analiza poszczególnych powiatów pokazuje, że sytuacja wielu z nich znacznie się zmieniła. Największe różnice pomiędzy latami 1998 i 2003 zaistniały w powiatach: polkowickim (spadek o 6,1) i lwóweckim (spadek o 3,3). W roku 1998 najniższe (poniżej $-3,0$) saldo migracji wystąpiło w mieście Wałbrzychu oraz w powiatach głogowskim i lubińskim, a w roku 2003 w kolejnych trzech powiatach: wałbrzyskim lwóweckim i kłodzkim oraz w mieście Jelenia Góra.

RYSUNEK 2 Przyrost naturalny⁶

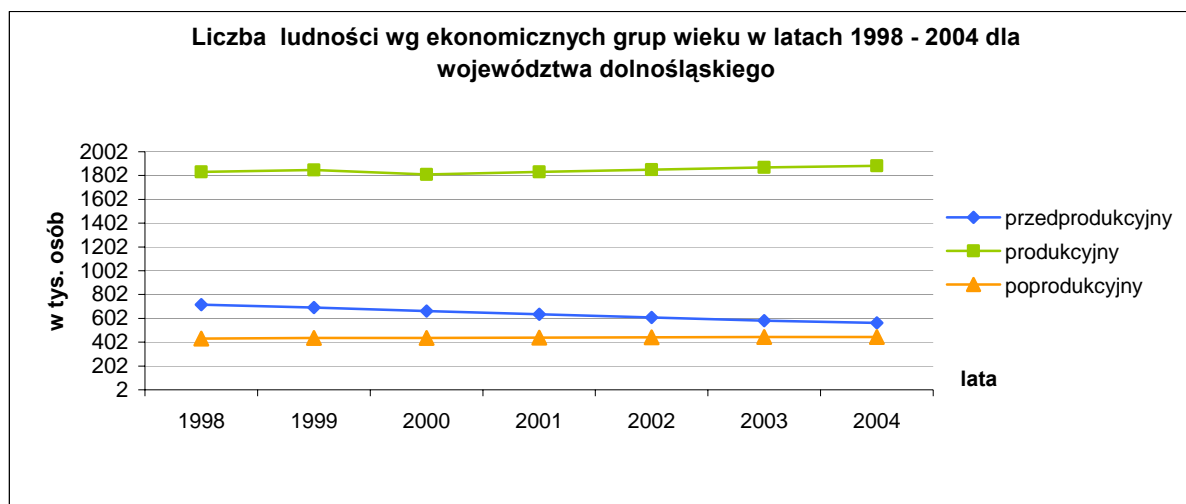

W dziedzinie demografii pojawiło się nowe zjawisko, określane mianem suburbanizacji, którego pierwsze oznaki było widać już w roku 1998, w 2003 jest to już wyraźna tendencja. Polega ona na wyludnianiu się miast i rozwoju strefy podmiejskiej. W jej wyniku dochodzi do rozprzestrzeniania się stref podmiejskich na tereny do tej pory kojarzone z rolnictwem. Zauważa się masowe przekształcenia gruntów rolnych na grunty budowlane, na których powstają osiedla domów jednorodzinnych. Mieszkańcami tych osiedli są zazwyczaj ludzie pracujący w miastach. Zjawisko to wyraźnie widać na poniższym schemacie: powiaty sąsiadujące z miastami wykazują dodatnie saldo migracji, same miasta mają niewielkie saldo dodatnie lub saldo ujemne. Przykładem są: Wrocław, Jelenia Góra i Legnica.

⁶ Źródło danych: Roczniki statystyczne GUS 1999 – 2004; Dane statystyczne GUS - www.stat.gov.pl

RYSUNEK 3 Saldo migracji⁷

W analizowanym poniżej przedziale lat wyraźnie widać spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym, co jest zapowiedzią nadchodzącej, bardzo niekorzystnej sytuacji w strukturze wiekowej ludności. Sytuacja z lat poprzednich, analizowana w PZPWD na podstawie danych do roku 1998, była bardziej korzystna.

RYSUNEK 4 Liczba ludności wg ekonomicznych grup wieku⁸

Poniżej w tabeli został zamieszczony procentowy udział poszczególnych grup wiekowych w ogólnej liczbie ludności, w roku 1998 i 2003 dla województwa dolnośląskiego oraz dla Polski.

⁷ Źródło danych: Roczniki statystyczne GUS 1999 – 2004, dz. cyt.

⁸ Źródło danych: Roczniki statystyczne GUS 1999 r. i 2004 r., dz. cyt.

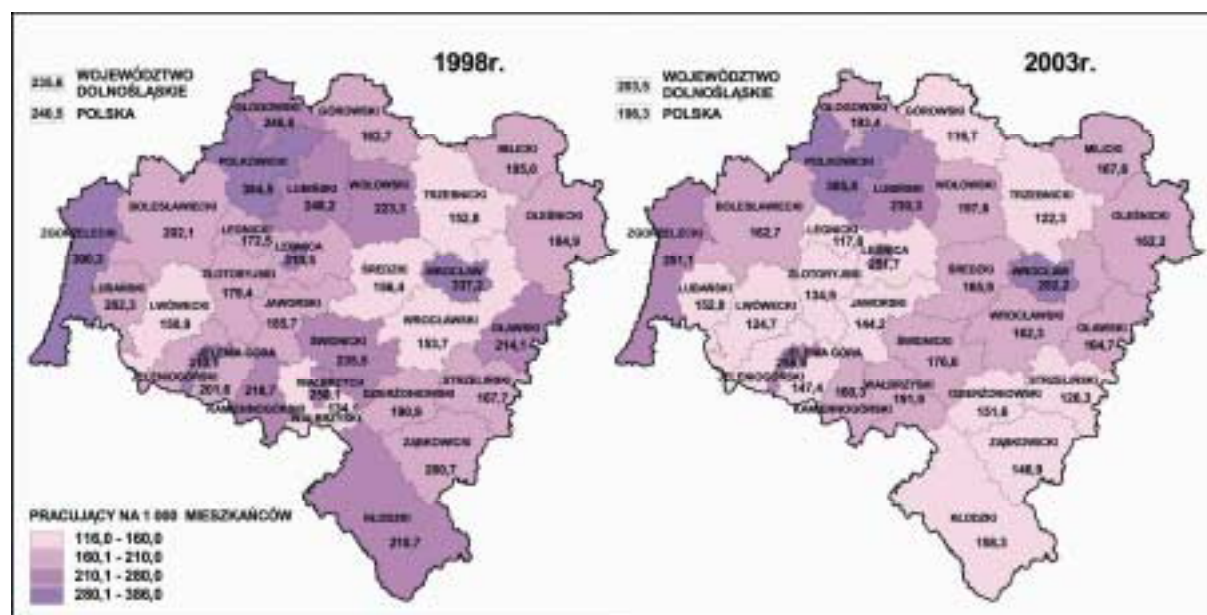
TABELA 5 Struktura wieku

Struktura wieku	1998		2003	
	Województwo dolnośląskie	Polska	Województwo dolnośląskie	Polska
przedprodukcyjny	25,6%	24,0%	20,1%	21,9%
produkcyjny	60,1%	61,5%	64,5%	62,9%
poprodukcyjny	14,3%	14,5%	15,3%	15,2%

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych statystycznych GUS.

Rynek pracy

W porównaniu z rokiem 1998, z którego pochodzą dane statystyczne wykorzystane w diagnozie stanu, nastąpiły bardzo niekorzystne zmiany na rynku pracy. Szczególnie widoczna jest negatywna tendencja zmian w zakresie stopy bezrobocia i liczby pracujących przypadającej na 1000 mieszkańców. Na mapkach poniżej przedstawione zostało porównanie sytuacji z 1998 i 2003 roku w układzie powiatów na tle średniej dla województwa i Polski. Stopa bezrobocia w województwie dolnośląskim wynosiła w czerwcu 1999 roku 14,4% i była o 4% wyższa niż w Polsce (10,4%). W roku 2003 wynosiła aż 23,8% i była o 3,8% wyższa niż średnia krajowa. Korzystna sytuacja, na tle województwa, zarówno w roku 1998 jak i 2003, występuje w rejonach rozwiniętych gospodarczo i uprzemysłowionych: na obszarze LGOM (powiaty: polkowicki, lubiński i miasto Legnica), w Worku Turowskim (powiat zgorzelecki) oraz na terenie Wrocławia i Jeleniej Góry. W dalszym ciągu, podobnie jak w roku 1998, w najgorszej sytuacji znajduje się rejon górski i podgórski, obejmujący południowe pasmo powiatów, gdzie bezrobocie osiągnęło największą skalę. Natomiast korzystniejszą sytuacją, w porównaniu do roku 1998, na tle całego województwa, charakteryzują się powiaty otaczające Wrocław: wrocławski i średzki, co prawdopodobnie jest wynikiem zjawiska suburbanizacji (przenoszenia się mieszkańców ośrodków miejskich na tereny otaczających je gmin wiejskich).

RYSUNEK 5 Liczba pracujących na 1000 mieszkańców⁹

W ostatnich latach 2004-2005 odnotowuje się w Polsce spadek stopy bezrobocia. Wg raportu GUS¹⁰, obejmującego dane z III kwartału 2005 roku, stopa bezrobocia na koniec września wyniosła w województwie dolnośląskim 20,4% a w Polsce 17,6%.

⁹ Źródło danych: Roczniki statystyczne GUS 1999 r. i 2004 r., dz. cyt.

¹⁰ „Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej województw, Nr 3/2005”, GUS Warszawa 2005 r.

RYSUNEK 6 Stopa bezrobocia rejestrowanego¹¹

Zmiany zachodzące na rynku pracy w ostatnim czasie można prześledzić na podstawie wydawanych, przez GUS, co miesiąc komunikatów o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego. Zgodnie z najnowszym komunikatem, z października 2005 r., w województwie dolnośląskim odnotowano następujące zmiany w zakresie rynku pracy (w porównaniu z tym samym okresem 2004 r.):

- wzrost liczby pracujących w sektorze przedsiębiorstw, jednocześnie dynamika wzrostu jest większa od średniej ogólnopolskiej,
- spadek zatrudnienia w przedsiębiorstwach sektora publicznego przy jednoczesnym wzroście zatrudnienia w firmach prywatnych,
- wzrost przeciętnego zatrudnienia w większości sekcji, przy czym w największym stopniu w handlu i naprawach (o 9,2%), następnie w hotelach i restauracjach (o 6,7%), w transporcie, gospodarce magazynowej i łączności (o 6,0%), obsłudze nieruchomości i firm (o 6,0), budownictwie (o 3,4%) oraz w przetwórstwie przemysłowym (o 2,9%),
- zmniejszenie zatrudnienia w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, wodę (o 2,0%) oraz w górnictwie (o 0,9%),
- najwyższą stopą bezrobocia wyróżniły się powiaty: lwówecki (31,7%), kłodzki (31,3%), zlotoryjski (31,2%), dzierzoniowski (30,3%) oraz górowski (30,0%), a najniższą powiaty: polkowicki (13,8%) i lubiński (14,0%); wśród miast na prawach powiatu najwyższy wskaźnik wystąpił w Legnicy (18,3%), a najniższy we Wrocławiu (11,2%).

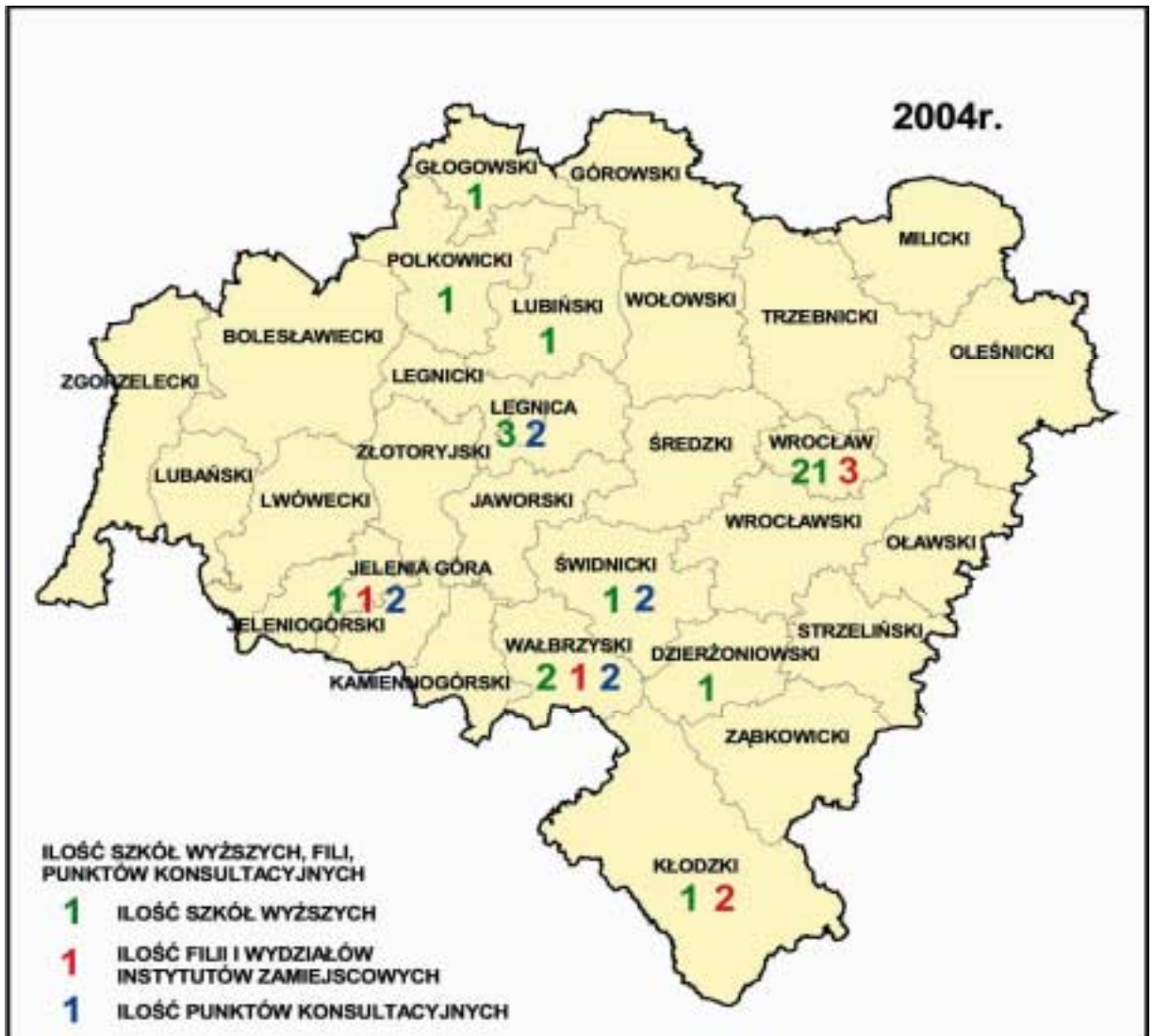
Ze względu na duże zmiany, jakie zaszły w zakresie rynku pracy, aktualna diagnoza stanu znacznie różni się od diagnozy wykonanej do planu.

Mieszkalnictwo

W zakresie mieszkalnictwa od 1998 r. zauważalna jest pozytywna tendencja zmian. Powierzchnia użytkowa mieszkań przypadająca na 1 osobę, w województwie dolnośląskim w 1998 r. wynosiła 19,5 m², i była niższa o 0,7 m² od średniej krajowej. W roku 2003 średnia powierzchnia przypadająca na 1 mieszkańca wzrosła o 3,2m², wynosząc 22,7m² i tym samym równając się do średniej krajowej.

Największą poprawę warunków mieszkaniowych zaobserwowano w powiatach przyległych do dużych miast, co z kolei może świadczyć o nasilającym się występowaniu zjawiska suburbanizacji. Na niżej zaprezentowanej

¹¹ Źródło danych: PZPWD - diagnoza stanu, Rocznik statystyczny GUS 2004 r.

RYSUNEK 8 Ilość szkół wyższych, filii, punktów konsultacyjnych¹³.

W porównaniu z diagnozą stanu, od roku 1998 do 2004 liczba studentów wzrosła o około 60%. Jest to niewielki skok w porównaniu z poprzednimi latami, jednak wzrost liczby studiujących na przełomie lat 1988-1998, związany był, między innymi, z przypadającym w tym okresie wyżem demograficznym.

Wg stanu na dzień 30 XI 2004 r. na terenie województwa dolnośląskiego zlokalizowane są następujące szkoły wyższe, filie, wydziały zamiejscowe i punkty konsultacyjne:

¹³ Źródło danych: Publikacja GUS "Szkoły wyższe i ich finanse w 2004 r." www.stat.gov.pl, www.menis.gov.pl.

Państwowe szkoły wyższe:

1. Uniwersytet Wrocławski,
2. Politechnika Wrocławska,
3. Akademia Rolnicza we Wrocławiu,
4. Akademia Ekonomiczna im. O. Langego we Wrocławiu,
5. Akademia Medyczna im. Piastów Śląskich we Wrocławiu,
6. Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu,
7. Akademia Muzyczna we Wrocławiu,
8. Akademia Sztuk Pięknych we Wrocławiu,
9. Kolegium Karkonoskie w Jeleniej Górze,
10. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy,
11. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu,
12. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Głogowie.

Niepubliczne Wyższe Uczelnie:

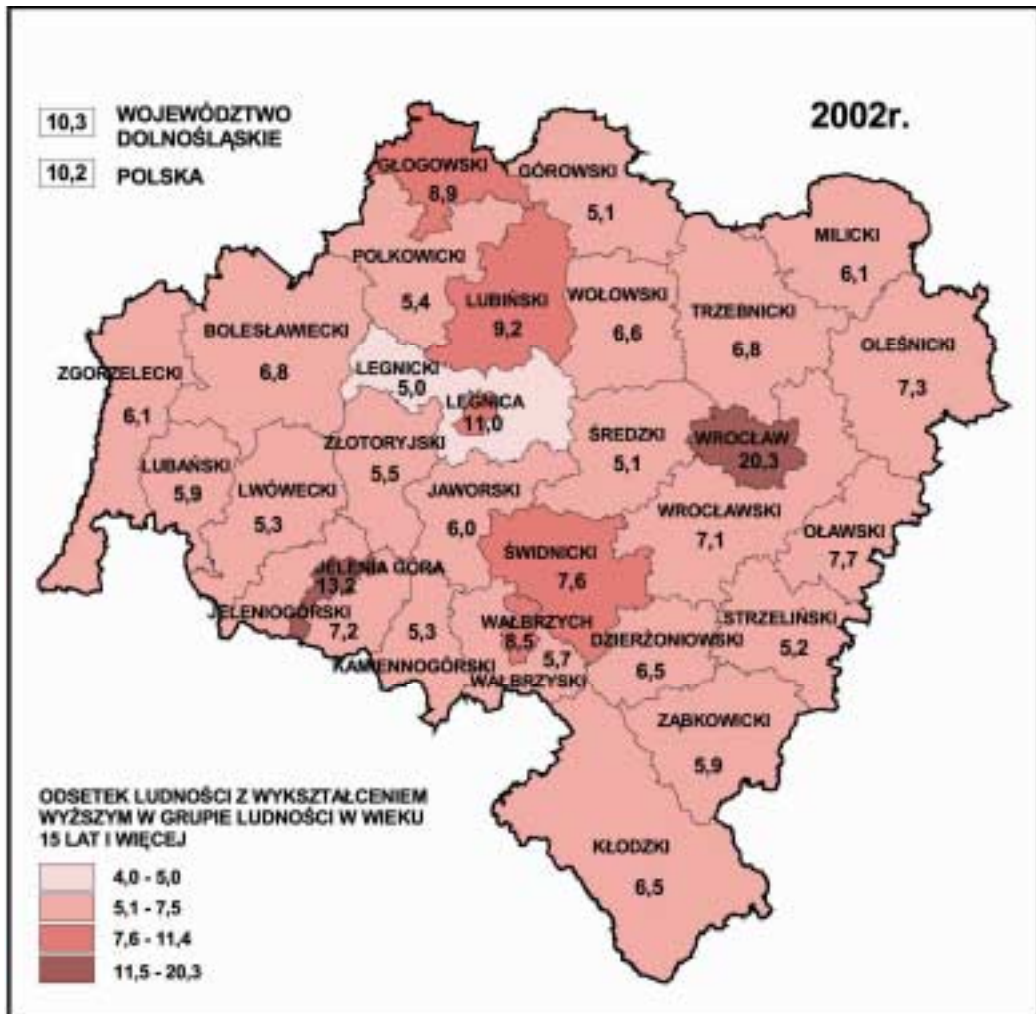
1. Wyższa Szkoła Profilaktyki Społecznej i Terapii w Dzierżoniowie,
2. Dolnośląska Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Techniki w Polkowicach,
3. Uczelnia Zawodowa Zagłębia Miedziowego w Lubinie,
4. Wyższa Szkoła Medyczna w Legnicy,
5. Wyższa Szkoła Menadżerska w Legnicy,
6. Polsko - Czeska Wyższa Szkoła Biznesu i Sportu "Collegium Glacense" w Nowej Rudzie,
7. Wyższa Szkoła Technologii Teleinformatycznej w Świdnicy,
8. Wałbrzyska Wyższa Szkoła Zarządzania i Przedsiębiorczości,
9. Dolnośląska Szkoła Wyższa Edukacji TWP,
10. Dolnośląska Wyższa Szkoła Służb Publicznych "Asesor",
11. Międzynarodowa Wyższa Szkoła Logistyki i Transportu,
12. Szkoła Wyższa Rzemiosł Artystycznych i Zarządzania,
13. Wrocławska Wyższa Szkoła Informatyki Stosowanej,
14. Wyższa Szkoła Bankowa,
15. Wyższa Szkoła Filologiczna,
16. Wyższa Szkoła Fizjoterapii,
17. Wyższa Szkoła Handlowa,
18. Wyższa Szkoła Humanistyczna,
19. Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania "COPERNICUS",
20. Wyższa Szkoła Zarządzania "Edukacja",
21. Wydział zamiejscowy w Kłodzku - kierunek: turystyka i rekreacja (I), zarządzanie i marketing (I),
22. Wyższa Szkoła Zarządzania i Finansów.

Filie i wydziały instytutów zamiejscowych:

1. Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej - Filia we Wrocławiu,
2. Akademia Ekonomiczna im. O. Langego we Wrocławiu - Filia w Jeleniej Górze,
3. Wyższa Szkoła Zarządzania i Bankowości w Poznaniu - Filia we Wrocławiu,
4. Wyższa Szkoła Zarządzania "Edukacja" we Wrocławiu - Filia w Kłodzku,
5. Wyższa Szkoła Pedagogiczna Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Warszawie - Filia w Wałbrzychu,
6. Państwowa Wyższa Szkoła Teatralna w Krakowie - Filia we Wrocławiu.

Punkty konsultacyjne:

1. Uniwersytet Wrocławski - Punkt Konsultacyjny w Jeleniej Górze,
2. Uniwersytet Wrocławski - Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny w Legnicy,
3. Uniwersytet Wrocławski - Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny w Wałbrzychu,
4. Uniwersytet Wrocławski - Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny w Kłodzku,
5. Politechnika Wrocławska - Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny w Jeleniej Górze,
6. Politechnika Wrocławska - Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny w Legnicy,
7. Politechnika Wrocławska - Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny w Wałbrzychu,
8. Akademia Medyczna - Punkt Konsultacyjny w Świdnicy.

RYSUNEK 9 Odsetek ludności z wykształceniem wyższym¹⁴.

Na podstawie danych z Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego w 2002 r, zilustrowano na mapce nr 9 odsetek ludności z wykształceniem wyższym, dla ludności w wieku 15 lat i więcej dla województwa dolnośląskiego. Odsetek ludności z wyższym wykształceniem, na Dolnym Śląsku, wynosi 10,3 % i jest wyższy od średniej krajowej.

¹⁴ Źródło danych: Wyniki Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 r.

RYSUNEK 11 Domy i zakłady pomocy społecznej¹⁶

W gestii Samorządu Województwa Dolnośląskiego, zgodnie z załącznikiem do skonsolidowanego bilansu Województwa Dolnośląskiego, znajdowało się na koniec 2004 r. 78 jednostek służby zdrowia i 4 jednostki zajmujące się polityką społeczną, w tym między innymi:

- 2 kolejowe sanatoria uzdrowiskowe w Szczawnie Zdroju i Dusznikach,
- 21 szpitali specjalistycznych,
- 4 obwody leczenia kolejowego
- 4 pogotowia ratunkowe we Wrocławiu, Legnicy, Jeleniej Górze i Wałbrzychu
- 5 Dolnośląskich Centrów: Chorób Płuc, Onkologii, Pediatrii, Transplantacji Komórkowych, Diagnostyki Medycznej,
- Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej.

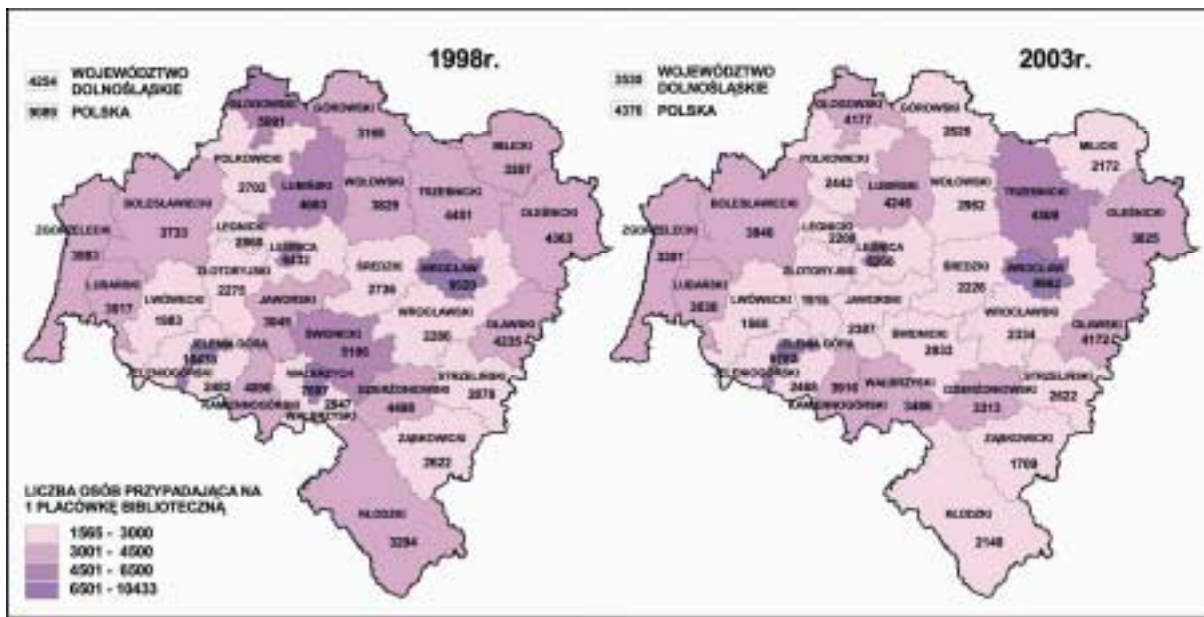
Kultura

Porównanie dostępnych danych statystycznych wykazało zmiany jakie dokonały się w okresie lat 1998 - 2003: wzrosła liczba bibliotek z 701 do 821, zmalała natomiast liczba wypożyczeń na 1 czytelnika z 22,6 na 21,2. Najwięcej bibliotek przybyło na terenie powiatów, natomiast na terenie trzech największych miast (Wrocławia, Jeleniej Góry i Legnicy) liczba bibliotek spada lub jest stała. Szczególnie duży przyrost (ponad 20 placówek) wystąpił w powiatach świdnickim i kłodzkim. Największa liczba czytelników na 1 placówkę przypada w miastach: Jelenia Góra i Wrocław, zarówno w 1998 jak i w 2003 r.

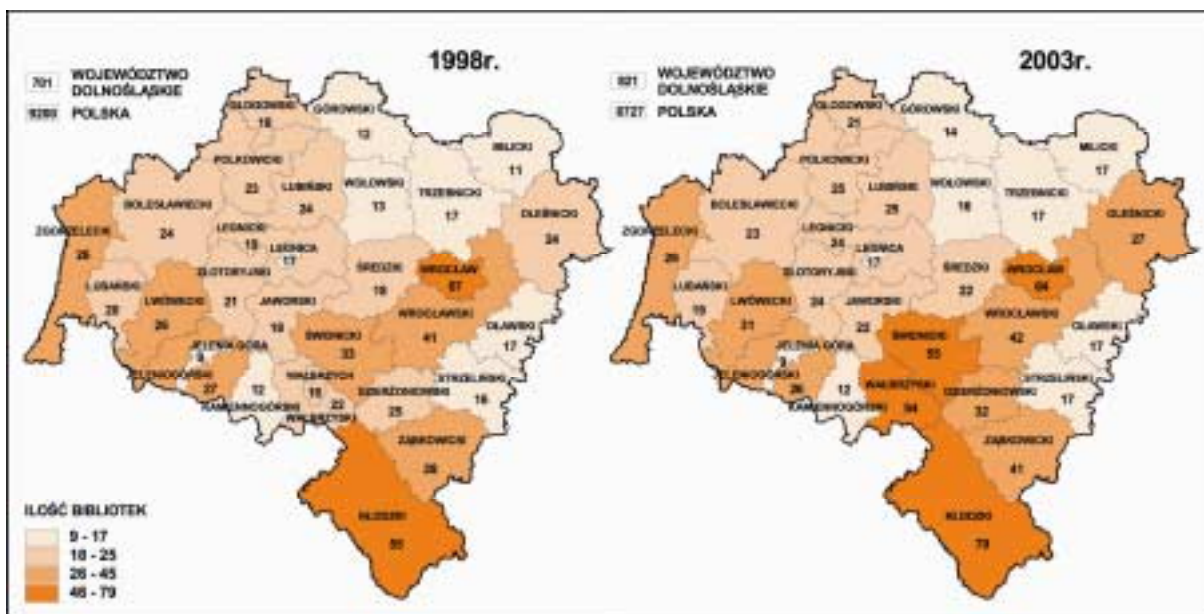
Na terenach poza największymi miastami dostępność do bibliotek w znacznym stopniu poprawiła się, podobnie jak w całym kraju.

¹⁶ Źródło danych: *Roczniki statystyczne GUS 1999 r. i 2004 r.*, dz. cyt.

RYSUNEK 12 Liczba osób przypadających na 1 bibliotekę w powiecie¹⁷.

RYSUNEK 13 Ilość bibliotek

¹⁷ Źródło danych: *Roczniki statystyczne GUS 1999 r. i 2004 r.*, dz. cyt.

TABELA 6 Tempo wzrostu WOH¹⁸

Lata	Wielkopowierzchniowe obiekty handlowe o powierzchni sprzedażowej	
	401 – 2 500 m ²	ponad 2 500 m ²
<i>Liczba sklepów</i>		
2000 r.	3 704	233
2004 r.	5 119	477
przyrost w latach 2000 - 2004	38,2 %	104,7%
<i>Powierzchnia sprzedażowa w m²</i>		
2000 r.	2 810 355	1 336 843
2004 r.	4 089 176	3 002 951
przyrost w latach 2000 - 2004	45,5%	124,6%

Skutkiem budowy hipermarketów jest wzrost wskaźnika powierzchni ośrodków handlowych¹⁹ w Polsce, przypadającej na 1000 mieszkańców (2003 r. – 91,9 m²; 2004 r. – 103,5 m²). Jednocześnie następuje zmniejszenie liczby sklepów krajowych, przede wszystkim sklepów do 100 m² sali sprzedażowej (spadek o 11,4% w porównaniu z rokiem 2003 r.). Liczba sklepów o powierzchni powyżej 101 m² w porównaniu do roku 2003 wzrosła o: 3% w przedziale 101–200 m², 8% w przedziale 201–300 m², 3% w przedziale 301–400 m², 9% w przedziale 401 m² i więcej.

Sport i kultura fizyczna

Nie ma możliwości porównania zmian, jakie zaszły w dziedzinie sportu i kultury fizycznej w związku z brakiem zapisów na temat tej dziedziny w diagnozie stanu. Również aktualny rocznik statystyczny GUS nie obejmuje danych z zakresu sportu i kultury fizycznej.

9.3. PRZEGLĄD AKTUALNOŚCI ZAPISÓW PLANU, ZAWARTYCH W USTALENIACH PZPWD

Demografia

Kierunki polityki przestrzennej określone w PZPWD w zakresie demografii znajdują się również w dokumentach rządowych, jednak odnoszą się do innych, niż demografia, dziedzin.

W poniższych dokumentach wymienione zostały następujące działania, zgodne z kierunkami polityki przestrzennej określonymi w PZPWD:

w Narodowym Planie Rozwoju na lata 2007 – 2013:

- rozwój zasobu dostępnych mieszkań – dotyczy mieszkalnictwa,
- poprawa dostępu do rehabilitacji medycznej – dotyczy opieki medycznej.

w Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do roku 2020:

- wsparcie budownictwa społecznego – w ramach programu rewitalizacji miast,

¹⁸ Źródło danych: „Raport o stanie handlu wewnętrznego w 2004 r.” Ministerstwo Gospodarki i Pracy

¹⁹ Ośrodki handlowe to zgrupowanie w jednym miejscu różnorodnych punktów sprzedaży detalicznej, zakładów usługowych i gastronomicznych. Mogą one należeć do jednego lub więcej właścicieli. Podstawową cechą ośrodków handlowych jest to, iż w sposób prawie komplementarny zaspokajają one potrzeby konsumentów. Analiza stanu i kierunków rozwoju ośrodków handlowych w Polsce opiera się na różnych materiałach źródłowych, gdyż brakuje wciąż systematycznych, kompleksowych badań statystycznych tej formy koncentracji. Monitoring, różnorodne badania i analizy rozwoju ośrodków handlowych w Polsce prowadzą głównie międzynarodowe firmy konsultingowe, developerzy i agencje zarządzające nieruchomościami komercyjnymi. Badania te obejmują większe ośrodki handlowe, których inwestorami są głównie przedsiębiorstwa z kapitałem zagranicznym. Nie dotyczą zatem wszystkich ośrodków handlowych, a przede wszystkim uruchamianych przez inwestorów polskich. Jednak badania te obejmują zdecydowaną większość ośrodków.

- opieka nad osobami starszymi – w ramach programu integracji społecznej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

w aktualizacji Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju:

- rewitalizacja struktury mieszkaniowej – w ramach programu rewitalizacji miast.

Zaobserwowano nowe zjawisko polegające na wzroście migracji w relacji miasto-wieś. Zjawisko to nazwane zostało procesem suburbanizacji. Szczególnie wysoki przyrost ludności ma miejsce w gminach wiejskich położonych w sąsiedztwie dużych i średnich miast. Zatem w stosunku do tych terenów należałoby wyznaczyć nowe kierunki działań.

Rynek pracy

Zjawisko bezrobocia, które jest największym problemem na rynku pracy, pogłębiało się od 1998 do 2004 roku i w dalszym ciągu, pomimo spadku, jego skala jest bardzo duża. Przewidywane w dokumentach rządowych oraz w Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do roku 2020, działania w celu poprawy tej sytuacji, obejmują realizację zadań a także, w dużej mierze, wspieranie i promowanie inicjatyw, np. :

- modernizacja i rozwój układów infrastruktury komunikacyjnej, służącej powiązaniu obszarów z ośrodkami wzrostu, m.in. z obszarem metropolitalnym i obszarem funkcjonalnym LGOM, a także służącej powiązaniu regionu Dolnego Śląska z otoczeniem,
- wspieranie inwestycji infrastrukturalnych służących udostępnieniu terenów pod budownictwo mieszkaniowe,
- wspieranie inwestycji infrastrukturalnych oraz inicjatyw służących pozyskaniu środków finansowych na ich realizację na obszarach wiejskich, m.in. w celu tworzenia pozarolniczych miejsc pracy, głównie usług.

Jednak większość działań w zakresie poprawy sytuacji na rynku pracy została określona w PZPWD w ramach „sfery społecznej” i nie jest związana z planowaniem przestrzennym, tylko z działaniami instytucjonalnymi, prawnymi i finansowymi.

Mieszkalnictwo

Cele polityki przestrzennej w zakresie mieszkalnictwa, zawarte w PZPWD tj:

- zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych ludności województwa dolnośląskiego,
- poprawa standardów zamieszkania ludności województwa dolnośląskiego,
- osiągnięcie prawidłowych relacji pomiędzy miejscem zamieszkania ludności a miejscem pracy i dostępem do usług,

są spójne ze Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do roku 2020 oraz dokumentami rządowymi: Aktualizacją Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju oraz projektem Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007-2013.

W SRWD do roku 2020 mieszkalnictwo rozpatrywane jest w sferze przestrzennej, gdzie priorytetem jest „poprawa spójności przestrzennej regionu”, natomiast plan województwa mieszkalnictwo rozpatruje jako element sfery społecznej i skupia się bezpośrednio na ilości i poprawie standardu mieszkań.

W ostatnich latach w województwie dolnośląskim, podobnie jak w całej Polsce, nasila się zjawisko suburbanizacji. Problem ten został poruszony w Aktualizacji Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju oraz w projekcie Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007 – 2013. W momencie opracowywania PZPWD zjawisko suburbanizacji nie występowało na tak szeroką skalę, w związku z tym PZPWD wymaga aktualizacji w tym zakresie.

Oświata i nauka

Cele polityki przestrzennej zawarte w PZPWD, mówiące o dostosowaniu oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy, podniesieniu jakości poziomu nauki i kadry kształcącej, są zgodne ze SRWD do roku 2020 oraz innymi dokumentami rządowymi. Jednak Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do roku 2020 wskazuje na dodatkowe kierunki działań, które powinny być uwzględnione w aktualizacji PZPWD:

- zapewnienie dostępu do nowoczesnych technologii informatyczno-komunikacyjnych ułatwiających szerzenie oświaty i nauki,
- doskonalenie wykształconych pracowników ścisłych kierunków technicznych, matematycznych i przyrodniczych,
- współuczestnictwo w tworzeniu europejskiej przestrzeni edukacyjnej i przestrzeni wiedzy.

Postulowane w PZPWD kierunki polityki odnoszące się do tworzenia nowych placówek szkolnictwa wyższego we Wrocławiu oraz w mniejszych miastach (Kłodzku, Dzierżoniowie i Polkowicach) sukcesywnie są realizowane.

Najnowsze prognozy demograficzne na najbliższe 15 lat, wskazują na znaczny spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym, a tym samym mniejsze zapotrzebowanie na miejsca w szkołach wyższych, w związku z powyższym istnieje potrzeba aktualizacji PZPWD.

Ochrona zdrowia i opieka społeczna

Spośród zadań, wymienionych w PZPWD, zrealizowano następujące:

- modernizację i rozbudowę istniejącej sieci placówek szpitalnych dla podniesienia standardów obsługi ludności w Lubinie - Szpital przy ul. Bema oraz Miedziowe Centrum Zdrowia, Centrum Zdrowia „Femina”,
- ośrodek Alzheimera w Ścinawie – w trakcie realizacji,
- hospicjum w Lubinie.

PZPWD powołuje się na „Regionalny program restrukturyzacji ochrony zdrowia ludności województwa dolnośląskiego do 2005 r.”. Przyjęty został nowy „Program zmian sieci Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej Samorządu Województwa Dolnośląskiego” z kwietnia 2005 r. Plan wymaga aktualizacji w zakresie zadań przyjętych w nowym Programie.

W zakresie pomocy społecznej opracowana została Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2005 – 2013. Określone w tym dokumencie działania mają, w większości, aspekt finansowy, prawny lub organizacyjny i nie dotyczą sfery planowania przestrzennego.

Kultura

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego i Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do roku 2020 zgodnie określają potrzebę uzupełnienia materialnej bazy kulturalnej Dolnego Śląska. Dodatkowo Strategia zwraca również uwagę na potrzebę tworzenia bibliotek z dostępem do Internetu oraz bibliotek dostępnych z Internetu.

Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007 - 2013 i PZPWD, jako priorytet, wskazują rozwój bazy dla działalności kulturalnej. Oba dokumenty wskazują na potrzebę rozwijania wymiany i współpracy kulturalnej w rejonach pogranicza. Dodatkowo AKPZK zwraca uwagę na potrzeby osób upośledzonych ruchowo i konieczność likwidacji barier architektonicznych, które ograniczają tej grupie możliwość swobodnego dostępu do usług kultury.

Ze względu na brak w planie niektórych zapisów, jakie pojawiły się w dokumentach rządowych, plan wymaga uzupełnień.

Usługi handlu

Szybkie zmiany w dziedzinie handlu odzwierciedla ocena stanu istniejącego zawarta w analizie SWOT w Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do roku 2020. Wskazuje ona na konieczność sformułowania nowych celów i kierunków polityki przestrzennej w zakresie handlu, lub przemyslenia zasadności formułowania kierunków polityki przestrzennej dla handlu, ponieważ jest to dziedzina kierująca się zasadami wolnego rynku i zapisy formułowane na poziomie PZPWD nie mają na nią bezpośredniego wpływu.

Szybkie zmiany w dziedzinie handlu, jakie miały miejsce na przestrzeni ostatnich lat, spowodowały znaczący wzrost poziomu usług handlu, zwłaszcza na terenie miast.

Sport i kultura fizyczna

Cele polityki przestrzennej, zasady realizacji oraz kierunki działania zawarte w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego, są w znacznym stopniu zbieżne z celami wskazanymi w Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do roku 2020. Dodatkowo w SRWD do roku 2020 wskazana została możliwość wspólnych działań transgranicznych w ramach turystyki i sportu (np. sportów zimowych z Czechami). Również oba dokumenty są zgodne, że poprzez promocję sportu i rozwój bazy sportowej można osiągnąć cel, jakim jest poprawa zdrowia i kondycji społeczeństwa oraz poprawa warunków życia. W planie województwa wymienione zostały działania:

- wyrównanie dysproporcji w nasyceniu poszczególnych rejonów województwa dolnośląskiego w obiekty i urządzenia sportowe,
- tworzenie bazy sportów wyczynowych dla zwiększania różnorodności form rekreacji i rozrywki,
- budowa nowych, w pełni wyposażonych w urządzenia i obiekty sportowe ogólnodostępnych regionalnych, miejskich lub gminnych ośrodków sportowo-rekreacyjnych w miastach i gminach województwa.

W PZPWD wskazano również na potrzebę działania na styku sportu, rekreacji i turystyki. Pojawiają się więc działania dotyczące: sportów wodnych, zimowych, wędkarstwa i turystyki rowerowej.

Projekt NPR na lata 2007 – 2013, w sferze inwestycji i gospodarowania przestrzenią, wskazuje na potrzebę:

- wzmocnienia ponadregionalnych ośrodków wzrostu m.in. poprzez wspieranie sportu i turystyki,
- aktywizacji subregionalnych i regionalnych ośrodków rozwoju m.in. poprzez rozwój infrastruktury związanej z turystyką i sportem,
- rozwój infrastruktury małych miast i obszarów wiejskich m.in. infrastruktury związanej z turystyką i sportem.

Dodatkowo w dokumencie położony został nacisk na wzmocnienie funkcji metropolitalnych poprzez realizację dużych projektów infrastruktury sportowej o znaczeniu krajowym.

Zaktualizowana Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju nie uwzględnia dziedziny sportu.

10. SFERA KULTUROWA

10.1. ANALIZA ZMIAN OTOCZENIA PRAWNEGO.

Obowiązującym aktem prawnym regulującym problematykę ochrony zabytków jest ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r. Nr 162 poz. 1568).

Zgodnie z obowiązującymi przepisami zadanie ochrony zabytków zostało powierzone organom administracji publicznej, natomiast sprawowanie opieki nad dziedzictwem kulturowym – biorąc pod uwagę aspekt wzmocnienia społeczeństwa obywatelskiego - przypisano organizacjom społecznym.

Do zmian, jakie wprowadziła ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, należy zaliczyć przede wszystkim zdefiniowanie pojęcia krajobrazu kulturowego i wskazanie na konieczność jego

ochrony. Dla ochrony krajobrazu kulturowego ustawa powołuje nowy, poza strefami ochrony konserwatorskiej, rodzaj ochrony w postaci parku kulturowego, formułując jednocześnie zasady jego tworzenia i zarządzania (art. 16 i 17).

Dokument, w którym zostały sformułowane szczegółowe „Zasady tworzenia parku kulturowego, zarządzania nim oraz sporządzania planu ochrony” został przyjęty 6 października 2005 r. przez Radę Ochrony Zabytków przy Ministrze Kultury.

Dostosowanie przepisów ustawy do obowiązujących w Unii Europejskiej odnosi się również do kwestii związanych z restytucją zabytków wywiezionych niezgodnie z prawem terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej (art. 62 – art.70).

Ustawodawstwo odnoszące się do ochrony dziedzictwa kulturowego uzupełniają rozporządzenia Prezydenta RP w sprawie uznania za pomnik historii. Zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami za pomnik historii może zostać uznany zabytek nieruchomy o szczególnej wartości dla kultury narodowej, który jest wpisany do rejestru zabytków lub posiada status parku kulturowego. Uznanie za pomnik historii stanowi jednocześnie formą ochrony zabytków.

Dokument określający „Kryteria i procedury uznawania obiektu za Pomnik Historii” został przyjęty 6 października 2005 r. przez Radę Ochrony Zabytków przy Ministrze Kultury.

TABELA 7 Zmiany ustawodawcze – ustawy i rozporządzenia odnoszące się do sfery ochrony dziedzictwa kulturowego.

Lp.	NAZWA AKTU PRAWNEGO	MIEJSCE I DATA PUBLIKACJI
1.	Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.	Dz. U. Nr 162 z dnia 17 września 2003 r., poz. 1568.
2.	Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 14 kwietnia 2004 r. w sprawie uznania za pomnik historii.	Dz. U. Nr 102 z dnia 1 maja 2004 r., poz. 1056.
3.	Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 14 kwietnia 2004 r. w sprawie uznania za pomnik historii.	Dz. U. Nr 102 z dnia 1 maja 2004 r., poz. 1057.
4.	Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 14 kwietnia 2004 r. w sprawie uznania za pomnik historii.	Dz. U. z Nr 102 z dnia 1 maja 2004 r., poz. 1058.
5.	Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 13 kwietnia 2005 r. w sprawie uznania za pomnik historii.	Dz. U. Nr 64 z dnia 20 kwietnia 2005 r., poz. 570.

Na szczeblu krajowym powstały następujące dokumenty odnoszące się do ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego:

- Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004 – 2013 – za cel strategiczny przyjmuje zrównoważenie rozwoju kultury w regionach; działania podejmowane w ramach Strategii powinny prowadzić m.in. do radykalnej poprawy podstawowej infrastruktury kultury stanu zabytków, zmniejszenia dysproporcji w dostępie do kultury w regionach oraz stworzenia markowych produktów turystyki kulturowej,
- uzupełnienie Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004 – 2020,
- Narodowy Program Kultury „Ochrona zabytków i dziedzictwa kulturowego” na lata 2004 - 2013 – służy realizacji Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004 – 2013, jego strategicznym celem jest intensyfikacja ochrony i upowszechniania dziedzictwa kulturowego, w tym szczególnie kompleksowa poprawa stanu zabytków nieruchomych,
- Projekt Krajowego Programu Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami – zasadnicze cele programu odnoszą się do wzmocnienia ochrony i opieki nad dziedzictwem kulturowym oraz poprawy stanu obiektów zabytkowych w Polsce,
- Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Kultury i Zachowanie Dziedzictwa Kulturowego – koncentruje się na działaniach o charakterze ponadregionalnym, realizowanych m.in. w ramach priorytetu: Rozwój infrastruktury kultury i ochrona dziedzictwa kulturowego o znaczeniu ponadregionalnym.

W **Strategii rozwoju województwa dolnośląskiego do 2020 r.** za cel strategiczny uznano: „Zachowanie wartości środowiska kulturowego i przyrodniczego przy uwzględnieniu potrzeb przyszłych pokoleń”. Działania odnoszące się do ochrony dziedzictwa kulturowego zostały zawarte w sferze przestrzennej w ramach priorytetu „Poprawa ładu przestrzennego, harmonijności struktur przestrzennych”:

- Kształtowanie atrakcyjnych form różnorodnych zespołów zabudowy, w tym rewitalizacja obszarów zdegradowanych,
- Rozwój współpracy międzynarodowej w zakresie planowania przestrzennego, współpracy między regionami i jednostkami lokalnymi. Intensyfikacja współpracy województwa dolnośląskiego z krajami czeskimi w dziedzinie transgranicznych połączeń komunikacyjnych,
- Ochrona dziedzictwa kulturowego.

Cele i działania, jakie zostały przyjęte w Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 r. są zbieżne z celami i zasadami realizacji polityki przestrzennej zapisanymi w PZPWD. Jednak nie są tak szczegółowo określone, jak kierunki działań polityki przestrzennej w PZPWD.

10.2. ODNIESIENIE DO UWARUNKOWAŃ PRZESTRZENNYCH WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO ZAWARTYCH W PZPWD

Dolny Śląsk jest regionem wyróżniającym się w skali kraju pod względem nasycenia zabytkowymi obiektami dziedzictwa kulturowego. Według ogólnej liczby zabytków wpisanych do rejestru zabytków (32007 obiektów) województwo dolnośląskie znajduje się na drugim miejscu w Polsce, natomiast wg liczby zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków (ok. 8 tys.) zajmuje pierwszą pozycję. Należy także wspomnieć o bardzo dużej liczbie obiektów, które nie są wpisane do rejestru zabytków, co nie umniejsza ich wartości historyczno-artystycznych oraz znaczenia dla kultury narodowej.

TABELA 8²⁰ Ilość zabytków na Dolnym Śląsku

Wpisane do rejestru	Archeologia 1 462 Architektura i budownictwo 6 531
Nie wpisane do rejestru	Archeologia 28 080 Architektura i budownictwo 76 475

Występujące na terenie Dolnego Śląska zespoły zabytkowe reprezentują europejski poziom artystyczny, świadczy o tym nadanie statusu pomnika historii zespołom klasztornym w Krzeszowie i Legnickim Polu, twierdzy srebrnogórskiej oraz staremu miastu i Hali Stulecia we Wrocławiu. Ponadto nowożytny zespół twierdzy w Srebrnej Górze został objęty statusem parku kulturowego (Rozporządzenie Prezydenta RP z dn. 14 kwietnia 2004 r. w sprawie uznania za pomnik historii, Dz. U. Nr 102 z dnia 1 maja 2004 r., poz. 1058). Podjęto również starania o wpisanie na listę światowego dziedzictwa kultury UNESCO wrocławskiej Hali Stulecia oraz cysterskiego zespołu klasztorowego w Krzeszowie.

Niestety stan zachowania znacznej ilości zabytków jest niezadowolający, a szereg z nich, niekiedy unikatowych, pozostaje w stanie postępującej degradacji. Wynika to zarówno z niewystarczających nakładów finansowych, jak i braku właściwych programów ich użytkowania oraz zmieniającej się struktury własnościowej. Stosunkowo najlepszy stan zachowania prezentują obiekty sakralne, najgorszy zaś obiekty przemysłu i techniki pozostałe po upadłych zakładach państwowych. Konieczne jest zatem podjęcie natychmiastowych działań remontowych i zabezpieczających, mających na celu powstrzymanie procesu degradacji. Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej otwiera szersze możliwości finansowania rewaloryzacji i adaptacji obiektów zabytkowych z funduszy strukturalnych oraz w ramach inicjatyw wspólnotowych.

²⁰ Źródło: Raport o stanie zachowania zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków, Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków we Wrocławiu; Wrocław 2004.

10.3. PRZEGLĄD AKTUALNOŚCI ZAPISÓW ZAWARTYCH W USTALENIACH PZPWD

Podstawowe ustalenia w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego przyjęte w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego pozostają aktualne.

Kierunki polityki przestrzennej zapisane w PZPWD są zbieżne z kierunkami wyznaczonymi w strategicznych dokumentach planistycznych, które określają kierunki rozwoju Polski i jej regionów na lata 2007 – 2013, a są to: Narodowy Plan Rozwoju, Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego oraz Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004 – 2013 oraz Uzupełnienie Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004 – 2020.

Cele zawarte w Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004 – 2013 oraz w jej Uzupełnieniu na lata 2004 – 2020 odpowiadają działaniom podejmowanym w ramach Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007 – 2013, gdzie sferę kultury uznano zarówno za jeden z zasadniczych elementów budowy społeczeństwa opartego na wiedzy, jak i za czynnik rozwoju regionalnego.

W związku z rosnącym znaczeniem dziedzictwa kulturowego jako czynnika stymulującego rozwój społeczno-gospodarczy regionu w aktualizowanym PZPWD powinny znaleźć się zapisy ustawy o ochronie zabytków i opieki nad zabytkami, dotyczące przede wszystkim tworzenia i zagospodarowania parków kulturowych oraz ustalenia zawarte w Krajowym programie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami podkreśla wagę działań o charakterze systemowym, tj. wypracowanie głównych założeń ochrony dziedzictwa kulturowego i wprowadzenie ich do polityki różnych sektorów oraz dostosowanie ochrony zabytków do unormowań europejskich, w powiązaniu z politykami różnych sektorów. Kierunki sformułowane w ramach powyższych działań powinny znaleźć się w zapisach aktualizowanego planu.

Wdrożone zostały – Narodowy Program Kultury „Ochrona zabytków i dziedzictwa kulturowego” na lata 2004 – 2013 oraz Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Kultury i Zachowanie Dziedzictwa Kulturowego. Działania w ramach tych programów uzyskują wsparcie z funduszy strukturalnych oraz innych funduszy europejskich.

11. SFERA GOSPODARCZA

11.1. PRZEMYSŁ

11.1.1 ANALIZA ZMIAN OTOCZENIA PRAWNEGO

Zmiany otoczenia prawnego w zakresie przemysłu można podzielić na dwie zasadnicze grupy. Pierwsza to ustawy i dokumenty bezpośrednio wpływające na zachodzące pod ich wpływem zmiany w przestrzeni oraz te, które nie mają bezpośredniego przełożenia na zagospodarowanie przestrzenne, jednak zawarte w nich regulacje prawne wpływają pośrednio na sytuację gospodarczą, a w efekcie na sposób kształtowania przestrzeni. Do aktów prawnych pierwszej grupy zostały zaliczone ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych: Ustawa o specjalnych strefach ekonomicznych (Dz. U. z 1994 r. Nr 123 poz. 600 ze zmianami) oraz Ustawa o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych i niektórych ustaw (Dz. U. z 2003 r. Nr 188, poz.1840). Zawierają one przepisy regulujące tworzenie i funkcjonowanie SSE. W 2001 r. przepisy te zostały zharmonizowane z prawem Unii Europejskiej, wywołując zmiany w innych aktach prawnych dokonywane w kolejnych latach. Zasady udzielania pomocy publicznej dla przedsiębiorców określa Traktat o przystąpieniu do Unii Europejskiej (TA). Postanowienia Traktatu Akcesyjnego, w zakresie SSE, zostały wprowadzone do prawa polskiego ustawą o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych i niektórych ustaw (Dz. U. z 2003 r. Nr 188, poz.1840). Rozporządzeniami wykonawczymi do wymienionych ustaw są Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie SSE, w których, w latach 1998-2005, wprowadzono wiele zmian dotyczących powiększenia obszaru istniejących podstref, a także utworzenia nowych podstref, w następujący sposób:

- Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie kamiennogórskiej specjalnej strefy ekonomicznej dotyczyły powiększenia strefy o 12 ha oraz utworzenia podstrefy w Piechowicach.

- Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie legnickiej specjalnej strefy ekonomicznej dotyczyły powiększenia strefy o 35 ha oraz utworzenia podstrefy w Środzie Śląskiej.
- Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wałbrzyskiej specjalnej strefy ekonomicznej dotyczyły powiększenia strefy o 490 ha oraz utworzenia podstref w: Żarowie, Świdnicy, Kudowie Zdroju, Strzelinie, Wrocławiu, Oławie, Brzegu Dolnym, Krotoszynie.

Akty prawne mające pośredni wpływ na kształtowanie przestrzeni to:

- Ustawa o zmianie ustawy Prawo działalności gospodarczej (Dz. U. z 2003 r. Nr 217, poz. 2125) - ustawa ta wprowadziła ułatwienia w rejestracji nowych podmiotów gospodarczych, m.in.: pozostawiła proces rejestracji osób fizycznych podejmujących działalność gospodarczą w gminach, a także wprowadziła nowy tryb obsługi osób podejmujących działalność gospodarczą.
- Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2004 r. Nr 173, poz. 1807 z późn. zm.) Nowe rozwiązania w niej zawarte tworzą zdecydowanie lepsze otoczenie prawne dla przedsiębiorców, a także stwarzają szanse na skuteczniejszą ochronę ich interesów. Ograniczone zostały bariery proceduralne dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej. Regulacja przewiduje poszerzenie zakresu wolności gospodarczej, zwłaszcza przez zastąpienie zdecydowanej większości zezwoleń wpisem do rejestru działalności regulowanej. Ograniczona została liczba i czas trwania kontroli działalności przedsiębiorcy i wprowadzony został zakaz prowadzenia więcej niż jednej kontroli w tym samym czasie u tego samego przedsiębiorcy.

Więszego znaczenia nabrały zagadnienia związane z gospodarką opartą na wiedzy, które rozpoczęto regulować prawnie. W 2003 r. przeprowadzono prace nad nowymi rozwiązaniami zwiększającymi preferencje w dofinansowywaniu, przez budżet państwa, inwestycji bogate w innowacje technologiczne, w tym w zaawansowane technologie. Rozwiązania w tym zakresie zawarto w znowelizowanej **ustawie o finansowym wspieraniu inwestycji** (Dz. U. z 2002 r. nr 41, poz. 363 z późn. zm), a także rozporządzeniach wykonawczych do ustawy. Do ustawy wprowadzono definicję parku technologicznego i przemysłowego oraz stworzono możliwość ubiegania się przez przedsiębiorcę o wsparcie finansowe nowej inwestycji z tytułu jej lokalizacji na obszarze parku.

Przyjęto **ustawę o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej** (Dz. U. 2005 r. Nr 179, poz. 1484) Głównym celem nowej regulacji prawnej jest stworzenie warunków organizacyjnych, prawnych i ekonomicznych dla zwiększenia efektywności działalności innowacyjnej, a w szczególności zwiększenia udziału środków pozabudżetowych w finansowaniu działalności badawczo-wdrożeniowej, zwiększenia innowacyjności polskiej gospodarki poprzez transfer nowych technologii ze sfery nauki do gospodarki oraz wzrost liczby przedsiębiorstw oferujących produkty lub usługi w oparciu o nowe, w skali kraju lub świata, rozwiązania technologiczne. Przewidziane jest wprowadzenie szeregu instrumentów finansowego wsparcia działalności innowacyjnej i wspierającej innowacyjność gospodarki. Rada Ministrów przyjęła Program na lata 2003-2006 „Tworzenie mechanizmów i struktur rozwoju handlu elektronicznego w Polsce”, który realizować będzie jeden z celów określonych w dokumencie „ePolska – Plan działań na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce na lata 2001-2006”.

TABELA 9 Zestawienie aktów prawnych omówionych powyżej wraz z miejscem ich publikacji

NAZWA AKTU PRAWNEGO	MIEJSCE I DATA PUBLIKACJI
USTAWA o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych i niektórych ustaw	Dz. U. z 2003r. Nr 188, poz. 1840
Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie kamiennogórskiej specjalnej strefy ekonomicznej	Dz. U. z 2004r. Nr 222, poz. 2250
Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie legnickiej specjalnej strefy ekonomicznej	Dz. U. 2004r. Nr 219, poz. 2217
Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie wałbrzyskiej specjalnej strefy ekonomicznej	Dz. U. 2004r. Nr 218, poz. 2211
USTAWA o zmianie ustawy Prawo o działalności gospodarczej	Dz. U. z 2003r. Nr 217, poz. 2125
USTAWA o swobodzie działalności gospodarczej	Dz. U. z 2004r. Nr 173, poz. 1807 z późn. zm.
USTAWA o zmianie Ustawy o finansowym wspieraniu inwestycji	Dz. U. z 2002r. nr 41, poz. 363 z późn. zm.
Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie szczegółowych kryteriów udzielania wsparcia finansowego nowej inwestycji	Dz.U.2003r. Nr 165, poz. 1600
Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy w sprawie szczegółowego trybu i terminów udzielania i odmowy udzielania wsparcia finansowego nowej inwestycji	Dz.U. 2004r. Nr 123, poz. 1296
USTAWA z dnia 29 lipca 2005 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej	Dz.U. 2005 r. Nr 179, poz. 1484

Podobnie, jak w aktach prawnych, w dokumentach rządowych można dokonać zasadniczego podziału na dokumenty mające bezpośrednie i pośrednie przełożenie na zagospodarowanie przestrzenne województwa.

Dokumenty, które odnoszą się do polityki przestrzennej województwa, a jednocześnie są strategicznymi dokumentami planistycznymi, określającymi kierunki rozwoju Polski i jej regionów w latach 2007-2013, także w zakresie kształtowania obszarów pod działalność produkcyjną, są to:

- Aktualizacja Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju,
- Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego,
- Narodowy Plan Rozwoju.

Wymienione dokumenty zostały przyjęte przez Radę Ministrów, jednak nie posiadają statusu obowiązujących aktów prawnych.

Obowiązują natomiast dokumenty pośrednio wpływające na przestrzeń i będące jedynie tłem zmian zachodzących w przestrzeni, jednak nie można ich całkowicie pominąć omawiając zagadnienia związane z działalnością produkcyjną. Są to dokumenty strategiczne i programowe skoncentrowane na stworzeniu gospodarki konkurencyjnej w stosunku do gospodarek europejskich poprzez wspieranie gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości. Do tej grupy dokumentów należą:

- Narodowy Program Rozwoju 2004-2006,
- Strategia gospodarcza Rządu „Przedsiębiorczość – Rozwój – Praca” i jego kontynuacja w „Planie działań pro wzrostowych w latach 2003-2004”,
- ePolska – Plan działania na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce na lata 2001-2006,
- Zwiększanie innowacyjności gospodarki w Polsce do 2006 roku,
- Sektorowy Program Operacyjny „Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw” wraz z uzupełnieniami.

W marcu 2004 r. Rada Ministrów przyjęła raport pt. „Inwestycyjny proces budowlany – bariery inwestycyjne oraz propozycje działań usprawniających”. Utworzony został podzespół ds. zagospodarowania przestrzennego, który aktualnie prowadzi prace zmierzające do nowelizacji ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

W okresie od stycznia 2003 r. do grudnia 2005 r. Sejmik Województwa Dolnośląskiego przyjął dwa ważne dokumenty strategiczne: Strategię rozwoju województwa dolnośląskiego do 2020 roku oraz Strategię Innowacji Województwa Dolnośląskiego.

Strategia rozwoju WD ma znaczący wpływ na kształtowanie celów polityki przestrzennej województwa oraz budowę gospodarki opartej na wiedzy. Cel gospodarczy strategii brzmi „Zbudowanie konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki Dolnego Śląska”. Cel ten osiągnięty ma być poprzez przypisane mu priorytety takie jak:

- „Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Dolnego Śląska” wraz z przypisanym do niego działaniem bezpośrednio odnoszącym się do kształtowania przestrzeni województwa: „Tworzenie obszarów oraz ośrodków wzrostu i rozwoju”,
- „Budowa gospodarki opartej na wiedzy (GOW)”,
- „Wspieranie aktywności gospodarczej na Dolnym Śląsku”.

Na szczególną uwagę, z punktu widzenia zagadnień związanych z terenami przemysłowymi na obszarze województwa, ma priorytet w sferze przestrzennej „Poprawa ładu przestrzennego, harmonijności struktur przestrzennych”, działanie: „Kształtowanie atrakcyjnych form różnorodnych zespołów zabudowy, w tym rewitalizacja obszarów zdegradowanych”. Działanie to dotyczy między innymi rewitalizacji poprzemysłowych i powojskowych obszarów zdegradowanych.

Większej uwagi w planie województwa wymaga zagadnienie związane z gospodarką opartą na wiedzy. Z zagadnieniem tym wiąże się bezpośredni drugi dokument strategiczny, a mianowicie **Strategia Innowacji Województwa Dolnośląskiego**. W dokumencie tym omówiony został potencjał innowacyjny Dolnego Śląska i zewnętrzne uwarunkowania budowy regionalnego systemu innowacyjnego. Strategia wymienia procesy, jakie należy uruchomić na Dolnym Śląsku, aby powstał efektywny regionalny system innowacyjny. Formułuje także misję: „Innowacyjność odpowiedzią na wyzwania przyszłości”, cele strategiczne oraz kierunki działań zmierzające do tego, by Dolny Śląsk stał się regionem innowacyjnym.

TABELA 10 Zestawienie dokumentów rządowych i samorządowych omówionych powyżej wraz ze ścieżką dostępu do stron internetowych, na których dokumenty te są umieszczone

L.p	Plany, strategie, programy	Dostępność
1	Zwiększanie innowacyjności gospodarki w Polsce do 2006 roku	www.parp.gov.pl/doc/innowacje/innow_zw_innow.pdf
2	Narodowy Program Rozwoju 2004-2006	www.parp.gov.pl/docprogram/NPR_20-01-2003.pdf
3	Sektorowy Program Operacyjny „Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw” wraz z uzupełnieniami	http://www.parp.gov.pl/docprogram/spowkp.pdf
4	ePolska – Plan działania na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce na lata 2001-2006	http://www.bip.gov.pl/pliki/epolska.pdf
5	Raport pt. „Inwestycyjny proces budowlany – bariery inwestycyjne oraz propozycje działań usprawniających”	http://www.mqip.gov.pl/GOSPODARKA/Budownictwo/Raport+Inwestycyjny+Proces+Budowlany++Bariery+inwestycyjne+oraz+propozycje+dzialan+uspr.htm
6	Strategia gospodarcza Rządu „Przedsiębiorczość – Rozwój – Praca” i jego kontynuacja w „Planie działań pro wzrostowych w latach 2003-2004”	http://www.mqip.gov.pl/NR/rdonlyres/B9A6ACD6-1236-4F01-81F1-94CFB065F187/0/6036_pro.doc
7	Dolnośląska Strategia Innowacji	http://www.umwd.pl/?strona=DSI_TOC
8	Monitoring sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego	http://www.umwd.pl/wrg/index.php?strona=informacje
9	Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR)	
10	Informator Inwestycyjny Dolnego Śląska	http://www.umwd.pl/informator/index.htm

11.1.2. ODNIESIENIE DO UWARUNKOWAŃ PRZESTRZENNYCH WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO ZAWARTYCH W PZPWD

Zmiany w wybranych aspektach sytuacji gospodarczej

Poniższa charakterystyka sytuacji gospodarczej odnosi się bezpośrednio do tematycznego zakresu uwarunkowań diagnozy stanu PZPWD. Okresowo sporządzane są różnego rodzaju raporty o sytuacji gospodarczej Dolnego Śląska, w których zagadnienie to omówione jest kompleksowo, np. ostatnio opracowana „Analiza społeczno – gospodarcza województwa dolnośląskiego” sporządzona dla potrzeb aktualizacji Strategii

Rozwoju Województwa Dolnośląskiego oraz, opracowywanego obecnie, Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007 - 2013.

Dolny Śląsk na tle kraju – ogólna charakterystyka sytuacji gospodarczej

- Uwarunkowania i diagnoza stanu, aktualne na rok 2000, mówiły o obecnym wówczas wzroście gospodarczym. Po dziewięciu latach szybkiego rozwoju, w latach 2001-2002 polska i dolnośląska gospodarka znacznie spowolniła tempo rozwoju, zaś średnie tempo wzrostu gospodarczego wynoszące w latach 1992 - 2000 niemal 5% rocznie, spadło do około 1%.
- W roku 2003 polska gospodarka weszła w fazę ożywienia. Tempo wzrostu gospodarczego wyraźnie przekroczyło poziom 3%. Tendencja ta dotyczy także Dolnego Śląska.
- W województwie dolnośląskim dał się zauważyć spadek aktywności ekonomicznej ludności, przede wszystkim z uwagi na znaczący ubytek miejsc pracy. Ponadto w okresie 1999 - 2004 nastąpił spadek wartości wskaźników zatrudnienia i znaczny wzrost poziomu stopy bezrobocia.
- Region dolnośląski zajmuje 3 miejsce w kraju pod względem wartości dodanej brutto w przeliczeniu na 1 pracującego (po mazowieckim i śląskim). W 2003 roku każdy z pracujących w regionie wytworzył 60 421 zł, przeciętnie zaś w kraju – 54 741 zł (czyli o 9,4% mniej). Dolnośląskie zajmuje czwarte miejsce w kraju pod względem wartości dodanej brutto wytwarzanej w regionie przez przemysł i budownictwo. W relacji do krajów Unii Europejskiej pozycja Dolnego Śląska nie prezentuje się korzystnie. Na każdego mieszkańca Dolnego Śląska przypadło mniej niż połowa średniego PKB na mieszkańca UE.
- W końcu grudnia 2003 r. w strukturze pracujących na Dolnym Śląsku najliczniejszą grupę stanowili pracujący w usługach rynkowych (40,0%; o 3,7 pkt więcej niż średnio w kraju) oraz w przemyśle i budownictwie (31,6%; o 3,3 pkt więcej). Sektor prywatny zatrudniał 71,1% ogółu pracujących (w kraju 71,8%).
- Zatrudnieni w działalności badawczo-rozwojowej na Dolnym Śląsku w 2003 r. stanowili 7,2% zatrudnionych w tej działalności w Polsce, a w przeliczeniu na 1000 osób aktywnych zawodowo wskaźnik ten wyniósł 4,7 (w kraju 4,5).
- Nakłady na działalność badawczo-rozwojową w województwie dolnośląskim w 2003 r. stanowiły 5,7% nakładów krajowych na tę działalność. W przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 89 zł i były o 25,2% niższe od średnich w kraju.

Struktura branżowa przemysłu

Na przestrzeni lat 1999-2005 struktura barażowa przemysłu nie uległa zasadniczym zmianom. Nadal dominującymi branżami są: produkcja artykułów spożywczych i napojów, produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych, produkcja maszyn i urządzeń, górnictwo węglowe, górnictwo i kopalnictwo miedzi, surowców skalnych, zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz i wodę, przemysł ceramiczny i szklarski oraz produkcja tkanin i odzieży. W ostatnich latach wzrosło znaczenie profilu produkcji związanego z motoryzacją (produkcja samochodów i akcesoriów samochodowych).

Planowane powstanie nowej fabryki ekranów ciekłokrystalicznych może być zwiastunem zmian w strukturze branżowej przemysłu i odejścia od tradycyjnych gałęzi przemysłu na rzecz nowoczesnych technologii.

Zatrudnienie w przemyśle

Pracujący w zakładach przemysłowych, zlokalizowanych w województwie dolnośląskim, stanowią 7,6% ogółu zatrudnionych w dziedzinie gospodarki w kraju. W przemyśle dolnośląskim w ostatnich latach obserwuje się spadek zatrudnienia. W 2000 roku zatrudnionych w nim było 342,9 tys. osób, a w 2004 roku – 302,9 tys. osób, czyli o 40 tys. mniej. To efekt niekorzystnej koniunktury dla wielu branż przemysłu.

Regon- Wskaźnik ilości podmiotów

Liczba podmiotów gospodarki narodowej, w województwie, zarejestrowanych w systemie KRUPGN REGON w roku 2000 wynosiła około 269 tys., w 2002 roku 290 tys., w 2003 r. około 305 tys., a na koniec września 2005 r. wyniosła blisko 300,0 tys. czyli była niższa o 1,3% niż rok wcześniej. Z czego 9,52% ogółu zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2005 r. zajmuje się działalnością produkcyjną. W porównaniu z sierpniem br. liczba podmiotów wzrosła o 0,2%. Najwięcej podmiotów gospodarczych było zarejestrowanych we Wrocławiu (92,4

tys.). Liczba firm z udziałem kapitału zagranicznego na koniec września br. wynosiła 5,3 tys. i była o 6,2% wyższa niż przed rokiem.

Produkcja sprzedana przemysłu

Nadal utrzymuje się wysokie tempo produkcji przemysłowej. Produkcja sprzedana przemysłu przedsiębiorstw dolnośląskich, za dziewięć miesięcy 2005 r. wynosiła 37 879,8 mln zł i wzrosła o 35,9% w porównaniu do roku 1998 (24 254 mln zł). Stanowi 7,84% produkcji przemysłowej kraju i lokuje region na 4 miejscu w Polsce.

Największy wzrost produkcji sprzedanej zanotowano w następujących sekcjach:

- wytwarzanie i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę,
- produkcja maszyn i urządzeń,
- produkcja artykułów spożywczych i napojów,
- produkcja wyrobów chemicznych.

Nieznaczny spadek (o 0,1%) zanotowano w produkcji pojazdów samochodowych przyczep i naczep.

Zmiany w strukturze przestrzennej

Struktura przestrzenna przemysłu

W strukturze przestrzennej nadal dominują następujące ośrodki: Wrocław oraz ośrodki o znaczeniu ponad regionalnym tj.: Wałbrzych, Jelenia Góra, Legnica. Coraz większego znaczenia nabierają jednak miejscowości położone w bezpośrednim sąsiedztwie Wrocławia, takie jak Kobierzyce, Święta Katarzyna, Długoleka oraz miejscowości posiadające SSE. Nie można jeszcze mówić tu o zasadniczych zmianach w przestrzennym rozlokowaniu przemysłu, jednak dynamika zmian w tym zakresie, jest na tyle duża, iż niezbędne jest dokonanie analiz, jak również ciągle monitoring procesów inwestycyjnych.

Bardzo istotnym problemem jest zidentyfikowanie stopnia zainwestowania terenów gospodarczych. Informacja o faktycznym stanie zainwestowania terenów pod działalność produkcyjną pozwoliłaby stwierdzić jaką powierzchnią pod produkcję rzeczywiście dysponuje województwo dolnośląskie i czy występują tu niedobory, czy też nadwyżka terenów.

Taka kalkulacja mogła by również w pewien sposób przyhamować niekończący się proces „odrolniania” terenów na rzecz przyszłych terenów produkcyjnych. Obecny „bum”, na tworzenie nowych terenów pod działalność gospodarczą (tzw. greenfield-ów), przy jednoczesnym braku wykorzystania terenów już zainwestowanych, terenów poprzemysłowych i powojсковych, może mieć w przyszłości nienajlepsze skutki. Tereny poprzemysłowe pozostają niewykorzystane i zakłócają ład przestrzenny, a jednocześnie tereny rolnicze są nieprzerwanie przystosowywane do przyjmowania nowych inwestycji. Trzeba mieć jednak świadomość, że za kilka lat będziemy mieli szereg przypadków wycofywania produkcji wielkich korporacji z obszaru Polski i przesuwania jej do krajów o korzystniejszych warunkach inwestowania. Wówczas gminy pozostaną z kolejnymi terenami poprzemysłowymi wymagającymi rewitalizacji.

Doświadczenia kilku ostatnich lat pokazały, iż krótkodystansowe sukcesy gospodarcze gminy przysłaniają władzom lokalnym perspektywiczne spojrzenie na przestrzeń i jej zagospodarowanie. Dlatego też przyszłe ustalenia planu województwa powinny mieć rozszerzoną tematykę dotyczącą gospodarnego wykorzystania przestrzeni.

Obszary specjalne

Uwarunkowania rozwoju województwa dolnośląskiego określały dwa rodzaje terenów pod aktywność gospodarczą:

- specjalne strefy ekonomiczne,
- obszary specjalne do których zaliczono wrocławskie południowo – zachodnie pasmo aktywności gospodarczej. Na obszarze pasma projektowano wówczas Wrocławski Park Technologiczny oraz

Wrocławskie Zintegrowane Centrum Logistyczne. Zarówno WPT i WZCL rozpoczęły już działalność. Część pasma została przekształcona w Wałbrzyską SSE.

Większość nowych firm lokuje swoją działalność w specjalnych strefach ekonomicznych, chociaż zauważalne też jest ożywienie na terenach leżących poza strefami. Władze samorządowe zachęcają inwestorów nowymi terenami jak np. parki przemysłowe, które stanowią alternatywę dla SSE.

Najdynamiczniej na obszarze Dolnego Śląska rozwija się Wałbrzyska SSE. Od 1999 roku jej powierzchnia zwiększyła się o 490 ha i obecnie WSSE zajmuje 745 ha. Ogółem w WSEE zatrudnionych jest 18 tys. pracowników, a suma inwestycji wynosi 4,3 mld PLN. Zostały utworzone nowe podstrefy w Żarowie, Świdnicy, Kudowie Zdroju, Strzelinie, Wrocławiu, Oławie, Brzegu Dolnym, Krotoszynie.

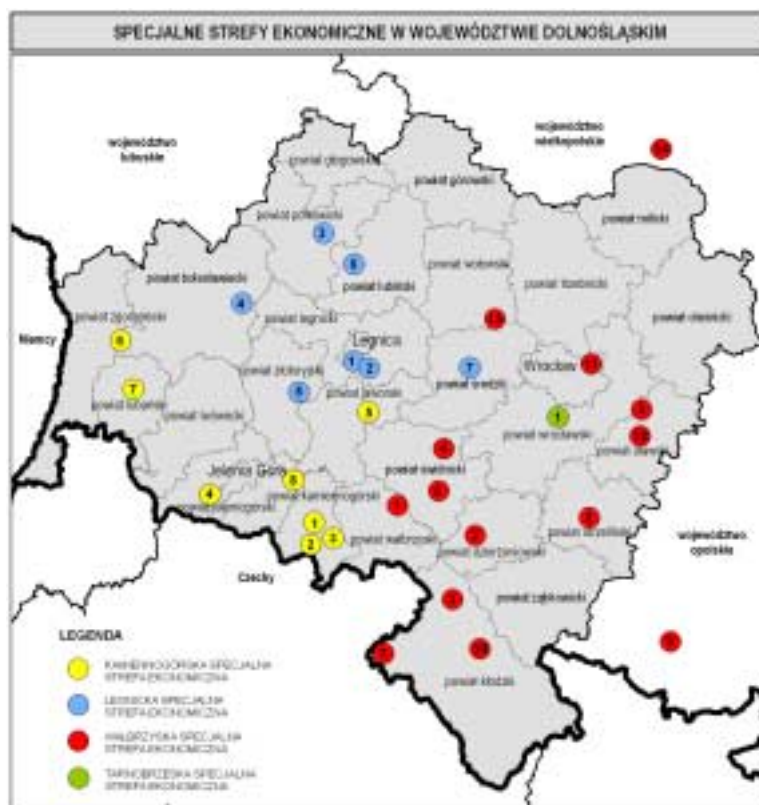
Kamiennogórską SSE powiększono o powierzchnię o 12 ha i utworzono nową podstrefę w Piechowicach.

Obecnie zatrudnienie w strefie wynosi około 2,1 tys. osób.

Legnicką SSE powiększono o 35 ha. Została utworzona także nowa podstrefa w Środzie Śląskiej. W LSSE zatrudnionych jest 6,5 tys. osób, wartość dotychczasowych inwestycji to około 2,7 mld PLN.

Na potrzeby firm kooperujących z LG Philips i LG Electronics w okolicy Biskupic utworzono podstrefę Tarnobrzesckiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej o powierzchni ok. 282,0 ha.

RYSUNEK 15 Specjalne Strefy Ekonomiczne w województwie dolnośląskim – dane z dnia 16 lutego 2006 r.

KAMIENNOGÓRSKA SPECJALNA STREFA EKONOMICZNA	
Lp	PODSTREFA
1	Kamienna Góra
2	Lubawka
3	Krzeszów
4	Piechowice
5	Jawor
6	Wykroty
7	Lubań
8	Janowice Wielkie

LEGNICKA SPECJALNA STREFA EKONOMICZNA	
Lp	PODSTREFA
1	Legnica
2	Legnickie Pole
3	Polkowice
4	Krzywa
5	Złotoryja
6	Lubin
7	Środa Śląska

WAŁBRZYSKA SPECJALNA STREFA EKONOMICZNA	
Lp	PODSTREFA
1	Wałbrzych
2	Dzierżonów
3	Nowa Ruda
4	Żarów
5	Jelcz-Laskowice
6	Świdnica
7	Kudowa Zdrój
8	Strzelin
9	Nysa
10	Kłodzko
11	Wrocław
12	Olawa
13	Brzeg Dolny
14	Krotoszyn

TARNOBRZESKA SPECJALNA STREFA EKONOMICZNA	
Lp	PODSTREFA
1	Kobierzyce

Uwarunkowania sygnalizowały w tekście istnienie SSE jednak nie identyfikowały ich dokładnej lokalizacji na obszarze województwa. Materiały graficzne pokazujące te informacje zostały opracowane w III etapie prac nad PZPWD czyli Projektem PZPWD.

Investycje zagraniczne

Według badań Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych województwo dolnośląskie w roku 2004 zajęło trzecie miejsce pod względem liczby bezpośrednich inwestycji zagranicznych (10,1% wszystkich inwestycji zagranicznych w Polsce). Największymi inwestycjami zagranicznymi z zakresu działalności produkcyjnej, pod względem kapitału zainwestowanego, w latach 2000 – 2004 są:

- Volkswagen AG - produkcja sprzętu transportowego - Legnica i Polkowice,
- Saint-Gobain - produkcja metali i przetworzonych wyrobów z metali - Legnica i Wrocław,
- Toyota - produkcja sprzętu transportowego - Jelcz-Laskowice, Wałbrzych,
- General Electric Corporation (GE) - produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych – Kłodzko,
- Siemens AG - produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych – Jelenia Góra,
- Pilkington International Holdings B.V. – produkcja metali i przetworzonych wyrobów z metali – Wrocław,
- Faurecia Investments – produkcja sprzętu transportowego - Legnica, Wałbrzych,
- British Oxygen Corporation - produkcja chemikaliów i farmaceutyków – Żukowice, Wrocław, Brzeg Dolny.

Największy napływ inwestycji zagranicznych odnotowuje się w następujących działalnościach produkcyjnych: produkcja sprzętu transportowego, produkcja chemikaliów i farmaceutyków, produkcja metali i przetworzonych wyrobów z metali, produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych, produkcja pozostałych surowców niemetalicznych, produkcja maszyn i urządzeń, produkcja papieru, działalność wydawnicza.

Należy podkreślić iż dynamicznie rozwijają się te gminy, które mają opracowane plany zagospodarowania przestrzennego oraz aktywnie zabiegają o inwestorów.

Utrzymuje się duże zainteresowanie Dolnym Śląskiem ze strony inwestorów zagranicznych. Świadczą o tym chociażby planowane inwestycje, wśród których najważniejsza to inwestycja koncernu LG Philips. W Biskupicach Podgórnym pod Wrocławiem firma ta wybuduje fabrykę modułów ciekłokrystalicznych, wykorzystywanych w produkcji telewizorów, monitorów komputerowych i telefonów komórkowych. Wg umowy podpisanej z polskim rządem, koncern poniesie nakłady inwestycyjne w wysokości 1,5 mld PLN. Zatrudnienie znajdzie co najmniej 2,8 tys. osób. W sąsiedztwie planuje budowę zakładów kilka innych firm koreańskich produkujących komponenty wykorzystywane przez LG Philips. Zgodnie z planami, poddostawcy LG Philips stworzą 7,1 tys. miejsc pracy i wyłożą na inwestycje 1,2 mld PLN.

Inwestycja ta ma szczególne znaczenie jeśli chodzi o rodzaj produkcji i będzie impulsem rozwojowym dla regionu dolnośląskiego. Jest to pierwsza fabryka nowych technologii takiej wielkości, na Dolnym Śląsku. Być może ta

inwestycja będzie stanowiła zachętę do inwestowania w naszym województwie dla innych przedsiębiorców zajmujących się produkcją opartą o nowe technologie.

W okolicach Wrocławia koncern LG Electronics wybuduje fabrykę sprzętu AGD, o wartości 369,5 mln PLN zatrudniającą 3,2 tys. osób. Dodatkowo szacuje się, że w najbliższym otoczeniu inwestycji zostanie utworzonych ok. 10 tys. nowych miejsc pracy. Inwestycje koncernu LG pociągają za sobą również kolejne decyzje inwestycyjne firm kooperujących.

Kolejną wielką inwestycją będzie park przemysłowy, który będzie wybudowany we Wrocławiu przez niemiecką firmę Metroplan. Do 2010 r. na 34 ha gruntu powstanie 11 nowoczesnych hal produkcyjnych i centrum biurowo-konferencyjne. Powierzchnie będą wynajmowane lub sprzedawane innym firmom głównie poddostawcom firm już działających we Wrocławiu i okolicach. Planowana wartość całej inwestycji jest szacowana na ok. 240 mln EUR, a docelowe zatrudnienie to ponad 2,5 tys. osób.

Planowane na 2007 zakończenie modernizacji autostrady A4 i dzięki temu połączenie Dolnego Śląska z europejską siecią autostrad, wywołuje ogromne zainteresowanie ze strony firm logistycznych. Okolice Wrocławia mają szansę stać się jednym z największych centrów logistycznych w Europie Środkowowschodniej. Wkrótce rozpocznie działalność centrum logistyczne firmy ProLogis, docelowo obiekt będzie miał 160 tys. m². Swój obiekt w okolicy Kątów Wrocławskich uruchomi także portugalska firma Tiner. Inwestycję w tym rejonie, o docelowej wielkości ponad 100 tys. m², rozpoczęła również brytyjska firma Parkridge, a działkę nabyła kolejna firma logistyczna Schavemaker.

Realizacja planowanych inwestycji pociągnie za sobą zmiany w przestrzeni. Powstanie takiej ilości nowych miejsc pracy w okolicy Wrocławia z pewnością spowoduje znaczne zwiększenie natężania ruchu drogowego w okolicy Węzła Bielańskiego. Przypuszczać należy, iż nowo wybudowane fabryki będą przyciągały pracowników nie tylko z obszaru Wrocławia i jego najbliższych okolic, lecz także z pozostałej części województwa, co z kolei pociągnie za sobą zwiększenie natężania ruchu kołowego na drogach prowadzących w okolice Węzła Bielańskiego.

Gospodarka oparta na wiedzy

Ogólna charakterystyka zjawiska

W wysoko rozwiniętych społeczeństwach obserwuje się silną tendencję do przechodzenia od gospodarki opartej na pracy i kapitale do gospodarki opartej na wiedzy, w której zasadniczą rolę odgrywa informacja oraz technologie informacyjne. Wiedza staje się podstawowym zasobem, a wkład wiedzy – istotnym elementem większości produktów. Istniejącym materialnie instytucjom oraz obiektom (produktom, urządzeniom technicznym) towarzyszy powstawanie obiektów i instytucji wirtualnych realizujących podobne funkcje, co powoduje zmiany w charakterze powiązań gospodarczych i społecznych. W wyniku tej specyficznej rewolucji powstało **społeczeństwo informacyjne** [ang. Information society], definiowane jako nowy system społeczeństwa kształtujący się w krajach o wysokim stopniu rozwoju technologicznego, gdzie zarządzanie informacją, jej jakość, szybkość przepływu, są zasadniczymi czynnikami konkurencyjności zarówno w przemyśle, jak i w usługach, a stopień rozwoju wymaga stosowania nowych technik gromadzenia, przetwarzania, przekazywania i użytkowania informacji.

Natomiast **gospodarka oparta na wiedzy** [ang. knowledge-based economy] to gospodarka, w której wiedza jest głównym czynnikiem produktywności i wzrostu gospodarczego (przed pracą i kapitałem, surowcami i energią); zasadniczą rolę w gospodarce opartej na wiedzy odgrywa informacja, edukacja i technologie, w szczególności technologie informacyjne i komunikacyjne.

Warunkiem osiągnięcia przez Polskę i Dolny Śląsk szybkiego i wszechstronnego rozwoju jest gospodarka oparta na wiedzy.

Kształtujące się tendencje gospodarcze wymogły zmiany w prawodawstwie polskim. Między innymi doszło do nowelizacji ustawy o finansowym wspieraniu inwestycji oraz ustawy o warunkach dopuszczalności

i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców. Ułatwiono wymianę doświadczeń pomiędzy przedsiębiorcami a środowiskami badawczymi (utworzenie Klubu Innowacyjnych Przedsiębiorców). W 2003 r. przyjęto dokumenty „Narodowa Strategia Rozwoju Dostępu Szerokopasmowego do Internetu na lata 2004 -2006” oraz „Plan Informatyzacji Terenów Wiejskich” umożliwiające rozwój infrastruktury dostępu szerokopasmowego. Na poziomie regionalnym opracowano Regionalne Strategie Innowacji.

Innowacyjność, jako czynnik determinujący obecny rozwój gospodarczy, jest charakteryzowany, między innymi przez nakłady ponoszone na działalności badawczo-rozwojową. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczo-rozwojową na Dolnym Śląsku w latach 1999-2001 (283 mln zł – 1999r., 312 mln zł – 2000r., 341 mln zł – 2001r.) wykazywały tendencję wzrostową. W latach 2002-2003 (276 mln zł – 2002r., 258 mln zł – 2003r.), nastąpił jednak wyraźny spadek ich rozmiarów. Począwszy jednak od roku 2004 (289 mln zł) widoczny jest stopniowy wzrost nakładów na działalność B+R. Jednak poziom nakładów na naukę i B+R w odniesieniu do osiągniętego PKB zarówno w kraju (0,70%) jak i na Dolnym Śląsku (0,57%) jest bardzo niski. W Unii Europejskiej wskaźnik ten wynosi około 2%.

Odnotowuje się stały wzrost liczby jednostek prowadzących działalność badawczo-rozwojową. W 2000 roku działalność w zakresie B+R podejmowana była przez 61 jednostek, a w końcu 2004 roku przez 73 jednostki spośród 957 funkcjonujących na terenie kraju. Pod tym względem region dolnośląski zajmuje 4 miejsce w kraju.

Zatrudnienie w jednostkach badawczo-rozwojowych w regionie dolnośląskim i w Polsce w latach 1999-2004 nieznacznie się zwiększyło. Zmieniła się również struktura zatrudnionych w tych jednostkach. Nastąpił bowiem wzrost zatrudnienia pracowników naukowo-badawczych oraz wyraźny spadek liczby techników i pracowników równorzędnych, a także pozostałego personelu.

Znaczenie dla przestrzeni

Zmiany struktury przestrzennej wywołane procesem przechodzenia do gospodarki opartej na wiedzy będą przede wszystkim polegały na odnowie obszarów miejskich, poprzez powstawanie nowej infrastruktury i nowych miejsc pracy związanych z nowoczesnymi dziedzinami.

Największe spodziewane zmiany w strukturze przestrzennej to, między innymi:

- lokalizowanie przedsiębiorstw potrzebujących niewielkich powierzchni w centrach miast, co w efekcie zwiększy ruch kołowy w centrach,
- zwiększenie ilości opuszczonych terenów poprzemysłowych na skutek wypierania tradycyjnych gałęzi gospodarczych,
- nasilenie procesu koncentrowania się przedsiębiorstw przemysłowych i usług około biznesowych w obszarach dużych aglomeracji,
- zwiększenie ilości obiektów infrastruktury społecznej w szczególności miejsc spotkań, obiektów kultury i sportu, obiektów edukacyjnych, wywołane rosnącym zapotrzebowaniem powiększającej się grupy wykwalifikowanych pracowników umysłowych, na tego typu usługi.

11.1.3. PRZEGLĄD AKTUALNOŚCI ZAPISÓW PLANU, ZAWARTYCH W USTALENIACH PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO.

CELE POLITYKI I ZASADY JEJ REALIZACJI

Zapisy dotyczące celów i zasad zawartych w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego pozostają aktualne. Biorąc pod uwagę zwiększające się znaczenia sektora gospodarki opartego o zaawansowane technologie należałoby poszerzyć zasady realizacji polityki przestrzennej o zasadę maksymalnego wykorzystania potencjału wykwalifikowanych pracowników umysłowych.

KIERUNKI POLITYKI

PZPWD wymaga aktualizacji materiałów graficznych i tekstowych dotyczących Specjalnych Stref Ekonomicznych, Pasm Aktywności Gospodarczej i Regionalnych Stref Rozwoju Przedsiębiorczości. Dynamika

zmian w obszarach pod inwestycje gospodarcze jest na tyle duża, iż jedynie stały monitoring zmian w przestrzeni pozwoli zdefiniować tendencje i sformułować prawidłowe ustalenia planu województwa w tym zakresie.

PZPWD powinien być uzupełniony o nowe zapisy dotyczące gospodarki opartej na wiedzy. Niektóre z ustaleń obowiązującego planu sygnalizują zagrożenie, tj.:

- rozwój regionalnych systemów innowacyjnych – tworzenie parków technologicznych, inkubatorów przedsiębiorczości, centrów transferu technologii ośrodków wspierania innowacyjności itd.,
- tworzenie regionalnych centrów jakości i wzornictwa przemysłowego powiązanych ze szkołami wyższymi,
- tworzenie sieci współpracy między przedsiębiorstwami i instytucjami badawczymi,

jednak w świetle zarysowujących się tendencji gospodarczych zagrożenie to wymaga szczegółowego przeanalizowania, także pod kątem celów przyjętych w Strategii Innowacji WD.

11.2. ROLNICTWO I LEŚNICTWO

11.2.1. ANALIZA ZMIAN OTOCZENIA PRAWNEGO

Rolnictwo i gospodarka leśna

Zmiany ustawodawcze – najważniejsze ustawy i rozporządzenia warunkujące sposób zagospodarowania przestrzennego w sferze gospodarczej, w dziedzinie rolnictwa i leśnictwa:

TABELA 11 Zmiany ustawodawcze – rolnictwo i leśnictwo

NAZWA AKTU PRAWNEGO	MIEJSCE I DATA PUBLIKACJI
USTAWA z dnia 28 listopada 2003 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej	Dz. U. Nr 229 z dnia 31 grudnia 2003 r., poz. 2273 z późn. zmianami
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 kwietnia 2004 r. w sprawie szczególnych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na wsparcie działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania objętej planem rozwoju obszarów wiejskich	Dz. Nr 73 z dnia 22 kwietnia 2004 r., poz. 657; zmiany: Dz.U.04.158.1652, Dz.U.04.213.2159, Dz.U.05.44.423, Dz.U.05.106.891
Rozporządzenie Rady Ministrów z 20 lipca 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na wspieranie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt objętej planem rozwoju obszarów wiejskich	Dz. U. Nr 174 z dnia 9 sierpnia 2004 r., poz. 1809, zmiany: Dz. U. Nr 213 z 2004, poz. 2160, Dz. U. Nr 22 z 2005 r., poz. 179, Dz. U. Nr 131 z 2005 r., poz. 1095
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie szczególnych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na zalesianie gruntów rolnych objętej planem rozwoju obszarów wiejskich	Dz. U. Nr 187 z dnia 27 sierpnia 2004 r., zmiana: Dz. U. Nr 236 z 2004 r., poz. 2362
USTAWA z dnia 20 kwietnia 2004 r. o rolnictwie ekologicznym	Dz. U. Nr 93 z dnia 30 kwietnia 2004 r., poz. 898
Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 3 września 2004 r w sprawie przyjęcia Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004—2006”	Dz. U. Nr 197 z 2004 r., poz. 2032
Obwieszczenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi ¹⁾ z dnia 15 listopada 2004 r. w sprawie planu rozwoju obszarów wiejskich	M.P. z Nr 56 dnia 31 grudnia 2004 r., poz. 958)

Zostały opracowane, opublikowane i częściowo wdrożone takie dokumenty szczebla krajowego jak:

Plan Rozwoju Obszarów Wiejskich - dokument opracowany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich, opublikowany jak podano wyżej w MP

Sektorowy Program Operacyjny „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004—2006” – źródło: strona internetowa Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich <http://www.minrol.gov.pl>

Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa na lata 2007-2013 (z elementami prognozy do roku 2020) - dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 29 czerwca 2005 r. i opublikowany na stronie internetowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich <http://www.minrol.gov.pl>

Krajowy Program Zwiększania Lesistości - aktualizacja 2003 r. – zamieszczony na stronie internetowej Ministerstwa Środowiska http://www.mos.gov.pl/1materialy_informacyjne/raporty_opracowania

Na szczeblu wojewódzkim powstały takie dokumenty jak:

Wojewódzki Program Rozwoju Sektora Rolno-Spożywczego – przyjęty Uchwałą Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 29 sierpnia 2003 r. w sprawie przyjęcia Wojewódzkiego Programu Rozwoju Sektora Rolno-Spożywczego (Dolno.04.1.1)

Regionalny Program Operacyjny Polityki Leśnej Państwa – opracowany przez Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych we Wrocławiu.

11.2.2. ODNIESIENIE DO UWARUNKOWAŃ PRZESTRZENNYCH WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO ZAWARTYCH W PZPWD

Rolnictwo

Użytki rolne w województwie dolnośląskim stanowiły, w okresie formułowania Diagnozy Planu, 58,3 % jego powierzchni. W 14 powiatach (we wschodniej, centralnej i północnej części województwa udział ten jest dużo wyższy). W ogólnej powierzchni użytków rolnych grunty orne stanowiły 74,8%, 0,8% - sady, a 24,4% - trwałe użytki zielone.

Ponad połowa gmin województwa charakteryzuje się korzystnymi (55 gmin) lub bardzo korzystnymi (44 gminy) warunkami dla produkcji rolniczej.

W posiadaniu osób fizycznych znajdowało się 54,7 % użytków rolnych, Skarbu Państwa (głównie Zasób Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa) – 36,7 %, osób prawnych – 4,6 %, a pozostałe tj. 4,0 % - są własnością komunalną.

Ponad połowa gospodarstw indywidualnych (51,5 %) to gospodarstwa w grupie obszarowej 1-5 ha, co świadczyło o znacznym rozdrobieniu gospodarstw indywidualnych. Średnia wielkość gospodarstwa wynosiła 9,4 ha.

Informacje o stanie i kierunkach wykorzystania powierzchni województwa ujmowane są według form władania i grup rejestrowych w oparciu o nową ewidencję gruntów, wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29.03.2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. nr 38, poz. 454). Nowa ewidencja gruntów wprowadziła różnice zakresowe w stosunku do lat poprzednich, polegające głównie na włączeniu do użytków rolnych: gruntów rolnych zabudowanych (dotychczas ujmowanych w pozycji grunty zabudowane i zurbanizowane), gruntów pod stawami (ujmowanych w pozycji wody śródlądowe stojące) oraz rowów (które stanowiły odrębną pozycję).

Użytki rolne w województwie zajmują 1 211 357 ha, co stanowi 60,7% powierzchni ogólnej. Użytki rolne zajmują w miastach 95 092 ha, a na wsiach 1 116 265 ha. Na użytki rolne województwa położone w miastach przypada 7,9%, a na znajdujące się na wsiach 92,2%.

W 2003 roku w rękach sektora prywatnego znajdowała się większość użytków rolnych (91,3%), w tym do gospodarstw indywidualnych należało 75,4% użytków rolnych województwa. Własność sektora prywatnego stanowiło 965,4 tys. ha, natomiast sektora publicznego 91,7 tys. ha (8,7%) użytków rolnych.

Oddział Terenowy Agencji Nieruchomości Rolnych we Wrocławiu do 31.12.2003 r. przejął do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa nieruchomości o powierzchni 482 569 ha, z tego sprzedał 122 074 ha gruntów i nieodpłatnie przekazał 22 997 ha. Podstawowym kierunkiem rozdysponowania nieruchomości Zasobu WRSP jest ich dzierżawa. W dzierżawie pozostaje 272 439 ha. W zarząd i użytkowanie wieczyste przekazano 20 781 ha. Nie rozdysponowano jeszcze 40 386 ha (dane Agencji Nieruchomości Rolnych 2005).

Należy zaktualizować dane ewidencyjne dotyczące użytkowania i własności gruntów (aktualne sprawozdania z wykazu gruntów opracowane przez Wydział Geodezji i kartografii UM), a także dane statystyczne dotyczące poziomu produkcji rolniczej (wykorzystując dane z Powszechnego Spisu Rolnego 2002 oraz inne publikacje statystyczne).

Gospodarka leśna

Gospodarkę leśną w lasach należących do Skarbu Państwa, stanowiących zdecydowaną większość (96,2%), prowadzi Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe. Na obszarze województwa dolnośląskiego największą częścią lasów zarządza RDLP Wrocław. Znajduje się tu też pewna ilość lasów administrowanych przez RDLP Poznań (Nadleśnictwa Syców i Góra Śląska).

W zależności od głównych zadań jakie lasy mają do spełnienia, dzieli się je na lasy ochronne i gospodarcze. Osobną grupę stanowią, podlegające odrębnym przepisom, lasy rezerwatowe. Lasy gospodarcze, których głównym celem jest produkcja surowca drzewnego, stanowiły na obszarze naszego województwa niespełna 30%.

W 2003 roku lasy, łącznie z gruntami związanymi z gospodarką leśną należały w przewadze do sektora publicznego, stanowiąc grunty znajdujące się w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe. W przypadku sektora publicznego obejmowały one 566,6 tys. ha (96,5%), podczas gdy do sektora prywatnego należało 20,3 tys. ha (3,5%) lasów i gruntów związanych z gospodarką leśną.

Zasady zachowania, ochrony i powiększania zasobów leśnych oraz zasady gospodarki leśnej w powiązaniu z innymi elementami środowiska i z gospodarką narodową określa ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (j.t. Dz. U. Nr 45 z 2005 r., poz. 435 z późn. zmianami). Przepisy ustawy stosuje się do lasów, bez względu na formę ich własności.

Nadzór nad gospodarką leśną sprawują:

- minister właściwy do spraw środowiska - w lasach stanowiących własność Skarbu Państwa,
- starosta oraz w zakresie określonym w ustawie wojewoda - w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa.

11.2.3. PRZEGLĄD AKTUALNOŚCI ZAPISÓW ZAWARTYCH W USTALENIACH PZPWD

W dziedzinie rolnictwa i gospodarki leśnej w PZPWD sformułowano następujące cele i zasady realizacji polityki przestrzennej województwa:

Cele polityki przestrzennej

- przystosowanie sektora rolniczego do zmieniającej się sytuacji gospodarczej i społecznej poprzez przebudowę struktur,
- zrównoważony rozwój obszarów wiejskich i ochrona zasobów środowiska przyrodniczego,
- zapewnienie warunków pracy i życia ludności wiejskiej odpowiadających standardom cywilizacyjnym,
- kontynuacja gospodarki leśnej opartej na zasadach zrównoważonego gospodarowania zasobami naturalnymi,
- racjonalne, zgodne z zasadami ochrony przyrody, użytkowanie zasobów leśnych i zadrzewieniowych, utrzymywanie i rozwój produkcyjnej funkcji lasów i zadrzewień,
- poprawa stanu i produktywności lasów prywatnych.

Realizacja w/w celów miała się odbywać według niżej określonych **zasad**:

- wielofunkcyjność rozwoju obszarów wiejskich – dążenie do harmonijnego współistnienia wszystkich funkcji, prowadzenie gospodarki leśnej w powiązaniu z innymi elementami środowiska i gospodarki narodowej,
- nadrzędność ochrony środowiska przyrodniczego w strukturze funkcji obszarów wiejskich wyrażająca się przede wszystkim w:
- dostosowaniu poziomu i struktury rozwoju funkcji do cech i walorów środowiska przyrodniczego,

- ograniczeniu niekorzystnego oddziaływania na środowisko sytuacji konfliktowych do społecznie niezbędnych,
- kształtowanie struktur przestrzennych, które korzystnie wpływają na jakość środowiska lub chronią go przed zniszczeniem,
- zasada trwale zrównoważonego rozwoju gospodarki leśnej, której elementem jest także ochrona różnorodności biologicznej w lasach.

Od 1 maja 2004 r. zmieniły się zasady funkcjonowania rolnictwa. Jednak cele i zasady określone w PZPWD nie uległy dezaktualizacji. Dotychczasowy system interwencji na rynkach rolnych został zastąpiony rozwiązaniami stosowanymi w Unii Europejskiej. Wprowadzony został system dopłat obszarowych, który będzie obejmował wszystkich rolników.

Wdrożony został **Plan Rozwoju Obszarów Wiejskich** oraz **Sektorowy Program Operacyjny** wspierający restrukturyzację i modernizację sektora żywnościowego.

Obydwa te programy są wspierane środkami Unii Europejskiej i będą realizowane w latach 2004 - 2006.

Plan jest realizowany w latach 2004-2006 na terenie całego kraju. Podstawą realizacji założeń strategicznych Planu będzie **dziewięć działań**:

1. Renty strukturalne.
2. Wspieranie gospodarstw niskotowarowych.
3. Wspieranie działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania Zgodnie z Rozporządzeniem Rady (WE) nr 1257/1999, do obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW) zaliczono:
 - Obszary górskie - obejmują gminy, w których ponad połowa użytków rolnych jest położona powyżej wysokości 500 m n.p.m.,
 - Obszary nizinne podzielono na dwie strefy:
 - strefa nizinna I obejmuje:
 - gminy, dla których Wskaźnik Waloryzacji Rolniczej Przestrzeni Produkcyjnej (WWRPP) osiąga wartości wyższe niż 52 punkty i nie przekracza 72,5 pkt.,
 - obręby geodezyjne, gdzie wartość WWRPP nie przekracza 56 pkt.,
 - strefa nizinna II obejmuje:
 - gminy i obręby geodezyjne, gdzie wartość wskaźnika nie przekracza 52 pkt.,
 - Obszary ze specyficznymi utrudnieniami obejmują gminy rejonów podgórskich, w których występują złożone problemy wynikające z rozdrobnionej struktury agrarnej i niekorzystnej rzeźby tereny, a jednocześnie posiadają one duże znaczenie dla rozwoju turystyki. Do tej kategorii obszarów zaliczono także obręby geodezyjne, które w przeszłości zostały wydzielone w strefie podgórskiej w celu objęcia ich ulgami podatkowymi zgodnie z przepisami Ustawy z dnia 15 listopada 1984 o podatku rolnym.
4. Wspieranie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt (Krajowy Program Rolnośrodowiskowy) - Krajowy Program Rolnośrodowiskowy będzie wdrażany od pierwszego roku uruchomienia Planu. Wdrażane będą następujące pakiety rolnośrodowiskowe: rolnictwo zrównoważone, rolnictwo ekologiczne, utrzymanie łąk ekstensywnych oraz ochrona wód i gleb, ochrona lokalnych ras zwierząt gospodarskich, strefy buforowe i utrzymanie ekstensywnych pastwisk. Strefa priorytetowa (SP) jest to obszar wdrażania Programu Rolnośrodowiskowego, który wykazuje określone problemy środowiskowe i wymaga podjęcia działań naprawczych lub ochronnych. Celem wydzielenia stref priorytetowych jest koncentracja działań rolnośrodowiskowych i uzyskanie mierzalnych efektów środowiskowych.
5. Zalesianie gruntów rolnych. Potrzeby zalesieniowe kraju zostały oszacowane w Krajowym Programie Zwiększania Lesistości (KPZL), przyjętym do realizacji Uchwałą Rady Ministrów w 1995 r. i znowelizowanym w 2003 r.
6. Dostosowanie gospodarstw rolnych do standardów Unii Europejskiej.
7. Wspieranie grup producentów rolnych.
8. Pomoc techniczna dla jednostek organizacyjnych i organów realizujących zadania związane z rozwojem obszarów wiejskich.
9. Uzupelnienie płatności bezpośrednich.

10. Podstawy prawne wdrażania tych działań zostały zawarte w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z sekcji gwarancji europejskiego funduszu orientacji i gwarancji rolnej (Dz. U. Nr 229 z 2003 r.) oraz rozporządzeniach wykonawczych do w/w ustawy (wymienionych powyżej).

Aktualizacja Strategii rozwoju województwa dolnośląskiego do 2020 w sferze przestrzennej, w priorytecie „Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich” formułuje następujące działania:

- podniesienie poziomu życia ludności wiejskiej,
- przekształcanie struktury agrarnej,
- wykształcenie nowej koncepcji wsi - rozwój pozarolniczej aktywności mieszkańców terenów wiejskich i wykształcenie nowych funkcji dla tych terenów,
- zwiększanie potencjału produkcji leśnej,
- wspieranie działalności na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania,
- modernizacja i rozwój infrastruktury technicznej wychodząca naprzeciw wymogom funkcji gospodarczych oraz edukacyjnych.

Działania te są zbieżne z celami i zasadami realizacji polityki przestrzennej w sferze gospodarczej dla dziedzin rolnictwa i gospodarki leśnej zawartymi w PZPWD. Nie są jednak tak szczegółowe jak określone w PZPWD kierunki działań.

W roku 2005, na potrzeby aktualizacji Strategii, została opracowana ekspertyza „Rolnictwo Dolnego Śląska – Stan i kierunki rozwoju wobec wyzwań strategii”, w której dokonano, m.in., oceny przydatności obszaru województwa dla różnych form prowadzenia produkcji rolniczej.

Nie uległy również dezaktualizacji cele i zasady realizacji polityki przestrzennej w dziedzinie gospodarki leśnej a opracowany przez Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych we Wrocławiu Regionalny Program Operacyjny Polityki Leśnej Państwa stanowi kontynuację i uszczegółowienie kierunków działań.

11.3. TURYSTYKA I WYPOCZYNEK

11.3.1. ANALIZA ZMIAN OTOCZENIA PRAWNEGO

Dyrektywy unijne

Turystyka nie jest przedmiotem odrębnego prawodawstwa Unii Europejskiej. Wiąże się to, z interdyscyplinarnym charakterem turystyki, jako aktywności gospodarczej oraz ze specyfiką przestrzennych możliwości jej rozwoju, wyznaczanych zasięgami regionalnych i ponadregionalnych walorów turystycznych, wzajemnie przenikających się, w europejskiej przestrzeni turystycznej.

Stąd, proturystyczne działania ujęte są w licznych sektorowych i regionalnych programach unijnych, obejmujących dziedziny w różnym stopniu komplementarne z turystyką, a ich realizacja bezpośrednio lub pośrednio wspiera rozwój turystyki w różnych jej aspektach.

Cele, zasady i kierunki polityki przestrzennej, przyjęte w PZPWD dla rozwoju turystyki i wypoczynku, są spójne z programami unijnymi realizowanymi w okresie od stycznia 2003 r. do października 2005 r.

TABELA 12 **Ustawy, rozporządzenia, zmiany przepisów prawnych w zakresie turystyki w latach 2003-2005**

NAZWA AKTU PRAWNEGO	MIEJSCE I DATA PUBLIKACJI
USTAWA z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz gminach uzdrowiskowych	Dz. U. z 2005 r. Nr 162, poz. 1399
Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 r. w sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie	Dz. U. 2004 r., Nr 188, poz. 1945
Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 17 listopada 2004 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis na wspieranie projektów promocyjnych w dziedzinie turystyki i kultury	Dz. U. 2004 r. Nr 267, poz. 2654
USTAWA z dnia 5 marca 2004 r. o zmianie ustawy o usługach turystycznych oraz o zmianie ustawy - kodeks wykroczeń	DZ. U. z dnia 14 kwietnia 2004 r. Nr 62, poz. 576
USTAWA z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych	Dz. U. 2004 r., Nr 223, poz. 2268,

Jedyny, spowodowany zmianą przepisów prawna, wymóg nowelizacji PZPWD, wynika z wejścia w życie USTAWY z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz gminach uzdrowiskowych (Dz. U. Nr 162 z dnia 02 października 2005 r., poz. 1399).

W nowej sytuacji prawnej, ustalenia planu województwa, mogą odnosić się jedynie do statutowych uzdrowisk i statutowych obszarów ochrony uzdrowiskowej o uregulowanej sytuacji prawnej, potwierdzonej wpisem do centralnego rejestru, w trybie przewidzianym nową ustawą.

Stąd, weryfikacji wymagają ustalenia PZPWD dot. możliwości wprowadzenia funkcji uzdrowiskowej w miejscowościach posiadających odpowiednie ku temu warunki środowiska naturalnego tj. w: Bolkowie, Kowarach, Sosnowce, Szklarskiej Porębie i Trzebnicy.

Natomiast, ewentualna nowelizacja zapisów PZPWD, dot. funkcjonujących obecnie na Dolnym Śląsku, uzdrowisk statutowych (Świeradów Zdrój, Jedlina Zdrój, Szczawno Zdrój, Kudowa Zdrój, Duszniki Zdrój, Polanica Zdrój, Łądek Zdrój, Długopole Zdrój, Przerzeczyn Zdrój, Czerniawa Zdrój, Jelenia Góra - Cieplice Śląskie Zdrój) - wymaga monitorowania zmian w statutach tych miejscowości, towarzyszących wdrażaniu nowej ustawy.

Pozostałe ustalenia PZPWD, w zakresie turystyki i wypoczynku, nie straciły aktualności wobec wprowadzonych zmian legislacyjnych.

Programy, strategie, inne dokumenty o znaczeniu krajowym i regionalnym

Ustalenia PZPWD, dla turystyki i wypoczynku, są spójne z aktualnymi założeniami polityki przestrzennej kraju oraz strategicznymi dokumentami krajowymi i wojewódzkimi, w tym branżowymi.

Strategia Rozwoju Turystyki w latach 2001 – 2006, Rządowy Program Wsparcia Rozwoju Turystyki w latach 2001 - 2006

Dokument określa, zgodnie z ustaleniami PZPWD, zakres priorytetowych działań służących rozwojowi turystyki, obejmujących wsparcie:

- infrastruktury turystycznej i usług wzbogacających ofertę turystyki wiejskiej i na obszarach chronionych, oraz zwiększających aktywność produkcyjną ludności wiejskiej,
- przedsięwzięć zwiększających atrakcyjność polskich miast jako miejsc odbywania targów, konferencji i kongresów, spotkań biznesowych oraz przedsięwzięć przyczyniających się do wzrostu rentowności gospodarczej infrastruktury miejskiej,
- imprez i wydarzeń kulturalnych, sportowych itp. oraz obiektów i szlaków dziedzictwa kulturowego, wzbogacających atrakcyjność polskich miast i miejscowości,
- infrastruktury wzbogacającej ofertę turystyki aktywnej i specjalistycznej, a w szczególności infrastruktury gwarantującej wzrost zatrudnienia i dochodów społeczności lokalnych,
- infrastruktury turystycznej i wspólnych przedsięwzięć w regionach przygranicznych, w szczególności w województwach północno-wschodnich i wschodnich oraz wzdłuż dróg tranzytowych.

Przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 21 czerwca 2005 r. Projekt Strategii Rozwoju Turystyki na lata 2007-2013, kontynuuje, spójne z PZPWD, założenia obowiązującej obecnie strategii branżowej.

Program Rozwoju Turystyki W Województwie Dolnośląskim przyjęty w 2004 r., w oparciu o diagnozę uwarunkowań i stanu turystyki, określa na poziomie regionalnym kierunki rozwoju dolnośląskiej turystyki, oraz działania które w tym celu należy przedsięwziąć do 2013 r., ze szczególnym wyodrębnieniem lat 2004-2006.

Ustalenia planu przyjęte dla poszczególnych stref rozwoju turystyki są spójne z założeniami programu, ale ich bezpośrednie odnośnienie jest utrudnione, z powodu występujących w obu dokumentach różnic, w systematyce form turystyki predysponowanej do rozwoju w województwie dolnośląskim.

TABELA 13 **Porównanie systematyki przyjętej dla wyszczególnionych, wiodących form turystyki w Programie rozwoju turystyki w województwie dolnośląskim oraz w PZPWD.**

PROGRAM ROZWOJU TURYSTYKI W WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM	PZPWD
• turystyka uzdrowiskowa,	• funkcja uzdrowiskowa,
• turystyka kulturowa	• turystyka związana z obiektami i terenami przemysłowymi,
• turystyka aktywna / w tym/ :	• funkcja aktywno-krajoznawcze / w tym/ :
piesza oraz rowerowa	turystyka rowerowa
turystyka narciarska,	narciarstwo i sporty zimowe,
turystyka wodna,	sporty wodne,
turystyka specjalistyczna/	wędkarstwo,
• turystyka biznesowa	
• turystyka tranzytowa, w tym przygraniczna,	
• turystyka na obszarach wiejskich,	• funkcja wypoczynkowo-krajoznawcza

Dla ułatwienia identyfikowania działań, które są zgodne z ustaleniami PZPWD i wymagają wsparcia rozwoju turystyki w skali województwa, wskazane jest doprowadzenie do spójności obu dokumentów, w zakresie przyjętej w nich systematyki.

Nie jest to bezpośrednią przesłanką do nowelizacji planu, ale może być wzięte pod uwagę, celem uzyskania przejrzystości przestrzennych odniesień obu dokumentów i osiągnięcia spójności ustaleń planu z wojewódzkim programem, przekładającym zadania, służące rozwojowi regionalnej turystyki na działania ujęte w ramy czasowe, finansowe i instytucjonalne, w tym na programy współfinansowane ze środków unijnych.

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku formułuje następujące działania służące rozwojowi turystyki:

- sfera gospodarcza, priorytet 3., działanie 9: wspieranie integracji i rozbudowy gospodarczej dolnośląskiego potencjału turystycznego oraz uzdrowiskowego i ich promocja,
- sfera przestrzenna, priorytet 2, działanie 3: wykształcenie nowej koncepcji wsi-rozwoj pozarolniczej aktywności mieszkańców terenów wiejskich i wykształcenie nowych funkcji dla tych terenów,
- priorytet 4, działanie 10: zapewnienie warunków przestrzennych i odpowiednich warunków ekologicznych dla utrzymania i rozwoju funkcji uzdrowiskowych.

Pomimo dużego stopnia ogólności, działania te są zbieżne z celami i zasadami realizacji polityki przestrzennej przyjętymi w PZPWD dla turystyki i wypoczynku.

Potrzeba nowelizacji PZPWD, w zakresie turystyki i wypoczynku, wynika z przyjęcia dwóch regionalnych dokumentów planistycznych:

- Studium zagospodarowania turystycznego dolnośląskich odcinków szlaków wodnych,
- Studium zagospodarowania przestrzennego pasma Drogi Śródsudeckiej.

W/w dokumenty, adresowane są głównie do jednostek samorządowych, jako podstawa do formułowania lokalnych programów rozwoju turystyki i zawierają bogaty materiał, którego pełne uwzględnienie w nowelizacji PZPWD nie jest możliwe ani zasadne.

Natomiast, istotną przesłankę do aktualizacji PZPWD, w zakresie turystyki i wypoczynku, stanowią następujące, przyjęte w przedmiotowych dokumentach, rozstrzygnięcia ponadlokalne:

- przebieg Drogi Śródsudeckiej i obszar przez nią udostępniany,
- projektowany system regionalnych szlaków wodnych i obszary przez nie udostępniane turystycznie,
- obszary i ośrodki o rozpoznanych możliwościach rozwoju turystyki o znaczeniu regionalnym.

Największa rozbieżność występuje pomiędzy ustaleniami obowiązującego PZPWD, a rozstrzygniętym już obecnie przebiegiem projektowanej Drogi Śródsudeckiej. W planie przyjęto projektowany wówczas polsko-czeski przebieg trasy.

DROGA ŚRÓDSUDECKA - PROJEKTOWANY PRZEBIEG TRASY WG. USTALEŃ PZPWD	DROGA ŚRÓDSUDECKA - ROZSTRZYgniĘTY W STUDIUM PRZEBIEG PROJEKTOWANEJ TRASY
REPUBLIKA FEDERALNA NIEMIEC- SIENIAWKA - OPOLNO ZDR. - BOGATYNIA - FRYDLAND - NOVE MESTO p. SMREKIEM - ŚWIERADÓW ZDR. - SZKLARSKA PORĘBA - PIECHOWICE - SOBIESZÓW- SOSNÓWKA- KOWARY- PRZEL. KOWARSKA- JARKOWICE- LUBAWKA - CHEŁMSKO ŚL. - ŁĄCZNA - MIEROSZÓW - GOLIŃSK - BROUMOV - OTOVICE - ŚCINAWKA - RADKÓW - KARŁÓW - KUDOWA ZDR. - LEWIN KŁ. I - ZIELENIEC - MOSTOWICE- PRZEL. SPALONA- PONIATÓW - MIĘDZYLESIE - MICHAŁOWICE - MIĘDZYGÓRZE - WILKANÓW - IDZIKÓW - SIENNA- STRONIE ŚL. - LADEK ZDR. - LUTYNIA - JAVORNIK - LIPOVA - LAZNE - JESENİK - MIKULOWICE - DO GŁUCHOŁAZÓW W WOJ. OPOLSKIM.	SIENIAWKA - BOGATYNIA -SULIKÓW- LEŚNA- ŚWIERADÓW ZDRÓJ - PIECHOWICE - SOBIESZÓW- SOSNÓWKA- KARPACZ- KOWARY- PRZEL. KOWARSKA- JARKOWICE- LUBAWKA - CHEŁMSKO ŚLĄSKIE- ŁĄCZNA - MIEROSZÓW - UNISŁAW ŚL.- WALIM- JUGÓW- NOWA RUDA- ŚCINAWKA - RADKÓW - KARŁÓW - KUDOWA ZDRÓJ - ZIELENIEC - MOSTOWICE- PRZELĘCZ SPALONA- PONIATÓW - MIĘDZYLESIE - MICHAŁOWICE - MIĘDZYGÓRZE - WILKANÓW - IDZIKÓW -SIENNA- STRONIE ŚL. - LADEK ZDR. - ZŁOTY STOK -WOJ. OPOLSKIE.

Obecnie, po uzgodnieniach ze stroną czeską, przewidziana jest realizacja Drogi Śródsudeckiej w całości po polskiej stronie, oraz powstanie niezależnego czeskiego odpowiednika w/w trasy. Natomiast docelowo, przewiduje się powiązanie obu tras, systemem polsko-czeskich łączników drogowych, w jeden, transgraniczny układ turystycznych tras samochodowych w Sudetach.

Ujęty w obowiązującym PZPWD, nieaktualny przebieg Drogi Śródsudeckiej, wymaga weryfikacji ustaleń planu w tym zakresie.

Obecnie w WBU sporządzane jest Studium systemu turystyki i rekreacji rowerowej województwa dolnośląskiego, którego rozstrzygnięcia, istotne dla nowelizacji PZPWD, można będzie określić dopiero po zakończeniu opracowania.

Nowelizacja PZPWD w zakresie turystyki, może również wynikać z treści zakończonego w 2005 r. „Opracowania ekofizjograficznego dla województwa dolnośląskiego”. Proponowany tu, do uwzględnienia w planie województwa (jako jeden z głównych elementów struktury przestrzennej), „ruszt ekologiczny”, wiąże istniejące obszary chronione z postulowanymi, tworząc w skali województwa spójny przestrzennie system. Szczególną rolę w tych powiązaniach, odgrywają, proponowane do objęcia ochroną prawną doliny rzeczne, które przecinają strefy ubogie w walory przyrodnicze, tj.:

- dolina Nysy Łużyckiej poniżej Zgorzelca,
- doliny: Kwisy i Bobru na odcinku poniżej granicy otuliny PK „Doliny Bobru”,
- dolina Bystrzycy – na odcinku powyżej granicy PK „Doliny Bystrzycy”,
- dolina Czarnej Wody jako korytarz ekologiczny łączący parki krajobrazowe – Ślęzański i Doliny Bystrzycy oraz przedgórski odcinek doliny Nysy Kłodzkiej.

Docelowy system regionalnych powiązań ekologicznych, może stanowić osnowę dla realizacji zintegrowanego systemu różnych form proekologicznych szlaków turystycznych - rowerowych, konnych, pieszych itp. w skali województwa.

Możliwość realizacji w/w systemu, zbadana i potwierdzona w toku nowelizacji PZPWD, stanowi potencjalną przesłankę do aktualizacji ustaleń planu w przedmiotowym zakresie.

11.3.2. ODNIESIENIE DO UWARUNKOWAŃ PRZESTRZENNYCH WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO ZAWARTYCH W PZPWD

Wg załącznika nr 1 do „Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 r.” uchwalonej przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego w dniu 30. 11. 2005 r. – istotnemu zmniejszeniu uległa liczba miejsc noclegowych w turystycznych obiektach Dolnego Śląska, tj. z 58 tysięcy w 1999 r. do 47,7 tysiąca w 2004 r.

Z kolei, przestrzenna dostępność ponadlokalnych i lokalnych walorów turystycznych w skali województwa wzrosła, ale tylko fragmentarycznie, poprzez realizację następujących elementów regionalnej infrastruktury turystycznej:

1. Odcinkowa realizacja infrastruktury Drogi Śródsudeckiej w powiecie kłodzkim.
2. Realizacja odcinków międzynarodowych tras rowerowych:
 - o R-9 EUROVELO – na odcinku biegnącym przez powiaty milicki i trzebnicki do Wrocławia,
 - o ER-2 LICZYRZEPA- na odcinku zachodnim do Lubawki oraz wschodnim w Kotlinie Kłodzkiej,
 - o ER-4 SZLAK ŚREDNIOWIECZNYCH MIAST –od Zgorzelca do Jawora, docelowo część trasy Wrocław-Drezno.
3. Realizacja odcinka krajowej trasy rowerowej:
 - o SZLAK ODRY- od Brzegu Dolnego do Głogowa.
4. Realizacja rowerowych tras regionalnych:
 - o ER-6 DOLINY BOBRU- trasa wzdłuż Bobru, biegnąca od Bramy Lubawskiej do Bolesławca,
 - o ER-7 SZLAK POGÓRZA Izerskiego- trasa zrealizowana na odcinku od Zgorzelca do Mirska,
 - o TRASA PODZIEMNYCH ATRAKCJI- trasa, od Złotego Stoku przez Srebrną Górę do Głuszycy.
5. Realizacja turystycznych przejść granicznych:
6. Mostowice - Orlickie Zahoří,
7. Cermna – Mala Čermna,
8. Niedamirów –Horní Albeřtice,
9. Polana Jakuszycka – Harrachov.

Skala pozostałych, rozpoznanych obecnie zmian, w turystycznej przestrzeni województwa, jest niewielka. Przykładowo, stan turystycznego zagospodarowania dolnośląskich odcinków szlaków wodnych, nie uległ w analizowanym okresie istotnej poprawie. Zaistniałe zmiany zaplecza turystyki zimowej, obejmują jedynie jednostkowe realizacje infrastruktury sportów zimowych, w już funkcjonujących ośrodkach narciarskich województwa.

Natomiast zakończona w grudniu 2005 r., inwentaryzacja infrastruktury rowerowej województwa dolnośląskiego, wykazała rozwój ponadlokalnych i lokalnych tras rowerowych, praktycznie w obszarze całego województwa dolnośląskiego, w przeciwieństwie do diagnozy z 1998 r., która rozwój tras rowerowych wykazała jedynie w najbardziej atrakcyjnych turystycznie rejonach województwa oraz w największych miejscowościach regionu.

Reasumując, przegląd wiodących, zmian w przestrzeni turystycznej województwa dolnośląskiego, wg stanu na koniec 2005 r., wykazał, że obecna sytuacja niewiele odbiega od stanu wyjściowego, ujętego w diagnozie wykonanej w lutym 2000 r. dla potrzeb pierwszej edycji PZPWD.

Oznacza to, że stopień realizacji ustaleń obowiązującego planu, w zakresie turystyki i wypoczynku, jest niewielki, oraz, że te ustalenia planu, których aktualność zostanie potwierdzona w toku nowelizacji PZPWD, mają szansę być utrzymane w kolejnej jego edycji. Dotyczy to zwłaszcza niezrealizowanych i wciąż aktualnych zapisów PZPWD, odnośnie regionalnych systemów infrastruktury turystycznej.

11.3.3. PRZEGLĄD AKTUALNOŚCI ZAPISÓW PLANU, ZAWARTYCH W USTALENIACH PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

Turystyka i wypoczynek

Cele i zasady polityki przestrzennej przyjęte w PZPWD dla turystyki i wypoczynku, zachowują w pełni swoją aktualność,

Infrastruktura turystyczna

Kierunki polityki przestrzennej:

- aktualizacji wymaga projektowany przebieg Drogi Śródsudeckiej,
- uwzględnienia, odpowiednio do skali PZPWD, wymaga rozpoznany przebieg regionalnych szlaków wodnych,
- aktualizacji wymagają proponowane do utworzenia, turystyczne przejścia graniczne, odpowiednio do nowych możliwości rozwoju transgranicznej turystyki,
- aktualizacji wymagają wskazane obszary rozbudowy i poprawy standardów bazy noclegowej i gastronomicznej, odpowiednio do rozpoznanych rejonów aktywizowanych docelowymi systemami regionalnej infrastruktury turystycznej (Droga Śródsudecka, szlaki wodne oraz trasy rowerowe po ich rozstrzygnięciu).

Strefy rozwoju turystyki

Kierunki polityki przestrzennej:

- aktualizacji wymagają przyjęte w PZPWD, strefy rozwoju turystyki oraz funkcje miejscowości w ich granicach, w oparciu o nowe, rozpoznane możliwości rozwoju turystyki w skali województwa,
- aktualizacji wymagają ośrodki i obszary rozwoju funkcji uzdrowiskowej, w oparciu o regulacje przyjęte w nowej ustawie „uzdrowiskowej”.

Priorytety polityki przestrzennej województwa, przyjęte dla turystyki i wypoczynku, zachowują obecnie w pełni swoją aktualność, ewentualna konieczność zmiany w/w priorytetów, może wynikać z określenia w toku nowelizacji PZPWD, docelowych obszarów wsparcia turystyki w skali województwa.

12. SFERA INFRASTRUKTURY

12.1. SYSTEM KOMUNIKACJI DROGOWEJ, KOLEJOWEJ I LOTNICZEJ

12.1.1. ANALIZA ZMIANY OTOCZENIA PRAWNEGO

Od roku 2002 w polskim ustawodawstwie w zakresie komunikacji następowały zmiany zmierzające do ujednoczenia polskiego prawodawstwa z prawodawstwem unijnym. Związane to było z wymogami unijnymi w stosunku m.in. do komunikacji i transportu.

Zmiany przede wszystkim dotyczyły podstaw prawnych zarządzania majątkiem trwałym, ubiegania się o środki unijne dla inwestycji infrastrukturalnych oraz unormowania statusu prawnego wszystkich elementów komunikacyjnych. W przypadku planowanych sieci dróg szybkiego ruchu, czy też modernizacji najważniejszych linii kolejowych cyklicznie następowały zmiany w układach docelowych, a także w przyznawaniu środków na realizację poszczególnych zadań, co skutkowało przesuwaniem terminów realizacji.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego opierał się na Strategii rozwoju infrastruktury transportowej województwa, programach rządowych i uwzględniał politykę samorządu województwa, a także interesy społeczności lokalnych. Podstawę komunikacji w województwie stanowią drogi

krajowe, w tym drogi szybkiego ruchu oraz drogi wojewódzkie, a także magistralne i międzynarodowe linie kolejowe, rzeka Odra, sieć lotnisk i przejścia graniczne.

Sieć transportowa województwa ze względu na gęstość zajmuje czołowe miejsca spośród 16 województw w Polsce. Jednak sieć ta nie jest dostosowana do współczesnych norm i wymogów transportowych. Dlatego też w PZPWD pokazana została docelowa, wynikająca z potrzeb transportowych sieć komunikacyjna, która powinna zapewniać zrównoważony rozwój całego regionu i jego integrację.

TABELA 14 **Ustawy, rozporządzenia, zmiany przepisów prawnych - komunikacja**

KOMUNIKACJA		
L.P	NAZWA AKTU PRAWNEGO	MIEJSCE I DATA PUBLIKACJI
1	USTAWA z dnia 14 listopada 2003 r. o zmianie ustawy o drogach publicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw	Dz. U. Nr 200 poz. 1953 z dnia 24 listopada 2003 r.
2	USTAWA z dnia 14 listopada 2003 r. o zmianie ustawy o drogach publicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw	Dz. U. Nr 172 poz. 1440 z dnia 9 września 2005 r.
3	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2002 r. w sprawie autostrad płatnych	Dz. U. Nr 121 poz. 1034 z dnia 31 lipca 2002 r.
4	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 maja 2004 r. w sprawie sieci autostrad i dróg ekspresowych	Dz. U. Nr 128 poz. 1334 z dnia 4 czerwca 2004 r.
5	USTAWA z dnia 3 lipca 2002 r. Prawo lotnicze	Dz. U. Nr 130 poz. 1112 z dnia 16 sierpnia 2002 r.
6	USTAWA z dnia 29 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy - Prawo lotnicze	Dz. U. Nr 99 poz. 1002 z dnia 1 maja 2004 r.
7	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2003 r. w sprawie określenia lotnisk międzynarodowych	Dz. U. Nr 99 poz. 910 z dnia 4 czerwca 2003 r.
8	Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 30 kwietnia 2004 r. w sprawie klasyfikacji lotnisk i rejestru lotnisk cywilnych	Dz. U. Nr 122 poz. 1273 z dnia 31 maja 2004 r.
9	USTAWA z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym	Dz. U. Nr 86 poz. 789 z dnia 17 maja 2003 r.
10	USTAWA z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o transporcie kolejowym	Dz. U. Nr 92 poz. 883 z dnia 30 kwietnia 2004 r.
11	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 2004 r. w sprawie wykazu linii kolejowych o znaczeniu państwowym	Dz. U. Nr 273 poz. 2704 z dnia 27 grudnia 2004 r.
12	Umowa Europejska z dnia 1 lutego 1991 r. o ważnych międzynarodowych liniach transportu kombinowanego i obiektach towarzyszących (AGTC)	M.P. Nr 3 poz. 50 z dnia 22 stycznia 2004 r.
14	Wykaz przejść granicznych	www.sg.gov.pl (aktualizowane na bieżąco)
15	Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2004 r. w sprawie przyjęcia Sektorowego Programu Operacyjnego Transport na lata 2004-2006	Dz. U. 2004 r. Nr 177 poz. 1828 ze zm.

TABELA 15 **Plany, strategie, programy, zmiany przepisów prawnych - infrastruktura**

L.P	PLANY, STRATEGIE, PROGRAMY	DOSTĘPNOŚĆ
1	Narodowa Strategia Rozwoju Transportu na lata 2004-2006	
2	Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2001-2006	M.P. Nr 43 poz. 851 z dnia 28 grudnia 2000 r.
3	Narodowy Plan Rozwoju 2004-2006 – dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 14 stycznia 2003 r.	
4	Narodowy Plan Rozwoju 2007-2013 /projekt/	
5	Narodowa Strategia Rozwoju Transportu na lata 2007-2013 /projekt/	
6	Sektorowy Program Operacyjny Transport na lata 2004-2006	www.mi.gov.pl
7	Założenia Narodowej Strategii Rozwoju Transportu na lata 2007-2013	www.mi.gov.pl
8	Założenia Programu Rozwoju Infrastruktury Transportowej i Komunikacji dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2005-2015	www.umwd.pl

12.1.2. ODNIESIENIE DO UWARUNKOWAŃ PRZESTRZENNYCH WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO ZAWARTYCH W PZPWD

Komunikacja drogowa.

Układ sieci drogowej zaprojektowany w PZPWD w okresie od 2002 do 2005 roku został zmieniony w zakresie jednego ustalenia, zamiast dotąd obowiązujących kilku wariantowych tras przebiegu projektowanych odcinków części dróg. Związane jest to z opracowywaniem poszczególnych studiów gmin oraz mpzp, które wymusiły konkretne decyzje, co do trasowania nowych odcinków. Te działania pozwoliły na uściślenie projektowanego układu sieci drogowej oraz wskazały potrzebne inwestycje.

Najbardziej zmieniła się sytuacja w sferze dróg szybkiego ruchu. Obecnie, zgodnie z rządową strategią rozwoju dróg szybkiego ruchu, zniknęła większość z planowanych autostrad, a część z nich została obniżona do klasy dróg ekspresowych.

W województwie dolnośląskim zostały zachowane dwie, z czterech autostrad projektowanych: A-4 i A-18, a także Autostradowa Obwodnica Wrocławia. Natomiast autostrada A-3 została obniżona do rangi drogi ekspresowej S-3, podobnie jak autostrada A-8 do rangi drogi ekspresowej S-8, z wyłączeniem Autostradowej Obwodnicy Wrocławia.

W przypadku S-3 zrezygnowano z trasowania jej po śladzie dotychczasowej autostrady A-3 na odcinku od Szczecina do Legnicy, natomiast na odcinku Legnica – Lubawka poprowadzona została po śladzie A-3.

Nie uwzględniono także w rządowym programie odcinka południowego drogi ekspresowej S-5 (Wrocław – Boboszów) oraz łącznika A-8 pomiędzy Autostradową Obwodnicą Wrocławia a S-3 (Stare Bogaczowice) – te dwa odcinki pozostały jedynie w strategii samorządu województwa oraz w studiach gmin.

Pozostała sieć drogowa w głównej mierze przeznaczona jest do modernizacji i wzmocnienia nośności jezdni z wyznaczeniem konkretnych przebiegów planowanych obejść miejscowości.

Elementy sieci drogowej zmienione w dokumentach rządowych i aktach prawa miejscowego w latach 2002-2005:

- Brak odcinka łączącego zachodni odcinek OAW z Kostomłotami,
- Zmiana przebiegu obwodnicy Międzyborza (DK25),
- Zmiana przebiegu obejścia Krośnic (DW448),
- Zmiana przebiegu obwodnicy północnej Oławy,
- Ustalenie jednego obowiązującego przebiegu S-8,
- Ustalenie jednego obowiązującego przebiegu S-3,
- Ustalenie przebiegu łącznika drogi B-178 z R-35 przez Worek Turoszowski.

Elementy sieci drogowej zrealizowane w latach 2002-2005:

- Obwodnica Żmigrodu DK5,
- Obwodnica Radoniowa DK30,
- Obwodnica południowa Legnicy DK3,
- Zachodni odcinek obwodnicy śródmiejskiej we Wrocławiu z mostem Milenijnym na Odrze.

Elementy sieci drogowej obecnie w realizacji:

- Obwodnica Nowej Rudy DW381,
- Obwodnica Kamiennej Góry DK5,
- Obwodnica Oleśnicy DK8,
- Droga wojewódzka Bielany – Łany - Długołęka z mostem na Odrze,
- Obwodnica Zgorzelca DW352,
- Przebudowa DK18 do parametrów autostrady A-18.

Projektowane elementy sieci drogowej:

- Budowa odcinka autostrady A-4 Krzyżowa – Jędrzychowie,
- Autostradowa Obwodnica Wrocławia – projekt budowlany w trakcie sporządzania,
- Północny odcinek obwodnicy śródmiejskiej we Wrocławiu od Mostu Milenijnego do al. Sobieskiego
- Przedłużenie drogi wojewódzkiej Bielany – Łany - Długoleka od Mirkowa do DK5 w Wiszni Małej jako element Autostradowej Obwodnicy Wrocławia , tzw. Łącznik Długoleka (projektowany w ramach dokumentacji AOW).

Komunikacja kolejowa

W sferze transportu kolejowego, nie udało się kompleksowo zmodernizować sieci kolejowej wg wskazań PZPWD. Spowodowane to było brakiem postępu w restrukturyzacji PKP S.A., a przez to brakiem wystarczających środków nie tylko na rozwój, ale i na bieżące utrzymanie infrastruktury kolejowej.

Na wielu odcinkach ograniczono prędkość handlową, co skutkuje wydłużeniem czasu przejazdu, a przez to spadkiem konkurencyjności względem transportu drogowego przewozów kolejowych, szczególnie pasażerskich,.

Na kilku odcinkach kolejowych, w tym na kilku przejściach granicznych, został zawieszony ruch pasażerski,.

Przez niedoinwestowanie sieci kolejowej, nie wykorzystuje się w pełni jej potencjału przewozowego. Główny nacisk kładzie się na modernizację linii międzynarodowych sieci AGC/AGTC, i to także tych najważniejszych (E-30, E-59).

Elementy sieci kolejowej zmienione w dokumentach rządowych, w dokumentach PKP S.A. i aktach prawa miejscowego w latach 2002-2005:

- Do najbardziej widocznych można zaliczyć zmianę koncepcji połączenia szybką koleją Wrocławia z Warszawą poprzez projektowaną linię dużych prędkości E-26. Obecnie przebiegać ma już nie przez Bełchatów, lecz przez Łódź,
- Dużym planowanym projektem PKP PLK jest kompleksowa modernizacja linii Wrocław – Jelenia Góra, a także częściowe modernizacje odcinków linii o najbardziej złym stanie technicznym,
- Brak odcinka obwodnicy towarowej Wrocławia w gminie Miękinia,
- Rezygnacja z północnej obwodnicy kolejowej i przeniesienie jej funkcji na istniejącą nieczynną linię kolejową nr 271, od stacji Wrocław Osobowice do stacji Wrocław Sołtysowice.

Elementy sieci kolejowej zmodernizowane w latach 2002-2005:

- Zmodernizowana linia E-30 na odcinku Wrocław – Opole (całkowite oddanie do użytku w połowie 2006 r.).

Elementy sieci kolejowej w trakcie modernizacji:

- odcinek E-30 Wrocław – Węglińiec i Węglińiec – Zgorzelec, do 2007 r.,
- linia E-59 na odcinku Wrocław – Poznań.

Projektowane i przeznaczone do modernizacji elementy sieci kolejowej:

- Nowa niezależna trasa dla szybkości 300-350 km/h. – projekt opracowany przez CNTK, dla nowego połączenia na osi Warszawa – Łódź – Poznań/Wrocław.

Reasumując w transporcie kolejowym nie zrobiono zbyt wiele, jak na założone plany, by unowocześnić i zmodernizować istniejącą sieć. Transport kolejowy nadal przegrywa z transportem drogowym. Jednak powoli sytuacja może się odwrócić, chociażby ze względu na dostępność pomocy finansowej z UE i przedstawiane przez PLK, kolejne, nowe projekty modernizacji linii kolejowych.

Komunikacja lotnicza

W sferze komunikacji lotniczej także nie zaszły większe zmiany, poza wprowadzeniem w Porcie Lotniczym Wrocław S.A tanich linii lotniczych, co zwiększyło liczbę lotów i odprawianych pasażerów. Tanie linie lotnicze są

obecnie motorem napędzającym koniunkturę lotniskową w Polsce, a wzrost liczby odprawianych pasażerów świadczy o atrakcyjności zarówno połączeń, jak i regionu.

Elementy komunikacji lotniczej zmienione w dokumentach rządowych i aktach prawa miejscowego w latach 2002-2005 – nie zmieniły się.

Elementy komunikacji lotniczej zrealizowane w latach 2002-2005:

- Modernizacja Portu Lotniczego Wrocław S.A.

Projektowane elementy komunikacji lotniczej:

- Nowa koncepcja rozbudowy Portu Lotniczego Wrocław S.A. z nowym połączeniem kolejowym.

Przejścia graniczne

Uruchomiono już pierwsze z planowanych przejść drogowych – Radomierzyce-Hagenwerder na granicy polsko-niemieckiej oraz Mostowice-Orlickie Záhoří na granicy polsko-czeskiej, a także piesze – Most Staromiejski Zgorzelec-Görlitz. Pozostałe przejścia są nadal w fazie koncepcji i planowanych.

12.1.3. PRZEGLĄD AKTUALNOŚCI ZAPISÓW PLANU, ZAWARTYCH W USTALENIACH PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

Ogólnie zapisy zawarte w PZPWD są spójne ze zmieniającymi się dokumentami strategicznymi szczebla krajowego. W przypadku rezygnacji przez rząd z poszczególnych inwestycji infrastrukturalnych, w PZPWD nadal utrzymywany jest pożądany układ komunikacyjny. Taki stan rzeczy powoduje, że już nie lokowana w dokumentach rządowych inwestycja nadal jest podtrzymywana na szczeblu samorządowym, zatem nie daje to możliwości całkowitego jej skreślenia z docelowych układów transportowych.

Zmiana nastąpiła w sieci paneuropejskich korytarzy transportowych. Do III Paneuropejskiego Korytarza Transportowego nie została nadal dołączona linia kolejowa Wrocław – Berlin, natomiast w 2005 roku podpisano porozumienie dotyczące utworzenia nowego korytarza transportowego – Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego CETC, którego częścią jest m.in. DK3 (E-65).

Widoczna zmiana jest także w trasowaniu nowej linii dużych prędkości Wrocław – Warszawa, która ma być także częścią projektowanego połączenia Poznań – Warszawa.

12.2. ŻEGLUGA I TRANSPORT WODNY

12.2.1. ANALIZA ZMIANY OTOCZENIA PRAWNEGO

Od roku 2002 w polskim ustawodawstwie w zakresie żeglugi następują zmiany zmierzające do ujednoczenia polskiego prawodawstwa z prawodawstwem unijnym. Związane jest to z wymogami unijnymi, m.in. w stosunku do śródlądowego transportu wodnego.

TABELA 16 Akty prawne, plany, strategie i programu z zakresu żeglugi i transportu wodnego

NAZWA AKTU PRAWNEGO	MIEJSCE I DATA PUBLIKACJI
USTAWA z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne	Dz. U. 01. 115 z dnia 11 października 2001 r., poz. 1229 z późn. zm.
USTAWA z dnia 3 czerwca 2005 r. o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw	Dz. U.05. 130. 1087
USTAWA o żegludze śródlądowej z dnia 21 grudnia 2000 r.	Dz. U. z 2001 r. Nr 5, poz. 43 z 2001.01. 24 z późn. zm.
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 maja 2002 r. w sprawie klasyfikacji śródlądowych dróg wodnych	Dz. U. 02.77.695
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2002 r. w sprawie śródlądowych dróg wodnych	Dz.U.02.210.1786

Ustawa z dnia 6 lipca 2001 r. o ustanowieniu programu wieloletniego "Program dla Odry - 2006"	Dz. U. z dnia 12 września 2001 r.
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 marca 2002 r. w sprawie ustanowienia Pełnomocnika Rządu do Spraw Programu dla Odry-2006	Dz. U. z dnia 29 marca 2002 r.
Ustawa z dnia 28 października 2002 r. o Funduszu Żeglugi Śródlądowej i Funduszu Rezerwowym	Dz. U. z dnia 28 listopada 2002 r.
Plany, strategie, programy	Dostępność
Ramowa Dyrektywa Wodna 2000/60/CE	www.bgw.gov.pl
Europejska polityka transportowa w horyzoncie 2010 r.: czas na decyzję	
Polityka transportowa państwa na lata 2006 - 2025	
Strategia gospodarki wodnej	http://www.bgw.gov.pl/pliki/SGW.pdf
Narodowy Plan Rozwoju	
„Studium zagospodarowania przestrzennego pasma Odry”	www.wbu.wroc.pl
„Strategia modernizacji Odrzańskiego Systemu Wodnego Program dla Odry – 2006”	www.pcu.org.pl

Europejska polityka transportowa w horyzoncie 2010 r.: czas na decyzję

Opublikowany w roku 2001 dokument (Biała księga transportu Unii Europejskiej) przedstawia najważniejsze wytyczne wspólnej polityki transportowej UE. Dokument podkreśla znaczenie przewozów alternatywnych wobec transportu drogowego, w tym żeglugi, jako składnika usług intermodalnych, który odznacza się niskim zużyciem energii, małą hałaśliwością, wysokim bezpieczeństwem i małymi potrzebami terenowymi.

Polityka transportowa państwa na lata 2006-2025

Dokument przewiduje poprawę warunków funkcjonowania transportu wodnego śródlądowego przez modernizację wybranych części infrastruktury oraz wsparcie przedsiębiorców w odnowie floty. Żegluga śródlądowa będzie promowana w polityce państwa jako jedna z najmniej obciążających środowisko naturalne gałęzi transportu.

Zakłada się, że transport wodny będzie odgrywać większą rolę w transporcie towarów masowych i przewozach międzynarodowych. Do roku 2025 przewiduje się następujące kierunki działań rozwojowych w obszarze żeglugi śródlądowej:

- podwyższenie standardów dróg wodnych Odry i dolnej Wisły,
- wspieranie odnowy floty dla przewozów towarowych,
- promowanie i wspieranie inicjatyw lokalnych zmierzających do aktywizacji żeglugi śródlądowej w obsłudze zaopatrzenia aglomeracji, w tym rozwoju centrów dystrybucji położonych w portach rzecznych, rozwoju przewozów pasażerskich, głównie jako elementu podnoszącego atrakcyjność turystyczną obszarów.
- rozwoju transportu intermodalnego z udziałem żeglugi

Strategia gospodarki wodnej

Strategia gospodarki wodnej została przyjęta przez Radę Ministrów we wrześniu 2005 roku. Określa podstawowe kierunki i zasady działania umożliwiające realizację idei trwałego i zrównoważonego rozwoju w gospodarowaniu zasobami wodnymi w Polsce do roku 2020. Zakłada, między innymi, utrzymanie i modernizację istniejących dróg wodnych, zwłaszcza o charakterze turystycznym wraz z uwzględnieniem obiektów wpisanych do rejestru zabytków.

Strategia stwierdza, że rozproszone obecnie kompetencje uniemożliwiają prowadzenie spójnej polityki odnoszącej się do infrastruktury transportowej kraju, rozwoju dróg wodnych czy kształtowania zrównoważonej struktury przewozów.

Narodowy Program Rozwoju

W ramach NPR na lata 2007-2013 przewidziano dwa programy operacyjne, których realizacja związana jest z celami rozwoju transportu wodnego śródlądowego, tj. Sektorowy program operacyjny Konkurencyjność Transportu oraz Sektorowy program operacyjny Środowisko.

SPO Konkurencyjność Transportu przedstawia koncepcję strategii rozwoju śródlądowego transportu wodnego i wyznacza następujące działania:

- poprawa infrastruktury śródlądowych dróg wodnych oraz bezpieczeństwa żeglugi śródlądowej dla inwestycji, związanych z funkcją transportową Odry, nie uwzględnionych w Programie dla Odry 2006,
- wspieranie odnowy floty śródlądowej,
- zmiany przepisów prawnych dla wspieranie rozwoju śródlądowego transportu wodnego,
- modernizacja i rozbudowa oraz poprawa dostępu do portów rzecznych, w tym rozbudowa centrów logistycznych oraz poprawa infrastruktury dojazdowej do portów rzecznych.

SPO Środowisko

Jako rezultaty realizacji priorytetu zakłada się:

- przyrost pojemności zbiorników retencyjnych,
- umożliwienie wykorzystania rzek do celów żeglugi, w tym turystycznej żeglugi pasażerskiej.

Program dla Odry 2006

Program dla Odry 2006 został przyjęty w formie ustawy w 2001 roku. Jest podstawę działań inwestycyjnych związanych z wykorzystaniem transportowym Odrzańskiej Drogi Wodnej. Według założeń, realizacja Programu spowoduje podwyższenie obecnych parametrów żeglugowych na Odrze o jedną klasę (dla Odry skanalizowanej i swobodnie płynącej celem jest osiągnięcie parametrów klasy III dróg wodnych). Najważniejsze zadania dla żeglugi, to:

- budowa stopnia wodnego Malczyce,
- odtworzenie i modernizacja szlaku żeglugowego na Odrze swobodnie płynącej,
- modernizacja Odry skanalizowanej.

W opracowaniu jest **Strategia rozwoju żeglugi śródlądowej dla województwa dolnośląskiego do roku 2015**, z której między innymi skorzystano przy opracowaniu przeglądu dokumentów związanych z żeglugą.

12.2.2. ODNIESIENIE DO UWARUNKOWAŃ PRZESTRZENNYCH WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO ZAWARTYCH W PZPWD

Rzeka Odra stanowi element istotnego europejskiego korytarza transportowego na osi północ-południe, łączącego Skandynawię i północne Włochy oraz Bałkany, przebiegającego przez Polskę, Czechy i Austrię, jak również spełnia ważną rolę na osi wschód-zachód, zapewniając poprzez kanały Odra-Hawela i Odra-Szprewa komunikację żegluga śródlądową między Górnym i Dolnym Śląskiem a Szczecinem, Niemcami (w tym aglomeracją Berlina) oraz krajami Beneluksu.

Na tle rosnących tendencji rozwoju europejskiego transportu śródlądowego, polska żegluga śródlądowa przedstawia się wyjątkowo skromnie. Przewozy żeglugi śródlądowej w stosunku do najkorzystniejszego okresu spadły o ponad 10 mln ton, w tym przewozy krajowe ponad trzykrotnie.

Udział żeglugi śródlądowej w obsłudze transportu w Polsce jest obecnie bardzo niewielki, kształtując się według danych z roku 2004 na poziomie 0,7% wielkości przewozów w tonach oraz 0,4% całkowitej pracy przewozowej²¹. Pod względem wielkości przewozów znajduje się na przedostatniej pozycji (przed transportem lotniczym) wśród gałęzi transportu działających w Polsce. I chociaż Odra jest najlepiej zagospodarowaną drogą wodną w Polsce, obsługującą 80% ładunków żeglugi śródlądowej w ruchu krajowym, to istniejące warunki hydrologiczne

²¹ Transport – wyniki działalności 2004, GUS, Warszawa.

Odrzańskiej Drogi Wodnej (ODW) oraz stan techniczny infrastruktury liniowej i punktowej wymaga gigantycznych kosztów. Stan żeglugi śródlądowej od 2000 roku na terenie województwa dolnośląskiego nie uległ poprawie, raczej, choćby ze względu na warunki hydrologiczne, uległ pogorszeniu.

Wielkość przepływu w Odrze z powodu niskich opadów kształtuje się na poziomie 50% przepływu w Łabie i tylko 25% przepływu w Renie, biorąc pod uwagę odcinek Odry od źródła do km 614 w Kostrzynie oraz analogiczne odcinki Renu i Łaby²².

Zasoby wodne przypadające na jednego mieszkańca Polski są prawie trzykrotnie niższe niż średnia w krajach Europy Zachodniej, do czego przyczynia się niedostateczny poziom retencji zbiornikowej w obszarze dorzecza Odry.

Rozwój żeglugi śródlądowej stanowi jeden z podstawowych priorytetów wspólnej polityki transportowej Unii Europejskiej. Należy jednak zauważyć, że polskie rzeki są ostatnimi, nie w pełni uregulowanymi dużymi rzekami w Europie mającymi istotne znaczenie dla zachowania przyrody i będącymi korytarzami ekologicznymi. Stąd, w planowaniu systemów dróg śródlądowych w Polsce, konieczne jest uwzględnianie zagadnień ochrony przyrody.

12.2.3. PRZEGLĄD AKTUALNOŚCI ZAPISÓW PLANU, ZAWARTYCH W USTALENIACH PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

Generalnie zapisy zawarte w PZPWD z zakresu żeglugi śródlądowej i transportu wodnego pozostają aktualne i są zbieżne z nowopowstałymi dokumentami, zarówno krajowymi jak i regionalnymi. Na podkreślenie zasługują jednak następujące działania:

- kontynuowanie realizacji „Programu dla Odry 2006”, obejmującego m. in. poprawę warunków nawigacyjnych, oraz podjęcie starań o objęcie rzeki Odry porozumieniem AGN²³ (o europejskich rzekach o znaczeniu międzynarodowym), co powinno Komisji Europejskiej ułatwić nadanie Programowi dla Odry 2006 rangi projektu europejskiego,
- dostosowanie oferty przewozowej do standardów UE,
- poprawy żeglowności ODW, m.in.: poprzez:
 - dokończenie budowy stopnia wodnego Malczyce,
 - budowa suchego zbiornika retencyjnego Racibórz (woj. śląskie),
 - budowa zbiornika retencyjnego Kamieniec Ząbkowicki – alimentacja żeglugi,
- włączenie żeglugi śródlądowej do łańcucha logistycznego poprzez rozwój centrów logistycznych i rewitalizację portów,
- wzrost konkurencyjności polskich armatorów na rynku europejskim,
- wprowadzenie nowych regulacji prawnych mających na celu przyspieszenie procesu zagospodarowania Odrzańskiej Drogi Wodnej (np.: określenie harmonogramu dostosowania polskich dróg wodnych do standardów europejskich) z uwzględnieniem zagadnień ochrony przyrody,
- podjęcie działań mających na celu uporządkowanie problemów prawnych i własnościowych portów rzecznych,
- wspieranie inicjatyw sprzyjających rozwojowi transportu wodnego,
- rozwój żeglugi pasażerskiej i turystycznej na Odrze,
- aktywizacja gospodarcza obszarów położonych w paśmie Odry, inspirowana rozwojem śródlądowego transportu towarowego i pasażerskiego.

²² Timm Stückerth, *Odra jako droga wodna żeglowna*, w: Przegląd Komunikacyjny nr 2/2003, str. 11.

²³ European Agreement on Main Inland Waterways of International Importance, w skrócie AGN – porozumienie Komisji Gospodarczej ONZ z 1996 r., podjęte w celu lepszego koordynacji działań, zmierzających do stworzenia europejskiej sieci dróg wodnych.

12.3. ZAOPATRZENIE W WODĘ I ODPROWADZANIE ŚCIEKÓW

12.3.1. ANALIZA ZMIAN OTOCZENIA PRAWNEGO

W okresie od stycznia 2003 r. do grudnia 2005 r. weszły w życie następujące akty prawne:

TABELA 17 Ustawy, rozporządzenia, zmiany przepisów prawnych – infrastruktura wodno-kanalizacyjna

ZAOPATRZENIE W WODĘ I ODPROWADZANIE ŚCIEKÓW	
NAZWA AKTU PRAWNEGO	MIĘJSCE I DATA PUBLIKACJI
Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 grudnia 2004 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru i granic aglomeracji	Dz. U. Nr 283 z dnia 30 grudnia 2004 r., poz. 2841.
Rozporządzenie Wojewody Dolnośląskiego z dnia 30 czerwca 2005r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji: Chocianów, Ciepłowodny, Dobromierz, Gaworzycy, Gądkowice, Grębocice, Kamieniec Ząbkowicki, Kały Wrocławskie, Kobierzycy, Kondratowice, Kotła, Łagiewniki, Marciszów, Mieroszów, Międzybórz, Międzyzlesie, Milicz, Niechlów, Niemcza, Pierńsk, Polkowice, Prochowice, Prusice, Przemków, Radwanice, Ruszów, Skokowa, Sobótka, Stanowice, Sulów, Środa Śląska, Święta Katarzyna, Zagrodno, Zawidów, Ziębice	Dz. U.W.D. Nr 125 z dnia 12 lipca 2005r. poz. 2568
Rozporządzenie Wojewody Dolnośląskiego z dnia 4 sierpnia 2005r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji: Bolesławiec, Dobrzykowice, Domaniów, Dzierżoniów Miasto, Jelcz Laskowice, Leśna, Mysłakowice, Nowogrodziec, Oborniki Śląskie, Pielgrzymka, Piława Górna, Pobiedna, Strzegom, Sulików, Ścinawa, Świeradów Zdrój, Twardogóra, Wiązów, Żarów	Dz. Urz. Woj. Dolnośl. Nr 151 z dnia 12 sierpnia 2005r. poz. 2968
Rozporządzenie Wojewody Dolnośląskiego z dnia 20 września 2005r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji: Bielawa, Bolków, Brzeg Dolny, Chelmsko Śląskie, Krośnice, Lubawka, Lubomierz, Lwówek Śląski, Malczyce, Mirsk, Olszyna, Piechowice, Stara Kamienica, Syców, Świerzawa, Wądroże Wielkie, Złotoryja,	Dz. U.W.D. Nr 198 z dnia 29 września 2005r. poz. 3339
Rozporządzenie Wojewody Dolnośląskiego z dnia 4 listopada 2005r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji: Długoleka, Dobroszyce, Dziadowa Kłoda, Góra, Jelenia Góra, Krosnowice, Lubań, Mściwojów, Olawa, Strzelin, Szklarska Poręba, Trzebnica, Wisznia Mała, Wojcieszów, Ząbkowice Śląskie	Dz. U.W.D. Nr 234 z dnia 16 listopada 2005r. poz. 3632

TABELA 18 Plany, strategie, programy, zmiany przepisów prawnych – infrastruktura wodno-kanalizacyjna

Plany, strategie, programy	Dostępność
Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych – dokument przyjęty przez Radę Ministrów dnia 16 grudnia 2003r.	www.mos.gov.pl
Aktualizacja załączników 1, 2, 3 i 4 do Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych, stanowiących wykazy niezbędnych przedsięwzięć w zakresie wyposażenia aglomeracji w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalnie ścieków do końca 2005r., 2010r., 2013r. i 2015r. – dokument przyjęty przez Radę Ministrów dnia 07 czerwca 2005r.	www.mos.gov.pl

12.3.2. ODNIESIENIE DO UWARUNKOWAŃ PRZESTRZENNYCH WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO ZAWARTYCH W PZPWD

W porównaniu do diagnozy sporządzonej do PZPWD odnotowuje się sukcesywną rozbudowę i modernizację istniejących urządzeń wodociagowych oraz budowę nowych urządzeń zarówno na terenach miejskich jak i wiejskich (zadania własne gmin).

Z większych inwestycji w trakcie budowy są obecnie magistrale przesyłowe, którymi dostarczana będzie woda surowa z ujęcia powierzchniowego zlokalizowanego na zbiorniku „Sosnówka” do Zakładu Uzdatniania Wody i uzdatniona do sieci wodociagowej miasta Jelenia Góra. Inwestycja realizowana jest z funduszu ISPA.

Znacznie wolniej postępuje budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń kanalizacyjnych. Wynika to głównie z braku środków finansowych na ich realizację (zadania własne gmin).

W czasie obowiązywania planu zakończono budowę oczyszczalni ścieków dla miast:

- Bystrzyca Kłodzka w zlewni rzeki Nysy Kłodzkiej,
- Międzyzlesie w zlewni rzeki Nysy Kłodzkiej,

oraz modernizację oczyszczalni ścieków m.in. w miejscowościach:

- Legnica w zlewni rzeki Kaczawy,
- Polkowice w zlewni rzeki Szprotawy,
- Mysłakowice w zlewni rzeki Bobru.
- Jędrzychowice w zlewni rzeki Nysa Łużycka.

W trakcie rozbudowy i modernizacji są, m.in. miejskie oczyszczalnie ścieków w Jeleniej Górze i w Bolesławcu w zlewni rzeki Bóbr. Inwestycje te realizowane są z funduszu ISPA.

W stosunku do ilości ścieków z okresu sporządzania diagnozy wzrosła ilość ścieków oczyszczonych z podwyższonym usuwaniem biogenów. Zmalała natomiast ilość ścieków nieoczyszczonych, odprowadzanych zarówno bezpośrednio z zakładów przemysłowych, jak i siecią kanalizacji miejskiej.

12.3.3. PRZEGLĄD AKTUALNOŚCI ZAPISÓW PLANU, ZAWARTYCH W USTALENIACH PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

Cele i ich zasady realizacji dla zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków przyjęte w PZPWD pozostają nadal aktualne.

Natomiast zmiany wymagają niektóre zapisy w kierunkach polityki przestrzennej, ponieważ część planowanych inwestycji wodno-kanalizacyjnych na terenie województwa została już zrealizowana bądź jest w trakcie realizacji. Ponadto zachodzi potrzeba wprowadzenia zmian do zapisów planu województwa odnoszących się do odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych, w związku z przyjęciem przez Radę Ministrów „Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych” i późniejszej jego aktualizacji.

KPOŚK określa, zgodnie z wymogiem ustawy z dnia 18 lipca 2001r. Prawo wodne, przedsięwzięcia w zakresie budowy, rozbudowy lub modernizacji oczyszczalni ścieków i systemów kanalizacji zbiorczej w aglomeracjach, rozumianych jako obszary, na których zaludnienie lub działalność gospodarcza są na tyle skoncentrowane, aby konieczne było odprowadzanie ścieków systemami kanalizacji zbiorczej do oczyszczalni ścieków komunalnych. Podaje również w zaktualizowanych załącznikach terminy ich wykonania niezbędne do realizacji zapisów Traktatu Akcesyjnego odwołującego się do dyrektywy 91/271/EWG.

12.4. GOSPODARKA ODPADAMI

12.4.1. ANALIZA ZMIAN OTOCZENIA PRAWNEGO

W okresie od stycznia 2003r. do grudnia 2005 r. weszły w życie następujące akty prawne:

TABELA 19 Ustawy, rozporządzenia, zmiany przepisów prawnych – gospodarka odpadami

GOSPODARKA ODPADAMI	
NAZWA AKTU PRAWNEGO	MIJESCE I DATA PUBLIKACJI
USTAWA z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach	Dz. U. Nr 62 z dnia 20 czerwca 2001 r., poz. 628 z późn. zm.
Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk	Dz. U. Nr .61, z dnia 10 kwietnia 2003 r., poz.549

TABELA 20 **Plany, strategie, programy, zmiany przepisów prawnych – gospodarka odpadami**

Plany, strategie, programy	Dostępność
Krajowy Plan Gospodarki Odpadami (Uchwała Nr 219 Rady Ministrów z dnia 29 października 2002r. w sprawie krajowego planu gospodarki odpadami)	MP Nr 11 z dnia 28 lutego 2003 r.
Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami Województwa Dolnośląskiego – Uchwała Sejmiku Województwa Dolnośląskiego Nr XXIII/272/2004 z dnia 29 kwietnia 2004r.	www.um.pl www.umwd.pl
Aktualizacja Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami Województwa Dolnośląskiego – Uchwała Sejmiku Województwa Dolnośląskiego Nr XLIV/581/2005 z dnia 2 września 2005r.	nie opublikowana; do wglądu w UMWD w Wydziale Ochrony Środowiska

12.4.2. ODNIESIENIE DO UWARUNKOWAŃ PRZESTRZENNYCH WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO ZAWARTYCH W PZPWD

W ramach budowy całościowego systemu gospodarki odpadami dla województwa dolnośląskiego od 2003 r. zrealizowano następujące zadania:

- zakończono modernizację zakładu unieszkodliwiania odpadów dla gmin karkonoskich (trwają rozmowy odnośnie przystąpienia do Związku Gmin Karkonoskich miasta Jelenia Góra),
- wybudowano komercyjny zakład unieszkodliwiania odpadów o charakterze regionalnym w miejscowości Jarosłów gmina Strzegom (inwestycja ujęta w WPGO).

W trakcie budowy jest zakład unieszkodliwiania odpadów w Lubomierzu (udziałowcami są gminy: Lubomierz, Gryfów Śląski, Wleń i Stara Kamienica).

Ustalono lokalizację dla planowanego zakładu unieszkodliwiania odpadów dla powiatu kłodzkiego w miejscowości Ścinawka Dolna w gminie Radków (trwają rozmowy w sprawie przystąpienia do związku 4 gmin z powiatu ząbkowickiego, tj. Ząbkowice Śląskie, Bardo, Złoty Stok i Kamieniec Ząbkowicki).

Ponadto wprowadza się sukcesywnie selektywną zbiórkę odpadów w poszczególnych gminach.

12.4.3. PRZEGLĄD AKTUALNOŚCI ZAPISÓW PLANU, ZAWARTYCH W USTALENIACH PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

Cele i zasady realizacji polityki przestrzennej w zakresie gospodarki odpadami przyjęte w PZPWD pozostają aktualne.

Pewnych zmian wymagają natomiast zapisy w kierunkach polityki przestrzennej w związku z przyjęciem do realizacji, przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego Wojewódzkiego, Planu Gospodarki Odpadami Województwa Dolnośląskiego oraz Aktualizacji Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami Województwa Dolnośląskiego.

W planie gospodarki odpadami zasugerowano podział województwa na 22 Obszary wspólnej gospodarki odpadami komunalnymi. Zasadniczym działaniem na etapie podziału województwa na Obszary było określenie centrów tych Obszarów. Podział województwa na Obszary powinien być jedynie postrzegany jako próba zachęty do współpracy dla osiągnięcia technicznego i ekonomicznego optimum. Faktyczny podział na Obszary dokona się na drodze porozumienia między gminami. Za podejmowaniem zintegrowanych rozwiązań gospodarki odpadami przez grupy gmin lub nawet powiatów, przemawiają przede wszystkim czynniki ekonomiczne, dzięki temu budowane obiekty regionalne spełniać będą wymagania ochrony środowiska przy stosunkowo niskich kosztach jednostkowych.

Decydująca dla dalszego ukształtowania się Obszarów będzie realizacja poszczególnych instalacji gospodarki odpadami. Szybszy rozwój określonych instalacji może spowodować przegrupowanie niektórych z proponowanych struktur obszarowych, zwłaszcza eliminowanie słabszych, nie podejmujących realizacji projektów wspólnych instalacji.

12.5. ENERGETYKA

12.5.1. ANALIZA ZMIAN OTOCZENIA PRAWNEGO

W okresie od stycznia 2003 r. do października 2005 r. następowały zmiany w aktach prawnych:

TABELA 21 **Ustawy, rozporządzenia, zmiany przepisów prawnych - energetyka**

GOSPODARKA ODPADAMI	
NAZWA AKTU PRAWNEGO	MIEJSCE I DATA PUBLIKACJI
USTAWA z dnia 10 kwietnia 1997r. - Prawo energetyczne	t.j. Dz. U. Nr 153 poz. 1504 z 2003 r. z późn. zm.
Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów	Dz. U. Nr 192 poz. 1883 z dnia 14 listopada 2003 r.

TABELA 22 **Plany, strategie, programy, zmiany przepisów prawnych - energetyka**

Plany, strategie, programy	Dostępność
Polityka Energetyczna Polski do 2025 r. – dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 4 stycznia 2005 r. – obwieszczenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 1 lipca 2005 r. w sprawie polityki energetycznej państwa do 2025 r.	M.P. Nr 42 poz. 562 z dnia 22 lipca 2005 r.
Strategia Energetyczna Dolnego Śląska – Uchwała Sejmiku Województwa Dolnośląskiego Nr XLVIII/874/2002 z dnia 30 sierpnia 2002 r.	nie opublikowana; do wglądu w UMWD Departament Rozwoju Regionalnego

12.5.2. ODNIESIENIE DO UWARUNKOWAŃ PRZESTRZENNYCH WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO ZAWARTYCH W PZPWD

Inwestycje przedsiębiorstw energetycznych posiadających koncesje na prowadzenie odpowiedniej działalności realizowane były ze środków niezależnych od budżetów jednostek samorządowych. Przedsiębiorstwa te kierowały się własną polityką i odrębnymi przepisami, które w omawianym okresie ulegały istotnym zmianom (jak całe polskie prawodawstwo), związanym m.in. z dostosowaniem polskiego rynku energii do sprawnego funkcjonowania w ramach wspólnego rynku Unii Europejskiej. Umowy międzynarodowe i pozyskiwanie nowych inwestorów strategicznych na terenie województwa powodują również zmiany w planach rozwojowych przedsiębiorstw, które opracowywane są w oparciu o politykę energetyczną państwa i strategię operatora systemu przesyłowego.

Zaopatrzenie w gaz

Od początku obowiązywania planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego następowała, zgodnie z programem rządowym, restrukturyzacja i prywatyzacja przedsiębiorstwa gazowniczego PGNiG S.A. Decyzją Prezesa URE przedsiębiorstwo Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM sp. z o.o. zostało wyznaczone operatorem gazowego systemu przesyłowego na okres od 1 lipca 2005 r. do dnia 30 czerwca 2006 r.

W planie uwzględniono rozbudowę przez PGNiG S.A. sieci gazociągów w różnej perspektywie czasowej (do 2020 r.). Z proponowanych do realizacji zadań:

- wykonano gazociąg wysokiego ciśnienia DN 150 i Kamienna Góra – Lubawka,
- rozpoczęto realizację gazociągu DN 500 Czeszów – Wrocław,
- rozbudowano bądź zmodernizowano stacje redukcyjno-pomiarowe w Lwówku Śląskim, Żarowie, Mirsku, Wrocławiu (ul. Karmelkowa) i Siedlcach,
- doprowadzono gaz przewodowy do miasta Twardogóra.

Poza tym w dalszym ciągu trwa realizacja Podziemnego Magazynu Gazu w obrębie istniejącego obszaru górniczego „Wierzchowice”.

Sektor paliwowy

Na terenie województwa dolnośląskiego nie były zlokalizowane żadne rurociągi surowcowe i produktowe.

Zaopatrzenie w energię elektryczną

Na terenie województwa dolnośląskiego nie zrealizowano linii elektroenergetycznej najwyższych napięć 400 kV lub 220 kV.

Przedsiębiorstwo Elektroenergetyczne Zespołu Elektrociepłowni Wrocławskich „ESV” Sp. z o.o. zrealizowało w 2003 r. elektroenergetyczną dwutorową linię napowietrzną 110 kV relacji GPZ Siechnice – GPZ Stanowice wraz z budową stacji 110/20 kV w Stanowicach.

12.5.3. PRZEGLĄD AKTUALNOŚCI ZAPISÓW PLANU, ZAWARTYCH W USTALENIACH PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

Cele i zasady realizacji polityki przestrzennej w zakresie energetyki przyjęte w PZPWD pozostają aktualne.

Zaopatrzenie w gaz

PGNiG S.A. zrezygnowało z koncepcji budowy podziemnego magazynu gazu w Nowej Rudzie. Nie został on uwzględniony w planowanych magazynach w Zaktualizowanej koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju. Koncepcja ta uwzględnia natomiast realizację gazociągów międzysystemowych (perspektywiczne projekty inwestycyjne) tzw. interconnectorów – jako inwestycji nowych, nie zgłaszanych do planu województwa. Określono potencjalne lokalizacje interconnectorów, które będą integrować polski system przesyłowy gazu z systemami gazociągów europejskich. Z terenu województwa dolnośląskiego są to:

- rozbudowa punktu zdawczo-odbiorczego Lasów oraz układu przesyłowego Lasów – Wrocław (Węzeł Ołtaszyn) – PMG Wierzchowice wraz z rozbudową i modernizacją obiektów umożliwiających zapewnienie wymaganych parametrów przesyłu gazu (tłocznie) oraz rozdziału gazu (węzły i gazociągi lokalne) w rejonie południowo-zachodniej Polski,
- budowa interconnectora granica Rzeczypospolitej z Czechami w rejonie Kudowy Zdrój oraz budowa połączenia z gazociągami czeskimi w rejonie miejscowości Nachod.

Na obszarze naszego województwa projektowana jest także przez PGNiG S.A. w Warszawie, a nie uwzględniona w planie, przesyłowa sieć gazowa „Gazociąg wysokiego ciśnienia KGZ Kościan – KGHM Żukowice/Polkowice” (w 2004 roku Gazoprojekt S.A. opracowywał Studium wykonalności inwestycji).

Sektor paliwowy

W październiku 2004 r. Polski Koncern Naftowy ORLEN S.A. zgłosił wniosek zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego i ujęcie w planie budowy rurociągu paliwowego Ostrów Wielkopolski – Wrocław. Zaktualizowana koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju zakłada przedłużenie tego rurociągu do Kawic (gmina Prochowice) i dalej do Hradec-Kralove (Czechy).

Zaopatrzenie w energię elektryczną

PSE S.A. zrezygnowały z budowy stacji elektroenergetycznej Młoty k/Bystrzyca Kłodzkiej (Zespół Elektrociepłowni Wrocławskich Kogeneracja S.A. wstrzymał budowę elektrowni szczytowo-pompowej w Młotach i poszukuje potencjalnych inwestorów, którzy odkupili by projekt w celu jego wznowienia) oraz linii 400 kV relacji Młoty – Ząbkowice Śląskie.

W związku z nowymi inwestycjami w gminie Kobierzyce nastąpiła również pewna modyfikacja inwestycji w pobliżu Wrocławia i PSE zgłosiło wprowadzenie do planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego następujące zamierzenia rozwojowe:

- powiązanie systemów elektroenergetycznych 400 i 220 kV poprzez budowę połączenia 400 kV od stacji Pasikurówice do nowej stacji 400/220 kV Wrocław Południe (lokalizacja w rejonie miejscowości Maluszów i Krzyżowice w gminie Kobierzyce),
- przebudowa istniejącej linii 220 kV relacji Świebodzice – Klecina na linię o napięciu 400 kV na odcinku od nowoprojektowanej stacji Wrocław Południe do istniejącej stacji Świebodzice (docelowo planowana jest likwidacja napięcia 220 kV w stacji Klecina i przełączenie linii Wrocław Południe – Klecina na napięcie 110 kV),
- budowa linii 400 kV Mikułowa – Świebodzice – Ząbkowice – Dobrzeń (lub Groszowice) po trasach istniejących linii 220 kV (albo jako linii dwunapięciowej),
- rozbudowa stacji 400/220/110 kV Mikułowa o dodatkowe pola rozdzielni 400 kV,
- rozbudowa stacji 220/110 kV Świebodzice i Ząbkowice Śląskie o rozdzielnie 400 kV,
- modernizacja ciągu liniowego 400 kV (najstarsza linia w kraju) Mikułowa – Czarna – Pasikurówice – Dobrzeń – Joachimów.

Dodatkowo w Zaktualizowanej koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju znalazły się następujące nowe inwestycje PSE S.A.:

- budowa połączenia 400 kV pomiędzy stacjami 400/110 kV Czarna i 220/110 kV Polkowice (powinno być: również wraz z rozbudową stacji Polkowice o rozdzielnię 400 kV),
- przebudowa linii 220 kV Mikułowa – Polkowice na linię wielotorową 400 kV i 220 kV.

Rozwój gospodarczy i w związku z tym zmiany w planach rozwojowych przedsiębiorstw energetycznych powodują zmiany w planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego.

Zaopatrzenie w ciepło

Zaopatrzenie w ciepło na obszarze województwa dolnośląskiego ma w zasadzie charakter lokalny i działania w tym zakresie podejmowane są przeważnie przez gminy. W okresie obowiązywania planu prowadzono modernizację kotłowni opalanych paliwem stałym na kotłownie opalane gazem, olejem opałowym lub słomą. Ustalenia planu pozostają aktualne.

12.6. TELEKOMUNIKACJA

W planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego telekomunikacja została potraktowana bardzo ogólnie, ze względu na to, że nie otrzymaliśmy żadnych informacji od TP S.A. (telekomunikacja poinformowała w piśmie, że informacje o które prosi biuro, mają charakter poufny, stanowią tajemnicę przedsiębiorstwa i nie mogą być przekazywane na zewnątrz firmy) i Polskiej Telefonii Cyfrowej („Centertel” ul. Pańska 57/61, Al. Jerozolimskie 53, ul. Chałubińskiego 8, w Warszawie – brak wniosków do planu).

W Zaktualizowanej koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju zagadnienie telekomunikacji nie zostało uwzględnione.

13. SYSTEM OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

13.1. ANALIZA ZMIAN OTOCZENIA PRAWNEGO

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego (PZPWD) oparto na diagnozie stanu z 2000 roku. Od tego czasu nastąpiło szereg zmian w przepisach prawa z zakresu ochrony przed powodzią, m.in. związanych z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej i wynikających stąd zmianach w przepisach prawa.

TABELA 23 **Zmiany ustawodawcze – najważniejsze ustawy i rozporządzenia z zakresu ochrony przed powodzią.**

NAZWA AKTU PRAWNEGO	MIEJSCE I DATA PUBLIKACJI
USTAWA z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne	Dz. U. 01. 115 z dnia 11 października 2001 r., poz. 1229 z późn. zm.
USTAWA z dnia 3 czerwca 2005 r. o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw	Dz. U.05. 130. 1087
Ustawie z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie kłęski żywiolowej	DZ.U. nr 62, poz. 558
Ustawa z dnia 6 lipca 2001 r. o ustanowieniu programu wieloletniego "Program dla Odry - 2006"	Dz. U. z dnia 12 września 2001 r.
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 marca 2002 r. w sprawie ustanowienia Pełnomocnika Rządu do Spraw Programu dla Odry-2006	Dz. U. z dnia 29 marca 2002 r.
Plany, strategie, programy	Dostępność
Ramowa Dyrektywa Wodna 2000/60/CE	www.bgw.gov.pl
Strategia gospodarki wodnej	http://www.bgw.gov.pl/pliki/SGW.pdf
„Studium zagospodarowania przestrzennego pasma Odry”	www.wbu.wroc.pl
„Strategia modernizacji Odrzańskiego Systemu Wodnego Program dla Odry – 2006”	www.pcu.org.pl

1 stycznia 2002 r. weszła w życie w Polsce ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz.U. nr 115, poz. 1229 z dnia 11 października 2001 r. z późn. zm.), która reguluje gospodarowanie wodami, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, a w szczególności kształtowanie i ochronę zasobów wodnych, korzystanie z wód oraz zarządzanie zasobami wodnymi.

Prawo wodne reguluje również zagadnienia ochrony przed powodzią i stanowi, że ochrona przed powodzią jest zadaniem organów administracji rządowej i samorządowej. Nowe uregulowania obejmują m.in.:

- zachowanie i tworzenie systemów retencji wód,
- racjonalne retencjonowanie wód i użytkowanie budowli przeciwpowodziowych,
- funkcjonowanie systemu ostrzegania przed niebezpiecznymi zjawiskami ,
- kształtowanie zagospodarowania przestrzennego dolin rzecznych i terenów zalewowych.

Ustawa o stanie kłęski żywiolowej z dnia 18 kwietnia 2002 r. (DZ.U. nr 62, poz. 558). reguluje tryb wprowadzenia i zniesienia stanu kłęski żywiolowej w Polsce. Dokument ten określa również zasady działania organów władzy publicznej w tym okresie oraz zakres dopuszczalnych w takiej sytuacji ograniczeń wolności i praw człowieka.

Ponadto Ustawa definiuje stan kłęski żywiolowej, katastrofy naturalnej i awarii technicznej, określa warunki jego wprowadzenia i obszar, na którym może zostać wprowadzony oraz prawa i obowiązki organów władz oraz obywateli.

Jednym z ważniejszych aktów prawnych z zakresu ochrony przeciwpowodziowej jest Ustawa z dnia 6 lipca 2001 r. o ustanowieniu programu wieloletniego **"Program dla Odry - 2006"**, obejmująca swym zakresem szereg

działań gospodarczych i inwestycyjnych związanych z modernizacją Odrzańskiego Systemu Wodnego, wśród których najważniejsze miejsce zajmuje zabezpieczenie przeciwpowodziowe całego dorzecza Odry.

Program przedstawia wizję Odry jako rzeki bezpiecznej, czystej, żeglownej i przyjaznej mieszkańcom całego dorzecza. Wizja Odry i Nadodrza jako nowoczesnie zagospodarowanego korytarza ekologicznego tej części Europy wymaga, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, realizowania konkretnych, zapisanych ustawowo, zadań, m.in. w zakresie:

- zbudowania systemu biernego i czynnego zabezpieczenia przeciwpowodziowego,
- usunięcia szkód powodziowych,
- prewencyjnego zagospodarowania przestrzennego oraz renaturyzacji ekosystemów,
- zwiększenia lesistości.

Okres jego realizacji przewidziano na lata 2002-2016.

Program realizowany jest przez Radę Ministrów za pośrednictwem Pełnomocnika Rządu ds. "Programu dla Odry 2006" - (Dz. U. z 2002r. Nr 31, poz. 278). Organem opiniodawczo-doradczym jest Komitet Sterujący, w skład którego wchodzi m.in.:

- przedstawiciel Prezesa Rady Ministrów,
- przedstawiciele właściwych ministrów (gospodarki wodnej, finansów publicznych, administracji publicznej, rozwoju wsi, rozwoju regionalnego, gospodarki, transportu, gospodarki morskiej i środowiska),
- przedstawiciele Komitetu Integracji Europejskiej,
- przedstawiciele wojewodów: lubuskiego, śląskiego, opolskiego, dolnośląskiego, kujawsko-pomorskiego, łódzkiego, wielkopolskiego, zachodniopomorskiego,
- przedstawiciele nauki i organizacji ekologicznych.

13 września 2005 r. Rada Ministrów przyjęła **Strategię Gospodarki Wodnej** – dokument, którego celem jest określenie podstawowych kierunków gospodarki wodnej do 2020 r. oraz sprecyzowanie zasad działań umożliwiających realizację konstytucyjnej zasady zrównoważonego rozwoju w gospodarowaniu zasobami wodnymi w Polsce. Jednym z celów kierunkowych jest podniesienie skuteczności ochrony przed powodzią. Strategia zauważa, że prewencyjne zagospodarowanie przestrzenne (m.in. wprowadzanie ograniczeń zabudowy na terenach zagrożonych) jest jednym z ważnych czynników wpływających na obniżenie strat powodziowych.

13.2. ODNIESIENIE DO UWARUNKOWAŃ PRZESTRZENNYCH WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO ZAWARTYCH W PZPWD

W rozpatrywanym okresie najważniejsze zmiany jakie dokonały się w zakresie ochrony przeciwpowodziowej dotyczą zarówno działań technicznych jak i administracyjnych.

Działania techniczne w zakresie ochrony przeciwpowodziowej dzielą się na ochronę czynną i bierną²⁴ i dotyczą zwykle działań inwestycyjnych, a środki administracyjne obejmują zarządzenia władz, mające na celu zwiększenie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego i działalność doraźną przed powodzią oraz w czasie powodzi.

Od 2003 roku nastąpiło szereg zmian inwestycyjnych. W zakresie retencji do najważniejszych oddanych inwestycji w województwie dolnośląskim należą:

- zbiornik Topola na Nysie Kłodzkiej (poj. całkowita – 25,4 mln m³),

²⁴ **Ochrona czynna** polega głównie na tworzeniu, na drodze przepływu fali powodziowej, systemu zbiorników retencyjnych przechwytyjących przepływy grożące powodzią oraz retencyjnym przysposobieniu zlewni, obejmującym następujące zadania:

- zwiększenie powierzchni zalesienia;
- zwiększenie zdolności retencyjnej małych zbiorników wiejskich, stawów i cieków wodnych,
- właściwą agrotechnikę i agromeliorację.

Ochrona bierna polega na zabezpieczeniu obszarów zagrożonych powodzią przed jej skutkami. Składa się na nią głównie

- uregulowanie zwartego koryta,
- ochrona terenów przyległych za pomocą wałów,
- ochrona terenów przy pomocy kanałów ulgi oraz polderów przepływowych.

- zbiornik Kozielno na Nysie Kłodzkiej (poj. całkowita – 16,0 mln m³),
- zbiornik Sosnówka na Czerwoncu (poj. całkowita – 14,0 mln m³).

Ponadto:

- odbudowano po powodzi i zmodernizowano Węzły: Szczytnicki i Bartoszowicki we Wrocławiu,
- zakończono remont Śluzy Mieszcząńskiej we Wrocławiu – I etap,
- prace Odrzańskie – odbudowano i zmodernizowano wały rz. Bystrzycy,
- przebudowano i zmodernizowano wał okrężny Mokry Dwór (teren polderu „Oławka”).

13.3. PRZEGLĄD AKTUALNOŚCI ZAPISÓW PLANU, ZAWARTYCH W USTALENIACH PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO.

Cele i kierunki polityki przestrzennej sformułowane dla systemu ochrony przeciwpowodziowej oraz zapisy PZPWD dotyczące zasad realizacji polityki przestrzennej, generalnie pozostają aktualne. Są one zgodne tak z ideami Dyrektywy Wodnej i Inicjatywy Szczecińskiej, jak i z kierunkami wyznaczonymi w strategicznych dokumentach planistycznych.

Ponadto cele zawarte w Strategii Gospodarki Wodnej (dokumentu przyjętego przez Radę Ministrów w dniu 13 września 2005 r.) są zbieżne z ustaleniami Planu, podkreśla się również ogromne znaczenie planowania przestrzennego jako czynnika wpływającego na obniżenie strat powodziowych.

Zmiany w zapisach Kierunków polityki przestrzennej województwa dolnośląskiego z zakresu ochrony przeciwpowodziowej wynikają z czasowej dezaktualizacji i przedstawiają się następująco:

- dla strefy górskiej:
opracowano „Studium ochrony przed powodzią Kotliny Kłodzkiej ze szczególnym uwzględnieniem miasta Kłodzka” (studium obejmuje swym zasięgiem całą zlewnię Nysy Kłodzkiej wraz z dopływami do wodowskazu Bardo),
w trakcie opracowania są „Studium ochrony przed powodzią zlewni rzeki Nysy Kłodzkiej poniżej wodowskazu Bardo” i Studium ochrony przed powodzią zlewni rzeki Górny Bóbr” (do końca 2006 r.),
- dla strefy podgórskiej Przedgórze i Pogórze:
włączono do systemu ochrony przeciwpowodziowej zbiorniki Topola i Kozielno,
w trakcie opracowania są Studia ochrony przed powodzią zlewni rzeki Bystrzycy, Kaczawy, Kwisy (do końca 2006 r.),
- dla strefy nizinnej:
wykonano szereg inwestycji w ramach modernizacji Wrocławskiego Węzła Wodnego.

Ponadto we wszystkich strefach prowadzone są, na obiektach ochrony przeciwpowodziowej, prace remontowe i modernizacyjne.

14. SFERA OBRONNOŚCI I BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO

14.1. ANALIZA ZMIAN OTOCZENIA PRAWNEGO

TABELA 24 Zmiany ustawodawcze – najważniejsze ustawy i rozporządzenia warunkujące sposób zagospodarowania przestrzennego w zakresie obronności i bezpieczeństwa.

RODZAJ AKTU PRAWNEGO	PUBLIKACJA
Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym	Dz.U. 2003 r. Nr 80 poz.717 ze zmian.
Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 25 sierpnia 2004 r. w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych	Dz.U. 2004 r. Nr 212 poz. 2153
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 sierpnia 2004 r. w sprawie określenia rodzaju nieruchomości uznawanych za niezbędne na cele obronności i bezpieczeństwa państwa	Dz.U. 2004 r. Nr 207 poz.2107
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 sierpnia 2004 r. w sprawie wykazu przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu gospodarczo obronnym	Dz.U. 2004 r. Nr 192 poz.1965
Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2004 r. w sprawie przyjęcia Sektorowego Programu Operacyjnego Transport na lata 2004-2006	Dz.U. 2004 r. Nr 177 poz.1828 ze zmian.
Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 7 maja 2004 r. w sprawie sposobu uwzględniania w zagospodarowaniu przestrzennym potrzeb obronności i bezpieczeństwa państwa	Dz.U. 2004 r. Nr 125 poz.1309
Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 30 kwietnia 2004r. w sprawie klasyfikacji lotnisk cywilnych	Dz.U. 2004 r. Nr 122 poz.1273
Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 26 kwietnia 2004 r. w sprawie określenia organów odpowiadających za nadzór nad przestrzeganiem przepisów o ochronie środowiska w jednostkach wojskowych i innych jednostkach organizacyjnych podporządkowanych Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowanych	Dz.U. 2004 r. Nr 94 poz.917
Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 19 kwietnia 2004 r. w sprawie wojewódzkich sztabów wojskowych i wojewódzkich komend uzupełnień	Dz.U. 2004 r. Nr 66 poz.613
Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 18 lipca 2003 r. w sprawie terenów zamkniętych niezbędnych dla obronności państwa	Dz.U. 2003 r. Nr 141 poz.1368
Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 5 maja 2003 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie przepisów techniczno – budowlanych dla lotnisk cywilnych	Dz.U. 2003 r. Nr 130 poz.1191
Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 25 czerwca 2003 r. w sprawie warunków, jakie powinny spełniać objekty budowlane oraz naturalne w otoczeniu lotniska	Dz.U. 2003 r. Nr 130 poz.1192
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 czerwca 2003 r. w sprawie obiektów szczególnie ważnych dla bezpieczeństwa i obronności państwa oraz ich szczególnej ochrony	Dz.U. 2003 r. Nr 116 poz.1090
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 kwietnia 2003 r. w sprawie wykazu spółek, przedsiębiorstw państwowych i jednostek badawczo – rozwojowych, prowadzących działalność na potrzeby bezpieczeństwa i obronności państwa, a także spółek realizujących obrót z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa oraz dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa	Dz.U. 2003 r. Nr 86 poz.790

14.2. PRZEGLĄD AKTUALNOŚCI ZAPISÓW PLANU, ZAWARTYCH W USTALENIACH PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO.

W PZPWD zostały wskazane cele i kierunki polityki przestrzennej dotyczącej sfery obronności i bezpieczeństwa publicznego, oraz zasady ich realizacji. Dla potrzeb PZPWD wykonana została warstwa graficzna „tereny wojskowe”, która, na podstawie materiałów otrzymanych od instytucji wojskowych, zawierała obszary istniejącej bazy związanej z obronnością. Warstwa terenów zamkniętych p.n.„tereny wojskowe”, ze względu na niejawną charakter informacji w niej zawartych, nie została włączona do rysunku PZPWD.

PZPWD nie przewidywał żadnych zadań rządowych służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych, wynikających z udziału Sił Zbrojnych RP w Programie Inwestycji Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego w Dziedzinie Bezpieczeństwa, wymagających uwzględnienia w trybie art. 54b ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 1999 r. Nr 15, poz. 139 ze zmianami).

Projekt PZPWD został, w marcu 2002 roku, uzgodniony bez uwag przez Wojewódzki Sztab Wojskowy we Wrocławiu.

W ciągu ostatnich trzech lat nastąpiło szereg zmian: Polska stała się członkiem Unii Europejskiej, co pociągnęło za sobą zmianę m.in. przepisów prawa. Traktat o Unii Europejskiej i Traktat Amsterdamski przewidywały realizację pięciu głównych celów II filaru UE:

1. Ochrona podstawowych interesów polityki zagranicznej, szczególnie niezależności, bezpieczeństwa i nienaruszalności UE.
2. Umocnianie bezpieczeństwa UE i bezpieczeństwa państw członkowskich.
3. Umocnianie bezpieczeństwa międzynarodowego i zachowanie pokoju w sposób zgodny z zasadami Karty Narodów Zjednoczonych, Aktu Końcowego z Helsinek i z celami Karty Paryskiej.
4. Wspieranie współpracy międzynarodowej.
5. Rozwijanie i ugruntowywanie demokracji, rządów prawa oraz poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności.

W ramach realizowanego przez NATO Programu Inwestycji w Dziedzinie Bezpieczeństwa na obszarze Polski (zatwierdzony przez Radę Ministrów 12 i 14 grudnia 2000 r., protokół ustaleń nr 51/2000 i wpisany w centralnym rejestrze zadań rządowych prowadzonym przez prezesa Urzędu Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast, symbol rejestru: BDG-4/722-684/00) zaplanowano budowę obiektów infrastruktury wojskowej przewidzianych do bezpośredniej współpracy z NATO. Zgodnie z Harmonogramem zadań Narodowego Systemu Informacji Przestrzennej (NSIP) przewidzianych do realizacji w Polsce do 2008 roku, na terenie województwa dolnośląskiego nie planuje się realizacji obiektów infrastruktury wojskowej realizowanych w ramach NSIP.

Część „terenów wojskowych”, wśród nich były radzieckie poligony, są sukcesywnie przekazywane pod cywilne inwestycje. Tereny te należą do pierwszej grupy atrakcyjności inwestowania. Dawne obiekty wojskowe, położone są w pobliżu granic z Niemcami i Czechami, przy głównych traktach komunikacyjnych, często w centrach miast lub na ich obrzeżach. Wrocław, Opole, Legnica, Jelenia Góra, Wałbrzych, Głogów, Strzegom, Oleśnica, Kudowa Zdrój, Łądek Zdrój – te miasta i ich najbliższe okolice już teraz mogą pochwalić się wieloma trafnymi inwestycjami w tym i zagranicznymi. Jednak proces zagospodarowywania, a właściwie reaktywowania i przywracania do życia niektórych terenów, które były wykorzystywane na różne poligony czy w innych celach, jeszcze nie został zakończony.

15. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

Zgodnie z art. 54b ust.3 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (tj Dz.U. Nr 15. z 1999 r., poz. 139 z późn. zm.) w trakcie sporządzania planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego zachodziła konieczność uwzględnienia zadań rządowych służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych. W centralnym rejestrze programów rządowych, prowadzonym na podstawie art. 60 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym nie zawarto zadań rządowych przewidzianych do realizacji na terenie województwa dolnośląskiego; również resort obrony narodowej nie wprowadził na terenie województwa dolnośląskiego zadań rządowych służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych wynikających z udziału Sił Zbrojnych RP w Programie Inwestycji Traktatu Północnoatlantyckiego w dziedzinie Bezpieczeństwa.

W planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego nie został również wprowadzony wykaz zadań samorządu województwa.

Tak więc opublikowany i obowiązujący Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego nie zawiera rejestru zadań rządowych i samorządowych.

Po uchwaleniu przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego (30 sierpnia 2002 r.) weszła w życie nowa ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (z dnia 27 marca 2003 r.) Rozdział 3 tej ustawy dotyczy Planowania przestrzennego w województwie. Zgodnie z art. 39, cyt. wyżej ustawy, w planie zagospodarowania przestrzennego województwa uwzględnia się ustalenia strategii rozwoju województwa oraz określa się między innymi rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, które zostały ustalone w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa, zgodnie z ich właściwością.

Ponadto w planie województwa uwzględnia się programy służące realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym sporządzone przez Ministrów i centralne organy administracji rządowej, w zakresie swojej właściwości rzeczowej. Programy te zgodnie z art. 48 i art. 49 cyt. wyżej ustawy, po zaopiniowaniu przez sejmiki właściwych województw, są przyjmowane przez Radę Ministrów w drodze rozporządzenia, a następnie umieszczone w rejestrze programów, prowadzonym przez Ministra właściwego do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej.

O wprowadzenie programu rządowego do planu zagospodarowania przestrzennego województwa występuje, z wnioskiem do marszałka województwa, minister właściwy do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej.

Nadmienić należy, że w obowiązującym Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego, sporządzonego w trybie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym, uwzględniono wszystkie wówczas obowiązujące dokumenty mające wpływ na sposób zagospodarowanie przestrzeni (strategie, programy – przyjęte przed 2002 r. - jak np. ustawa z dnia 6 lipca 2001 r. o ustanowieniu programu wieloletniego Program dla Odry 2006).

Przyjęte kierunki rozwoju Polski, jako członka Unii Europejskiej, muszą być zgodne z prowadzoną polityką Wspólnoty Europejskiej. Szczególnie po roku 2004 sporządzono w Polsce szereg nowych dokumentów, w tym dokumentów o charakterze strategicznym takich jak: Narodowy Plan Rozwoju, Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego czy Koncepcja przestrzennego zagospodarowania Kraju. Ponadto liczne polityki rozwoju, strategie rozwoju oraz programy wdrażające cele i zadania określone w tych dokumentach. Zawarte w tych dokumentach cele strategiczne, priorytety i działania oraz zadania odnoszące się do obszaru województwa dolnośląskiego muszą być uwzględnione w nowej edycji planu zagospodarowania przestrzennego województwa.

16. WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

16.1. ANALIZA ZMIAN OTOCZENIA PRAWNEGO

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej wytyczyło nowe ramy prawne dla współpracy międzynarodowej, w tym także w zakresie planowania przestrzennego. Powstały możliwości znaczącego wspomagania działań poprzez liczne instrumenty finansowe UE, w tym zwłaszcza Fundusze Strukturalne.

Województwo dolnośląskie, podobnie jak pozostałe województwa, kwalifikuje się do celu 1 polityki strukturalnej Unii Europejskiej, którego kryterium zakłada dla regionu poziom produktu krajowego brutto (PKB) na osobę, mierzony parytetem siły nabywczej, niższy niż 75 % średniego poziomu w UE. Wprowadzony system oraz zasady zarządzania środkami strukturalnymi Unii Europejskiej jest zgodny z procedurami wspólnotowymi, które określone zostały w Rozporządzeniu Rady Unii Europejskiej z 21.06.1999 r. Nr 1260/1999 oraz innych rozporządzeniach odnoszących się do poszczególnych Funduszy Strukturalnych²⁵. Według obecnych regulacji możliwe jest uzyskanie wspólnotowego wsparcia na szeroko rozumiany rozwój społeczno-gospodarczy z zasobów Funduszy Strukturalnych: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (ERDF), Europejskiego Funduszu Społecznego (ESF), Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (EAGGF) oraz Finansowego Instrumentu Wspierania Rybołówstwa (FIFG).

System programowania Funduszy Strukturalnych jest rozbudowany i wymaga wobec krajów członkowskich przygotowania planu rozwoju oraz programów operacyjnych. Plan rozwoju jest strategicznym średniookresowym dokumentem planistycznym, który scala rozwiązania horyzontalne, sektorowe i regionalne na poziomie krajowym oraz wskazuje kierunki rozwoju gospodarczego państwa. Programy operacyjne stanowią zasadnicze elementy planu rozwoju, które służą wdrażaniu Podstaw Wsparcia Wspólnoty i składają się ze spójnego zestawienia priorytetów działań wieloletnich, które mogą być wdrażane przez jeden lub kilka funduszy. W Polsce zatwierdzono Narodowy Plan Rozwoju 2004-2006, który określił najważniejsze działania strukturalne, które Polska, będąc członkiem Unii Europejskiej, zamierza uruchomić w latach 2004-2006 oraz opracowano 7 sektorowych programów operacyjnych (SPO).

Polska jako nowy członek Unii Europejskiej przystąpiła także do Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) – rząd RP ratyfikował stosowną umowę w dniu 14.10.2004 r. Wraz z przystąpieniem do EOG Polska uzyskała możliwość skorzystania ze środków finansowych (w wysokości 533,31 mln euro) w ramach tzw. Mechanizmu Finansowego EOG oraz tzw. Norweskiego Mechanizmu Finansowego, które mogą być wykorzystane w latach 2004-2009.

Obecnie współpraca międzynarodowa województwa dolnośląskiego jest realizowana w oparciu o szereg aktów prawnych o znaczeniu międzynarodowym, krajowym i regionalnym, z których najważniejsze zostały wyszczególnione w tabeli. Jednakże od roku 2006, w wyniku przygotowań do następnego okresu finansowania w UE, należy oczekiwać kolejnych zmian w dokumentach programowych i niektórych zasadach dotyczących Funduszy Strukturalnych i Inicjatyw Wspólnotowych. Obecnie wiadomo już, że obok utrzymanych celów 1 i 2, niezależnym celem polityki Unii Europejskiej będzie spójność terytorialna.

²⁵ Por. Rozporządzenie Rady Nr 1257/1999 dotyczące wsparcia rozwoju wsi przez Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej, Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 1261/1999 w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 1784/1999 w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego, Rozporządzenie Rady Nr 1263/1999 dotyczące instrumentów finansowych skierowanych na politykę rybołówstwa, Rozporządzenie Rady Nr 1164/1994 ustawiające Fundusz Spójności (ze zmianami).

TABELA 25 **Najważniejsze akty prawne i inne dokumenty regulujące współpracę międzynarodową w zakresie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego.**

L.p.	Nazwa
Akty prawne Unii Europejskiej	
1	Rozporządzenie Rady (WE) nr 1260/1999 z dnia 21.06.1999 r. ustanawiające przepisy ogólne w sprawie funduszy strukturalnych
2	Rozporządzenie Komisji (WE) nr 448/2004 z dnia 10.03.2004 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1685/2000 ustanawiające szczegółowe zasady wprowadzenia rozporządzenia Rady (WE) nr 1260/1999 w sprawie kwalifikowania wydatków związanych z projektami współfinansowanymi z funduszy strukturalnych i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1145/2003
3	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1261/1999/WE z dnia 21.06.1999 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
4	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1783/1999 z dnia 12.07.1999 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
5	Program Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG III A Czechy - Polska zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej dnia 18.10.2004 r.
6	Program Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG III A Wolny Kraj Związkowy Saksonia - Polska (województwo dolnośląskie) zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej dnia 29.11.2004 r.
7	Program Sąsiedztwa INTERREG III B BSR zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej dnia 19.10.2004 r.
8	Program Sąsiedztwa INTERREG III B CADSES zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej dnia 17.12.2004 r.
9	Program Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG III C – Strefa Wschód zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej dnia 31.12.2001 r.
Akty prawne Rzeczypospolitej Polskiej	
10	Ustawa z dnia 20.04.2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju, Dz. U. 2004, nr 116, poz. 1206
11	Ustawa z dnia 16.04.2004 r. o Funduszu Poręczeń Unijnych, Dz. U. 2004, nr 121, poz. 1262
12	Ustawa z dnia 29.01.2004 r. Prawo zamówień publicznych, Dz. U. 2004, nr 19, poz. 177
13	Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 01.07.2004 r. w sprawie przyjęcia Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego 2004-2006, Dz. U. 2004, nr 166, poz. 1745
14	Program Operacyjny dla wykorzystania środków finansowych w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego zatwierdzony przez Radę Ministrów RP dnia 26.07.2005 r.
15	Traktat o Przyjaźni i Solidarności pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Republiką Francuską o popieraniu kontaktów bezpośrednich i ustanowieniu współpracy pomiędzy społecznościami lokalnymi obu krajów podpisany dnia 09.04.1991 r.
16	Traktat między Rzeczpospolitą Polską oraz Republiką Federalną Niemiec o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy podpisany dnia 17.06.1991 r.
17	Porozumienie między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Federalnej Niemiec o współpracy regionalnej i przygranicznej podpisane dnia 17.06.1991 r.
18	Traktat o przyjaźni i współpracy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Włoską podpisany dnia 11.10.1991 r.
19	Traktat między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą o dobrym sąsiedztwie, przyjaznych stosunkach i współpracy podpisany dnia 18.05.1992 r.
20	Traktat między Rzeczpospolitą Polską a Federacją Rosyjską o przyjaznej i dobrosąsiedzkiej współpracy podpisany dnia 22.05.1992 r.
21	Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Czeskiej o współpracy transgranicznej podpisane dnia 08.09.1994 r.
Akty prawne i inne dokumenty o znaczeniu regionalnym	
22	Wspólne oświadczenie o współpracy pomiędzy województwem dolnośląskim i Wolnym Państwem Saksonia (Republika Federalna Niemiec) podpisane dnia 17.09.1999 r.
23	Porozumienie o współpracy pomiędzy województwem dolnośląskim a Regionem Alzacji (Republika Francuska) podpisane dnia 17.12.1999 r.
24	Wspólne oświadczenie województwa dolnośląskiego i Kraju Związkowego Dolna Saksonia (Republika Federalna Niemiec) o współpracy międzyregionalnej podpisane dnia 24.08.2000 r.
25	Porozumienie między województwem dolnośląskim a Regionem Västmanland (Szwecja) o współpracy międzyregionalnej podpisane dnia 22.09.2001 r.
26	Porozumienie o współpracy między województwem dolnośląskim a Krajem Olomunieckim (Republika Czeska) podpisana dnia 26.09.2001 r.
27	Porozumienie między województwem dolnośląskim a Regionem Ringkjøbing (Dania) o współpracy międzyregionalnej podpisane dnia 24.10.2001 r.
28	Porozumienie między województwem dolnośląskim a Obwodem Dniepropietrowskim (Ukraina) podpisane dnia 27.09.2002 r.

29	Porozumienie między województwem dolnośląskim a Krajem Libereckim (Republika Czeska) o współpracy międzyregionalnej i wymianie doświadczeń podpisane dnia 25.02.2003 r.
30	Porozumienie o współpracy między województwem dolnośląskim a Krajem Pardubickim (Republika Czeska) podpisane dnia 22.04.2003 r.
31	Porozumienie między województwem dolnośląskim a Obwodem Kirowogradzkim (Ukraina) o współpracy międzyregionalnej podpisane dnia 24.06.2003 r.
32	Porozumienie o współpracy międzyregionalnej pomiędzy województwem dolnośląskim i Obwodem Leningradzkim (Federacja Rosyjska) podpisane dnia 15.08.2003 r.
33	Porozumienie o współpracy między województwem dolnośląskim i Krajem Kralovohradeckim (Republika Czeska) podpisane dnia 16.10.2003 r.
34	List intencyjny o współpracy pomiędzy województwem dolnośląskim a Regionem Castilia i Leon (Hiszpania) podpisany dnia 29.06.2004 r.
35	Porozumienie o współpracy między województwem dolnośląskim a Regionem Emilia Romagna (Republika Włoska) podpisane dnia 10.09.2004 r.
36	Porozumienie pomiędzy województwem dolnośląskim a Regionem West Midlands (Wielka Brytania) o współpracy międzyregionalnej podpisane dnia 21.10.2004 r.
37	Umowa Ramowa o utworzeniu Euroregionu Pogranicza Czech, Moraw i Ziemi Kłodzkiej podpisana dnia 05.12.1996 r.
38	Ramowe Porozumienie Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa podpisane dnia 05.06.2004 r.
39	Studium zagospodarowania przestrzennego pogranicza polsko-czeskiego - Synteza dokumentów krajowych, 2005, WBU, Wrocław
40	Studium kierunkowe zagospodarowania przestrzennego obszaru wzdłuż granicy polsko-niemieckiej, 2005, IGiPZ PAN, Warszawa
41	Rothenburska Deklaracja Transgranicznego Rozwoju Regionalnego podpisana przez przedstawicieli województw: dolnośląskiego i lubuskiego (Polska), Krajów: Karlove Vary, Usti nad Labem i Liberec (Republika Czeska) oraz Wolnego Kraju Związkowego Saksonia (Republika Federalna Niemiec) dnia 16.04.2004 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie stron internetowych: <http://www.funduszestrakturalne.gov.pl>; <http://interreg3a.dolnyslask.pl>; <http://www.umwd.pl>; <http://www.zporr.lubelskie.pl>.

16.2. ODNIESIENIE DO UWARUNKOWAŃ PRZESTRZENNYCH WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO ZAWARTYCH W PZPWD

Akcesja Polski do państw Unii Europejskiej, która nastąpiła 1 maja 2004 r., ukształtowała nowy układ geopolityczny, wraz z którym uległy transformacji główne ramy współpracy międzynarodowej Dolnego Śląska.

Współpraca zagraniczna województwa dolnośląskiego prowadzona jest zgodnie z „Priorytetami współpracy zagranicznej województwa” określanymi poprzez odpowiednią Uchwałę Sejmiku Województwa Dolnośląskiego. W momencie opracowywania Diagnozy Stanu oraz PZPWD obowiązywała Uchwała nr XII/173/99 z dnia 30.07.1999 r. w sprawie priorytetów współpracy zagranicznej Dolnego Śląska. Nowe priorytety określone zostały w przyjętej przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego Uchwale nr XLVII/625/2005 z dnia 27.10.2005 r. w sprawie przyjęcia priorytetów współpracy zagranicznej województwa dolnośląskiego. Zgodnie z nią, obecnie, celem współpracy zagranicznej jest: „zapewnienie regionowi dolnośląskiemu należnego – ze względu na jego potencjał kulturalno-społeczny i gospodarczy – miejsca w Polsce i wśród regionów Europy, sprostanie wyzwaniom wynikającym z członkostwa Polski w Unii Europejskiej oraz wykorzystanie związanych z tym szans dla rozwoju regionu”.

Województwo dolnośląskie koncentruje się w swoich działaniach na współpracy z regionami państw członkowskich Unii Europejskiej, rozszerzając sukcesywnie sieć porozumień. W ostatnich latach pomyślnie przebiegło nawiązanie formalnej współpracy z regionami: Emilia Romagna (Republika Włoska) oraz West Midlands (Wielka Brytania), a także bezpośrednio sąsiadującymi z województwem dolnośląskim Krajami: Kralovohradeckim, Libereckim i Pardubickim w Republice Czeskiej. Podpisano także list intencyjny o współpracy z Regionem Castilia i Leon (Hiszpania). Za strategiczną dla regionu uznaje się również współpracę ze wschodnimi sąsiadami RP, co formalnie jest odzwierciedlone w najnowszych porozumieniach międzyregionalnych z Obwodami: Kirowograd i Dniepropietrowsk (Ukraina) oraz z Obwodem Leningradzkim (Federacja Rosyjska).

Po akcesji Polski do Unii Europejskiej możliwe stało się wspieranie współpracy międzynarodowej w dziedzinie planowania i zagospodarowania przestrzennego ze środków Unii Europejskiej. Z racji wielkości środków

i znaczenia dla procesów przestrzennych najważniejszym instrumentem finansowym jest w tej dziedzinie Inicjatywa Wspólnoty INTERREG. Obejmuje ona 3 komponenty:

- INTERREG III A – współpraca transgraniczna,
- INTERREG III B – współpraca międzynarodowa,
- INTERREG III C – współpraca regionalna.

Województwo dolnośląskie realizuje projekty w ramach wszystkich trzech komponentów. Szczególnie ważnym, z racji asygnowanych środków oraz realizacji zasadniczego celu UE, jakim jest wyrównywanie różnic międzyregionalnych w poziomie życia i rozwoju gospodarczego (w tym zwłaszcza na obszarach granicznych), jest INTERREG III A. Zastąpił on inny, wygasający instrument wspierający – przedakcesyjny fundusz PHARE CBC, którego projekty znajdują się w końcowej fazie realizacji. W ramach INTERREG III A w latach 2004-2006 realizowane są na terenie województwa dolnośląskiego 2 programy, których cele i zasady współpracy określają odpowiednie dokumenty programowe:

- Czechy – Polska, zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej w dniu 18.10.2004 r.,
- Wolny Kraj Związkowy Saksonia – Rzeczpospolita Polska (województwo dolnośląskie), zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej w dniu 29.11.2004 r.

W przypadku obu programów obszarem wsparcia Inicjatyw w granicach województwa dolnośląskiego jest podregion jeleniogórsko-walbrzyski (poziom NUTS III) obejmujący 10 371 km², co stanowi ok. 52% powierzchni województwa.

Na całym obszarze województwa dolnośląskiego mogą być realizowane natomiast międzynarodowe projekty w ramach pozostałych komponentów Inicjatywy INTERREG:

- w przypadku komponentu „III B” – w obszarach CADSES (Central Adriatic Danubian South-Eastern European Space) oraz BSR (Baltic Sea Region),
- w przypadku komponentu „III C” – w Programie Strefy Wschodniej.

Najszerza i najintensywniejsza współpraca w dziedzinie planowania przestrzennego prowadzona jest z Wolnym Krajem Związkowym Saksonia w Republice Federalnej Niemiec oraz z krajami czeskimi, co wynika z bezpośredniego graniczenia tych regionów z województwem dolnośląskim. Główny nacisk kładziony jest przy tym na rozwiązywanie problemów na obszarach przygranicznych oraz na wykorzystanie szans, jakie niesie wspólne członkostwo w Unii Europejskiej. Realizacja wspólnych przedsięwzięć przebiega w oparciu o wspomniane wyżej porozumienia międzyregionalne, Inicjatywę INTERREG III A oraz działalność Komisji i Grup Roboczych.

Szczególne znaczenie dla wspierania aktywnej współpracy polegającej na wymianie doświadczeń i dla szeroko pojętego rozwoju jest działalność Dolnośląsko-Saksońskiej Grupy Roboczej powstałej 17.05.2000 r., w wyniku podpisania dnia 17.09.1999 r. „Wspólnego Oświadczenia o Współpracy pomiędzy Dolnym Śląskiem a Wolnym Krajem Związkowym Saksonia”. Grupa ta podzielona jest obecnie na siedem podgrup tematycznych, przy czym ważną rolę odgrywa Dolnośląsko-Saksońska Grupa Robocza ds. Zagospodarowania Przestrzennego, Komunikacji i Przejść Granicznych. Równie ważna jest kontynuacja działalności Polsko-Niemieckiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Regionalnej i Przygranicznej, a zwłaszcza jej 2 Komitetów: ds. Współpracy Przygranicznej i ds. Gospodarki Przestrzennej, a także Polsko-Czeskiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Transgranicznej. W tej ostatniej Komisji, spośród 10 grup roboczych, znaczącą dla rozwoju przestrzennego jest Polsko-Czeska Grupa Robocza ds. Rozwoju Regionu Pogranicza i Programów Wspierających.

Przy wsparciu Komisji Międzyrządowych, w roku 2005, zakończone zostały prace nad dwoma dokumentami o charakterze strategicznym: „Studium zagospodarowania przestrzennego pogranicza polsko-czeskiego” oraz „Studium kierunkowe zagospodarowania przestrzennego obszaru wzdłuż granicy polsko-niemieckiej”. Oba dokumenty mają istotne znaczenie dla identyfikacji problemów oraz wyznaczenia kierunków rozwoju przestrzennego w obszarach pogranicza, w tym także na terenie Dolnego Śląska.

W okresie od powstania Diagnozy do chwili obecnej, uległy zmianie niektóre zadania wskazane do realizacji, większość jednak wciąż pozostaje aktualna. Szereg zmian nastąpił w sferze komunikacji i funkcjonowania przejść granicznych (co szczegółowo zostało przedstawione w rozdziale 16.3). Obok stałego wzmacniania powiązań

komunikacyjnych z krajami sąsiedzkimi, jednym z najważniejszych obszarów współpracy transgranicznej Dolnego Śląska pozostaje, w dalszym ciągu, ochrona przeciwpowodziowa w dorzeczu Odry. Do najważniejszych celów współpracy transgranicznej należy obecnie wzmacnianie spójności, zarówno wewnętrznej, jak też zewnętrznej obszarów pogranicza oraz ochrona dziedzictwa naturalnego i kulturowego.

Dla rozwoju regionów przygranicznych Dolnego Śląska duże znaczenie ma działalność Euroregionów: Nysa i Glacensis. W 2001 r. czyniono starania zmierzające do utworzenia polsko-czeskiego Euroregionu Dobrawa, jednak przedsięwzięcie to nie zostało sfinalizowane.

Reguły współpracy w Euroregionie Nysa określa „Ramowe porozumienie Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa” (aktualizowane dnia 05.06.2004 r.). Priorytetem Euroregionu stało się przekształcenie wspólnego obszaru w zintegrowany, transgraniczny Region Urlopowy. W ciągu ostatnich kilku lat wzrósł też teren powierzchni obejmującej Euroregion – obecnie jego powierzchnia obejmuje 13 500 km² (dane z 2000 r.), przy czym prawie 53 % stanowi tu obszar polski, a pozostałe (po ok. 23 %) przypada na Czechy i Niemcy (różnica w stosunku do danych zawartych w Diagnozie).

Także w Euroregionie Glacensis doszło do zmian w zapisie celów i zadań poprzez aktualizację Umowy Ramowej w dniu 27.03.2001 r. Na terenie Euroregionu popierany jest rozwój w dodatkowych dziedzinach działalności: procesie integracji europejskiej oraz współpracy w planowaniu przestrzennym.

Euroregion powiększył się też o nowe gminy członkowskie po obu stronach granicy. I tak po stronie polskiej Euroregion obejmuje 31 gmin, a po stronie czeskiej 84.

Najważniejsze wyzwania współpracy międzynarodowej Dolnego Śląska w zakresie planowania przestrzennego, wykraczające poza problematykę transgraniczną, pozostają podobne jak w ubiegłych latach. Należą do nich:

- promowanie i rozwój III Paneuropejskiego Korytarza Transportowego,
- promowanie Drogi Środsudeckiej oraz kontynuacja jej przebiegu po stronie zachodniej (Saksonia) oraz wschodniej (w paśmie karpackim).

Nowym wyzwaniem jest promocja i działanie na rzecz utworzenia Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego (od Skandynawii po południowe Czechy).

16.3. PRZEGLĄD AKTUALNOŚCI ZAPISÓW PLANU, ZAWARTYCH W USTALENIACH PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego (PZPWD) w rozdziale pn. „Współpraca międzynarodowa” zawiera cele polityki przestrzennej, zasady i kierunki jej realizacji oraz precyzuje zadania dla współpracy z państwami sąsiadującymi: Republiką Federalną Niemiec i Republiką Czeską.

CELE POLITYKI PRZESTRZENNEJ

Cele polityki przestrzennej sformułowane dla sfery współpracy międzynarodowej, wytyczone w PZPWD, pozostają aktualne. Jednakże w świetle nowego układu geopolitycznego, jaki wytworzył się w Europie w 2004 r., szczególnego znaczenia nabrały te grupy celów, które również zostały silnie zaakcentowane w Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku (z 2005 r.), a mianowicie:

- wzmocnienie pozycji Dolnego Śląska na arenie międzynarodowej, jako istotnego elementu w europejskim układzie regionów węzłowych,
- wspieranie i rozszerzenie współpracy międzynarodowej, międzyregionalnej i transgranicznej, szczególnie w zakresie poprawy spójności przestrzennej i infrastrukturalnej regionu oraz integracji z europejskimi obszarami wzrostu,
- zapewnienie długotrwałego rozwoju gospodarczego i poprawa konkurencyjności Dolnego Śląska jako regionu atrakcyjnego dla inwestorów zagranicznych.

Konkludując można stwierdzić, że analiza porównawcza celów polityki przestrzennej dotyczących współpracy międzynarodowej zapisanych w obu dokumentach – PZPWD i SRWD – wykazała ich wzajemną koherencję.

ZASADY I KIERUNKI REALIZACJI POLITYKI PRZESTRZENNEJ

Zapisy PZPWD dotyczące zasad i kierunków realizacji polityki przestrzennej pozostają w większości aktualne. Zgodnie z nimi uwidocznił się udział samorządów terytorialnych w międzynarodowych projektach opartych o fundusze strukturalne UE, w tym o programy Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG III A 2004-2006: Rzeczpospolita Polska (województwo dolnośląskie) – Wolny Kraj Związkowy Saksonia oraz Polska – Czechy.

Korekty wymagają następujące zapisy:

- Euroregion „Dobrawa” nie zaistniał formalnie, dlatego musi być wyłączony ze wszelkich zapisów,
- zapisy o współpracy międzynarodowej w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego (PZPWD) z 2002 r. wymagają uzupełnienia o następujące akty prawne:
- Umowa między rządem Rzeczypospolitej Polskiej a rządem Republiki Federalnej Niemiec o transgranicznej współpracy w dziedzinie ochrony środowiska i łąk żywiolowych, podpisana w dniu 10.04.1997 r.,
- Umowa między rządem Rzeczypospolitej Polskiej a rządem Republiki Federalnej Niemiec o współpracy w dziedzinie kultury, podpisana w dniu 14.07.1997 r.,
- spis porozumień i umów dotyczących rozszerzania współpracy międzyregionalnej województwa dolnośląskiego należy uzupełnić o następujące, ratyfikowane w okresie od stycznia 2003 r. do października 2005 r., porozumienia z następującymi regionami:
- Obwodem Dniepropietrowskim (Ukraina), 27.09.2002 r.,
- Krajem Libereckim (Republika Czeska), 25.02.2003 r.,
- Krajem Pardubickim (Republika Czeska), 22.04.2003 r.,
- Obwodem Kirowogradzkim (Ukraina), 24.06.2003 r.,
- Obwodem Leningradzkim (Federacja Rosyjska), podpisano w dniu 15.08.2003 r.,
- Krajem Kralovohradeckim (Republika Czeska), 16.10.2003 r.,
- Regionem Emilia Romagna (Republika Włosa), 10.09.2004 r.,
- Regionem West Midlands (Wielka Brytania), 21.10.2004 r.,
- a także o informację o podpisaniu listu intencyjnego o współpracy z Regionem Castilia i Leon (Hiszpania) w dniu 29.06.2004 r.

WSPÓŁPRACA Z REPUBLIKĄ FEDERALNĄ NIEMIEC

Zawarte w PZPWD elementy współpracy z Republiką Federalną Niemiec wymagają wprowadzenia następujących korekt:

- **należy usunąć zapis:** „Wspólne działania dotyczące obszaru chronionego krajobrazu Neissetal und Klossterwald i projektowanego obszaru chronionego krajobrazu (lub parku krajobrazowego) Górnej Nisy”,
- **należy dodać zapis:** „Współpraca w dziedzinie strategicznych ocen oddziaływania na środowisko w ujęciu transgranicznym”,
- **zapis** „Planowany przesył energii elektrycznej liniami 110 kV relacji: Zgorzelec – Görlitz oraz Bogatynia – kierunek Niemcy” **należy uzupełnić o uwagę:** „Utworzona w 2004 r. EnergiaPro (w oparciu o zakłady energetyczne z Dolnego Śląska i Opolszczyzny) wycofuje się z dużych poprzednich zamierzeń inwestycyjnych. Plan rozwoju do 2006 r. ZE Jelenia Góra obejmuje jedynie zadania modernizacyjne z koncepcji rozwoju sieci 110 kV. Koncepcja rozwoju sieci EneгииPro (po wysłaniu pism) będzie do wyjaśnienia po przystąpieniu do aktualizacji planu województwa”.

Wyszczególnione w PZPWD powiązania komunikacyjne z Republiką Federalną Niemiec wymagają wprowadzenia komentarzy lub korekt w następujących punktach:

Komunikacja kolejowa

Powiązania międzynarodowych w ruchu kolejowym:

- linia nr 275 z Cottbus przez Żagań do Miłkovic k. Legnicy (połączenie z linią 278-292 stanowiące bezpośrednie połączenie Berlina i Wrocławia). **Linia wymaga kompleksowej modernizacji, by sprostać wymogom transportu. Należy podjąć starania o formalne zaliczenie jej do pasma III PKT,**

- linia nr 278 relacji Węglińiec – Jędrzychowice – Zgorzelec – Görlitz, jako fragment trasy AGC, AGTC E-30; zapewniająca połączenie przejścia granicznego Görlitz/Zgorzelec z Legnicą, Wrocławiem i dalej Opolem i Górnym Śląskiem. **Obecnie linia w trakcie modernizacji, która zakończyć ma się w 2006 r.,**
- linia nr 290 relacji Mikułowa – Sulików – Wilka – Radomierzyce – Ręczyn – Trzciniec Zgorzelecki – Turoszów – Bogatynia; linia umożliwiająca obsługę komunikacyjną publiczną Worka Turoszowskiego; konieczna modernizacja linii. **Obecnie linia o zawieszonym ruchu pasażerskim, na odcinku Ręczyn – Turoszów odbywa się regularny ruch pasażerski kolei niemieckich,**
- linia nr 295 relacji Węglińiec – Bielawa Dolna – Horka; zapewniająca połączenie w ruchu towarowym z Węglińcem (planowana stacja transportu kombinowanego droga/kolej), Legnicą, Wrocławiem, Górnym Śląskiem. Projektowane elektryfikacja i przebudowa linii. **Należy podjąć starania o formalne zaliczenie jej do pasma III PKT,**
- linia nr 324 relacji Ręczyn – Hagenwerder – Görlitz, (**wykorzystywana przez koleje niemieckie**) zapewni połączenia ze stacją Görlitz z ominięciem Zgorzelca (po niemieckiej stronie Nysy), wskazana poprawa infrastruktury na stacji Ręczyn,
- linia nr 344 relacji Wilka – Zawidów – Frydland; linia dająca możliwość powiązań komunikacją publiczną pomiędzy Workiem Turoszowskim, Saksonią i okręgiem Libereckim; wskazana modernizacja linii. **Obecnie linia o zawieszonym ruchu pasażerskim,**
- linia nr 348 relacji Trzciniec Zgorzelecki – Zittau, (**wykorzystywana przez koleje niemieckie**) w przedłużeniu linii 324 zapewni bezpośrednie połączenie południowej Worka Turoszowskiego części ze stacją Görlitz.

Komunikacja drogowa

Podstawową obsługę w zakresie transportu drogowego spełniają autostrady i drogi krajowe:

- A-4 krótki, niespełna dwukilometrowy odcinek od przejścia granicznego Ludwigsdorf/Jędrzychowice do połączenia z drogą krajową nr 4 na północ od Zgorzelca, prowadzącą przez Bolesławiec do połączenia z A-4 w rejonie Krzywej. **Obecnie rozpoczyna się budowa odcinka A-4 Jędrzychowice – Krzyżowa. Przy drodze nr 4 w Żarskiej Wsi projektowane jest lotnisko sportowo-usługowe i terminal odpraw celnych.**

Drogi wojewódzkie i powiatowe:

- wzdłuż granicy zachodniej w PZPWD planowana jest Droga Rokadowa, składająca się z odcinka drogi 296 oraz dróg 351, 352 i 354. Łączy ona w węźle Iłowa autostradę A-18, planowaną autostradę A-4 z Workiem Turoszowskim i z Drogą Śródsudecką o funkcji turystycznej. Zadaniem jej jest obsługa terenów przygranicznych i przenoszenie ruchu na silne trasy poprzeczne prowadzące w centralne obszary województwa. **Obecnie realizowana jest obwodnica Zgorzelca (DW352).**

Istniejące przejścia graniczne:

- Zgorzelec – Görlitz, piesze przez odbudowany Most Staromiejski (przejście zrealizowane i oddane do użytku w 2004 r.);
- Radomierzycze – Hagenwerder, osobowo-towarowe do 3,5 t na połączeniu z drogą wojewódzką nr 352 - przejście zrealizowane i oddane do użytku w 2003 r.

WSPÓŁPRACA Z REPUBLIKĄ CZESKĄ

Zawarte w PZPWD elementy współpracy z Republiką Czeską wymagają wprowadzenia następujących korekt:

- **zapis:** „Wspólne działania przy tworzeniu spójnego systemu ochrony przyrody (Bilateralny Rezerwat Biosfery Karkonosze, projektowany bilateralny rezerwat biosfery Parku Narodowego Gór Stołowych i CHKO Broumowsko, pozostałe tereny objęte ochroną prawną” **należy zastąpić zapisem:** „Wspólne działania przy tworzeniu spójnego systemu ochrony przyrody,
- **należy dodać zapis:** „Współpraca w dziedzinie strategicznych ocen oddziaływania na środowisko w ujęciu transgranicznym”,
- **zapis:** „Planowany przesył energii elektrycznej linią 110 kV Bogatynia – kierunek Czechy” **należy uzupełnić o uwagę:** „Utworzona w 2004 r. EnergiaPro (w oparciu o zakłady energetyczne z Dolnego Śląska i Opolszczyzny) wycofuje się z dużych poprzednich zamierzeń inwestycyjnych. Plan rozwoju do 2006r. ZE Jelenia Góra obejmuje jedynie zadania modernizacyjne z koncepcji rozwoju sieci 110 kV. Koncepcja rozwoju sieci EnegiPro (po wysłaniu pism) będzie do wyjaśnienia po przystąpieniu do aktualizacji planu województwa”,
- **zapis:** „Planowana rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Zawidowie, która ma obsługiwać również miejscowość Habartice z terenu Czech” **należy uzupełnić o uwagę:** „Oczyszczalnia ścieków w Zawidowie została rozbudowana i zmodernizowana. W dalszym ciągu istnieje możliwość współpracy, jeżeli tylko strona czeska wyrazi chęć odprowadzenia ścieków”.

Wyszczególnione w PZPWD powiązania komunikacyjne z Republiką Czeską wymagają wprowadzenia komentarzy lub korekt w następujących punktach:

Komunikacja kolejowa

Zawieszono zostały międzypaństwowe połączenia pasażerskie na liniach lokalnych:

- linia nr 291 Boguszów Gorce Wschodnie – Mieroszów – Meziměstí, jednotorowa, niezelektryfikowana, przeznaczona dla ruchu osobowego i towarowego,
- linia nr 344 Wilka – Zawidów – Habartice – Frýdlant, znaczenia państwowego, jednotorowa, niezelektryfikowana. Proponowana jest elektryfikacja linii.

Zawieszono kolejowe przejścia graniczne, istotne dla lokalnego przygranicznego ruchu:

- Lubawka – Královec, towarowe,
- Mieroszów – Meziměstí, osobowo-towarowe,

Projektowane kolejowe przejścia graniczne:

- Lubawka – Královec, **na linii o zawieszonym ruchu** – przywrócenie i rozszerzenie ruchu osobowego, na przedłużeniu linii nr 299 Kamienna Góra – Lubawka – Trutnov, jednotorowa, niezelektryfikowana.

Komunikacja drogowa:

Podstawowe powiązania drogowe z Dolnym Śląskiem oraz obszarami Polski zachodniej i południowej (Ziemia Lubuska, Wielkopolska, Pomorze) mają zapewnić planowane trasy ruchu szybkiego:

- droga ekspresowa S-3 biegnąca śladem DK3 ze Szczecina do Legnicy i dalej śladem planowanej A-3 do Lubawki. Droga ta jest fragmentem międzynarodowej trasy, dla której prowadzone są starania o nadanie statusu Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego,
- droga ekspresowa S-5, (Gdańsk) – Świecko – Poznań – Wrocław – Kłodzko – Międzyzlesie (do Brna i dalej do Wiednia) - z zastrzeżeniem, że odcinek południowy Wrocław – Boboszków nadal pozostaje propozycją samorządu województwa dolnośląskiego.

Istniejące zapisy dotyczące przejść granicznych uzupełnić o zrealizowane:

- **drogowe:**
 - Mostowice – Orlickie Záhory, osobowo-towarowe do 3,5 t z wyłączeniem autobusów, połączenie z drogą nr 389, (przy trasie Drogi Śródsudeckiej),
- **turystyczne:**
 - Łądek Zdrój – Černý Kout – Jawornik (otwarto w 2005 r.),
 - Nowy Gieraltów – Nové Vilémovice (Uhelná), (2005),
 - Cermna – Mala Čermna (2005),
 - Kocioł (Lewin Kłodzki) – Olešnice v. Orl. H. (2005),
 - Pasterka – Muchovsky Kriz (2005),
 - Chełmsko Śląskie – Libná (2005),
 - Niedamirów – Horni Albeřtice (2003),
 - Polana Jakuszycka – Harrachov (2002),
 - Jodłów – Horni Morava (1996),
 - Kamieńczyk – Mladkov Petrovický (1996),
 - Zieleniec – Masarykova hata (1996),
 - Świecie – Jindřichovice pod Smrkem (2005).

17. INSTRUMENTY REALIZACJI POLITYKI PRZESTRZENNEJ

Polityka przestrzenna (planowanie i zagospodarowanie przestrzenne) to działalność władz publicznych, która ma na celu wykorzystanie zróżnicowanych cech przestrzeni (fizycznej, społecznej, gospodarcze), w sposób służący osiągnięciu ogólnych celów rozwoju. Za prowadzenie polityki przestrzennej odpowiedzialne są instytucje władzy publicznej – samorząd terytorialny i rząd (w zakresie swojej właściwości).

Do podstawowych instrumentów polityki przestrzennej należą akty prawne, akty stosowania prawa w postaci przepisów administracyjnych, w tym lokalizacji inwestycji publicznych, dokumenty programowe.

Zalicza się do nich Ustawę o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, Ustawę o finansach publicznych, Ustawę Prawo ochrony środowiska i szereg innych, mających wpływ na kształtowanie przestrzeni czy też Ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju.

TABELA 26 **Zmiany ustawodawcze – ustawy i rozporządzenia odnoszące się do instrumentów realizacji polityki przestrzennej oraz plany, strategie, programy, które przyjęto po uchwaleniu Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego**

NAZWA AKTU PRAWNEGO	MIĘJSCIE I DATA PUBLIKACJI
USTAWA z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym	Dz. U. 2003 r., Nr 80 poz. 717 z późn. zm.
USTAWA z dnia 20 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju	Dz. U. 2004 r., Nr 116 poz. 1206
USTAWA z dnia 28 lipca 2005 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym	Dz.U.05.169.1420

USTAWA z 29 stycznia 2004 r. prawo zamówień publicznych	Dz. U. 2004 r., Nr 19 poz. 177
USTAWA z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej	Dz. U. 2004 r., Nr 123, poz. 1291
Rozporządzenie Rady (WE) nr 1260/1999 z dnia 21.06.1999 r. ustanawiające przepisy ogólne w sprawie funduszy strukturalnych	www.mrr.gov.pl
Rozporządzenie Komisji (WE) nr 448/2004 z dnia 10.03.2004 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1685/2000 ustanawiające szczegółowe zasady wprowadzenia rozporządzenia Rady (WE) nr 1260/1999 w sprawie kwalifikowania wydatków związanych z projektami współfinansowanymi z funduszy strukturalnych i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1145/2003	www.mrr.gov.pl
Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1261/1999/WE z dnia 21.06.1999 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego	www.mgip.gov.pl
Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1783/1999 z dnia 12.07.1999 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego	Akty prawne funduszy europejskich na lata 2000-2006 (Twinning Projekt PL2000/IB/OT02 Dolnośląskie)
Rozporządzenie WE nr 1164/1994 Rady z dnia 16 maja 1994 r. ustanawiające Fundusz Spójności	Akty prawne funduszy europejskich na lata 2000-2006 (Twinning Projekt PL2000/IB/OT02 Dolnośląskie)
Rozporządzenie WE nr 1264/1999 Rady z dnia 21 czerwca 1999 zmieniające rozporządzenie nr 1164/94 WE ustanawiające Fundusz Spójności	Akty prawne funduszy europejskich na lata 2000-2006 (Twinning Projekt PL2000/IB/OT02 Dolnośląskie)
Rozporządzenie WE nr 1784/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 1999 r. o Europejskim Funduszu Społecznym	Akty prawne funduszy europejskich na lata 2000-2006 (Twinning Projekt PL2000/IB/OT02 Dolnośląskie)
Ogólne zasady wdrażania funduszy strukturalnych w Polsce	www.mrr.gov.pl
USTAWA z dnia 16 kwietnia 2004 r. o funduszu poręczeń unijnych	Dz. U. 2004 r., Nr 121 poz. 1262
PLANY, STRATEGIE, PROGRAMY	DOSTĘPNOŚĆ
Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 r., przyjęta w dniu 30.11.2005 Uchwałą nr XLVIII/649/2005 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego	www.umwd.pl
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 czerwca 2004 r. w sprawie przyjęcia Narodowego Planu Rozwoju 2004-2006	Dz.U.2004r., Nr 149, poz. 1567
Podstawy Wsparcia Wspólnoty	www.mrr.gov.pl
Przyjęcie Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego 2004-2006.	Dz.U.04.166.1745 - zał. rozp.z 2004.07.01
Przyjęcie Sektorowego Programu Operacyjnego Transport na lata 2004-2006.	Dz.U.04.177.1828 rozp.z 2004.07.28
Przyjęcie Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, lata 2004-2006.	Dz.U.04.166.1744 - zał. rozp.z 2004.07.01
Przyjęcie Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich 2004-2006.	Dz.U.04.166.1743 - zał. rozp. z 2004.07.01
Przyjęcie Sektorowego Programu Operacyjnego "Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006".	Dz.U.04.197.2032 - zał. rozp. z 2004.09.03
Sektorowy Program Operacyjny "Rybołówstwo i przetwórstwo ryb 2004-2006".	Dz.U.04.197.2027 - zał. rozp.z 2004.08.11
Przyjęcie Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2004-2006.	Dz.U.04.166.1742 - zał. rozp.z 2004.07.01
Przyjęcie Uzupelnienia Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego 2004-2006.	Dz.U.04.200.2051 - zał. rozp.z 2004.08.25
Przyjęcie Uzupelnienia Sektorowego Programu Operacyjnego Transport na lata 2004-2006.	Dz.U.04.235.2350 rozp.z 2004.10.08
Uzupelnienie Sektorowego Programu Operacyjnego "Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006".	Dz.U.04.207.2117 - zał. rozp. z 2004.09.08
Uzupelnienie Sektorowego Programu Operacyjnego "Rybołówstwo i przetwórstwo ryb 2004-2006".	Dz.U.04.207.2116 - zał. rozp.z 2004.09.07
Przyjęcie Uzupelnienia Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich 2004-2006.	Dz.U.04.197.2024 - zał. rozp. z 2004.08.11
Przyjęcie Uzupelnienia Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, lata 2004-2006.	Dz.U.04.197.2023 - zał. rozp. z 2004.08.06
Przyjęcie Uzupelnienia Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2004-2006.	Dz.U.04.223.2259 rozp. z 2004.09.27
Strategia Wykorzystania Funduszu Spójności	www.fundusze-strukturalne.gov.pl/
Przyjęcie Programu Inicjatywy Wspólnotowej Interreg IIIA Polska _Czechy	www.umwd.pl

Program INTERREG IIIA 2004 – 2006 Polska (Województwo Dolnośląskie) - Saksonia	www.umwd.pl
Przyjęcie Uzupełnienia programu operacyjnego - Program Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL dla Polski 2004-2006	Dz.U.04.214.2172 rozp. z 2004.09.21
Przekazywanie i zwrot środków na prefinansowanie Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego	Dz.U.04.208.2123 rozp. z 2004.09.13
ESPON – Europejska Sieć Obserwacji Rozwoju Przestrzennego, część INERREG – u 2002 - 2006	
Wytyczne dotyczące dokonywania wydatków budżetu państwa na programy i projekty realizowane z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz ze źródeł zagranicznych, niepodlegających zwrotowi. (rozporządzenie z dn. 26.07.2005)	Dz.U.05.140.1174 rozp. z 2005.07.26
Współpraca organów administracji rządowej i samorządowej z agencją płatniczą przy realizacji zadań związanych z udzielaniem pomocy finansowej na działania objęte planem rozwoju obszarów wiejskich	Dz.U.04.191.1958
Szczegółowe warunki i tryb udzielania pomocy finansowej na dostosowanie gospodarstw rolnych do standardów Unii Europejskiej objętej planem rozwoju obszarów wiejskich.	Dz.U.05.17.142
Zintegrowany Program Wojewódzki dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2004 - 2006	www.umwd.pl
Kontrakt Wojewódzki dla województwa dolnośląskiego na lata 2001-2003, Kontrakt Wojewódzki dla województwa dolnośląskiego na 2004 r., Kontrakt Wojewódzki dla województwa dolnośląskiego na lata 2005-2006	www.umwd.pl
Wieloletni program inwestycyjny dla województwa dolnośląskiego na lata 2004-2008	www.umwd.pl

TABELA 27 Dokumenty w trakcie procedury legislacyjnej (plany, strategie, programy)

Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 6 września 2005 r.	www.rcss.gov.pl
Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007-2013 (projekt)	www.npr.gov.pl
Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia (wstępny projekt) oraz Założenia do zmian Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia (NSRO)	www.mrr.gov.pl
Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego na lata 2007- 2013 (projekt)	www.mrr.gov.pl
Projekt Programu Operacyjnego Zatrudnienie i Integracja Społeczna	www.fundusze-strukturalne.gov.pl
Projekt Programu Operacyjnego Innowacje – Inwestycje – Otwarta Gospodarka	www.fundusze-strukturalne.gov.pl
Projekt Programu Operacyjnego Spójność Terytorialna i Konkurencyjność Regionów	www.fundusze-strukturalne.gov.pl
Projekt Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007-2013	www.fundusze-strukturalne.gov.pl
Projekt Programu Operacyjnego Społeczeństwo Obywatelskie	www.fundusze-strukturalne.gov.pl
Projekt Programu Operacyjnego Nauka, nowoczesne technologie i społeczeństwo informacyjne	www.fundusze-strukturalne.gov.pl
Inne programy (pilotażowe, interwencyjne)	
Programy operacyjne współpracy terytorialnej	
Projekty aktów prawnych dotyczących funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w latach 2007-2013	www.mrr.gov.pl
Regionalny Program Operacyjny (RPO) dla województwa dolnośląskiego na lata 2007-2013 (wstępny projekt)	www.umwd.pl
Zintegrowany Program Wojewódzki (ZPW) dla województwa dolnośląskiego na lata 2007-2013 (wstępny projekt)	www.umwd.pl
Wieloletni Program Inwestycyjny dla województwa dolnośląskiego na lata 2007- 2013 realizowany przez samorząd województwa (prace wstępne)	

Podstawowym aktem planistycznym na szczeblu wojewódzkim jest plan zagospodarowania przestrzennego województwa, pozostający integralnie związany ze strategią rozwoju województwa. Przy sporządzaniu **Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 r.** uwzględniono szereg dokumentów krajowych i regionalnych, które też powinny być uwzględnione w nowej edycji Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego. Są to między innymi niżej wymienione dokumenty:

- **dokumenty krajowe**
 - Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007-2013 (projekt),
 - Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego na lata 2007– 2013 (projekt),
 - Narodowa Strategia Rozwoju Transportu do 2013 roku,
 - Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju (projekt),
 - Krajowy Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia,
 - Długofalowa Strategia Rozwoju Regionalnego Kraju,
 - Strategia Długofalowego Rozwoju Sektora Mieszkaniowego na lata 2005 – 2025,
 - Narodowa Strategia Integracji Społecznej,
 - Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004 – 2013,
 - Założenia polityki naukowej, naukowo – technicznej i innowacyjnej państwa,
 - Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa na lata 2007 – 2013,
 - Program dla Odry – 2006,
 - System ochrony przyrody NATURA 2000.
- **dokumenty regionalne**
 - Program zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska województwa dolnośląskiego,
 - Dolnośląska Strategia Innowacji,
 - Strategia Energetyczna Dolnego Śląska,
 - Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Dolnośląskiego,
 - Program Rozwoju Turystyki dla Województwa Dolnośląskiego,
 - Strategie rozwoju miast (Wrocławia, Legnicy, Wałbrzycha, Jeleniej Góry), Strategie Powiatów (kłodzkiego, dzierzoniowskiego, świdnickiego, średzkiego) oraz strategię gmin (Kudowa Zdrój, Łądek Zdrój, Stronie Śląskie, Milicz, Lubin, Polkowice),
 - Program Poprawy Stanu Bezpieczeństwa Publicznego na Obszarze Dolnego Śląska,
 - Strategia Rozwoju Policji Dolnośląskiej na lata 2005-2010.

Ponadto:

- Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla województwa dolnośląskiego,
- Wieloletni Wojewódzki Plan Inwestycyjny dla województwa Dolnośląskiego,
- Zintegrowany Program Wojewódzki dla Województwa Dolnośląskiego.

Założone w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa instrumenty realizacji polityki przestrzennej częściowo wymagają korekty, ze względu na wprowadzone zmiany w prawie, w tym w zasadach finansowania rozwoju regionalnego. Najpoważniejsze zmiany wywołuje szereg nowych aktów prawnych podjętych po uchwaleniu Planu, a związanych z wejściem Polski do Unii Europejskiej. Zostały one przedstawione w poszczególnych działach Przeglądu zmian.

Od 2003 r. obowiązuje ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, określająca zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego i organy administracji rządowej oraz zakres i sposoby postępowania w sprawach przeznaczenia terenów na określone cele jak również ustalenia zasad ich zagospodarowania i zabudowy - przyjmując ład przestrzenny i zrównoważony rozwój za podstawę tych działań. Najważniejszymi dokumentami polityki przestrzennej są :

- na szczeblu krajowym - Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju, której głównym celem jest wykorzystanie dobrze wykształconej policentrycznej struktury funkcjonalno – przestrzennej kraju do dynamizacji rozwoju Polski i przełamania w ten sposób jej zapóźnienia cywilizacyjnego. Cel ten jest zbieżny ze strategicznym celem NPR 2007-2013.
- na szczeblu regionalnym – Plan zagospodarowania przestrzennego województwa i plan zagospodarowania przestrzennego obszaru metropolitalnego jako części planu zagospodarowania przestrzennego. Plan województwa pozostaje integralnie związany ze strategią rozwoju województwa
- na poziomie powiatu – analizy i studia z zakresu zagospodarowania przestrzennego prowadzenie w granicach swojej właściwości rzeczowej, odnoszących się do obszaru powiatu i zagadnień jego rozwoju
- na poziomie gminnym – Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, określające politykę przestrzenną gminy oraz miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, będący aktem prawa miejscowego.

- Instrumentem realizacji polityki przestrzennej jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego - decyzja o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego lub decyzja o warunkach zabudowy.

Dla realizacji celów określonych w Planie wykorzystywano środki z publicznych środków wspólnotowych (fundusze strukturalne, Fundusz Spójności, środki Europejskiego Banku Inwestycyjnego), z publicznych środków krajowych (środki budżetu oraz państwowych funduszy celowych, środki budżetów jednostek samorządu terytorialnego) oraz z prywatnych środków krajowych (wkład własny beneficjentów) – poprzez Kontrakt Wojewódzki, ZPORR, programy sektorowe, Program Interreg.

Najważniejszym dokumentem programowym, określającym strategię społeczno – gospodarczą Polski w pierwszych latach członkostwa w Unii Europejskiej jest Narodowy Plan Rozwoju na lata 2004-2006, przygotowany od 2002 roku z myślą o wykorzystaniu środków z funduszy strukturalnych (EFRR, EFS, FIOR i EFOGR-O oraz Inicjatyw Wspólnoty Interreg i Equal) i Funduszu Spójności - po przystąpieniu Polski do UE.

Instrumentem realizacji polityki przestrzennej województwa jest Narodowy Plan Rozwoju, który określa programy dla realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych:

- sektorowe programy operacyjne,
- regionalne programy operacyjne,
- inne programy operacyjne, które przeszły do realizacji z poprzedniego okresu programowania,
- strategię wykorzystania Funduszu Spójności.

Na obszarze województwa dolnośląskiego realizowano następujące programy:

- Program PHARE Spójność Społeczna i Gospodarcza (Phare SSG),
- Program PHARE CBC Współpracy Przygranicznej Polska – Niemcy i Polska – Czechy,
- Program ISPA (Fundusz Spójności),
- Program Wspierania Finansowego Małych i Średnich Gmin w Obszarze Infrastruktury i Ochrony Środowiska,
- Program SAPARD,
- Program Aktywizacji Obszarów Wiejskich (PAOW) Banku Światowego,
- Program dla Odry 2006,
- Programy związane z realizacją NPR na lata 2004-2006:
- Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego 2004-2006,
- Sektorowy Program Operacyjny Transport na lata 2004-2006,
- Sektorowy Program Operacyjny Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, lata 2004-2006,
- Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich 2004-2006,
- Sektorowy Program Operacyjny Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006",
- Sektorowy Program Operacyjny Rybołówstwo i przetwórstwo ryb 2004-2006,
- Program Operacyjny Pomoc Techniczna 2004-2006.
- Inicjatywa Wspólnotowa INTERREG III A Dolny Śląsk – Saksonia,
- Inicjatywa Wspólnotowa INTERREG III A Polska – Czechy.

Na mocy art. 46 Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym monitorowanie zmian w zagospodarowaniu przestrzennym kraju jest prowadzone w formie okresowych raportów przygotowywanych przez ministra właściwego do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej. Raporty te są przedkładane przez Prezesa Rady Ministrów Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej.

Natomiast monitorowanie zmian w zagospodarowaniu przestrzennym na szczeblu regionalnym następuje na podstawie art. 45 Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym poprzez wykonanie okresowej oceny Planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz opracowanie koncepcji i programów, odnoszących się do obszarów problemowych, odpowiednio do potrzeb i celów .

**Ocena realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu
ponadlokalnym**

w okresie od stycznia 2003 r. do grudnia 2005 r.

ZESPÓŁ AUTORSKI:

Kierownictwo zespołu i koordynacja:

mgr inż. arch. Tomasz Polański

mgr inż. arch. Aleksandra Ruzikowska – Chmiel

Główny projektant:

dr inż. arch. Aldona Kożan

Członkowie Zespołu:

mgr inż. Konrad Adamczuk

mgr inż. Robert Banasiak

mgr inż. arch. Wojciech Janik

mgr Marzenna Halicka-Borucka

mgr inż. Ewa Markowicz - Judycka

mgr inż. Magdalena Pormańczuk

mgr inż. Aleksandra Sieradzka – Stasiak

mgr inż. Elżbieta Strzelczyk

mgr inż. Ewa Szponar

inż. Joanna Waclawek

mgr Dariusz Zięba

Opracowanie komputerowe:

Alicja Brakoniecka

Teresa Lisztwan

Skład i łamanie:

Alicja Brakoniecka

mgr inż. Magdalena Pormańczuk

mgr inż. Aleksandra Sieradzka – Stasiak

Dyrektor Wojewódzkiego Biura Urbanistycznego we Wrocławiu

mgr inż. arch. Tomasz Polański

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI	3
SPIS TABEL	5
1. SEKTOROWE PROGRAMY OPERACYJNE	8
1.1. Sektorowy Program Operacyjny Transport na lata 2004-2006	8
1.2. Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego	9
2. REGIONALNE PROGRAMY OPERACYJNE	15
2.1. Kontrakt Wojewódzki	15
2.2. Wieloletni Program Inwestycyjny dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2004 – 2008	20
3. INNE PROGRAMY OPERACYJNE	27
3.1. Program PHARE Spójność Społeczna i Gospodarcza (PHARE SSG).....	27
3.2. Program PHARE CBC Współpracy Przygranicznej Polska – Niemcy i Polska – Czechy.....	28
3.3. Program ISPA – Fundusz Spójności.....	28
3.4. Program Wspierania i Finansowania Małych i Średnich Gmin w Obszarze Infrastruktury.....	30
3.5. Program Aktywizacji Obszarów Wiejskich (PAOW) Banku Światowego	31
3.6. Inicjatywa Wspólnotowa Interreg III A Dolny Śląsk – Saksonia	31
3.7. Program dla Odry 2006	32
3.8. Norweski Mechanizm Finansowy i Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego.....	34
4. OCENA REALIZACJI WYBRANYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ INWESTYCYJNYCH Z TERENU WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO	34
4.1. Autostrada A-4	34
4.2. Autostradowa Obwodnica Wrocławia – A – 8	35
4.3. Droga ekspresowa S-8 i droga krajowa nr 8	35
4.4. Drogi wojewódzkie	36
5. INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO OBEJMUJĄCE DZIAŁANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZYRODY I OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO	36
6. ZESTAWIENIE ZAŁĄCZNIKÓW GRAFICZNYCH, WSKAZUJĄCYCH USYTUOWANIE INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO NA OBSZARZE WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO	42

SPIS TABEL

TABELA 1	Lista Przedsięwzięć Sektorowego Programu Operacyjnego Transport (załącznik graficzny nr 1): _____	8
TABELA 2	Lista projektów z Działania 1.1.1 wybranych przez Zarząd do dofinansowania ze środków EFRR w 2004 r. (załącznik graficzny nr 2): _____	10
TABELA 3	Lista nowych projektów wyłonionych w 2005 r., które otrzymają dofinansowanie w ramach działania 1.1 (załącznik graficzny nr 2): _____	11
TABELA 4	Lista projektów wybranych do dofinansowania przez Zarząd Województwa – infrastruktura ochrony środowiska (załącznik graficzny nr 2): _____	12
TABELA 5	Lista rezerwowa projektów wybranych przez Zarząd Województwa Dolnośląskiego w dniu 26 kwietnia 2005 roku do dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach działania 1.2 ZPORR (załącznik graficzny nr 2): _____	12
TABELA 6	Lista projektów wybranych przez Zarząd do dofinansowania ze środków EFRR – regionalna infrastruktura edukacyjna (załącznik graficzny nr 2): _____	13
TABELA 7	Lista projektów wybranych przez Zarząd do dofinansowania – rozwój turystyki i kultury (załącznik graficzny nr 2): _____	13
TABELA 8	Lista projektów przewidzianych do dofinansowania - rozwój transportu publicznego w aglomeracjach (załącznik graficzny nr 2): _____	14
TABELA 9	Lista projektów wybranych przez Zarząd Województwa Dolnośląskiego w dniu 23 czerwca 2005 roku do dofinansowania z EFRR – rewitalizacja obszarów miejskich (załącznik graficzny nr 2): _____	14
TABELA 10	Rewitalizacja obszarów poprzemysłowych i powojсковych (załącznik graficzny nr 2): _____	15
TABELA 11	Lokalna infrastruktura edukacyjna i sportowa (załącznik graficzny nr 2): _____	15
TABELA 12	Zadania realizowane w latach 2001 – 2004 w ramach Kontraktów Wojewódzkich – rozwój turystyki (załącznik graficzny nr 3): _____	16
TABELA 13	Zadania realizowane w latach 2001 – 2004 w ramach Kontraktów Wojewódzkich infrastruktura techniczna transportowa (załącznik graficzny nr 3): _____	17
TABELA 14	Zadania realizowane w latach 2001 – 2004 w ramach Kontraktów Wojewódzkich – infrastruktura społeczna (załącznik graficzny nr 3): _____	18
TABELA 15	Zadania realizowane w latach 2001 – 2004 w ramach Kontraktów Wojewódzkich – kultura (załącznik graficzny nr 3): _____	19
TABELA 16	Kontrakt dla Województwa Dolnośląskiego na rok 2004 – infrastruktura społeczna (załącznik graficzny nr 3): _____	19
TABELA 17	Wykaz projektów wybranych do dofinansowania ze środków budżetu państwa w roku 2005 w ramach Kontraktu Wojewódzkiego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2005 – 2006” – regionalna infrastruktura społeczna (załącznik graficzny nr 3): _____	20
TABELA 18	Zadania inwestycyjne zrealizowane w latach 2001 – 2005 przez Zarząd Dróg Wojewódzkich we Wrocławiu (załącznik graficzny nr 4). Zestawienie wykonano na podstawie materiałów z Dolnośląskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich we Wrocławiu _____	21
TABELA 19	Zadania inwestycyjne wpisane do realizacji w Wieloletnim Programie Inwestycyjnym dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2004 – 2008 - etapy realizacji drogi Bielany – Łany - Długołęka (załącznik graficzny nr 4). _____	22
TABELA 20	Zadania inwestycyjne wpisane do realizacji w Wieloletnim Programie Inwestycyjnym dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2004 – 2008 - obwodnica Nowej Rudy (załącznik graficzny nr 4). _____	22
TABELA 21	Zadania inwestycyjne wpisane do realizacji w Wieloletnim Programie Inwestycyjnym dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2004 – 2008 - inne drogi wojewódzkie (załącznik graficzny nr 4). _____	23
TABELA 22	Zadania inwestycyjne wpisane do realizacji w Wieloletnim Programie Inwestycyjnym dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2004 – 2008 - przejścia graniczne (załącznik graficzny nr 4). _____	23
TABELA 23	Zadania inwestycyjne wpisane do realizacji w Wieloletnim Programie Inwestycyjnym dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2004 – 2008 (załącznik graficzny nr 4). _____	24

TABELA 24	Zadania inwestycyjne wpisane do realizacji w Wieloletnim Programie Inwestycyjnym dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2004 – 2008 - przebudowa mostów (załącznik graficzny nr 4). _____	24
TABELA 25	Zadania inwestycyjne wpisane do realizacji w Wieloletnim Programie Inwestycyjnym dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2004 – 2008 - oświata (załącznik graficzny nr 4). _____	25
TABELA 26	Zadania inwestycyjne wpisane do realizacji w Wieloletnim Programie Inwestycyjnym dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2004 – 2008 - kultura (załącznik graficzny nr 4). _____	25
TABELA 27	Zadania inwestycyjne wpisane do realizacji w Wieloletnim Programie Inwestycyjnym dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2004 – 2008 - ochrona zdrowia (załącznik graficzny nr 4). _____	25
TABELA 28	Zadania inwestycyjne wpisane do realizacji w Wieloletnim Programie Inwestycyjnym dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2004 – 2008 - ochrona środowiska (załącznik graficzny nr 4). _____	26
TABELA 29	Zadania inwestycyjne wpisane do realizacji w Wieloletnim Programie Inwestycyjnym dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2004 – 2008 - pozostałe (załącznik graficzny nr 4). _____	26
TABELA 30	Projekty transportowe z obszaru województwa dolnośląskiego, dla których uzyskano środki z Funduszu Spójności (załącznik graficzny nr 5): _____	29
TABELA 31	Projekty z zakresu ochrony środowiska, zatwierdzone w latach 2002 – 2004 do realizacji z Funduszu Spójności na obszarze Województwa Dolnośląskiego (załącznik graficzny nr 6): _____	29
TABELA 32	Inwestycje zlokalizowane na terenie województwa dolnośląskiego, zawarte w Programie dla Odry 2006 z zakresu ochrony przeciwpowodziowej (załącznik graficzny nr 7): _____	33
TABELA 33	Rezerваты przyrody (załącznik graficzny nr 8): _____	36
TABELA 34	Obszary Natura 2000 powołane przez Ministra Środowiska (załącznik graficzny nr 8): _____	37
TABELA 35	Obszary NATURA 2000 proponowane przez Ministra Środowiska zgłoszone do KE (załącznik graficzny nr 8): _____	38
TABELA 36	Nowe specjalne obszary ochrony siedlisk Natura 2000 w regionie kontynentalnym _____	39
TABELA 37	Pomniki Historii powołane rozporządzeniami Prezydenta RP (załącznik graficzny nr 12) _____	40
TABELA 38	Obiekty zabytkowe wpisane na listę Dziedzictwa Kulturalnego i Naturalnego UNESCO (załącznik graficzny nr 12) _____	41

Podstawą oceny realizacji inwestycji celu publicznego jest art. 45 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.)

Na podstawie art. 39 ust. 5 w/w ustawy, w planie zagospodarowania przestrzennego województwa umieszcza się te inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, które zostały ustalone w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa, zgodnie z ich właściwością. Ustawa wyróżniła inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym (powiatowym, wojewódzkim i krajowym), stanowiące realizację celów, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t. j. z 2000 r. Dz. U. Nr 46, poz. 543 z późn. zm.).

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego, przyjęty Uchwałą Sejmiku Województwa Dolnośląskiego Nr XLVIII/873/2002 z dnia 30 sierpnia 2002 r. i opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego z dnia 20 stycznia 2003 r. Nr 4, poz. 100, sporządzony został w trybie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (t. j. z 1999 r. Dz. U. Nr 15, poz. 139 z późn. zm.), nie zawiera zestawienia inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, ujętych w taki sposób, o jakim mówi art. 39 ust. 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, czyli tych, które zostały ustalone w programach.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego uwzględnia cele, zasady realizacji i kierunki polityki przestrzennej zawarte w:

- **Strategii rozwoju województwa dolnośląskiego** (przyjętej przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego, Uchwała Nr XXVIII/511/2000 z dnia 15.12. 2000 r.),
- **Koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju** (ogłoszonej w Obwieszczeniu Prezesa Rady Ministrów, M.P. z 2001 r. Nr 26, poz. 432),
- **Studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin województwa dolnośląskiego.**

W związku z powyższym inwestycje celu publicznego ustalone w programach, które powstały po okresie uchwalenia *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego*, jak i te, które powstawały w okresie jego sporządzania, są z nim spójne.

Na podstawie art. 39, ust. 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym zestawione w ocenie programy i zawarte w nich inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym zostaną ujęte w nowelizacji planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego.

Podstawą sformułowania programów i zasad ich realizacji, po wejściu Polski do Unii Europejskiej, jest ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju (Dz. U. Nr 116, poz. 1206 ze zm.), która w art. 8 ust. 1 wyróżnia:

- **Sektorowe programy operacyjne**
- **Regionalne programy operacyjne**
- **Inne programy operacyjne**

Sektorowe programy operacyjne SPO, to dokumenty służące realizacji Narodowego Planu Rozwoju, składające się ze spójnego zestawienia priorytetów operacyjnych i działań, odnoszących się do sektora gospodarki, przygotowane przez właściwego ministra.

Regionalne programy operacyjne (Kontrakt Wojewódzki, Wieloletni Program Inwestycyjny), to dokumenty służące realizacji Narodowego Planu Rozwoju, składające się ze spójnego zestawienia priorytetów operacyjnych i działań, odnoszących się do województwa albo województw, przygotowanych przez zarząd województwa albo zarządy województw działające w porozumieniu.

Inne programy operacyjne, to programy rozpoczęte w poprzednich latach, których okres realizacji przypada na lata 2005 – 2006. Wśród nich należy wymienić programy przedakcesyjne, realizowane ze środków Unii

Europejskiej, programy wspierane ze środków EBOR i Banku Światowego oraz program realizowany ze środków krajowych. Należą do nich, m.in.: program PHARE, INTERREG IIIA, strategia wykorzystania Funduszu Spójności, Program dla Odry 2006.

1. SEKTOROWE PROGRAMY OPERACYJNE

Sektorowe programy operacyjne stanowią instrumenty realizacji NPR na lata 2004-2006, koncentrują się w kilku podstawowych kierunkach rozwoju, które wytyczają główne obszary koncentracji bezpośredniej interwencji publicznej. Środki wsparcia dla realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym zagwarantowane są w dwóch sektorowych programach operacyjnych:

- **SPO - Transport na lata 2004-2006,**
- **ZPORR - Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego.**

Pozostałe programy:

- SPO - Rozwój Zasobów Ludzkich,
- SPO - Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich,
- SPO - Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw,
- Sektorowy Program Operacyjny Rybołówstwo i Przetwórstwo Ryb,
nie zapewniają środków finansowych dla realizacji inwestycji celu publicznego lub nie znajdują widocznego odniesienia przestrzennego w skali ponadlokalnej, dotyczą inwestycji celu publicznego o znaczeniu gminnym.

1.1. Sektorowy Program Operacyjny Transport na lata 2004-2006

Sektorowy Program Operacyjny Transport (SPOT)¹, jest jednym z sześciu programów operacyjnych służących realizacji Podstaw Wsparcia Wspólnoty na lata 2004 - 2006 (PWW). Program ten wraz z częścią transportową strategii dla wykorzystania Funduszu Spójności, rozwija cele PWW, określa kierunki, priorytety, działania i wysokość środków przeznaczonych na rozwój sfery transportu.

Z Programu Operacyjnego Transport na lata 2004 – 2006 uzyskano środki finansowe dla następujących inwestycji transportowych realizowanych na obszarze województwa dolnośląskiego:

TABELA 1 **Lista Przedsięwzięć Sektorowego Programu Operacyjnego Transport (załącznik graficzny nr 1):**

Kod	Tytuł projektu	Beneficjent końcowy	Całkowity koszt projektu	Dotacja w PLN (ERDF)
SPOT 1	Przebudowa mostu Szczytnickiego we Wrocławiu w ciągu drogi krajowej nr 8	Gmina Wrocław	33 095 620,00	13 065 750,00
SPOT 2	Przebudowa ul. Żmigrodzkiej we Wrocławiu w ciągu drogi krajowej nr 5	Gmina Wrocław	44 437 521,00	17 157 471,00
SPOT 3	Budowa Obwodnicy Śródmiejskiej, od ul. Grabiszyńskiej do ul. Szwejcarskiej we Wrocławiu	Gmina Miasta Wrocław	64 603 059,00	39 641 225,00
SPOT 4	Przebudowa ul. Ślężnej we Wrocławiu w ciągu drogi krajowej nr 8	Gmina Wrocław	20 533 025,00	12 116 203,00
SPOT 5	Przebudowa pl. Grunwaldzkiego we Wrocławiu w ciągu drogi krajowej nr 8	Gmina Wrocław	68 262 020,00	23 496 167,00
SPOT 6	Budowa obwodnicy Zachodniej Legnicy – etap ID – odcinek od ulicy Nowodworskiej do autostrady A-4	Legnica miasto na prawach powiatu	31 801 930,86	17 793 096,01
SPOT 7	Budowa Wrocławskiego Centrum Logistycznego	TRANS – PORT Zygmunt Szeńko	5 490 000,00	1 800 000,00
SPOT 8	Zakup 8 autobusów szynowych dla samorządu województwa dolnośląskiego*	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	46 919 520,00	35 189 640,00

* Inwestycja nie wpływa na zmianę jakości przestrzeni województwa dolnośląskiego.

¹ Stanowi załącznik do Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2004 r. w sprawie przyjęcia Sektorowego Programu Operacyjnego Transport na lata 2004-2006 (Dz. U. Nr 177, poz. 1828).

TABELA 2 **Lista projektów z Działania 1.1.1 wybranych przez Zarząd do dofinansowania ze środków EFRR w 2004 r. (załącznik graficzny nr 2):**

Kod	Nazwa Beneficjenta	Tytuł projektu	Całkowity koszt projektu w PLN	Wnioskowana dotacja w PLN
ZPORR 1	Gmina Wrocław	Przebudowa ciągu ulic Kromera – Krzywoustego we Wrocławiu, od pl. Kromera do ul. Brucknera	27 668 998,00	9 336 966,00
ZPORR 2	Gmina Wrocław	Przebudowa wiaduktu w ciągu Obwodnicy Śródmiejskiej we Wrocławiu – droga wojewódzka nr 347	22 760 001,00	13 914 960,00
ZPORR 3	Gmina Wrocław	Przebudowa odcinka ul. Wyszyńskiego we Wrocławiu	22 418 000,00	12 933 749,00
ZPORR 4	Gmina Wrocław	Przebudowa ul. Sienkiewicza we Wrocławiu (od ul. Sępa-Szarzyńskiego do ul. Bujwida)	23 719 000,00	13 040 779,00
ZPORR 5	Samorząd Województwa Dolnośląskiego, Dolnośląski Zarząd Dróg Wojewódzkich	Budowa obwodnicy Nowej Rudy w ciągu drogi wojewódzkiej nr 381 – Etap 1	15 264 880,00	11 358 660,00
ZPORR 6	Samorząd Województwa Dolnośląskiego, Dolnośląski Zarząd Dróg Wojewódzkich	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 334 Zdzesławice - Jemielno	3 602 400,00	2 701 800,00
ZPORR 7	Powiat kłodzki	Droga Śródsudecka - przebudowa dróg powiatowych nr 3274D Niemojów – Mostowice, nr 3276D Poręba – Poniatów	6 212 257,14	4 587 182,35
ZPORR 8	Samorząd Województwa Dolnośląskiego, Dolnośląski Zarząd Dróg Wojewódzkich	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 393 Lubań – Kościelniki Dolne	7 162 000,00	5 259 000,00
ZPORR 9	Samorząd Województwa Dolnośląskiego, Dolnośląski Zarząd Dróg Wojewódzkich	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 305 na odcinku Wronice - Naratów	1 556 954,00	1 167 715,00
ZPORR10	Samorząd Województwa Dolnośląskiego, Dolnośląski Zarząd Dróg Wojewódzkich	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 382 w Dzierżoniowie (ul. Ząbkowicka i Wojska Polskiego)	5 684 200,00	4 263 150,00
ZPORR11	Rozwój i modernizacja transportu publicznego w Głogowie*			

* Inwestycja nie wpływa na zmianę jakości przestrzeni województwa dolnośląskiego.

Pozostałe projekty:

- przebudowa drogi powiatowej nr 1353D na odcinku Radez - droga wojewódzka 340 w powiecie wołowskim,
- przebudowa ul. Towarowej w Świdnicy w kierunku Wrocław – Dzierżoniów,
- przebudowa i modernizacja śródmiejskich dróg gminnych regionalnego systemu komunikacyjnego w Kłodzku,
- budowa drogi do Regionalnego Parku Przemysłowo-Technologicznego w Polkowicach – etap I i II,
- przebudowa ulicy Magazynowej w Kamiennej Górze.

Po pierwszym naborze alokacja środków finansowych dostępnych dla województwa dolnośląskiego w latach 2004-2005 dla działania 1.1 - to ponad 165 mln zł.

8 listopada 2005 r. Zarząd Województwa Dolnośląskiego zatwierdził do realizacji 21 nowych projektów złożonych do działania 1.1 „Modernizacja regionalnego układu transportowego”.

TABELA 3 **Lista nowych projektów wyłonionych w 2005 r., które otrzymają dofinansowanie w ramach działania 1.1 (załącznik graficzny nr 2):**

Kod	Nazwa Beneficjenta	Tytuł projektu	Całkowity koszt projektu w PLN	dotacja w PLN
ZPORR12	Samorząd Województwa, Dolnośląski Zarząd Dróg Wojewódzkich	Przebudowa ulicy Jedności Narodowej w ciągu drogi wojewódzkiej nr 384 m w m. Łagiewniki	2 790 836	2 093 124
ZPORR13	Gmina Wrocław	Przebudowa Mostów Warszawskich we Wrocławiu	94 398 373	58 031 787
ZPORR14	Gmina Wrocław	Przebudowa ul. Borowskiej – łącznik Nowej Akademii Medycznej z Obwodnicą Śródmiejską Wrocławia	19 320 741	10 262 546
ZPORR15	Gmina Miejska Kłodzko	Przebudowa trasy turystycznej – szlak Twierdzy Kłodzkiej	2 802 262	2 101 696
ZPORR16	Samorząd Województwa, Dolnośląski Zarząd Dróg Wojewódzkich	Przebudowa mostu w m. Kostrzyca w ciągu drogi wojewódzkiej nr 367	1 399 994	1 049 994
ZPORR17	Gmina Miejska Świdnica	Przebudowa ul. Kazimierza Wielkiego i budowa ronda w Świdnicy	8 016 330	6 012 247
ZPORR18	Samorząd Województwa, Dolnośląski Zarząd Dróg Wojewódzkich	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 329 od skrzyżowania z drogą krajową nr 12 do Ruszowic	7 224 199	5 418 142
ZPORR19	Miasto Jelenia Góra	Przebudowa ulic Kiepyry i Noskowskiego w Jeleniej Górze	7 399 226	5 549 420
ZPORR20	Powiat Wrocławski	Przebudowa drogi nr 1591D – I odc. od Bielan do stacji PKP; II odc. Od torów PKP do mostu na rz. Ślęża (dojazd do Wrocławia z drogi krajowej nr 8 z pominięciem Węzła Bielańskiego)	4 522 408	3 391 806
ZPORR21	Samorząd Województwa, Dolnośląski Zarząd Dróg Wojewódzkich	Przebudowa mostu w m. Podgórzyn w ciągu drogi wojewódzkiej nr 366	2 299 990	1 724 990
ZPORR22	Miasto Jelenia Góra	Przebudowa ulicy Nowowiejskiej i ulicy Staffa w Jeleniej Górze	2 036 706	1 527 529
ZPORR23	Gmina Legnica	Budowa Zbiorczej Drogi Południowej w Legnicy – modernizacja ulicy Grabskiego	2 535 090	1 901 317
ZPORR24	Gmina Miejska Świdnica	Połączenie dróg nr 382 i 3396 D – aktywizacja terenów inwestycyjnych Miasta i Gminy Świdnica (Etap I)	5 030 000	3 233 793
ZPORR25	Gmina Wałbrzych	Przebudowa 2 wiaduktów w ul. Uczniowskiej udostępniających tereny aktywizacji gospodarczej Wałbrzycha	4 869 700	3 652 275

Działanie 1.2. Infrastruktura ochrony środowiska**TABELA 4 Lista projektów wybranych do dofinansowania przez Zarząd Województwa – infrastruktura ochrony środowiska (załącznik graficzny nr 2):**

Kod	Nazwa Beneficjenta	Tytuł projektu	Całkowity koszt projektu w PLN	Wnioskowana dotacja w PLN
ZPORR26	Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych we Wrocławiu	Zacisze-Zalesie modernizacja wału Kanału Powodziowego na odcinku mosty Jagiellońskie - Swojczyckie	7 316 397,00	5 487 297,00

Lista przyjętych projektów zawiera kilkanaście inwestycji, dotyczących realizacji gminnych np.: modernizacji ujęć wody, budowy oczyszczalni ścieków, budowy systemów kanalizacji sanitarnej i rekultywacja składowisk odpadów komunalnych, m. in.:

- modernizacja ujęcia wody LUŻYCA i wodociągowanie Czerniawy w gminie miejskiej Świeradów Zdrój,
- ochrona Gór Sowich i Bardzkich przez budowę infrastruktury technicznej w gminach: miejskiej i wiejskiej Nowa Ruda,
- budowa oczyszczalni ścieków dla miasta Świeradów Zdrój przy ul. Wiejskiej,
- budowa systemu kanalizacji w gminie Krośnice – etap I, II i III,
- rekultywacja składowiska odpadów komunalnych w Żółkiewce w gminie Strzegom,
- budowa kanalizacji sanitarnej w północnej części gminy Kąty Wrocławskie – etap I,
- rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Dzierżoniowie przy ul. Brzegowej,
- budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Mirków w gminie Długołęka,
- budowa kanalizacji sanitarnej w Gajkowie, Jeszkowicach i przysiółku Janowice w gminie Czernica,
- rozbudowa infrastruktury technicznej celem zwiększenia atrakcyjności Lubina po zakończeniu eksploatacji rud miedzi,
- budowa systemu oczyszczenia ścieków dla wsi: Dobrzeń, Dobra i Strzelce w gminie Dobroszyce.

Łączny całkowity koszt projektów w ramach działania 1.2 ZPORR wynosi 187 082 427,67 PLN, a wysokość łącznej przyznanej dotacji ze środków EFRR wynosi 126 480 634,21 PLN.

TABELA 5 Lista rezerwowa projektów wybranych przez Zarząd Województwa Dolnośląskiego w dniu 26 kwietnia 2005 roku do dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach działania 1.2 ZPORR (załącznik graficzny nr 2):

Kod	Nazwa Beneficjenta	Tytuł projektu	Całkowity koszt projektu w PLN	Wnioskowana dotacja w PLN
ZPORR27	Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych we Wrocławiu	Odbudowa Potoku: Żarecki P.; Studzianka, Bielawka w zlewni rzeki Nysa Łużycka w celu zabezpieczenia przeciwpowodziowego	18 283 637,00	13 712 727,00

Działanie 1.3. Regionalna infrastruktura społeczna**Poddziałanie 1.3.1. Regionalna infrastruktura edukacyjna****TABELA 6 Lista projektów wybranych przez Zarząd do dofinansowania ze środków EFRR – regionalna infrastruktura edukacyjna (załącznik graficzny nr 2):**

Kod	Nazwa Beneficjenta	Tytuł projektu	Całkowity koszt projektu w PLN	Wnioskowana dotacja w PLN
ZPORR28	Akademia Medyczna im. Piastów Śląskich we Wrocławiu	Utworzenie ośrodka badawczo – naukowo - dydaktycznego chorób otepiennych w Ścinawie	7 459 000,00	5 579 000,00
ZPORR29	Politechnika Wroclawska, Budowa Kompleksu Dydaktycznego	Zintegrowane Centrum Studenckie PWR we Wrocławiu	34 500 000,84	25 875 000,58
ZPORR30	Akademia Rolnicza	Zakup pierwszego wyposażenia Centrum Dydaktyczno - Naukowego przy pl. Grunwaldzkim we Wrocławiu	6 364 787,00	3 029 679,00

Poddziałanie 1.3.2. Regionalna infrastruktura ochrony zdrowia

Lista projektów wybranych przez Zarząd Województwa Dolnośląskiego w dniu 30 grudnia 2004 roku do dofinansowania ze środków EFRR w ramach ZPORR nie obejmuje żadnych nowych inwestycji budowlanych, mających wpływ na zagospodarowanie przestrzenne. Dofinansowanie przewiduje realizację zadań określonych w 24 wnioskach i dotyczy takich przedsięwzięć jak: zakup specjalistycznej aparatury medycznej tj. RTG, ultrasonografu, zakup ambulansu, wyposażenia i sprzętu do ratownictwa medycznego, modernizację pomieszczeń obsługi pacjentów, budowę i modernizację dźwigów szpitalnych i inne działania remontowe.

Łączny całkowity koszt projektów w ramach poddziałania 1.3.2 ZPORR wynosi 30 441 368,54 PLN (6 355 987,92 Euro), a wysokość łącznej wnioskowanej dotacji ze środków EFRR wynosi 22 575 164,88 PLN (4 713 568,48 Euro).

Działanie 1.4. Rozwój turystyki i kultury**TABELA 7 Lista projektów wybranych przez Zarząd do dofinansowania – rozwój turystyki i kultury (załącznik graficzny nr 2):**

Kod	Nazwa Beneficjenta	Tytuł projektu	Całkowity koszt projektu w PLN	Wnioskowana dotacja w PLN
ZPORR31	Gmina Miejska Żmigród	Modernizacja i konserwacja zabytkowej baszty oraz zespołu pałacowo-parkowego w Żmigrodzie	5 158 001,60	3 868 501,19
ZPORR32	Kuria Metropolitarna Wroclawska Kościoła Rzymsko- Katolickiego	Rewaloryzacja zabytkowego Pałacu Biskupów wraz z otoczeniem na Ostrowie Tumskim	5 166 761,06	3 553 439,92
ZPORR33	Miasto Kudowa Zdrój	Rewaloryzacja zabytkowego "Parku Zdrojowego w Kudowie Zdroju - etap II"	5 489 814,38	3 842 870,06
ZPORR34	Gmina Wałbrzych	Renowacja kompleksu pałacowo – parkowego Zamek Książ w Wałbrzychu	5 284 584,00	3 963 438,00
ZPORR35	Diecezja Legnicka	Rewaloryzacja Zespołu Opactwa Cystersów wraz z otoczeniem w Krzeszowie	13 118 101,00	9 646 425,00

Łączny całkowity koszt projektów w ramach działania 1.4 ZPORR wynosi 49 046 447,34 PLN, wysokość łącznej dotacji ze środków EFRR wynosi 28 782 600,02 PLN.

Działanie 1.5. Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego

Działania dot. infrastruktury społeczeństwa informacyjnego nie realizują nowych obiektów budowlanych, czyli nie wpływają na jakość zagospodarowania przestrzennego województwa. Łączna ilość wniosków, które uzyskały dofinansowanie – 24, dotyczą one m.in.: budowy Zintegrowanego Systemu Informatycznego dla Zrównoważonego Rozwoju Regionu Dolnego Śląska, budowy Wrocławskiego Publicznego Systemu Informacji Przestrzennej, budowy Regionalnej Platformy Cyfrowej - Powiat Zgorzelecki, przebudowy i rozwoju sieci komputerowej i telefonicznej Starostwa Powiatowego w Wołowie oraz modernizacji sieci teleinformatycznej KW PSP we Wrocławiu w celu dostosowania do e-administracji. (Załącznik graficzny nr 2 -ZPORR 36-41)

Łączny całkowity koszt projektów w ramach działania 1.5 ZPORR wynosi 26 705 481,05 PLN, a wysokość łącznej wnioskowanej dotacji ze środków EFRR wynosi 19 269 237,91 PLN.

Działanie 1.6. Rozwój transportu publicznego w aglomeracjach

TABELA 8 Lista projektów przewidzianych do dofinansowania - rozwój transportu publicznego w aglomeracjach (załącznik graficzny nr 2):

Kod	Nazwa Beneficjenta	Tytuł projektu	Całkowity koszt projektu w PLN	Przyznana dotacja w PLN
ZPORR36	Miasto Wrocław	Przebudowa multimodalnego węzła komunikacyjnego – Pl. Powstańców Wielkopolskich we Wrocławiu, etapy 1-2	120 647 700,00	48 234 455,00
ZPORR37	Miasto Wrocław	Przebudowa Średnicowej Linii Tramwajowej Północ – Południe we Wrocławiu		

Łączne środki przypadające na rozwój transportu publicznego w Aglomeracji Wrocławskiej wynoszą: 106 178 722,50 PLN.

Priorytet 3. Rozwój lokalny**Działanie 3.3. Zdegradowane obszary miejskie, przemysłowe i powojkowe****Poddziałanie 3.3.1. Rewitalizacja obszarów miejskich**

TABELA 9 Lista projektów wybranych przez Zarząd Województwa Dolnośląskiego w dniu 23 czerwca 2005 roku do dofinansowania z EFRR – rewitalizacja obszarów miejskich (załącznik graficzny nr 2):

Kod	Nazwa Beneficjenta	Tytuł projektu	Całkowity koszt projektu w PLN	dotacja w PLN
ZPORR38	Gmina Miejska Zgorzelec	Rewitalizacja części obszaru miasta Zgorzelec	5 742 787,01	4 307 090,25
ZPORR39	Gmina Miejska Olawa	Rewitalizacja Starówki Miasta Olawa – etap I	2 441 280,04	1 825 455,83
ZPORR40	Gmina Legnica	Rewitalizacja Starego Miasta w Legnicy, Etap I – modernizacja ulicy Najświętszej Marii Panny	5 771 204,03	4 328 403,01
ZPORR41	Gmina Miejsko-Wiejska Lądek Zdrój	Odnowa 24 zabytkowych kamienic na lądeckim rynku z adaptacją jednego z budynków na Muzeum Klahra	4 300 523,51	3 225 392,63
ZPORR42	Gmina Miejsko-Wiejska Lądek Zdrój	Remont i modernizacja budynku Centrum Kultury i Rekreacji w Lądku Zdroju w ramach rewitalizacji	961 306,94	720 980,18

Poddziałanie 3.3.2. Rewitalizacja obszarów przemysłowych i powojсковych (załącznik graficzny nr 2):

TABELA 10 Rewitalizacja obszarów przemysłowych i powojсковych (załącznik graficzny nr 2):

Kod	Nazwa Beneficjenta	Tytuł projektu	Całkowity koszt projektu w PLN	dotacja w PLN
ZPORR43	Kolegium Karkonoskie (Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa)	Przebudowa budynku powojсковego na bibliotekę naukową w Jeleniej Górze	6 809 670,65	4 904 302,97
ZPORR44	Powiat Jeleniogórski	Nowa siedziba Urzędu Pracy przyjazna dla klientów poradnictwa zawodowego i Klubu Pracy	1 271 109,00	765 997,00

Łączny całkowity koszt projektów w ramach poddziałania 3.3.1 i 3.3.2 ZPORR wynosi 29 711 646,51 PLN, a wysokość łącznej dotacji ze środków EFRR wynosi 21 811 612,07 PLN.

Na liście występują również inne projekty dot. jednak mniejszych założeń, których ranga pozostaje w gestii gmin, m.in. takich jak:

- Adaptacja budynku przy ul. Pocztowej 22 w Wałbrzychu na Ośrodek Integracji dla Bezdomnych, z Poddziałania 3.3.1.
- Adaptacja budynku pokoszarowego na gminne gimnazjum w miejscowości Oleśnica, z Poddziałania 3.3.2.

Działanie 3.5. Lokalna infrastruktura społeczna**Poddziałanie 3.5.1. Lokalna infrastruktura edukacyjna i sportowa (załącznik graficzny nr 2):**

TABELA 11 Lokalna infrastruktura edukacyjna i sportowa (załącznik graficzny nr 2):

Kod	Nazwa Beneficjenta	Tytuł projektu	Całkowity koszt projektu w PLN	dotacja w PLN
ZPORR45	Samorząd Województwa Dolnośląskiego	Rozbudowa Ośrodka Szkolno-Wychowawczego Dzieci Niewidomych, ul. Kamiennogórska 16 we Wrocławiu	13 424 000	10 068 000

2. REGIONALNE PROGRAMY OPERACYJNE

Podstawę realizacji regionalnych programów operacyjnych stanowi ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa Dz. U. Nr 142, poz. 1590 z późn. zm. Samorząd województwa realizuje strategię rozwoju województwa poprzez programy wojewódzkie, dla których występuje o wsparcie ze środków budżetu państwa oraz zawiera kontrakt wojewódzki z Radą Ministrów.

2.1. Kontrakt Wojewódzki

Kontrakt Wojewódzki zawarty został dnia 19 czerwca 2001 r. w Warszawie, określa nakłady finansowe dla realizacji ustalonych działań i zadań, których celem jest rozwój i restrukturyzacja województwa dolnośląskiego, prowadząca do wzrostu poziomu życia mieszkańców oraz rozwoju gospodarczego.

Kontrakt obejmuje finansowanie inwestycji w okresie od dnia zatwierdzenia do dnia 31 grudnia 2003 r., przy czym wydatkowanie środków objętych kontraktem i pochodzących z programów pomocowych PHARE Wspólnoty Europejskiej oraz towarzyszącego im współfinansowania może być prowadzone po roku 2003, do końca realizacji tych programów, zgodnie z właściwymi umowami międzynarodowymi.

Źródłami finansowania kontraktu są środki krajowe pochodzące z budżetu państwa, Wspólnoty Europejskiej, jednostek samorządu terytorialnego oraz od innych podmiotów.

Zarząd Województwa Dolnośląskiego, Uchwałą Nr 2589/II/2005 z dn. 14.06.05, Uchwałą Nr 2752/II/2005 z dn. 19.07.05 oraz Uchwałą Nr 2800/II/2005 z dn. 02.08. 05. dokonał wyboru projektów do realizacji w 2005 roku w ramach Kontraktu Wojewódzkiego dla województwa dolnośląskiego na lata 2005-2006.

Zadania inwestycyjne objęte Kontraktem Wojewódzkim zostały zawarte w tabelach, sporządzonych na podstawie zestawień zadań zrealizowanych w latach 2001 – 2003, 2004, 2005 – 2006, przekazanych przez Departament Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego (pismo DG-0722/1074/DG-F-DP/8064/2005 z dnia 01.12.2005 r.

W ujęciu przestrzennym nie jest możliwe wydzielenie jednego podmiotu, odpowiedzialnego za kształtowanie struktury gospodarczej i społecznej regionu, gdyż jest ona kształtowana przez decyzje podejmowane przez różne podmioty prawne na różnych szczeblach zarządzania terytorialnego. Wybór zadań dokonany został na podstawie zasięgu działania beneficjenta (zasięg ponadlokalny: wojewódzki i krajowy) oraz rangi inwestycji, wpływającej na rozwój województwa dolnośląskiego, w związku z powyższym w tabeli znalazły się również inwestycje realizowane przez gminy i powiaty, których znaczenie dla województwa dolnośląskiego jest istotne. W tabeli zostały zawarte kwoty dotacji, w celu zobrazowania wielkości inwestycji.

TABELA 12 **Zadania realizowane w latach 2001 – 2004 w ramach Kontraktów Wojewódzkich – rozwój turystyki (załącznik graficzny nr 3):**

Kod	Nazwa zadania	Nazwa Beneficjenta	Lokalizacja inwestycji - powiat	Całkowity rzeczywisty koszt zadania (PLN)	Przekazana dotacja z budżetu państwa (PLN)	Udział dotacji w całkowitym koszcie inwestycji (%)
ROZWÓJ TURYSTYKI						
KW1	Turystyczne oznakowanie tras	Powiat Kłodzki	Powiat Kłodzki	46 002,75	30 000,00	65,21
KW2	Rewaloryzacja zabytkowego Parku Zdrojowego w Polanicy Zdroju	Gmina Polanica Zdrój	Powiat Kłodzki	46 817,16	198 258,00	42,28
KW3	Realizacja basenu sportowo – rehabilitacyjnego w Kudowie Zdroju z odnawialnym źródłem energii	Gmina miejska Kudowa Zdrój	Powiat Kłodzki	19 306 147,65	360 000,00	1,86
KW4	Stworzenie jednolitego systemu tablic informacyjnych przy atrakcjach turystycznych Dolnego Śląska	Dolnośląska Organizacja Turystyczna	Wrocław	385 130,74	107 320,00	27,87

TABELA 13 Zadania realizowane w latach 2001 – 2004 w ramach Kontraktów Wojewódzkich infrastruktura techniczna transportowa (załącznik graficzny nr 3):

Kod	Nazwa zadania	Nazwa Beneficjenta	Lokalizacja inwestycji - powiat	Całkowity rzeczywisty koszt zadania (PLN)	Przekazana dotacja z budżetu państwa (PLN)	Udział dotacji w całkowitym koszcie inwestycji (%)
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA – infrastruktura transportowa o znaczeniu wojewódzkim						
KW5	Obwodnica Śródmiejska Wrocławia – odcinek od ul. Orzechowej do ul. Spiskiej	Gmina Wrocław	Wrocław	7 242 823,64	1 332 790,00	18,40
KW6	Obwodnica Nowej Rudy w ciągu drogi wojewódzkiej nr 381 o dł. 5,9 km – etap I	Samorząd Województwa Dolnośląskiego	Powiat kłodzki	1 320 587,37	350 000,00	26,50
KW7	Budowa skrzyżowania nowoprojektowanej drogi wojewódzkiej Bielany – Łany – Długoleka z drogą wojewódzką nr 395 i wiaduktu drogowego nad linią PKP	Samorząd Województwa Dolnośląskiego	Wrocław	3 946 175,66	1 550 000,00	39,2
KW8	Przebudowa drogi nr 45 130 Łądek Zdrój – Lutynia – granica państwa	Powiat kłodzki	Kłodzki	1 255 649,21	399 924,27	31,85
KW9	Obwodnica zachodnia Legnicy w ciągu drogi krajowej nr 3	Urząd Miasta w Legnicy	Legnica	9 833 422,00	300 000,00	3,05
KW10	Budowa drogi do WSSE – II etap w Dzierżoniowie	Gmina Miejska Dzierżoniów	Dzierżoniowski	2 242 278,00	288 130,00	12,85
KW11	Modernizacja istniejącego węzła drogowego km 82 drogi A -18	Legnicka Strefa Ekonomiczna	Legnicki	467 184,47	153 000,00	32,75

TABELA 14 Zadania realizowane w latach 2001 – 2004 w ramach Kontraktów Wojewódzkich – infrastruktura społeczna (załącznik graficzny nr 3):

Kod	Nazwa zadania	Nazwa Beneficjenta	Lokalizacja inwestycji - powiat	Całkowity rzeczywisty koszt zadania (PLN)	Przekazana dotacja z budżetu państwa (PLN)	Udział dotacji w całkowitym koszcie inwestycji (%)
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA						
KW12	Międzynarodowa Wyższa Szkoła Logistyki i Transportu	Międzynarodowa Wyższa Szkoła Logistyki i Transportu	Wrocław	881 463,90	105 997,00	12,03
KW13	Rozszerzenie działalności Kolegium Karkonoskiego (PWSZ)	Kolegium Karkonoskie w Jeleniej Górze	Jelenia Góra	312 320,00	74 000,00	23,69
KW14	Wojewódzki System Informacji Zawodowej	Samorząd Województwa Dolnośląskiego (Dolnośląskie Centrum Informacji Zawodowej)	Wrocław	620 000,00	350 000,00	56,45
KW15	Adaptacja z rozbudową Dolnośląskiego Centrum Onkologii we Wrocławiu	Samorząd Województwa Dolnośląskiego	Wrocław	19 669 880,87	19 669 880,87	100,00
KW16	Budowa specjalnego ośrodka dla dzieci i młodzieży niewidomych i słabowidzących we Wrocławiu	Samorząd Województwa Dolnośląskiego	Wrocław	13 372 480,76	4 199 881,71	31,41
KW17	Szpital Miejski „Latawiec” w Świdnicy	Powiat Świdnica	Świdnicki	52 178 749,00	50 593 949,00	96,96
KW18	Szpital w Miliczu	Powiat Milicz	Milicki	23 033 188,90	22 999 999,00	99,86
KW19	Adaptacja oddziału chorób płuc i gruźlicy zgodnie ze standardami obowiązującymi dla oddziałów zakaźnych, adaptacja obiektu dla potrzeb osób niepełnosprawnych	Samorząd Województwa Dolnośląskiego (SP ZOZ Chorób Płuc i Gruźlicy w Rościszowie)		226 047,95	135 624,00	60,00
KW20	Utworzenie Ośrodka Kardiologii Inwazyjnej	Samorząd Województwa Dolnośląskiego (Specjalistyczny Szpital im. dr Sokołowskiego)	Wałbrzyski	2 060 267,64	970 000,00	47,08
KW21	Adaptacja obiektu dla potrzeb siedziby WOMP	Samorząd Województwa Dolnośląskiego (Wałbrzyski Ośrodek Medycyny Pracy)	Wałbrzyski	195 749,55	130 000,00	66,41
KW22	Modernizacja wraz z rozbudową budynków dla oddziałów interny oraz adaptacja budynku interny na oddziały dziecięce	Samorząd Województwa Dolnośląskiego (Specjalistyczny Szpital Zespolony im. St. Batorego)	Wałbrzyski	3 850 000,00	3 850 000,00	100,00
KW23	Kompleksowa modernizacja Poradni Mózgowych Porażań Dziecięcych	Samorząd Województwa Dolnośląskiego (Woj. Zespół Specjalistycznej Opieki Zdrowotnej)	Wrocław	248 102,30	120 000,00	48,37
KW24	Budowa pawilonu szpitalnego i bloku operacyjnego w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym im. J. Gromkowskiego we Wrocławiu	Samorząd Województwa Dolnośląskiego (Woj. Szpital Specjalistyczny im. J. Gromkowskiego we Wrocławiu)	Wrocław	9 545 938,40	9 545 938,48	100,00
KW25	Remont i adaptacja pomieszczeń szpitalnych DCGiChP przy ul. Grabiszyńskiej 105 dla potrzeb Poradni Alergologicznej i Astrologicznej oraz Poradni Pulmonologicznej dla Dzieci Młodzieży	Samorząd Województwa Dolnośląskiego (Dolnośląskie Centrum Gruźlicy i Chorób Płuc)	Wrocław	369 500,00	350 000,00	94,72
KW26	Adaptacja budynku gospodarczego na oddziały psychiatryczne w Specjalistycznym Zespole Opieki Zdrowotnej	Samorząd Województwa Dolnośląskiego (Specjalistyczny Zespół Psychiatryczny Opieki Zdrowotnej we Wrocławiu)	Wrocław	295 000,00	295 000,00	100,00

TABELA 15 Zadania realizowane w latach 2001 – 2004 w ramach Kontraktów Wojewódzkich – kultura (załącznik graficzny nr 3):

Kod	Nazwa zadania	Nazwa Beneficjenta	Lokalizacja inwestycji - powiat	Całkowity rzeczywisty koszt zadania (PLN)	Przekazana dotacja z budżetu państwa (PLN)	Udział dotacji w całkowitym koszcie inwestycji (%)
KULTURA						
KW27	Remont odcinka Muru Obronnego	Gmina Gryfów Śląski	Lwówecki	230 275,01	68 380,00	29,69
KW28	Rekonstrukcja zabytkowego ratusza	Gmina Olawa	Olawski	648 259,48	43 238,91	6,67
KW29	Remont kościoła pw. Św. Michała Archanioła we Wrocławiu – rekonstrukcja dachu kościoła	Rzymско – katolicka Parafia pw. Św. Michała Archanioła	Wrocław	1 100 194,39	100 000,00	9,09
KW30	Rozbudowa Filharmonii Dolnośląskiej w Jeleniej Górze	Samorząd Województwa Dolnośląskiego	Jelenia Góra	8 235 281,99	6 235 281,99	75,71
KW31	Modernizacja obiektu Opery Dolnośląskiej	Samorząd Województwa Dolnośląskiego	Wrocław	34 463 068,27	34 463 068,27	100,00
KW32	Rekonstrukcja dachu i tarasu nad budynkiem głównym Zakładu Narodowego im. Ossolińskich	Fundacja – Zakład Narodowy Ossolińskich	Wrocław	1 256 268,38	299 117,41	23,81
KW33	Wielofunkcyjna sala konferencyjno – widowiskowa w Wałbrzychu	Samorząd Województwa Dolnośląskiego	Wałbrzyski	450 142,41	450 000,00	99,97
KW36	Regionalny System Informacji Pedagogicznej *	Samorząd Województwa Dolnośląskiego (Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna)		514 999,63	330 000,00	64,08

* Inwestycja nie wpływa na zmianę jakości przestrzeni województwa dolnośląskiego.

Kontrakt dla województwa dolnośląskiego na rok 2004³ jest drugą edycją kontraktów wojewódzkich - instrumentu powołanego do wspierania województw, po ich utworzeniu. Pierwsza edycja dotyczyła lat 2001 – 2003.

Podstawą zawarcia Kontraktu na 2004 r. był art. 16 i art. 23 ustawy z dnia 12 maja 2000 r. o zasadach wspierania rozwoju regionalnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 48, poz. 550, z późn. zm.) oraz wydane w oparciu o te przepisy Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16.03.04 r. w sprawie Programu Wsparcia na rok 2004 (Dz.U. Nr 56 z dnia 07.04.04 r.)

TABELA 16 Kontrakt dla Województwa Dolnośląskiego na rok 2004 – infrastruktura społeczna (załącznik graficzny nr 3):

Kod	Nazwa zadania	Nazwa Beneficjenta	Lokalizacja inwestycji - powiat	Całkowity rzeczywisty koszt zadania (PLN)	Przekazana dotacja z budżetu państwa (PLN)	Udział dotacji w całkowitym koszcie inwestycji (%)
ROZBUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ W REGIONIE						
KW15a	Adaptacja z rozbudową Dolnośląskiego Centrum Onkologii	Samorząd Województwa Dolnośląskiego	Wrocław	3 000 000,00	3 000 000,00	100,00
KW17a	Szpital Miejski „Latawiec” w Świdnicy	Powiat Świdnica	Świdnicki	9 999 965,00	9 999 965,00	100,00
KW18a	Szpital w Miliczu	Powiat Milicz	Milicki	3 004 352,61	3 000 000,00	99,86
KW24a	Budowa pawilonu szpitalnego i bloku operacyjnego w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym im. J. Gromkowskiego we Wrocławiu	Samorząd Województwa Dolnośląskiego	Wrocław	3 381 416,85	3 381 414,00	100,00

³ Kontrakt dla województwa dolnośląskiego na rok 2004 został zawarty dnia 29 kwietnia 2004 r. w Warszawie pomiędzy Radą Ministrów, reprezentowaną przez Ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego i Samorządem Województwa Dolnośląskiego, reprezentowanego przez Marszałka Województwa Dolnośląskiego. Zatwierdzenie Kontraktu przez Radę Ministrów nastąpiło Uchwałą Nr 137/2004 z dnia 08.06.2004 r., natomiast Sejmik Województwa Dolnośląskiego, Kontrakt na 2004 r. zatwierdził Uchwałą Nr XXVI/302/2004 z dnia 25.06.2004 r. Kontrakt został opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego Nr 144 z dnia 02.08.2004 r. poz. 2462.

KW31a	Modernizacja obiektu Opery Dolnośląskiej we Wrocławiu	Samorząd Województwa Dolnośląskiego	Wrocław	10 001 117,82	10 000 000,00	99,99
-------	---	-------------------------------------	---------	---------------	---------------	-------

Kontrakt wojewódzki dla województwa dolnośląskiego na lata 2005-2006⁴ jest trzecią edycją kontraktów wojewódzkich. Podstawą zawarcia jest ustawa o Narodowym Planie Rozwoju z dnia 20.04.2004 r. (Dz. U. nr 116, poz. 1206) oraz budżet państwa na 2005 r., w którym zabezpieczone zostały środki finansowe. Podpisanie Kontraktu nastąpiło dnia 17 czerwca 2005 r. Realizacja kontraktu zakończy się 31 grudnia 2006 r.

TABELA 17 Wykaz projektów wybranych do dofinansowania ze środków budżetu państwa w roku 2005 w ramach Kontraktu Wojewódzkiego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2005 – 2006” – regionalna infrastruktura społeczna (załącznik graficzny nr 3):

Kod	Nazwa zadania	Nazwa Beneficjenta	Lokalizacja inwestycji - powiat	Całkowity rzeczywisty koszt zadania (PLN)	Przekazana dotacja z publicznych środków krajowych (PLN)	Udział dotacji w całkowitym koszcie inwestycji (%)
REGIONALNA INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA						
KW34	Adaptacja i wyposażenie budynku na potrzeby Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej we Wrocławiu	Samorząd Województwa Dolnośląskiego	Wrocław	2 000 000,00	1 000 000,00	50,00
KW15b	Adaptacja z rozbudową Dolnośląskiego Centrum Onkologii we Wrocławiu	Samorząd Województwa Dolnośląskiego	Wrocław	8 300 000,00	8 300 000,00	100,00
KW17b	Szpital Miejski „Latawiec” w Świdnicy	Powiat Świdnica	Świdnicki	10 000 000,00	10 000 000,00	100,00
KW18b	Szpital w Miliczu	Powiat Milicz	Milicki	600 000,00	600 000,00	100,00
KW31b	Modernizacja obiektu Opery Dolnośląskiej	Samorząd Województwa Dolnośląskiego	Wrocław	15 060 000,00	15 000 000,00	99,60
KW35	Modernizacja budynku Kolegium Nauczycielskiego we Wrocławiu, ul. Trzebnicka 42	Samorząd Województwa Dolnośląskiego	Wrocław	322 500,00	322 500,00	100,00

2.2. Wieloletni Program Inwestycyjny dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2004 – 2008

Wieloletni Program Inwestycyjny dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2004 – 2008 realizowany przez Samorząd Województwa przyjęty został Uchwałą Nr XXXIV/428/2004 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 17 grudnia 2004 roku. WPI zawiera zestawienie projektów zadań inwestycyjnych we wszystkich obszarach związanych z rozwojem województwa. Ujęte w nim projekty zostały dobrane z uwzględnieniem celów i kierunków zawartych w dokumentach strategicznych i kierunkowych, określających realizację zamierzeń województwa w poszczególnych dziedzinach gospodarki. W szczególności są w nim uwzględnione ustalenia wynikające z:

- Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego,
- Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego,
- Celów strategicznych w zakresie ochrony środowiska na terenie województwa,
- Analizy informacji szczegółowych dotyczących planów inwestycyjnych województwa i wynikających stąd potrzeb.

Wieloletni Program Inwestycyjny dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2004 – 2008 obejmuje inwestycje finansowane w całości, bądź w części, z budżetu samorządu województwa dolnośląskiego, zgodnie z zapisami ustawy o finansach publicznych oraz ze środków finansowych pochodzących ze źródeł zewnętrznych, z budżetu państwa oraz przy wsparciu środkami Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego EFRR i Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej EFOiGR.

⁴ Kontrakt wojewódzki dla województwa dolnośląskiego na lata 2005-2006 zawarty dnia 17 czerwca 2005 r. w Warszawie pomiędzy Radą Ministrów, reprezentowaną przez Ministra Gospodarki i Pracy (ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego), a Samorządem Województwa Dolnośląskiego, reprezentowanym przez Marszałka Województwa Dolnośląskiego - Pawła Wróblewskiego.

TABELA 18 **Zadania inwestycyjne zrealizowane w latach 2001 – 2005 przez Zarząd Dróg Wojewódzkich we Wrocławiu (załącznik graficzny nr 4). Zestawienie wykonano na podstawie materiałów z Dolnośląskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich we Wrocławiu ⁵**

Kod	Rok realizacji	Nazwa zadania	Lokalizacja		Wartość zadania [zł.]
			powiat	gmina	
WPI1	2001	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 364 – II etap w Jerzmanicach Zdroju	złotoryjski	Złotoryja	695 677
WPI2	2002	Budowa sygnalizacji świetlnej wraz z korektą geometrii skrzyżowania ulic przy drodze wojewódzkiej nr 385 w Ząbkowicach Śląskich	ząbkowicki	Ząbkowice Śląskie	1 001 947
WPI3	2003	Modernizacja drogi wojewódzkiej nr 346 w Kątach Wrocławskich	wrocławski	Kąty Wrocławski	3 435 343
WPI4		Budowa drogi dojazdowej (nr 352) do przejścia granicznego Radomierzycy - Hagenwerder	zgorzelecki	Zgorzelec	8 536 025
WPI5		Modernizacja mostu lukowego, drogowego w drodze wojewódzkiej nr 390 w Łądku Zdroju	kłodzki	Łądek Zdrój	8 617 030
WPI6		Modernizacja drogi wojewódzkiej nr 359 Lubań – Leśna (II etap)	lubański	Leśna Lubań	7 967 300
WPI7		Przebudowa skrzyżowania na drodze wojewódzkiej nr 451 w Oleśnicy	oleśnicki	Oleśnica	772 129
WPI8	2004	Budowa infrastruktury drogowej w ciągu drogi wojewódzkiej nr 297 od 64+000 do 71+510	bolesławiecki	Bolesławiec	1 424 400
WPI9		Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 384 na odcinku Bielawa – Dzierżoniów	dzierżoniowski	Dzierżoniów Bielawa	9 024 186
WPI10		Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 385 w rejonie drogowego przejścia granicznego w Tłumaczowie	kłodzki	Radków	698 769
WPI11		Budowa infrastruktury drogowej przejścia granicznego Mostowice – Orlice Zahori (droga nr 389)	kłodzki	Bystrzyca Kłodzka	1 580 299
WPI12		Budowa skrzyżowania nowo projektowanej drogi wojewódzkiej Bielany – Łany – Długoleka z drogą wojewódzką nr 395 i wiaduktu drogowego nad linią PKP	wrocławski	Święta Katarzyna	3 858 488
WPI13		Przebudowa drogowych połączeń Worka Turoszowskiego drogi nr 352, 354 i 351	zgorzelecki	Zgorzelec Bogatynia	3 438 345
WPI14	2005	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 305 na odcinku Wroniniec – Naratów	górowski	Niechlów	1 609 536
WPI15		Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 334 – Zdzielawice – Jemielno	górowski	Jemielno	3 689 057
WPI16		Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 352 Radomierzycy – Zgorzelec z obwodnicą m. Zgorzelca	zgorzelecki	Zgorzelec	32 296 123
WPI17		Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 382 w Dzierżoniowie	dzierżoniowski	Dzierżoniów	5 778 236
WPI18		Modernizacja drogi wojewódzkiej nr 389 na odcinku Duszniki Zdrój – Zieloniec	kłodzki	Duszniki Zdrój	16 446 231
WPI19	2002 - 2005	Budowa lub przebudowa infrastruktury drogowej na sieci dróg wojewódzkich Dolnego Śląska w zakresie: chodników, odwodnienia dróg, zatok autobusowych, skrzyżowań dróg, sygnalizacji świetlnej, murów oporowych, małych obiektów mostowych (powyżej 100 tys. zł)	Dolny Śląsk		
ŁĄCZNE NAKŁADY (WPI1-19)					101 662 337

⁵ pismo nr DZDW/ZP/085/17/05 z dnia 24.10.2005r.

TABELA 19 **Zadania inwestycyjne wpisane do realizacji w Wieloletnim Programie Inwestycyjnym dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2004 – 2008** ⁶ - etapy realizacji drogi Bielany – Łany - Długoleka (załącznik graficzny nr 4).

Kody	Termin realizacji	Nazwa zadania	Jednostka organizacyjna realizująca zadanie lub koordynująca wykonanie zadania	Łączne nakłady [zł.] w latach 2004-2008
DROGI WOJEWÓDZKIE				621 143,042
WPI20	2004-2009	Budowa drogi wojewódzkiej Bielany – Łany – Długoleka – Etap I, zadanie 1	DZDW	23 500,432
WPI21	2004-2009	Budowa drogi wojewódzkiej Bielany – Łany – Długoleka – Etap I, zadanie 2	DZDW	11 453,878
WPI22	2004-2009	Budowa drogi wojewódzkiej Bielany – Łany – Długoleka – Etap I, zadanie 3	DZDW	22 499,990
WPI23	2004-2010	Budowa drogi wojewódzkiej Bielany – Łany – Długoleka – Etap III	DZDW	76 246,122
WPI24	2004-2010	Budowa drogi wojewódzkiej Bielany – Łany – Długoleka – Etap IV	DZDW	79 261,817
WPI25	2004-2010	Budowa drogi wojewódzkiej Bielany – Łany – Długoleka – Etap II	DZDW	1 133,707
ŁĄCZNE NAKŁADY (WPI20 – 25)				214 095,946

TABELA 20 **Zadania inwestycyjne wpisane do realizacji w Wieloletnim Programie Inwestycyjnym dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2004 – 2008** ⁷ - obwodnica Nowej Rudy (załącznik graficzny nr 4).

Kody	Termin realizacji	Nazwa zadania	Jednostka organizacyjna realizująca zadanie lub koordynująca wykonanie zadania	Łączne nakłady [zł.] w latach 2004-2008
DROGI WOJEWÓDZKIE				621 143,042
WPI26	2004-2006	Budowa obwodnicy Nowej Rudy w ciągu drogi wojewódzkiej nr 381– Etap I	DZDW	15 511,344
WPI27	2004-2008	Budowa obwodnicy Nowej Rudy w ciągu drogi wojewódzkiej nr 381– Etap II	DZDW	32 321,326
WPI28	2004-2009	Budowa obwodnicy Nowej Rudy w ciągu drogi wojewódzkiej nr 381– Etap III	DZDW	11 303,569
ŁĄCZNE NAKŁADY (WPI26 – 28)				59 136,239

⁶ Załącznik nr 1 do uchwały Nr XL VII/618/2005 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 27 października 2005 r.⁷ Załącznik nr 1 do uchwały Nr XL VII/618/2005 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 27 października 2005 r.

TABELA 21 **Zadania inwestycyjne wpisane do realizacji w Wieloletnim Programie Inwestycyjnym dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2004 – 2008⁸ - inne drogi wojewódzkie (załącznik graficzny nr 4).**

Kody	Termin realizacji	Nazwa zadania	Jednostka organizacyjna realizująca zadanie lub koordynująca wykonanie zadania	Łączne nakłady [zł.] w latach 2004-2008
DROGI WOJEWÓDZKIE				621 143,042
WPI29	2004-2006	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 346 w m. Gniechowice	DZDW	3 229,699
WPI30	2004-2005	Przebudowa mostu w m. Kostrzyca w ciągu drogi wojewódzkiej nr 367	DZDW	1 400,000
WPI31	2004-2006	Przebudowa mostu drogowego w km 52 + 490 drogi wojewódzkiej nr 395 w m. Henryków	DZDW	2 050,000
WPI32	2004-2006	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 341 w m. Uraz	DZDW	3 872,339
WPI33	2004-2006	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 388 – ul. Strażacka w m. Bystrzyca Kłodzka	DZDW	2 828,361
WPI34	2004-2006	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 342 w m. Wielka Lipa	DZDW	3 412,462
WPI35	2004-2007	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 331 w m. Tarnówek	DZDW	2 213,623
WPI36	2004-2006	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 393 Lubań – Kościelniki Dolne	DZDW	7 162,000
WPI37	2004-2006	Przebudowa ulicy Jedności Narodowej w ciągu drogi wojewódzkiej nr 384 w m. Łagiewniki	DZDW	2 887,622
WPI38	2004-2010	Budowa mostu na rzece Odrze w ciągu drogi wojewódzkiej nr 323	DZDW	17 826,212
WPI39	2004-2006	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 329 od skrzyżowania z drogą krajową nr 12 do Ruszowic	DZDW	7 224,392
WPI40	2005-2010	Budowa południowo - wschodniej obwodnicy Dzierżoniowa	DZDW	9 000,000
WPI41	2005-2010	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 384 na odcinku Dzierżoniów - Łagiewniki	DZDW	3 000,000
WPI42	2006-2010	Budowa drogi wojewódzkiej nr 367 i nr 366 (obejście miejscowości Mysłakowice i Miłków)	DZDW	4 200,000
ŁĄCZNE NAKŁADY (WPI29 – 42)				70 306,710

TABELA 22 **Zadania inwestycyjne wpisane do realizacji w Wieloletnim Programie Inwestycyjnym dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2004 – 2008⁹ - przejścia graniczne (załącznik graficzny nr 4).**

Kody	Termin realizacji	Nazwa zadania	Jednostka organizacyjna realizująca zadanie lub koordynująca wykonanie zadania	Łączne nakłady [zł.] w latach 2004-2008
DROGI WOJEWÓDZKIE				621 143,042
WPI43	2005-2007	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 389 na odcinku Zieloniec - Mostowice	DZDW	7 447,667
WPI44	2004-2008	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 296 – Etap I	DZDW	12 000,000
WPI45	2005-2008	Budowa mostu granicznego na rz. Nysa Ł./Pieńsk - Deschka z drogami dojazdowymi	DZDW	16 500,000
WPI46	2005-2009	Budowa połączenia drogowego w Euroregionie Nysa	DZDW	62 182,550
ŁĄCZNE NAKŁADY (WPI43 – 46)				98 130,217

⁸ Załącznik nr 1 do uchwały Nr XL VII/618/2005 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 27 października 2005 r.⁹ Załącznik nr 1 do uchwały Nr XL VII/618/2005 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 27 października 2005 r.

TABELA 23 **Zadania inwestycyjne wpisane do realizacji w Wieloletnim Programie Inwestycyjnym dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2004 – 2008** ¹⁰ (załącznik graficzny nr 4).

Kody	Termin realizacji	Nazwa zadania	Jednostka organizacyjna realizująca zadanie lub koordynująca wykonanie zadania	Łączne nakłady [zł.] w latach 2004-2008
DROGI WOJEWÓDZKIE				621 143,042
WPI47	2005-2007	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 388 Wambierzyce – Polanica Zdrój	DZDW	18 000,000
WPI48	2005-2008	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 297 – Etap I	DZDW	20 000,000
WPI49	2005-2013	Budowa mostu przez rzekę Odrę pomiędzy m. Brzeg Dolny i m. Głoska	DZDW	9 000, 000
WPI50	2005-2006	Przebudowa mostu w m. Podgórzyn w ciągu drogi wojewódzkiej nr 366	DZDW	2 300,000
WPI51	2004-2008	Przebudowa ul. Strzelnej i Wiejskiej w Oławie w ciągu drogi wojewódzkiej nr 296	DZDW	4 512,355
ŁĄCZNE NAKŁADY (WPI47 – 51)				53 812,355

TABELA 24 **Zadania inwestycyjne wpisane do realizacji w Wieloletnim Programie Inwestycyjnym dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2004 – 2008** ¹¹ - przebudowa mostów (załącznik graficzny nr 4).

Kody	Termin realizacji	Nazwa zadania	Jednostka organizacyjna realizująca zadanie lub koordynująca wykonanie zadania	Łączne nakłady [zł.] w latach 2004-2008
DROGI WOJEWÓDZKIE				621 143,042
WPI52	2005-2008	Przebudowa mostów w km 03+877 i w km 04+337 drogi wojewódzkiej nr 393 w miejscowości Kościelniki	DZDW	5 000,000
WPI53	2006-2008	Przebudowa obiektów mostowych w ciągu drogi wojewódzkiej nr 389 w km 13+884, 17+486, 17+974 na odcinku Zieleniec - Mostowice	DZDW	3 500,000
WPI54	2006-2007	Przebudowa mostu w ciągu drogi wojewódzkiej nr 353, km 07+223 w m. Dłużyna	DZDW	1 800,000
WPI55	2006-2007	Przebudowa mostu w ciągu drogi wojewódzkiej nr 358, km 22+475 w m. Pobiedna	DZDW	1 800,000
WPI56	2006-2008	Przebudowa mostu w ciągu drogi wojewódzkiej nr 297, km 90+822 w m. Lwówek Śląski	DZDW	2 200,000
WPI57	2006-2008	Przebudowa mostu w ciągu drogi wojewódzkiej nr 345, km 14+243 w m. Budziszów Wielki	DZDW	1 900,000
WPI58	2006-2008	Przebudowa mostu w ciągu drogi wojewódzkiej nr 345, km 14+596 w m. Budziszów Wielki	DZDW	1 900,000
WPI59	2006-2008	Przebudowa mostu w ciągu drogi wojewódzkiej nr 395, km 60+606 w m. Biernacice	DZDW	1 600,000
WPI60	2006-2008	Przebudowa mostu w ciągu drogi wojewódzkiej nr 392, km 25+634 w m. Stronie Śląskie	DZDW	1 600,000
WPI61	2006-2008	Przebudowa mostu w ciągu drogi wojewódzkiej nr 395, km 71+426 w m. Lubnów	DZDW	1 600,000
WPI62	2006-2008	Przebudowa mostu w ciągu drogi wojewódzkiej nr 328, km 112+680 w m. Marciszów	DZDW	1 600,000
WPI63	2006-2007	Przebudowa mostu nad potokiem Czerna Wielka w ciągu drogi wojewódzkiej nr 350, km 50+268 w m. Parowa (wraz z korektą ciągów pieszych)	DZDW	1 900,000
WPI64	2006-2008	Przebudowa mostu w ciągu drogi wojewódzkiej nr 404, km 2+438 w m. Świeradów Zdrój	DZDW	1 800,000
WPI65	2006-2008	Przebudowa mostu w ciągu drogi wojewódzkiej nr 328, km 110+583 w m. Ciechanowice	DZDW	1 600,000
WPI66	2006-2008	Przebudowa mostu w ciągu drogi wojewódzkiej nr 357, km 42+211 w m. Nowa Wieś	DZDW	1 700,000
ŁĄCZNE NAKŁADY (WPI52 – 66)				31 500,000

¹⁰ Załącznik nr 1 do uchwały Nr XL VII/618/2005 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 27 października 2005 r.¹¹ Załącznik nr 1 do uchwały Nr XL VII/618/2005 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 27 października 2005 r.

TABELA 25 **Zadania inwestycyjne wpisane do realizacji w Wieloletnim Programie Inwestycyjnym dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2004 – 2008** ¹² - oświata (załącznik graficzny nr 4).

Kody	Termin realizacji	Nazwa zadania	Jednostka organizacyjna realizująca zadanie lub koordynująca wykonanie zadania	Łączne nakłady [zł.] w latach 2004-2008
OŚWIATA				41 693,208
WPI67	2004-2006	Adaptacja i wyposażenie budynku na potrzeby Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej we Wrocławiu	Departament Mienia UMWD / Wydział Inwestycji	5 892,833
WPI68	2004-2007	Rozbudowa Ośrodka Szkolno-Wychowawczego Dzieci Niewidomych, ul. Kamiennogórska 16 we Wrocławiu	Departament Mienia UMWD / Wydział Inwestycji	13 453,000
WPI69	2004-2007	Rozbudowa Ośrodka Szkolno-Wychowawczego Dzieci Niesłyszących, ul. Dworska 8 we Wrocławiu	Departament Spraw Społecznych UMWD / Wydział Edukacji i Nauki	5 200,000
WPI70	2006-2007	Przebudowa obiektów byłego szpitala na potrzeby Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych w Wałbrzychu	Departament Spraw Społecznych UMWD / Wydział Edukacji i Nauki	3 300,000
WPI71	2006-2008	Modernizacja Zamku Piastowskiego w Legnicy, pl. Zamkowy 1	Departament Spraw Społecznych UMWD / Wydział Edukacji i Nauki	6 800,000
ŁĄCZNE NAKŁADY (WPI67 – 71)				34 645,833

TABELA 26 **Zadania inwestycyjne wpisane do realizacji w Wieloletnim Programie Inwestycyjnym dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2004 – 2008** ¹³ - kultura (załącznik graficzny nr 4).

Kody	Termin realizacji	Nazwa zadania	Jednostka organizacyjna realizująca zadanie lub koordynująca wykonanie zadania	Łączne nakłady [zł.] w latach 2004-2008
KULTURA				27 561,118
WPI72	2004-2006	Modernizacja obiektu Opery Dolnośląskiej	Departament Mienia UMWD / Wydział Inwestycji	27 561,118

TABELA 27 **Zadania inwestycyjne wpisane do realizacji w Wieloletnim Programie Inwestycyjnym dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2004 – 2008** ¹⁴ - ochrona zdrowia (załącznik graficzny nr 4).

Kody	Termin realizacji	Nazwa zadania	Jednostka organizacyjna realizująca zadanie lub koordynująca wykonanie zadania	Łączne nakłady [zł.] w latach 2004-2008
OCHRONA ZDROWIA				87 604,182
WPI73	2004-2006	Adaptacja z rozbudową Dolnośląskiego Centrum Onkologii we Wrocławiu	Departament Mienia UMWD / Wydział Inwestycji	44 420,000
WPI74	2004-2006	Budowa pawilonu szpitalnego i bloku operacyjnego w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym im. J. Gromkowskiego we Wrocławiu	Departament Mienia UMWD / Wydział Inwestycji	14 059,887
WPI75	2005-2006	Modernizacja pionu diagnostyczno-leczniczego chorób nowotworowych układu oddechowego	Dolnośląskie Centrum Chorób Płuc we Wrocławiu	2 577,400
ŁĄCZNE NAKŁADY (WPI73 – 75)				61 057,287

¹² Załącznik nr 1 do uchwały Nr XL VIII/618/2005 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 27 października 2005 r.¹³ Załącznik nr 1 do uchwały Nr XL VII/618/2005 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 27 października 2005 r.¹⁴ Załącznik nr 1 do uchwały Nr XL VII/618/2005 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 27 października 2005 r.

TABELA 28 **Zadania inwestycyjne wpisane do realizacji w Wieloletnim Programie Inwestycyjnym dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2004 – 2008** ¹⁵ - ochrona środowiska (załącznik graficzny nr 4).

Kody	Termin realizacji	Nazwa zadania	Jednostka organizacyjna realizująca zadanie lub koordynująca wykonanie zadania	Łączne nakłady [zł.] w latach 2004-2008
OCHRONA ŚRODOWISKA				439 628,900
WPI76	2005-2006	Częściowa odbudowa potoków: Żarecki Potok, Studzianka, Bielawka w zlewni rzeki Nysa Łużycka w celu zabezpieczenia przeciwpowodziowego	DZMiUW we Wrocławiu/ Departament Rozwoju Regionalnego UMWD	18 283,600
WPI77	2005-2006	„Zacisze-Zalesie” - modernizacja wału Kanalu Powodziowego na odcinku mosty Jagiellońskie-Swojczyckie	DZMiUW we Wrocławiu/ Departament Rozwoju Regionalnego UMWD	7 316,400
WPI78	2004-2008	Lokalna ochrona przeciwpowodziowa, melioracje wodne	DZMiUW we Wrocławiu/ Departament Rozwoju Regionalnego UMWD	61 308,300
WPI79	2004-2008	Program dla Odry 2006 Województwa Dolnośląskiego	DZMiUW we Wrocławiu/ Departament Rozwoju Regionalnego UMWD	352 720,600

TABELA 29 **Zadania inwestycyjne wpisane do realizacji w Wieloletnim Programie Inwestycyjnym dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2004 – 2008** ¹⁶ - pozostałe (załącznik graficzny nr 4).

Kody	Termin realizacji	Nazwa zadania	Jednostka organizacyjna realizująca zadanie lub koordynująca wykonanie zadania	Łączne nakłady [zł.] w latach 2004-2008
POZOSTAŁE				83 389,000
WPI80	2006-2008	Zakup 8 autobusów szynowych dla samorządu województwa dolnośląskiego	Wydział Regionalnych Przewozów Pasażerskich / Departament Rozwoju Regionalnego UMWD	46 919,000

¹⁵ Załącznik nr 1 do uchwały Nr XL VII/618/2005 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 27 października 2005 r.¹⁶ Załącznik nr 1 do uchwały Nr XL VII/618/2005 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 27 października 2005 r.

3. INNE PROGRAMY OPERACYJNE

Inne programy operacyjne, realizowane na obszarze Województwa Dolnośląskiego, to programy przedakcesyjne, realizowane ze środków Unii Europejskiej, programy wspierane ze środków EBOR i Banku Światowego oraz program realizowany ze środków krajowych - „Program dla Odry 2006”. Informacja dotycząca realizacji programów przedakcesyjnych na terenie województwa dolnośląskiego została zawarta w: *Załączniku do Kontraktu wojewódzkiego dla województwa dolnośląskiego na lata 2005 – 2006 (Informacja o przewidywanych wydatkach na inne programy realizowane na obszarze województwa dolnośląskiego w okresie obowiązywania Narodowego Planu Rozwoju 2004 – 2006, Wrocław 2005)* i dotyczy następujących programów:

- Program PHARE Spójność Społeczna i Gospodarcza (Phare SSG),
- Program PHARE CBC Współpracy Przygranicznej Polska – Niemcy i Polska – Czechy,
- Program ISPA (Fundusz Spójności),
- Program Wspierania Finansowego Małych i Średnich Gmin w Obszarze Infrastruktury i Ochrony Środowiska,
- Program Aktywizacji Obszarów Wiejskich (PAOW) Banku Światowego,
- Inicjatywa Wspólnotowa INTERREG III A Dolny Śląsk – Saksonia,
- Program dla Odry 2006.

3.1. Program PHARE Spójność Społeczna i Gospodarcza (PHARE SSG).

Program ma na celu zmniejszanie opóźnień i nierównomierności w rozwoju regionów poprzez promowanie aktywności gospodarczej, rozwiązywanie problemów społecznych związanych z rynkiem pracy, restrukturyzację oraz rozwój infrastruktury. Program realizowany jest w czterech edycjach: 2000, 2001, 2002, 2003. Składa się z trzech głównych komponentów:

- Rozwój Zasobów Ludzkich (RZL),
- Rozwój Małych i Średnich przedsiębiorstw (MŚP),
- Duże projekty infrastrukturalne.

Okolo 60% środków przeznaczonych jest na działania związane z rozwojem infrastruktury (głównie transportowej oraz ochrony środowiska), okolo 20 % - na rozwój zasobów ludzkich, a ponad 20% na rozwój małych i średnich przedsiębiorstw. Na terenie województwa dolnośląskiego realizowane są projekty w ramach PHARE SSG 2001, 2002, 2003.

W ramach komponentu infrastrukturalnego Programu PHARE SSG 2002 w województwie dolnośląskim zakontraktowano środki dla realizacji 3 dużych projektów:

- **Rozwój ekonomiczny Poniatowa** – projekt realizowany przez miasto Wałbrzych,
- **Trasa Przemysłowa we Wrocławiu (etap I i etap II w ramach rozszerzenia zakresu rzeczowego)** - projekt realizowany przez miasto Wrocław,
- **Rozwój turystyki w Podgórzynie** – Gmina Podgórzyn.

Natomiast w ramach Programu PHARE SSG 2003 realizowane były następujące inwestycje:

- **Rozwój sektora MŚP w Bielawie poprzez rozbudowę infrastruktury drogowej** – projekt realizowany przez Gminę Bielawa,
- **Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Gminy Karpacz poprzez rozbudowę infrastruktury ochrony środowiska** – projekt realizowany przez Gminę Karpacz,
- **Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Głogowa poprzez uzbrojenie Zachodniej Dzielnicy Przemysłowej** – projekt realizowany przez miasto Głogów.

3.2. Program PHARE CBC Współpracy Przygranicznej Polska – Niemcy i Polska – Czechy.

Program PHARE CBC Polska – Niemcy w województwie dolnośląskim obejmuje cztery powiaty przygraniczne: zgorzelecki, lubański, bolesławiecki, lwówecki oraz teren polskiej części Euroregionu Nysa.

W latach 2000 – 2003 w ramach programu zostało przeznaczone łącznie około 4 mln. Euro na Fundusz Małych Projektów oraz na realizację dużych projektów, obejmujących 11 projektów z zakresu ochrony środowiska oraz 5 dotyczących modernizacji infrastruktury drogowej. W ramach wymienionych rozbudowano system komunikacji do przejść granicznych w rejonie Zgorzelca oraz obiekty infrastrukturalne w dorzeczach rzek: Nisy Łużyckiej, Kwisy i Bobru.

Program PHARE Polska – Czechy realizowany jest na obszarze 3 województw całego pogranicza polsko – czeskiego. Na obszarze województwa dolnośląskiego obejmuje powiaty: bolesławiecki, dzierzoniowski, jaworski, jeleniogórski, kamiennogórski, kłodzki, lubański, lwówecki, strzeliński, świdnicki, wałbrzyski, ząbkowicki, zgorzelecki, złotoryjski oraz miasto na prawach powiatu: Jelenia Góra.

W latach 2001 – 2003 województwo dolnośląskie otrzymało kwotę ok. 6,8 mln. Euro, która została rozdysponowana na duże projekty infrastrukturalne i Fundusz Małych Projektów Euroregionalnych Polska – Czechy.

3.3. Program ISPA – Fundusz Spójności

Strategia wykorzystania Funduszu Spójności, to dokument określający kierunki wydatkowania środków z Funduszu Spójności dla projektów rozpoczętych w ramach programu ISPA, kontynuowanych po wejściu Polski do Unii Europejskiej.

Program ISPA, w swoim założeniu dotyczy krajów, które przygotowują się do wejścia w struktury Unii Europejskiej. Obecnie nie dotyczy on Polski. Projekty rozpoczęte przed akcesją Polski do Unii Europejskiej, których realizacja nie zakończyła się przed 1 maja 2004 r. są realizowane w ramach Funduszu Spójności.

Zasady funkcjonowania Funduszu Spójności są podobne do zasad obowiązujących w ramach funduszu ISPA. Pomoc UE ukierunkowana jest na osiągnięcie standardów unijnych w zakresie infrastruktury transportowej w obrębie korytarzy paneuropejskich oraz w dziedzinie ochrony środowiska: zaopatrzenia w wodę pitną, oczyszczania ścieków, gospodarki odpadami.

Samorząd województwa nie pośredniczy we wdrażaniu Funduszu Spójności. Zarządzanie programem odbywa się na szczeblu centralnym poprzez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej dla projektów dotyczących ochrony środowiska oraz Ministerstwo Infrastruktury dla projektów transportowych.

TABELA 30 Projekty transportowe z obszaru województwa dolnośląskiego, dla których uzyskano środki z Funduszu Spójności (załącznik graficzny nr 5):

Lp.	Beneficjent	Opis projektu	Całkowity koszt projektu (w mln Euro)	Dotacja z UE (w mln Euro)
PROJEKTY DROGOWE				
FST1	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	Nr projektu 2002/PL/16/P/PA/007 Przygotowanie projektu budowy autostrady A-4 na odcinku Zgorzelec – Krzyżowa	6,625	4,969
FST2	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	Nr projektu 2002/PL/16/P/PT/019 – Budowa drugiej jezdni drogi krajowej nr 18 Olszyna – Gólnice	120,925	88,500
FST3	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	Nr projektu 2001/PL/16/P/PT/009 – Przebudowa autostrady A-4, odcinek Krzywa – Wrocław	272,000	189,525
FST4	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	Nr projektu 2004/PL/16/P/PT/004 – Budowa autostrady A-4, odcinek Zgorzelec - Krzyżowa	317,567	252,041
PROJEKTY KOLEJOWE				
FST5	PKP PLK S.A. Oddział Regionalny we Wrocławiu	Nr projektu 2002/PL/16/P/PT/016 - Modernizacja linii kolejowej E-30 na odcinku Węglińc - Zgorzelec oraz Węglińc – Bielawa Dolna	90,499	62,588
FST6	PKP PLK S.A. Oddział Regionalny we Wrocławiu	Nr projektu 2001/PL/16/P/PT/013 - Modernizacja linii kolejowej E-30 odcinek Legnica - Węglińc	160,423	92,837
FST7	PKP PLK S.A. Oddział Regionalny we Wrocławiu	Nr projektu 2001/PL/16/P/PT/015 – Modernizacja infrastruktury kolejowej i likwidacja wąskich gardel eksploatacyjnych (projekt obejmuje województwa: dolnośląskie, łódzkie, małopolskie, mazowieckie, podkarpackie, śląskie wielkopolskie i zachodniopomorskie)	135,420	83,250
FST8	PKP PLK S.A. Oddział Regionalny we Wrocławiu	Nr projektu 2004/PL/16/C/PT/005 – Modernizacja linii kolejowej E-59 na odcinku Wrocław – Poznań (etap I)	30,000	25,500

TABELA 31 Projekty z zakresu ochrony środowiska, zatwierdzone w latach 2002 – 2004 do realizacji z Funduszu Spójności na obszarze Województwa Dolnośląskiego (załącznik graficzny nr 6):

Lp.	Beneficjent	Opis projektu	Koszt kwalifikowany projektu (w mln Euro)	Dotacja z UE (w mln Euro)
FSOŚ1	MPWiK we Wrocławiu	Rozwiązanie gospodarki I wodno-ściekowej we Wrocławiu – Faza II	50,251	31,155
FSOŚ2	Miasto i Gmina Bolesławiec	Oczyszczanie ścieków w Bolesławcu	18,250	10,95
FSOŚ3	Urząd Miejski Jeleniej Góry	Zaopatrzenie w wodę i oczyszczanie ścieków w Jeleniej Górze	40,615	28,024
FSOŚ4	Wałbrzyski Związek Wodociągów i Kanalizacji (Wałbrzych, Szczawno Zdrój, Świebodzice, Boguszów-Gorce, Czorny Bór, Jedlina Zdrój, Głuszyca, Walim)	Oczyszczanie ścieków w Wałbrzychu	49,93	34,451
FSOŚ5	Gmina Wrocław	Gospodarka odpadami stałymi we Wrocławiu – etap I *	20,402	13,465
FSOŚ6	Gmina Wrocław	Poprawa jakości wody we Wrocławiu **	121,070	67,799
FSOŚ7	Związek Gmin Karkonoskich (Kowary, Mysłakowice, Podgórzyn, Szklarska Poręba)	Karkonoski system wodociągów i kanalizacji – etap I ***	58,117	49,399

Dane z tabeli zamieszczonej w Załączniku do „Kontraktu wojewódzkiego” zostały zaktualizowane w oparciu „Bazę projektów Funduszu Spójności” Ministerstwa Środowiska

* przyznane dofinansowanie w 2000 r.

** przyznane dofinansowanie w 2001 r.

*** przyznane dofinansowanie w 2005 r.

Wymienione projekty stanowią kontynuację programu ISPA, będą realizowane do końca 2009 r.

3.4. Program Wspierania i Finansowania Małych i Średnich Gmin w Obszarze Infrastruktury

Program zainicjowany został w listopadzie 2001 r. podpisaniem listu intencyjnego przez władze Województwa Dolnośląskiego i Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju.

Celem porozumienia była współpraca zmierzająca do stworzenia i wdrożenia koncepcji finansowania inwestycji infrastrukturalnych zlokalizowanych w małych i średnich gminach województwa dolnośląskiego, które dotychczas miały ograniczony dostęp do kredytów i grantów na długoterminowe finansowanie zadań własnych. Program jest finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Funduszu Phare Tacis udostępnionych poprzez EBOR (ok. 1 mln EUR na wsparcie techniczne i instytucjonalne).

W pierwszym etapie pracy samorząd województwa zidentyfikował przedsięwzięcia zlokalizowane na terenie województwa dolnośląskiego, które mogą zostać włączone do Programu Wspierania Finansowego Małych i Średnich Gmin w Obszarze Infrastruktury.

Weryfikacji poddano zadania ze 109 gmin regionu, z czego w 63 gminach zaawansowanie dokumentacyjne, przygotowanie formalno-prawne i ekonomiczne przedsięwzięć inwestycyjnych (144 zadania na kwotę ok. 1,4 mld PLN) oceniono jako kwalifikujące się do interwencji funduszy pomocowych.

Wypowiano pakiety projektów o największej wartości, najlepiej spełniające kryteria Funduszu Spójności oraz tzw. Pakiet Strukturalny - pojedyncze zadania zlokalizowane na obszarze 6 gmin. Rekomendację Komitetu Sterującego przy Ministrze Środowiska do wnioskowania o dofinansowanie z Funduszu Spójności w latach 2007 – 2013 uzyskały następujące projekty (załącznik graficzny nr 6):

- **Pakiet Barycz** – Uporządkowanie gospodarki ściekowej w zlewni rzeki Baryczy na terenie Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Doliny Baryczy, obejmującego 9 gmin: Cieszków, Jemielno, Góra, Milicz, Niechlów, Twardogóra, Wąsosz, Wińsko, Żmigród (gmina Krośnice będzie indywidualnie rozwiązywać gospodarke ściekową). Wartość szacunkowa projektu wynosi 70.990.993 euro;
- **Pakiet Kaczawa** - Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w zlewni rzeki Kaczawa, zgłoszony przez Związek Międzygminny „Unię Gmin Śląskich”. Związek tworzą następujące gminy: Wądroże Wielkie, Paszowice, Męcinka, Świerzawa, Krotoszyce, Chojnów, Pielgrzymka, Bolków, Gromadka, Zagrodno, Złotoryja, Marcinowice, Mściwojów, miasta: Chojnów, Jawor i Złotoryja. Wartość szacunkowa projektu wynosi 110.866.721 euro
- **Pakiet Oława-Śleza** – Program ochrony wód zlewni rzek Śleza i Oława, obejmujący 11 gmin: Ciepłowody, Strzelin, Wiązów, Ziębice, Przeworno, m. Oława, gm. Oława, Święta Katarzyna, Kondratowice, Kobierzyce i Grodków (woj. opolskie). Wartość szacunkowa projektu wynosi 74.180.042 euro,
- **Pakiet Kotliny Kamiennogórskiej** – Kompleksowe rozwiązanie problemów gospodarki wodno-ściekowej w Kotlinie Kamiennogórskiej. Wnioskodawcą jest Gmina Miejska Kamienna Góra. Wartość szacunkowa projektu wynosi 35.230.000 euro.
- **Pakiet Czerwona Woda** – Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej gmin leżących w zlewni rzeki Czerwona Woda. Wniosek został zgłoszony przez Związek Gmin Ziemi Zgorzeleckiej i obejmuje gminy: Platerówka, Sulików i gminę Zgorzelec. Wartość szacunkowa projektu wynosi 16.410.000 euro.

Ponadto na liście Ministerstwa Środowiska znajdują się następujące projekty przygotowane do wnioskowania o dofinansowanie z Funduszu Spójności w latach 2007 – 2013, które zostaną poddane rekomendacji Komitetu Sterującego

- **Wspólny system gospodarki odpadami w Powiecie Kłodzkim.** Wnioskodawcą jest Międzygminny Związek Celowy. Związek tworzą wszystkie gminy z powiatu kłodzkiego, tj. Bystrzyca Kłodzka, Duszniki Zdrój, miasto i gmina Kłodzko, Kudowa Zdrój, Łądek Zdrój, Lewin Kłodzki, Międzyzlesie, miasto i gmina Nowa Ruda, Polanica Zdrój, Radków, Stronie Śląskie, Szczytna oraz 4 gminy z powiatu ząbkowickiego, Bardo, Kamieniec Ząbkowicki, Ząbkowice Śląskie i Złoty Stok.
- **Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej Ziemi Kłodzkiej.** Wnioskodawcą jest również Międzygminny Związek Celowy w Kłodzku. Projektem objęte są wszystkie gminy z powiatu kłodzkiego i 3 gminy z powiatu ząbkowickiego, tj. Bardo, Kamieniec Ząbkowicki i Ząbkowice Śląskie.
- **Program porządkowania gospodarki wodno-ściekowej na terenie gmin Wałbrzyskiego Związku Wodociągów i Kanalizacji - II etap.** Wnioskodawcą jest Wałbrzyskie Przedsiębiorstwo Wodociągów

i Kanalizacji, a projektem objęte są gminy z 3 powiatów należące do WZWiK, tj. Wałbrzych, Szczawno Zdrój, Boguszów-Gorce, Jedlina Zdrój, Czarny Bór, Głuszycza, Mieroszów, Walim, Stare Bogaczowice – powiat wałbrzyski; Świebodzice – powiat świdnicki; Marciszów – powiat kamiennogórski.

Kontynuacja programu do roku 2006 i późniejszych lat, polegać będzie na technicznym i instytucjonalnym wsparciu projektów obszarowych (pakiety projektów) w aplikowaniu o współfinansowanie Funduszu Spójności oraz pojedynczych projektów w uzyskaniu współfinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

3.5. Program Aktywizacji Obszarów Wiejskich (PAOW) Banku Światowego

Program realizuje trzy następujące cele:

- zwiększenie pozarolniczego zatrudnienia na obszarach wiejskich;
- wsparcie procesu umacniania administracji samorządowej i procesów rozwoju regionalnego;
- zapewnienie Polsce pomocy w budowaniu potencjału instytucjonalnego niezbędnego do uzyskania przedakcesyjnych i strukturalnych funduszy Unii Europejskiej.

Realizacja Programu Aktywizacji Obszarów Wiejskich na terenie całego kraju zakończyła się w czerwcu 2005 roku. Inwestycje realizowane w ramach programu nie stanowią inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

3.6. Inicjatywa Wspólnotowa Interreg III A Dolny Śląsk – Saksonia

W latach 2004-2006 w ramach Inicjatywy Wspólnotowej Interreg III A Polska, Dolny Śląsk - Saksonia są do wykorzystania środki z EFRR w wysokości 26.610.520 EUR. Projekty w ramach programu będą realizowane w 6 priorytetach. Wszystkie projekty Interreg III A muszą wykazać się oddziaływaniem transgranicznym i powinny być realizowane we współpracy z partnerem kraju sąsiedniego. Na poszczególne priorytety zostaną wydatkowane w latach 2004-2006 następujące kwoty ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego:

A – Rozwój gospodarczy i współpraca przedsiębiorstw	1.862.737 EUR
B – Infrastruktura	14.901.891 EUR
C – Środowisko	2.661.054 EUR
D – Rozwój obszarów wiejskich i miejskich, rolnictwo	1.330.526 EUR
E – Kształcenie, szkolenie i zatrudnienie	1.862.737 EUR
F – Współpraca – kultura, sprawy socjalne, bezpieczeństwo	2.661.054 EUR
Pomoc Techniczna.	1.330.521 EUR

Powyższe kwoty będą wydatkowane w kolejnych latach w wysokości: ok. 28% środków przeznaczonych na priorytety w roku 2004, ok. 32% w roku 2005 oraz ok. 40% w roku 2006.

Zgodnie z Systemem Wdrażania Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG III w Polsce w latach 2004-2006 przyjętym w dniu 1 lipca 2003 roku przez Zespół Przygotowawczy Komitetu Integracji Europejskiej oraz właściwymi dokumentami programowymi Urząd Marszałkowski uczestniczy we wdrażaniu Inicjatywy Wspólnotowej Interreg IIIA Polska-Saksonia.

Obszar wsparcia Programu obejmuje subregion jeleniogórsko-wałbrzyski. Inicjatywa ma na celu zrównoważony rozwój wspólnego pogranicza oraz wspieranie lokalnej i regionalnej współpracy transgranicznej.

Współpracę na płaszczyźnie narodowej określić ma Porozumienie kompetencyjne pomiędzy MGiP, DUW i UMWD. Zgodnie z zapisami Wspólnego Dokumentu Programowego Województwo Dolnośląskie – Wolny Kraj Saksonia Phare CBC – Interreg III A, Województwo Dolnośląskie uczestniczy w ocenie projektów dla Inicjatywy Wspólnotowej.

3.7. Program dla Odry 2006

Program dla Odry 2006¹⁷ obejmuje swym zakresem szereg działań gospodarczych i inwestycyjnych związanych z modernizacją Odrzańskiego Systemu Wodnego, położonego na obszarze ponad 1/3 powierzchni Polski i leżącego w obrębie 8 województw, wśród których najważniejsze miejsce zajmuje zabezpieczenie przeciwpowodziowe całego dorzecza Odry.

Okres jego realizacji przewidziano na lata 2002-2016. Program realizowany jest przez Radę Ministrów za pośrednictwem Pełnomocnika Rządu¹⁸ ds. Programu dla Odry 2006.

Ustawa z dnia 6 lipca 2001 r. o ustanowieniu programu wieloletniego Program dla Odry 2006 określa, według poziomu cen z 2001 r. planowany model finansowania. Program dla Odry 2006 zależny jest i będzie od ustaw budżetowych państwa w latach 2003-2016 oraz przepisów regulujących planowanie, wydatkowanie oraz rozliczanie inwestycji państwowych.

Wydatki na zadania Programu przewidziane na lata 2002 – 2016 zgodnie z ustawą wyniosą ponad 9 mld. zł. W rozbiciu na 8 komponentów przedstawiają się następująco:

• Lasy	298.483.325 zł,
• Oczyszczalnie ścieków	3.565.611.374 zł,
• Budowle regulacyjne	1.042.942.804 zł,
• Budowle przeciwpowodziowe	3.098.542.871 zł,
• Zagospodarowanie przestrzenne	35.449.326 zł,
• Ochrona przyrody	241.646.239 zł,
• Monitoring przeciwpowodziowy	401.759.028 zł,
• Odbudowa i modernizacja wałów	364.525.419 zł.

¹⁷ "Program dla Odry 2006" - został przyjęty do realizacji w drodze ustawy sejmowej z dnia 6 lipca 2001 roku o ustanowieniu programu wieloletniego „Program dla Odry 2006” (Dz. U. Nr 98 poz. 1067 z dnia 12 września 2001 r.

¹⁸ Program realizowany jest przez Radę Ministrów za pośrednictwem Pełnomocnika Rządu ds. "Programu dla Odry 2006" - (Dz. U. z dnia 29 marca 2002r. Nr 31, poz. 278).

TABELA 32 Inwestycje zlokalizowane na terenie województwa dolnośląskiego, zawarte w Programie dla Odry 2006 z zakresu ochrony przeciwpowodziowej (załącznik graficzny nr 7):

Kod	Rok realizacji	Nazwa zadania	Całkowity koszt zadania [zł.]
INWESTYCJE ZREALIZOWANE			
PO1	2002	Modernizacja Wrocławskiego Węzła Wodnego - Odbudowa po powodzi i modernizacja Węzła Szczytnickiego we Wrocławiu	ok. 35 mln
PO2	2002	Modernizacja Wrocławskiego Węzła Wodnego - Odbudowa po powodzi i modernizacja Węzła Bartoszowickiego we Wrocławiu	ok. 26 mln
PO3	2002	Zakończenie budowy zbiorników wodnych "Topola" i "Kozielno" na Nysie Kłodzkiej	326 mln
PO4	2003	Modernizacja Wrocławskiego Węzła Wodnego - Wał okrężny Mokry Dwór	5,7 mln
PO5	2004	Modernizacja Wrocławskiego Węzła Wodnego - Remont Śluzy Mieszkańskiej we Wrocławiu – I etap	8,8 mln
PO6	2004	Modernizacja Wrocławskiego Węzła Wodnego - odbudowa i modernizacja wałów rz. Bystrzycy (Pracze Odrzańskie)	4,3 mln
INWESTYCJE REALIZOWANE			
PO7	2004 - 2008	Modernizacja Wrocławskiego Węzła Wodnego	ok. 59 mln*
PO8	2002 - 2008	Naprawa i modernizacja wałów w dorzeczu Odry	ok. 364,5 mln * (wraz z dorzeczem Warty)
PO9	do 2009	Dokończenie budowy stopnia wodnego Malczyce	418 mln
PO10	-	Polder Kotowice (rezygnacja z inwestycji)	176 mln
PO11	-	Zbiornik Krynka – Przeworno	15 mln
PO12	-	Zabezpieczenie przeciwpowodziowe miasta Wlenia	15,7 mln
PO13	2002 - 2010	Bezpośrednie zabezpieczenie powodziowe miasta Kłodzka	70,9 mln*
PO14	2002 - 2015	Przedsięwzięcia na rzece Białej Łądeckiej	ok. 100,4 mln*
PO15	2002 - 2010	Przedsięwzięcia na rzece Ścinawce	ok. 59 mln*
PO16	2003 - 2014	Przedsięwzięcia na rzece Bystrzycy Dusznickiej	ok. 92,2 mln*
PO17	2005 - 2016	Modernizacja systemów suchych zbiorników przeciwpowodziowych w dorzeczu Nysy Kłodzkiej, Kaczawy i Bobru	ok. 484 mln*
PO18	2004 - 2016	Modernizacja śluz Odry skanalizowanej	95,24 mln (dla całego dorzecza Odry) *
INWESTYCJE PLANOWANE			
PO19	2007- 2009	Zabezpieczenie przeciwpowodziowe miasta Lwówka Śląskiego	20,55 mln
PO20	do 2012	Zbiornik Kamieniec Żąbkowicki	566,8 mln
PO21	do 2012	Zbiornik Pielgrzymka na rzece Skora	-
PO22	do 2012	Zbiornik Grobla na rzece Nysa Mała	-
PO23	do 2016	Zbiornik Rzymówka na rzece Kaczawie – zbiornik suchy	-
PO24	do 2016	Budowle regulacyjne na Odrze swobodnie płynącej - od Lubiąża do granicy z województwem lubuskim	16, 54 mln (dla całego dorzecza Odry)*
PO25		Monitoring przeciwpowodziowy	-

* podane kwoty pochodzą z załącznika nr 3 i 4 do Ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o ustanowieniu programu wieloletniego Program dla Odry 2006.

3.8. Norweski Mechanizm Finansowy i Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego

Konsekwencją członkostwa Polski w Unii Europejskiej jest przystąpienie do Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG). Na mocy Umowy o rozszerzeniu EOG z 14 października 2003 r. ustanowiona została pomoc finansowa krajów Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA), tworzących EOG dla nowych członków unii.

W październiku 2004 r. polski rząd podpisał dwie umowy, które umożliwiają korzystanie z dodatkowych, obok funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności Unii Europejskiej źródeł bezzwrotnej pomocy finansowej: Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego. Darczyńcami są 3 kraje EFTA: Norwegia, Islandia i Lichtenstein.

Przyznana Polsce kwota w wysokości 533,51 mln. Euro będzie wykorzystywana w latach 2004 – 2009, pierwszy nabór odbył się 30 listopada 2005 r., a ostatni zostanie ogłoszony w 2008 r.

Wdrażanie Mechanizmów Finansowych w Polsce odbywa się na podstawie Programu Operacyjnego, przy uwzględnieniu wytycznych przygotowanych przez państwa – darczyńców. Funkcję koordynatora pełni Ministerstwo Gospodarki. Pierwszy nabór nie obejmował inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym z obszaru województwa dolnośląskiego.

4. OCENA REALIZACJI WYBRANYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ INWESTYCYJNYCH Z TERENU WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

4.1. Autostrada A-4¹⁹

Remont autostrady A-4 na odcinku Krzywa – Bielany Wrocławskie

Inwestycja realizowana w 75% z funduszu ISPA i w 25% ze środków budżetowych oraz EBI. Lata realizacji 2002-2006. Łączna długość remontowanego odcinka – 92,1 km. Całkowita wartość kosztorysowa inwestycji (m.in. nadzory inwestorskie, wykup gruntów, dokumentacja) wynosi 916,8 mln zł.

Zadanie realizowane w trzech etapach:

Etap I: Wądroże Wielkie – Bielany Wrocławskie – jezdnia południowa, Długość odcinka 49,5 km. Wartość robót kontraktowych 48,85 mln euro. Kontrakt zakończony we wrześniu 2004 roku.

Etap II: Krzywa – Wądroże Wielkie – jezdnia południowa. Długość odcinka 42,6 km. Krzywa – Legnica – jezdnia północna. Długość odcinka 30,5 km. Wartość robót kontraktowych 63,6mln euro. Zadanie w trakcie realizacji – obecnie jest oddane do ruchu 42,5 km jezdni południowej. Planowane zakończenie kontraktu – styczeń 2006 r.

Etap III: Legnica – Bielany Wrocławskie – jezdnia północna. Długość odcinka 61,6 km. Wartość robót kontraktowych 42,72 mln euro. Zadanie w trakcie realizacji – umowa z wykonawcą robót podpisana w listopadzie 2004 roku. Planowane zakończenie kontraktu sierpień 2006.

¹⁹ Realizowane i planowane inwestycje autostradowe na terenie województwa dolnośląskiego zostały szczegółowo wyróżnione na podstawie informacji z dnia 18.10 2005 r. umieszczonej na stronie www: Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Serwis Informacyjny. Inwestycje autostradowe na Dolnym Śląsku).

Budowa autostrady A-4 Zgorzelec – Krzyżowa

Lata realizacji 2005-2007. Długość odcinka przewidzianego do budowy – 51,0 km. Inwestycja realizowana będzie przy udziale Funduszu Spójności. Szacunkowy koszt przedsięwzięcia kształtuje się na poziomie 1492,5 mln zł. Przewidywany termin rozpoczęcia robót – III kwartał 2005 roku. Prace budowlane nie rozpoczęły się, ze względu na unieważnienie przetargu.

Budowa autostrady A-18 Golnice – Olszyna (przebiega przez województwo lubuskie i dolnośląskie)

Realizację zadania prowadzi GDDKiA Oddział w Zielonej Górze. Zakres rzeczowy inwestycji obejmuje dobudowę drugiej jezdni o długości 70,9 km wraz z budową obiektów mostowych, w tym w granicach województwa dolnośląskiego 19 km.

4.2. Autostradowa Obwodnica Wrocławia – A – 8

W dniu 15 kwietnia 2003r wydana została Decyzja Wojewody Dolnośląskiego Nr I-P-1/03 o ustaleniu lokalizacji autostrady płatnej A-8 (dawnej A-4) dla odcinka Obwodnicy Wrocławia w województwie dolnośląskim. Decyzja ta jest ostateczna i wykonalna.

Zadanie jest realizowane w oparciu o Ustawę z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych. Lata realizacji 2006-2008. Szacunkowy koszt inwestycji wynosi 1460,0 mln zł.

Łączna długość projektowanej Obwodnicy Wrocławia wynosi 35,4 km.

Projektowana inwestycja przewiduje budowę autostradowej obwodnicy Wrocławia nowym śladem. Poprowadzona jest północno-zachodnim obrzeżem miasta. Głównym celem inwestycji jest skierowanie ruchu tranzytowego z dróg krajowych nr 5 i 8 poza istniejący układ ulic Wrocławia. Inwestycja zlokalizowana jest na obszarze gmin: Kobierzyce, Kąty Wrocławskie, Wisznia Mała, Długołęka oraz Wrocławia. Autostradowa Obwodnica Wrocławia, z uwagi na prognozowane natężenia ruchu, projektowana jest w przekroju 2x3, zgodnie z zapisami decyzji lokalizacyjnej. Przekrój dwujezdniowy z trzema pasami ruchu będzie realizowany bez etapowania.

W roku 2005 rozpoczęto wykup gruntów pod budowę obwodnicy oraz ogłoszono przetarg na opracowanie dokumentacji geodezyjnej. Zadanie realizuje konsorcjum: Małopolska Grupa Geodezyjno-Projektowa S.A. z Tarnowa; Małopolskie Biuro Inwestycyjne z Krakowa; Biuro Prawno-Usługowe "Prolex" z Sosnowca. Do końca 2005 r. przewiduje się wykupienie około 330 działek. Całość (1030 działek) będzie nabyta do lipca 2006r.

W sierpniu 2005r podpisano umowę na wykonanie dokumentacji projektowej dla budowy AOW. Projekt wykonuje Konsorcjum: „Profil” Sp. z o.o. w Warszawie; Biuro Projektów Dróg i Mostów BBKS-PROJEKT Sp. z o.o.; MOSTY KATOWICE Sp. z o.o.; Zespół Badawczo Projektowy MOSTY WROCŁAW s. c. Termin realizacji: III kw. 2006 r. Przewiduje się ogłoszenie przetargu na wyłonienie wykonawców zadania w IV kw. 2006 r.

4.3. Droga ekspresowa S-8 i droga krajowa nr 8

Realizowana od 2005 roku obwodnica Oleśnicy w ciągu drogi krajowej nr 8 (E-67) jest częścią projektowanej drogi ekspresowej S-8. Obwodnica Oleśnicy zrealizowana będzie w docelowym przekroju 2/2 i oddana do użytku w październiku 2006 r.

Droga ekspresowa S-8 Wrocław – Łódź – Warszawa – Białystok – Budzisko (na odcinku Warszawa – Budzisko jako Via Baltica), na odcinku od Autostradowej Obwodnicy Wrocławia do Sycowa (granica województwa) ma biec po śladzie planowanej autostrady A-8. W marcu 2006 r. Wojewoda Dolnośląski wydał Decyzję Nr I-Pd-4/06 o ustaleniu lokalizacji drogi dla „Budowy drogi ekspresowej S-8 na odcinku Wrocław - Syców (z wyłączeniem obwodnicy Oleśnicy) wraz z łącznikiem z drogą wojewódzką nr 340.

Na S-8 mają zostać zlokalizowane następujące węzły drogowe:

- Pawłowice (AOW)
- Łozina
- Dąbrowa (obwodnica Oleśnicy, DW340)
- Gęsia Górka (obwodnica Oleśnicy)
- Cieśle (obwodnica Oleśnicy, DK25)
- Szczodród
- Syców Zachód (DK8/DW449)
- Syców Wschód (DK8/DW448)

Na dolnośląskim odcinku S-8 ma być zlokalizowanych 6 MOP-ów. Realizacja S-8 została podzielona na dwa etapy:

- Etap I: odcinek obwodnica Oleśnicy – Syców granica województwa (okres realizacji lata: 2008-2009)
- Etap II: Wrocław (AOW) – obwodnica Oleśnicy (okres realizacji lata: 2008-2009)

4.4. Drogi wojewódzkie

Zestawienie wykonanych inwestycji drogowych na drogach wojewódzkich zostało przedstawione w załączniku graficznym nr 4.

5. INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO OBEJMUJĄCE DZIAŁANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZYRODY I OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

Zgodnie z art. 6 pkt 9b ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. Nr 261 z 2004 r., poz. 2603) celem publicznym jest również „ochrona zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt lub siedlisk przyrody”, której cele, zasady i formy określa obecnie ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92 z 2004 r., poz. 880). Art. 7 ust.1 tej ustawy mówi, że „utworzenie lub powiększenie obszaru parku narodowego lub rezerwatu przyrody jest celem publicznym.

Najistotniejszą obecnie rolę w ochronie siedlisk przyrodniczych oraz zagrożonych gatunków roślin i zwierząt pełnią obszary NATURA 2000: OSO – obszary specjalnej ochrony ptaków oraz SOO – specjalne obszary ochrony siedlisk.

TABELA 33 Rezerwaty przyrody (załącznik graficzny nr 8):

Lp.	Nazwa rezerwatu pow.	Cel ochrony	Akt utworzenia (pierwotny/aktualny) i miejsce ogłoszenia	Gmina na terenie której znajduje się rezerwat
1	DALKOWSKIE JARY pow. 17,17 ha zwiększona do 36,12 ha	Celem ochrony jest zachowanie fragmentów lasu mieszanego o cechach zespołu naturalnego	ZARZĄDZENIE MLIPID z dnia 23.06.1972 r. (M. P. Nr 36, poz. 202 z 1972 r.) ROZP. WOJ. DOLNOŚL. z dn. 31.07.2002 r. (Dz. Urz. Nr 173 Woj. Dolnośl. z 2000 r., poz. 2494) - powiększenie	GMINA GAWORZYCE
2	GÓRA ŚLĘŻA pow. 161,56 ha	Celem ochrony jest zachowanie samotnego szczytu Góry Ślęży, stanowiącego niegdyś miejsce kultu pogańskiego, zbudowanego ze skał pochodzenia wulkanicznego typu gabra, porośniętego w szczytowych partiach naturalnym lasem bukowym	ZARZĄDZENIE MLIPID z dnia 15.02.1954 r. (M. P. Nr A-22, poz. 231 z 1954 r.) – straciło moc Zmiana: ROZP. WOJ. DOLNOŚL. z dn. 06.11.2003 r. (Dz. Urz. Nr 211 Woj. Dolnośl. z 2003 r., poz. 3010) - powiększenie	GMINA SOBÓTKA

		i bukowo-świerkowym		
3	GRĄDY KOŁO POSADY pow. 5,27 ha	Celem ochrony jest zachowanie fragmentu naturalnych grądów, w tym grądu klonowo-lipowego.	ROZP. WOJ. DOLNOŚL. z dn. 12.06.2002 r. (Dz. Urz. Nr 135 Woj. Dolnośl. z 2002 r., poz. 1856)	GMINA BOGATYNIA
4	JEZIORO KOSKOWICKIE pow. 63,79 ha	Celem ochrony jest zachowanie naturalnego zbiornika wodnego z bogatą, lęgowa populacją ptaków wodno – błotnych, chronionymi gatunkami ryb, dużym zbiorowiskiem szuwarowym i dobrze wykształconym zespołem narecznicy błotnej i oczeretu jeziornego	ROZP. WOJ. DOLNOŚL. z dn. 13.04.2004 r. (Dz. Urz. Nr 77 Woj. Dolnośl. z 2004 r., poz. 1517)	GMINA LEGNICKIE POLE
5	WRZOSIEC KOŁO PIASECZNEJ pow. 40,16 ha	Celem ochrony jest zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych i dydaktycznych unikalnych torfowisk o charakterze atlantyckim w Borach Dolnośląskich, z kresowym stanowiskiem mszaru wrzoścowego oraz gatunkami roślin chronionych, rzadkich i zagrożonych wyginięciem.	ROZPORZĄDZENIE WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO z dnia 2 grudnia 2005 r. (Dz. Urz. Nr 261 Woj. Dolnośl. z 2005 poz..4583)	GMINA WĘGLINIEC

TABELA 34 Obszary Natura 2000 powołane przez Ministra Środowiska (załącznik graficzny nr 8):

L.p.	Nazwa i kod obszaru	Pow. (ha)	Gminy	Walory obszaru	Uwagi
1.	Dolina Baryczy PLB 020001	55 480,7	Woj. dolnośląskie: Cieszków, Krośnice, Milicz, Twardogóra, Prusice, Trzebnica Żmigród; część w woj. wielkopolskim	32 ptaki gniazdujące, w tym orzeł bielik, kania ruda, kania czarna	42 263,4 ha - w woj. dolnośląskim 13 217,2 ha – w woj. wielkopolskim
2.	Grądy Odrzańskie PLB020002	20 461,3	Jelcz Laskowice, Oława, Czernica, Święta Katarzyna, Wrocław	22 gatunki ptaków, w tym: dzięcioł średni, muchołówka białoszyja, muchołówka mała, bocian czarny, orzeł bielik, kania czarna, kania ruda	12 581,5 ha - w woj. dolnośląskim, 7 879,8 ha – w woj. opolskim
3.	Stawy Przemkowskie PLB020003	4 592,7	woj. dolnośl. - Przemków, Gaworzyce woj. lubuskie - Niegostawice	Ostoja powołana dla ochrony dużych skupisk ptaków wodno - błotnych	3 183, 4 ha w woj. dolnośląskim, 1 409, 3 ha w woj. lubuskim

TABELA 35 Obszary NATURA 2000 proponowane przez Ministra Środowiska zgłoszone do KE (załącznik graficzny nr 8):

L.p.	Nazwa i kod obszaru	Pow. (ha)	Gminy	Walory obszaru	Uwagi
1.	Chłodnia w Cieszkowie PLH020001	0,0	Cieszków	Kolonia nietoperzy (nocek duży, mopek)	
2.	Dębniańskie Mokradła PLH020002	4 758, 1	Wińsko, Wołów	8 typów siedlisk przyrodniczych, 9 gatunków zwierząt i 1 gatunek rośliny	Leży na terenie PK „Dolina Jezierzycy”
3.	Dolina Łachy PLH020003	910,7	Wińsko, Wołów	8 typów siedlisk przyrodniczych, 9 gatunków zwierząt	
4.	Góry Stołowe PLH020004	11 004,6	Kudowa Zdrój, Lewin Kłodzki, Radków, Szczytna	15 typów siedlisk przyrodniczych, 7 gatunków zwierząt	Ponad połowa obszaru w granicach Parku Narodowego Gór Stołowych
5.	Kamionki PLH020005	0,1	Pieszycy	zanokcica serpentynitowa	
6.	Karkonosze PLH020006	5 536,55	Karpacz, Kowary, Piechowice, Kowary, Piechowice, Szklarska Poręba, Podgórzyn, Jelenia Góra	20 typów siedlisk przyrodniczych, w tym wiele unikatowych podtypów, jedyna stanowiska w kraju trzech gatunków roślin naczyniowych (dzwonek karkonoski, przytulia sudecka, gnidosz sudecki), 7 gatunków zwierząt	
7.	Kopalnie w Złotym Stoku PLH020007	0,1	Złoty Stok	Kolonia nietoperzy (nocek duży, nocek Bechsteina, nocek orzęsiony, podkowiec mały)	
8.	Kościół w Konradowie PLH020008	0,1	Łądek Zdrój	kolonia nietoperzy (nocek duży)	
9.	Panieńskie Skały PLH020009	5,0	Lwówek Śląski	2 typy siedlisk przyrodniczych, jedno z dwóch stanowisk włosocienia delikatnego w Polsce	
10.	Piekielna Dolina koło Polanicy PLH020010	110,0	Polanica Zdrój, Szczytna	7 typów siedlisk przyrodniczych, 2 gatunki ryb i jeden gatunek mchu	
11.	Rudawy Janowickie PLH020011	8 298,2	Janowice Wielkie	8 typów siedlisk przyrodniczych, 9 gatunków zwierząt	
12.	Skalki Stoleckie PLH020012	2,0	Ząbkowice Śląskie	kolonia nietoperzy (nocek duży, nocek Bechsteina, nocek orzęsiony, mopek)	
13.	Sztolnie w Leśnej PLH020013	0,1	Leśna	kolonia nietoperzy (nocek duży, nocek Bechsteina, mopek)	
14.	Torfowisko pod Zieleńcem PLH020014	208,6	Szczytna	4 typy siedlisk przyrodniczych, doskonale zachowane torfowisko górskie	
15.	Wrzosowisko Przemkowskie PLH020015	6 606,7	Bolesławiec, Gromadka	5 typów siedlisk przyrodniczych, największy płat wrzosowisk w Polsce pd.-zach..	

TABELA 36 Nowe specjalne obszary ochrony siedlisk Natura 2000 w regionie kontynentalnym

L.p.	Nazwa i kod obszaru	Pow. (ha)	Gminy	Walory obszaru	Uwagi
1.	Czarne Urwisko k. Lutyni PLH020033	30,6	Łądek Zdrój	6 typów siedlisk przyrodniczych, obszar ważny dla zachowania siedlisk leśnych, w tym priorytetowych lasów klonowo - lipowych	
2.	Góry Kamienne PLH020038	27496,7	Głuszyca, Mieroszów, Lubawka, Kamienna Góra, Czarny Bór, Boguszów Gorce	18 typów siedlisk oraz 15 gatunków zwierząt. Obszar bardzo ważny dla zachowania różnorodności biologicznej w regionie.	
3.	Grodzcin i Homole k. Dusznik PLH020039	253	Duszniki Zdrój, Lewin Kłodzki	11 typów siedlisk przyrodniczych, obszar kluczowy dla zachowania muraw kserotermicznych	
4.	Karkonosze (powiększenie) PLH020006	5 536,6 + 14 964,7	Karpacz, Kowary, Piechowice, Szklarska Poręba, Podgórzyn, m. Jelenia Góra, Stara Kamienna, Kamienna Góra, Lubawka, Świeradów Zdrój, Mirsk	20 typów siedlisk przyrodniczych w tym wiele unikatowych podtypów, jedyne stanowiska w kraju 3 gatunków roślin naczyniowych (dzwonek karkonoski przytulia sudecka gnidosz sudecki); 7 gatunków zwierząt	
5.	Masyw Ślęży PLH020040	5 654,6	Łagiewniki, Sobótka, Jordanów Śląski, Marcinowice	12 typów siedlisk, 6 gatunków zwierząt i roślin, w tym ginący w skali kraju mieczyk błotny	
6.	Ostoja nad Baryczą PLH020041	85 571,2	w woj. dolnośląskim - Cieszków, Krośnice, Milicz, Twardogóra, Prusice, Trzebnica, Żmigród, w woj. wielkopolskim - Przygodzice Odolanów, Sośnie	10 typów siedlisk przyrodniczych (największe powierzchnie łągów olchowo-jesionowych w regionie, jedyne tak dobrze wykształcone ekosystemy niżowych buczyn), 13 gatunków zwierząt	pierwotnie planowane 85633,1 ha, granice pokrywają się niemal w całości z granicami parku krajobrazowego "Dolina Baryczy".
7.	Ostrzyca Proboszczowicka PLH020042	66,2	Pielgrzymka	jedyna znana w Polsce ciepłolubna postać lasów-klonowo-lipowych na gołoborzach bazaltowych	
8.	Stawy w Borowej PLH020045	174,6	Długoleka	koelanthus delikatny - jedyne znane stanowisko w Polsce	
9.	Torfowiska Gór Izerskich PLH020047	6 619,6	Świeradów Zdrój, Mirsk, Szklarska Poręba	cenne bory bagienne i torfowiska wysokie pokryte sosną, które znajdują się głównie w dolinie Izery; największa w Polsce koncentracja torfowisk górskich różnych typów.	
10.	Wzgórza Kielczyńskie PLH020021	439,1	Marcinowice, Dzierżoniów	obszar kluczowy dla zachowania zanokcicy serpentynowej (90% zasobów gatunku w Polsce)	
11.	Żwirownia w Starej Olesznej PLH020049	132,4	Bolesławiec (gm. w.)	7 typów siedlisk, jedno z dwóch znanych stanowisk <i>Luronium nutans</i> w regionie, 3 gatunki zwierząt (boleń, różanka).	

Oprócz wymienionych w tabelach 35 i 36 proponowanych obszarów sieci NATURA 2000, których źródłem jest strona internetowa Ministra Środowiska, istnieje lista obszarów zgłaszanych przez specjalistów i organizacje pozarządowe – tzw. Shadow List. Obszary zgłaszane z tej listy podlegają obecnie procedurom weryfikacyjnym.

TABELA 37 Pomniki Historii powołane rozporządzeniami Prezydenta RP (załącznik graficzny nr 12)

Lp.	Pomnik Historii	Gmina	Opis zespołu zabytkowego	Cel ochrony
1.	Krzeszów – opactwo cystersów	Kamienna Góra	Barokowy klasztor cystersów o średniowiecznym rodowodzie wraz z założeniem kalwaryjnym, stanowiący unikatowy zespół kulturowo-krajobrazowy. Do najcenniejszych obiektów należą: kościół klasztorny p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny wraz z mauzoleum Piastów, kościół pomocniczy p.w. św. Józefa, klasztor, dom gościnny opata oraz droga pątnicza z grupą kaplic, kaplicą Narodzenia Pańskiego i pawilonem na wodzie w Betlejem.	Zachowanie i ochrona unikatowych wartości historycznych, przestrzennych, materialnych i niematerialnych zespołu zabytkowego, uznanego za wybitny przykład barokowego założenia klasztorowego o średniowiecznym rodowodzie.
2.	Legnickie Pole – pobenedyktynski zespół klasztorny	Legnickie Pole	Pobenedyktynski zespół klasztorny z kościołem p.w. św. Jadwigi wzniesionym wg proj. K.I. Dientzenhofera, uznanym za jeden z najcenniejszych przykładów sztuki pełnego baroku na Śląsku. W skład zespołu zabytkowego wchodzi także kościół p.w. Trójcy Świętej, wystawiony w miejscu, w którym znaleziono szczątki księcia Henryka II, zwanego później Pobożnym poległego w bitwie w 1241 r.	Zachowanie i ochrona wartości historycznych, architektonicznych i artystycznych barokowego założenia klasztorowego oraz miejsca upamiętniającego bitwę pod Legnickim Polem w 1241 r.
3.	Srebrna Góra – zespół twierdzy	Stoszowice	Zachowany w oryginalnej formie zespół nowożytnej twierdzy został wzniesiony w latach 1765 – 1777 przez Fryderyka II Wielkiego. Założenie obronne obejmujące obszar o powierzchni 106 ha, usytuowane jest na wzniesieniach otaczających Przełęcz Srebrną w paśmie Gór Sowich i Bardzkich. System obronny tworzy sześć fortów wraz z drogami fortecznymi. Najcenniejszym obiektem jest trzon twierdzy z donżonem oraz wieńcem bastionów na Warownej Górze.	Zachowanie i ochrona wartości historycznych, architektonicznych, technicznych, krajobrazowych i kulturowych założenia obronnego, uznanego za wybitny przykład osiemnastowiecznej warowni górskiej (przełęczowej). Zachowany w oryginalnej formie zespół stanowi dzieło unikalne zarówno w Polsce, jak i w skali europejskiej.
4.	Wrocław – zespół historycznego centrum	Wrocław	Granica zespołu zabytkowego obejmuje obszar historycznego centrum Wrocławia – Stare i Nowe Miasto wraz z wyspami odrzańskimi.	Zachowanie i ochrona wartości urbanistycznych i niematerialnych obszaru średniowiecznego miasta - najstarszego zespołu osadniczego położonego na wyspach, z wykształconą w średniowieczu siecią układu ulic.
5.	Wrocław – Hala Stulecia	Wrocław	Hala Stulecia – wzniesiona w latach 1912 – 1913 wg proj. M. Berga i G. Trauera – zapoczątkowała kształtowanie się przyszłych terenów wystawowych we Wrocławiu. Jest wybitnym przykładem nowoczesnej architektury historyzującej, zrealizowanej w konstrukcji żelbetowej.	Zachowanie i ochrona wartości architektonicznych i przestrzennych obiektu uznanego za jedno z najwybitniejszych dzieł nowoczesnej architektury XX wieku.

TABELA 38 **Obiekty zabytkowe wpisane na listę Dziedzictwa Kulturalnego i Naturalnego UNESCO (załącznik graficzny nr 12)**

Lp.	Obiekt	Gmina	Opis zespołu zabytkowego	Cel ochrony
1.	Jawor – Kościół Pokoju	Jawor	Zespół kościoła p.w. Ducha Świętego w Jaworze został powstał po wojnie trzydziestoletniej, zgodnie z postanowieniami pokoju westfalskiego (1648), dla gmin wyznania ewangelickiego. Wzniesiony wg projektu Walentego von Säbisch obiekt zachował się w oryginalnej formie - drewniany, konstrukcji szkieletowej, z wyposażeniem wnętrza, o bogatym programie ikonograficznym. Do chwili obecnej pełni pierwotną, sakralną funkcję.	Zachowanie i ochrona wartości historycznych, materialnych i artystycznych zespołu sakralnego, będącego przykładem wielowiekowej tradycji budownictwa drewnianego i ryglowego oraz harmonijnego przenikania się form sztuki barokowej z ideologią luterzańską.
2.	Świdnica – Kościół Pokoju	Świdnica	Zespół kościoła p.w. Trójcy Świętej w Świdnicy powstał po wojnie trzydziestoletniej, zgodnie z postanowieniami pokoju westfalskiego (1648), dla gmin wyznania ewangelickiego. Zachowany w oryginalnej formie obiekt został wzniesiony w drewnianej konstrukcji szkieletowej. Realizacja bogatego wystroju rzeźbiarskiego wnętrza wraz z kompozycjami malarskimi trwała do pocz. XVIII w. Obiekt do chwili obecnej pełni swą pierwotną, sakralną funkcję.	Zachowanie i ochrona wartości historycznych, materialnych, artystycznych zespołu sakralnego, będącego przykładem wielowiekowej tradycji budownictwa drewnianego i ryglowego oraz harmonijnego przenikania się form sztuki barokowej z ideologią luterzańską.

6. ZESTAWIENIE ZAŁĄCZNIKÓW GRAFICZNYCH, WSKAZUJĄCYCH USYTUOWANIE INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO NA OBSZARZE WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

- Załącznik graficzny nr 1 –** Inwestycje Sektorowego Programu Operacyjnego Transport na lata 2004 – 2006.
- Załącznik graficzny nr 2 –** Inwestycje Zintegrowanego Programu Rozwoju Regionalnego na lata 2004 – 2006.
- Załącznik graficzny nr 3 –** Inwestycje Kontraktu Wojewódzkiego.
- Załącznik graficzny nr 4 –** Inwestycje Wieloletniego Programu Inwestycyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2004 – 2008.
- Załącznik graficzny nr 5 –** Inwestycje transportowe dla Województwa Dolnośląskiego w ramach Programu ISPA – Fundusz Spójności.
- Załącznik graficzny nr 6 -** Inwestycje z zakresu ochrony środowiska dla Województwa Dolnośląskiego w ramach Programu ISPA – Fundusz Spójności.
- Załącznik graficzny nr 7 –** Inwestycje przeciwpowodziowe Programu dla Odry 2006 dla Województwa Dolnośląskiego.
- Załącznik graficzny nr 8 -** Inwestycje celu publicznego obejmujące działania dotyczące ochrony przyrody
- Załącznik graficzny nr 9 -** Obwodnica autostradowa Wrocławia
- Załącznik graficzny nr 10 -** Koncepcja programowa budowy drogi S-8 na odcinku Wrocław-Syców
- Załącznik graficzny nr 11 -** Droga wojewódzka Bielany – Łany - Długoleka
- Załącznik graficzny nr 12 -** Pomniki Historii oraz obiekty zabytkowe wpisane na listę Dziedzictwa Kulturalnego i Naturalnego UNESCO.

OCENA PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

OCENA REALIZACJI INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM

Załącznik nr 1

Inwestycje Sektorowego Programu Operacyjnego Transport na lata 2004 - 2006

0 5 10 20 30 40 50 km

SPOT5 Zadania Sektorowego Programu Inwestycyjnego Transport

KOMUNIKACJA
STAN ISTNIEJĄCY

— Autostrada
— Droga krajowa
— Droga wojewódzka

STAN PROJEKTOWANY

— Autostrada
— Droga szybkiego ruchu
— Droga krajowa
— Droga wojewódzka

- SPOT1 Przebudowa mostu Szczytnickiego we Wrocławiu w ciągu drogi krajowej nr 8
- SPOT2 Przebudowa ul. Żmigrodzkiej we Wrocławiu w ciągu drogi krajowej nr 5
- SPOT3 Budowa Obwodnicy Śródmiejskiej, od ul. Grabiszyńskiej do ul. Szwajcarskiej we Wrocławiu
- SPOT4 Przebudowa ul. Ślężnej we Wrocławiu w ciągu drogi krajowej nr 8
- SPOT5 Przebudowa pl. Grunwaldzkiego we Wrocławiu w ciągu drogi krajowej nr 8
- SPOT6 Budowa obwodnicy Zachodniej Legnicy – etap ID – odcinek od ulicy Nowodworskiej do autostrady A-4
- SPOT7 Budowa Wrocławskiego Centrum Logistycznego
- SPOT8 Zakup 8 autobusów szynowych dla samorządu województwa dolnośląskiego

OCENA PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

OCENA REALIZACJI INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM

Załącznik graficzny nr 2

Investycje Zintegrowanego Programu Rozwoju Regionalnego (2004 - 2006)

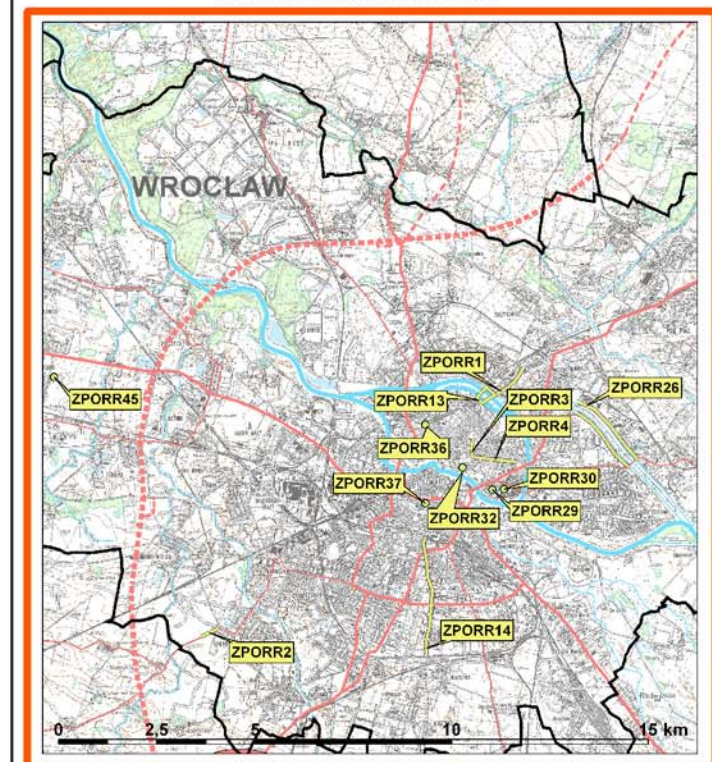
ZPORA15 Projekty ZPORA zaakceptowane przez Zarząd Województwa do realizacji w latach 2004 - 2006

KOMUNIKACJA

STAN ISTNIEJĄCY

- Autostrada
- Droga krajowa
- Droga wojewódzka
- STAN PROJEKTOWANY
- Autostrada
- Droga szybkiego ruchu
- Droga krajowa
- Droga wojewódzka

PROJEKTY DLA MIASTA WROCLAWIA

- ZPORA1 Przebudowa ciągu ulic Kromera – Krzywoustego we Wrocławiu, od pl. Kromera do ul. Brucknera
- ZPORA2 Przebudowa wiaduktu w ciągu Obwodnicy Śródmiejskiej we Wrocławiu – droga woj. nr 347
- ZPORA3 Przebudowa odcinka ul. Wyszyńskiego we Wrocławiu
- ZPORA4 Przebudowa ul. Sienkiewicza we Wrocławiu (od ul. Sępa-Szarzyńskiego do ul. Bujwida)
- ZPORA5 Budowa obwodnicy Nowej Rudy w ciągu drogi wojewódzkiej nr 381 – Etap 1
- ZPORA6 Przebudowa drogi woj. nr 334 Zdzieszawice - Jemielno
- ZPORA7 Droga Śródsudecka - przebudowa dróg powi. nr 3274D Niemojów – Mostowice, nr 3276D Poreba – Poniatów
- ZPORA8 Przebudowa drogi woj. nr393 Lubań-Kościelniki Dolne
- ZPORA9 Przebud. drogi woj. nr305 na odcinku Wronice-Naratów
- ZPORA10 Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 382 w Dzierżoniowie (ul. Ząbkowicka i Wojska Polskiego)
- ZPORA11 Rozwój i modernizacja systemu transportu publicznego w Głogowie
- ZPORA12 Przebudowa ulicy Jedności Narodowej w Lagiewnikach
- ZPORA13 Przebudowa Mostów Warszawskich we Wrocławiu
- ZPORA14 Przebudowa ul. Borowskiej we Wrocławiu
- ZPORA15 Przebudowa trasy turystycznej szlak Twierdzy Kłodzkiej
- ZPORA16 Przebudowa mostu w Kostrzycy
- ZPORA17 Przebudowa ul. Kazimierza Wielkiego i budowa ronda w Świdnicy
- ZPORA18 Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 329
- ZPORA19 Przebudowa ulic Kiepy i Noskowskiego w Jeleniej G.
- ZPORA20 Przebud. drogi nr 1591D – I odc. od Bielan do stacji PKP; II odc. od torów PKP do mostu na rz. Ślęza (dojazd do Wrocławia z drogi krajowej nr 8 z pominięciem Węzła Bielańskiego)
- ZPORA21 Przebudowa mostu w Podgórzynie
- ZPORA22 Przebud. ulicy Nowowiejskiej i ulicy Staffa w Jeleniej G.

- ZPORA23 Budowa Zbiorczej Drogi Południowej w Legnicy - modernizacja ulicy Grabskiego
- ZPORA24 Połączenie dróg nr 382 i 3396 D - aktywizacja terenów inwestycyjnych Miasta i Gm. Świdnica
- ZPORA25 Przebudowa 2 wiaduktów w ul. Uczniowskiej udostępniających tereny aktywizacji gospodarczej Wałbrzysza
- ZPORA26 Zacisze-Zalesie modernizacja wału Kanalu Powodziowego na odcinku mosty Jagiellońskie-Swojczyckie
- ZPORA27 Odbudowa Potoku: Zarecki P.; Studzianka, Bielawka w zlewni rzeki Nysa Łużycka w celu zabezpieczenia przeciwpowodziowego
- ZPORA28 Utworzenie ośrodka badawczo-naukowo-dydaktycznego chorób ośmiennych w Ścinawie
- ZPORA29 Zintegrowane Centrum Studenckie PWR we Wrocławiu
- ZPORA30 Zakup pierwszego wyposażenia Centrum Dydaktyczno - Naukowego przy pl. Grunwaldzkim we Wrocławiu
- ZPORA31 Modernizacja i konserwacja zabytkowej baszty oraz zespołu pałacowo-parkowego w Żmigrodzie
- ZPORA32 Rewaloryzacja zabytkowego Pałacu Biskupów wraz z otoczeniem na Ostrowie Tumskim
- ZPORA33 Rewaloryzacja zabytkowego "Parku Zdrojowego w Kudowie Zdroju - etap II"
- ZPORA34 Renowacja kompleksu pałacowo - parkowego Zamek Książ w Wałbrzychu
- ZPORA35 Rewaloryzacja Zespołu Opactwa Cystersów wraz z otoczeniem w Krzeszowie

- ZPORA36 Przebudowa multimodalnego węzła komunikacyjnego – Pl. Powst. Wielkopolskich we Wrocławiu, etapy 1-2.
- ZPORA37 Przebudowa Średnicowej Linii Tramwajowej Północ – Południe we Wrocławiu
- ZPORA38 Rewitalizacja części obszaru miasta Zgorzelec
- ZPORA39 Rewitalizacja Starówki Miasta Olawa – etap I
- ZPORA40 Rewitalizacja Starego Miasta w Legnicy, Etap I – modernizacja ulicy Najświętszej Marii Panny
- ZPORA41 Odnowa 24 zabytkowych kamienic na Łądeckim rynku z adaptacją jednego z budynków na Muzeum Kłahra
- ZPORA42 Remont i modernizacja budynku Centrum Kultury i Rekreacji w Łądku Zdroju w ramach rewitalizacji
- ZPORA43 Przebudowa budynku powojennego na bibliotekę naukową w Jeleniej Górze
- ZPORA44 Nowa siedziba Urzędu Pracy przyjazna dla klientów poradnictwa zawodowego i Klubu Pracy, pow. jeleniogórski
- ZPORA45 Rozbudowa Ośrodka Szkolno-Wychowawczego Dzieci Nieświadomych, ul. Kamiennogórska 16 we Wrocławiu

OCENA PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

OCENA REALIZACJI INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM

Załącznik graficzny nr 3

Inwestycje Kontraktu Wojewódzkiego

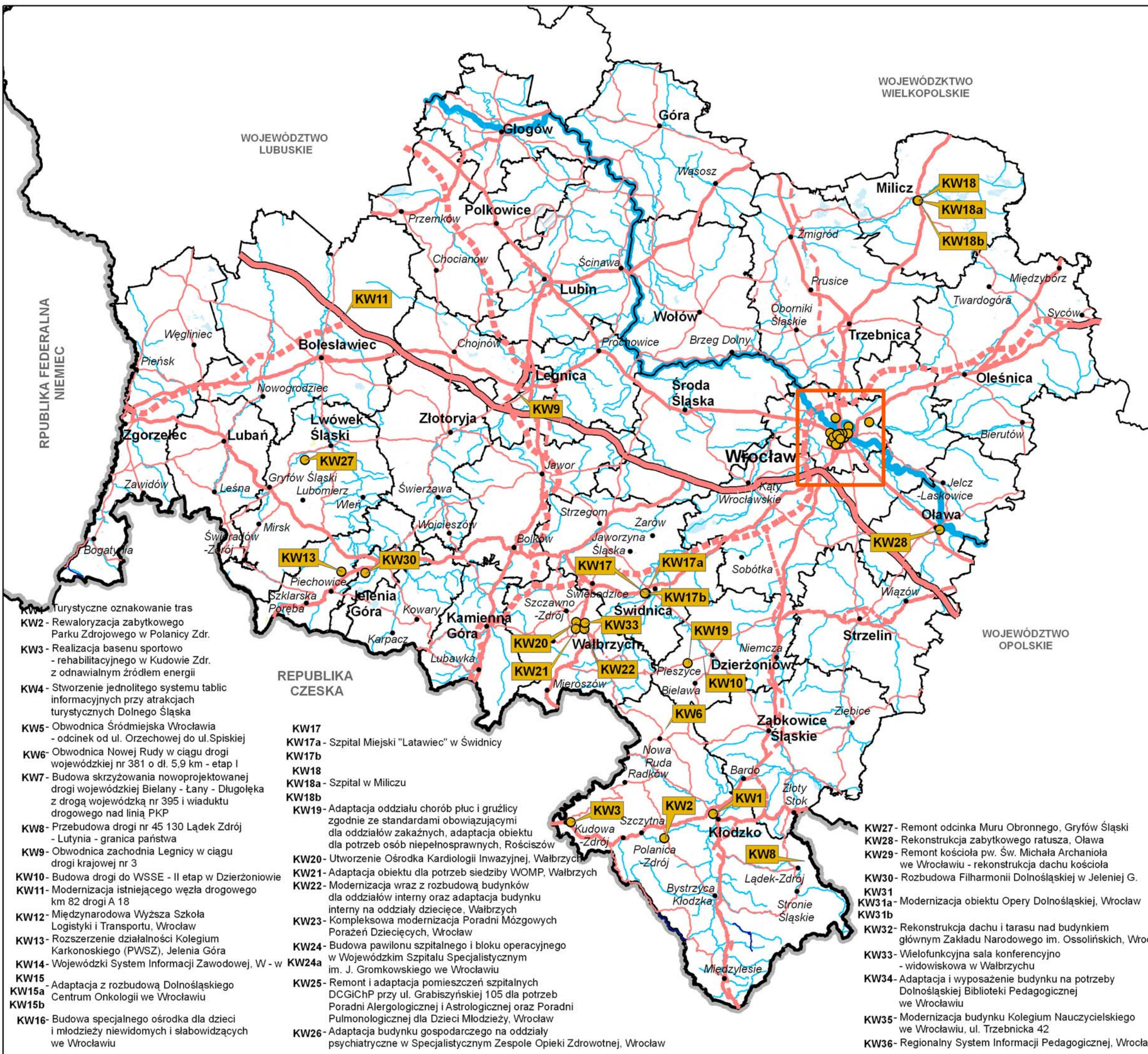
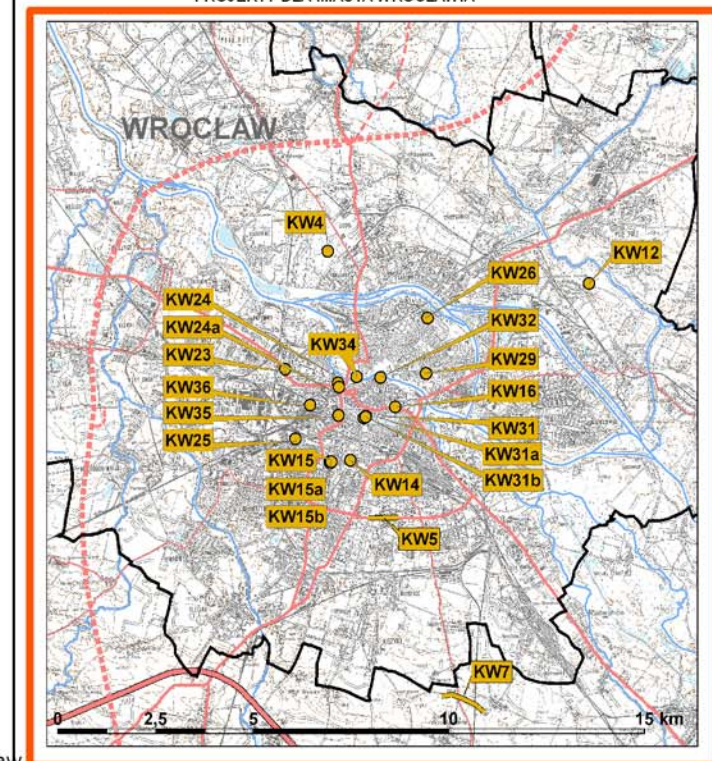
0 5 10 20 30 40 50km

KW15 Inwestycje Kontraktu Wojewódzkiego realizowane w latach 2001-2004, 2004, 2005-2006

KOMUNIKACJA
STAN ISTNIEJĄCY

STAN PROJEKTOWANY

PROJEKTY DLA MIASTA WROCŁAWIA

- KW1 - Turystyczne oznakowanie tras
- KW2 - Rewaloryzacja zabytkowego Parku Zdrojowego w Polanicy Zdr.
- KW3 - Realizacja basenu sportowo - rehabilitacyjnego w Kudowie Zdr. z odnawialnym źródłem energii
- KW4 - Stworzenie jednolitego systemu tablic informacyjnych przy atrakcjach turystycznych Dolnego Śląska
- KW5 - Obwodnica Śródmiejska Wrocławia - odcinek od ul. Orzechowej do ul. Spiskiej
- KW6 - Obwodnica Nowej Rudy w ciągu drogi wojewódzkiej nr 381 o dł. 5,9 km - etap I
- KW7 - Budowa skrzyżowania nowoprojektowanej drogi wojewódzkiej Bielany - Łany - Długoleka z drogą wojewódzka nr 395 i wiaduktu drogowego nad linią PKP
- KW8 - Przebudowa drogi nr 45 130 Łądek Zdrój - Lutynia - granica państwa
- KW9 - Obwodnica zachodnia Legnicy w ciągu drogi krajowej nr 3
- KW10 - Budowa drogi do WSSE - II etap w Dzierżoniowie
- KW11 - Modernizacja istniejącego węzła drogowego km 82 drogi A 18
- KW12 - Międzynarodowa Wyższa Szkoła Logistyki i Transportu, Wrocław
- KW13 - Rozszerzenie działalności Kolegium Karkonoskiego (PWSZ), Jelenia Góra
- KW14 - Wojewódzki System Informacji Zawodowej, W - w
- KW15 - Adaptacja z rozbudową Dolnośląskiego Centrum Onkologii we Wrocławiu
- KW15a
- KW15b
- KW16 - Budowa specjalnego ośrodka dla dzieci i młodzieży niewidomych i słabowidzących we Wrocławiu

REPUBLIKA CZEŚKA

- KW17 - Adaptacja oddziału chorób płuc i gruźlicy zgodnie ze standardami obowiązującymi dla oddziałów zakaźnych, adaptacja obiektu dla potrzeb osób niepełnosprawnych, Rościszów
- KW17a - Szpital Miejski "Latawiec" w Świdnicy
- KW17b
- KW18 - Szpital w Miliczu
- KW18a
- KW18b
- KW19 - Adaptacja oddziału chorób płuc i gruźlicy zgodnie ze standardami obowiązującymi dla oddziałów zakaźnych, adaptacja obiektu dla potrzeb osób niepełnosprawnych, Rościszów
- KW20 - Utworzenie Ośrodka Kardiologii Inwazyjnej, Wałbrzych
- KW21 - Adaptacja obiektu dla potrzeb siedziby WOMP, Wałbrzych
- KW22 - Modernizacja wraz z rozbudową budynków dla oddziałów interny oraz adaptacja budynku interny na oddziały dziecięce, Wałbrzych
- KW23 - Kompleksowa modernizacja Poradni Mózgowych Porażań Dziecięcych, Wrocław
- KW24 - Budowa pawilonu szpitalnego i bloku operacyjnego w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym im. J. Gromkowskiego we Wrocławiu
- KW24a
- KW25 - Remont i adaptacja pomieszczeń szpitalnych DCGiChP przy ul. Grabiszyńskiej 105 dla potrzeb Poradni Alergologicznej i Astrologicznej oraz Poradni Pulmonologicznej dla Dzieci Młodzieży, Wrocław
- KW26 - Adaptacja budynku gospodarczego na oddziały psychiatryczne w Specjalistycznym Zespole Opieki Zdrowotnej, Wrocław

WOJEWÓDZKTWO WIELKOPOLSKIE

WOJEWÓDZKTWO OPOLSKIE

- WPI1 Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 364 – II etap w Jerzmanicach Zdroju
- WPI2 Budowa sygnalizacji świetlnej wraz z korektą geometrii skrzyżowania ulic przy drodze woj. nr 385 w Ząbkowicach Śląskich
- WPI3 Modernizacja drogi wojewódzkiej nr 346 w Kątach Wrocławskich
- WPI4 Budowa drogi dojazdowej (nr 352) do przejścia granicznego Radomierzycze - Hagenwerder
- WPI5 Modernizacja mostu łukowego, drogowego na drodze woj. nr 390 w Łądku Zdroju
- WPI6 Modernizacja drogi wojewódzkiej nr 359 Lubań – Leśna (II etap)
- WPI7 Przebudowa skrzyżowania na drodze woj. nr 451 w Oleśnicy
- WPI8 Budowa infrastruktury drogowej w ciągu drogi wojewódzkiej nr 297 od 64+000 do 71+510
- WPI9 Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 384 na odcinku Bielawa – Dzierżonów
- WPI10 Przebudowa drogi woj. nr 385 w rejonie drogowego przejścia granicznego w Tlumaczowia
- WPI11 Budowa infrastruktury drogowej przejścia granicznego Mostowice – Orlice Zahori (droga nr 389)

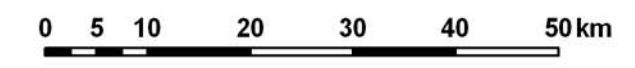
- WPI14 Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 296 – Etap I
- WPI15 Budowa mostu granicznego na rz. Nysa Ł. /Pieńsk - Deschka z drogami dojazdowymi
- WPI16 Budowa połączenia drogowego w Euroregionie Nysa
- WPI17 Przebudowa drogi woj. nr 388 Wambierzyce – Polanica Zdrój
- WPI18 Przebud. drogi woj. nr 297–Etap I
- WPI19 Budowa mostu przez rzekę Odrę pomiędzy m. Brzeg Dln i m. Głogów

- WPI50 Przebudowa mostu w m. Podgórzyn w ciągu drogi wojewódzkiej nr 366
- WPI51 Przebudowa ul. Strzelnej i Wiejskiej w Olawie w ciągu drogi woj. nr 296
- WPI52 Przebudowa mostów w km 03+877 i w km 04+337 drogi wojewódzkiej nr 393 w miejscowości Kościelniki
- WPI53 Przebudowa obiektów mostowych w ciągu drogi woj. nr 389 w km 13+884, 17+486, 17+974 na odcinku Zieleniec - Mostowice

OCENA PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

OCENA REALIZACJI INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM

Załącznik graficzny nr 4
Inwestycje Wieloletniego Programu Inwestycyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2004 - 2008

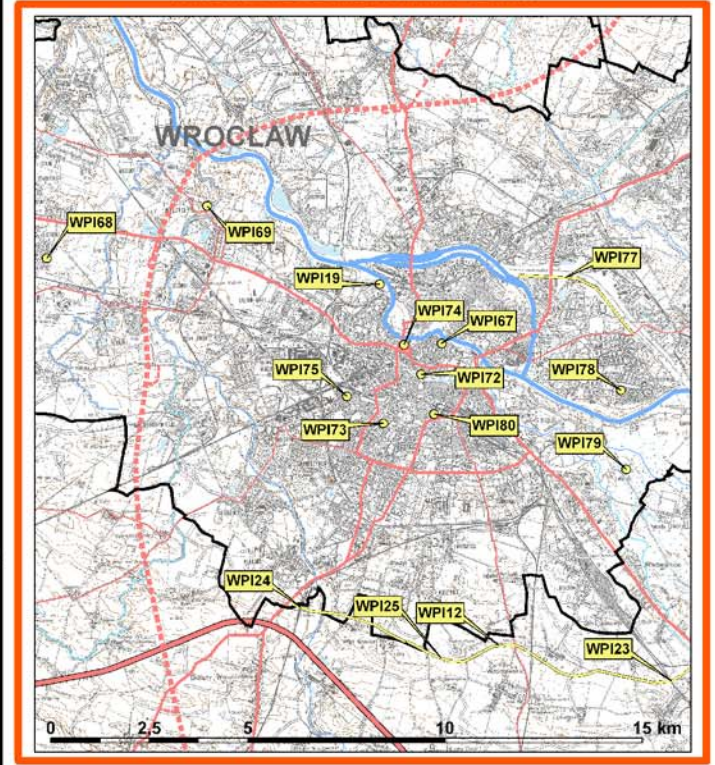

WPI10 Inwestycje Sektorowego Programu Operacyjnego Transport na lata 2004 - 2006

- KOMUNIKACJA**
- STAN ISTNIEJĄCY
 - Autostrada
 - Droga krajowa
 - Droga wojewódzka
 - STAN PROJEKTOWANY
 - Autostrada
 - Droga szybkiego ruchu
 - Droga krajowa
 - Droga wojewódzka

- WPI76 Częściowa odbud. potoków: Żarecki Potok, Studzianka, Bielawka w zlewni rz. Nysa Łużycka w celu zabezpieczenia p-powodziowego
- WPI77 „Zacisze-Zalesie”- modernizacja wału Kanalu Powodziowego na odcinku mosty Jagiellońskie-Swojczyckie
- WPI78 Lokalna ochrona przeciwpowodziowa, melioracje wodne
- WPI79 Program dla Odry 2006 Województwa Dolnośląskiego
- WPI80 Zakup 8 autobusów szynowych dla samorządu województwa dolnośląskiego

INWESTYCJE DLA MIASTA WROCLAWIA

- WPI12 Budowa skrzyżowania nowo projektowanej drogi woj. Bielany – Łany – Długoleka z drogą woj. nr 395 i wiaduktu drogowego nad linią PKP
- WPI13 Przebudowa drogowych połączeń Worka Turoszowskiego drogi nr 352, 354 i 351
- WPI14 Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 305 na odcinku Wroniniec – Naratów
- WPI15 Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 334 na odcinku Zdzieszowice – Jemielno
- WPI16 Przebudowa drogi woj. nr 352 Radomierzycze – Zgorzelec z obwodnicą m. Zgorzelca
- WPI17 Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 382 w Dzierżonowie
- WPI18 Modernizacja drogi woj. nr 389 na odcinku Duszniki Zdrój – Zieleniec
- WPI19 Budowa lub przebudowa infrastruktury drogowej na sieci dróg woj. Dolnego Śląska w zakresie: chodników, odwodnienia dróg, zatok autobusowych, skrzyżowań dróg, sygnalizacji świetlnej, murów oporowych, małych obiektów mostowych (powyżej 100 tys. zł)
- WPI20 Budowa drogi woj. Bielany – Łany – Długoleka – Etap I, zadanie 1
- WPI21 Budowa drogi woj. Bielany – Łany – Długoleka – Etap I, zadanie 2
- WPI22 Budowa drogi woj. Bielany – Łany – Długoleka – Etap I, zadanie 3
- WPI23 Budowa drogi woj. Bielany – Łany – Długoleka – Etap III
- WPI24 Budowa drogi wojewódzkiej Bielany – Łany – Długoleka – Etap IV
- WPI25 Budowa drogi wojewódzkiej Bielany – Łany – Długoleka – Etap II
- WPI26 Budowa obwodnicy Nowej Rudy w ciągu drogi wojewódzkiej nr 381– Etap I
- WPI27 Budowa obwodnicy Nowej Rudy w ciągu drogi wojewódzkiej nr 381– Etap II

- WPI28 Budowa obwodnicy Nowej Rudy w ciągu drogi wojewódzkiej nr 381– Etap III
- WPI29 Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 346 w m. Gniechowice
- WPI30 Przebudowa mostu w m. Kostrzyca w ciągu drogi woj. nr 367
- WPI31 Przebudowa mostu drogowego w km 52+ 490 drogi wojewódzkiej nr 395 w m. Henryków
- WPI32 Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 341 w m. Uraz
- WPI33 Przebudowa drogi woj. nr 388 – ul. Strażacka w m. Bystrzyca Kłodzka
- WPI34 Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 388 – ul. Strażacka w m. Bystrzyca Kłodzka
- WPI35 Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 331 w m. Tarnówek
- WPI36 Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 393 Lubań – Kościelniki Dolne
- WPI37 Przebudowa ulicy Jedności Narodowej w ciągu drogi wojewódzkiej nr 384 w m. Łagiewniki
- WPI38 Budowa mostu na rzece Odrze w ciągu drogi wojewódzkiej nr 323
- WPI39 Przebudowa drogi woj. nr 329 od skrzyżowania z drogą krajową nr 12 do Ruszowic
- WPI40 Budowa południowo - wschodniej obwodnicy Dzierżonowa
- WPI41 Przebudowa drogi woj. nr 384 na odcinku Dzierżonów - Łagiewniki
- WPI42 Budowa drogi wojewódzkiej nr 367 i nr 366 (obejście miejscowości Mysłakowice i Miłków)
- WPI43 Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 389 na odcinku Zieleniec - Mostowice

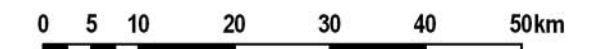
- WPI54 Przebudowa mostu w ciągu drogi wojewódzkiej nr 353, km 07+223 w m. Dłużyna
- WPI55 Przebudowa mostu w ciągu drogi wojewódzkiej nr 358, km 22+475 w m. Pobiedna
- WPI56 Przebudowa mostu w ciągu drogi woj. nr 297, km 90+822 w m. Lwówek Śląski
- WPI57 Przebudowa mostu w ciągu drogi wojewódzkiej nr 345, km 14+243 w m. Budziszów Wielki
- WPI58 Przebud. mostu w ciągu drogi woj. nr 345, km 14+596 w Budziszów Wielki
- WPI59 Przeb. mostu w ciągu drogi woj. nr 395, km 60+606 w m. Biernacie
- WPI60 Przeb. mostu w ciągu drogi woj. nr 392, km 25+634 w m. Stronie Śl.
- WPI61 Przeb. mostu w ciągu drogi woj. nr 395, km 71+426 w m. Lubnów
- WPI62 Przeb. mostu w ciągu drogi woj. nr 328, km 112+680 w m. Marciszów
- WPI63 Przeb. mostu nad potokiem Czarna Wielka w ciągu drogi woj. r 350 km 50+268 w m. Parowa (wraz z korektą ciągów pieszych)
- WPI64 Przeb. mostu w ciągu drogi woj. nr 404 km 2+438 w m. Świeradów Zdr.
- WPI65 Przeb. mostu w ciągu drogi woj. nr 328 km 110+583 w m. Ciecchanowice
- WPI66 Przeb. mostu w ciągu drogi woj. nr 357 km 42+211 w m. Nowa Wieś
- WPI67 Adaptacja i wyposażenie budynku na potrzeby Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej we Wrocławiu
- WPI68 Rozbudowa Ośrodka Szkolno-Wychowawczego Dzieci Niewidomych ul. Kamiennogórska 16 we Wrocławiu
- WPI69 Rozbudowa Ośrodka Szkolno-Wychowawczego Dzieci Niesłyszących ul. Dworska 8 we Wrocławiu
- WPI70 Przebudowa obiektów byłego szpitala na potrzeby Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych w Wałbrzychu
- WPI71 Modernizacja Zamku Piastowskiego w Legnicy pl. Zamkowy 1
- WPI72 Modernizacja obiektu Opery Dolnośląskiej
- WPI73 Adapt. z rozbud. Dolnośląskiego Centrum Onkologii we Wrocławiu
- WPI74 Budowa pawilonu szpitalnego i bloku operacyjnego w Woj. Szpitalu Specjalistycznym im. J. Gromkowskiego we Wrocławiu
- WPI75 Modernizacja pionu diagnostyczno-leczniczego chorób nowotworowych układu oddechowego, W-W

OCENA PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

OCENA REALIZACJI INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM

Załącznik graficzny nr 5

Inwestycje transportowe dla województwa dolnośląskiego w ramach Programu ISPA - Fundusz Spójności

FST1 Projekty transportowe z obszaru województwa dolnośląskiego, dla których uzyskano środki z Funduszu Spójności

KOMUNIKACJA STAN ISTNIEJĄCY

— Autostrada
— Droga krajowa
— Droga wojewódzka

STAN PROJEKTOWANY

— Autostrada
— Droga szybkiego ruchu
— Droga krajowa
— Droga wojewódzka

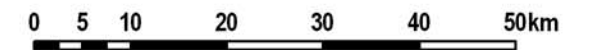
- FST1** Nr projektu 2002/PL/16/P/PA/007 Przygotowanie projektu budowy autostrady A-4 na odcinku Zgorzelec – Krzyżowa
- FST2** Nr projektu 2002/PL/16/P/PT/019 – Budowa drugiej jezdni drogi krajowej nr 18 Olszyna – Gólnice
- FST3** Nr projektu 2001/PL/16/P/PT/009 – Przebudowa autostrady A-4, odcinek Krzywa – Wrocław
- FST4** Nr projektu 2004/PL/16/P/PT/004 – Budowa autostrady A-4, odcinek Zgorzelec - Krzyżowa
- FST5** Nr projektu 2002/PL/16/P/PT/016 - Modernizacja linii kolejowej E-30 na odcinku Węgliniec - Zgorzelec oraz Węgliniec – Bielawa Dolna
- FST6** Nr projektu 2001/PL/16/P/PT/013 - Modernizacja linii kolejowej E-30 odcinek Legnica - Węgliniec
- FST7** Nr projektu 2001/PL/16/P/PT/015 – Modernizacja infrastruktury kolejowej i likwidacja wąskich gardeł eksploatacyjnych (projekt obejmuje województwa: dolnośląskie, łódzkie, małopolskie, mazowieckie, podkarpackie, śląskie wielkopolskie i zachodniopomorskie)
- FST8** Nr projektu 2004/PL/16/C/PT/005 – Modernizacja linii kolejowej E-59 na odcinku Wrocław – Poznań (etap I)

OCENA PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

OCENA REALIZACJI INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM

Załącznik graficzny nr 6

Inwestycje z zakresu ochrony środowiska dla województwa dolnośląskiego w ramach Programu ISPA - Fundusz Spójności

FSS1 Projekty z zakresu ochrony środowiska, które uzyskały środki z Funduszu Spójności

Projekty ubiegające się o dofinansowanie z Funduszu Spójności w latach 2007 - 2013

a. zarekomendowane przez Komitet Sterujący

- Pakiet Barycz - zadania z zakresu gospodarki ściekowej na terenie Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Doliny Baryczy
- Pakiet Kaczawa - uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w zlewni rzeki Kaczawy na terenie Związku Międzygminnego "Unia Gmin Śląskich"
- Pakiet Oława-Śleza - program ochrony wód zlewni rzek Śleza i Oława
- Pakiet Kotliny Kamiennogórskiej - rozwiązanie problemów gospodarki wodno-ściekowej
- Pakiet Czerwona Woda - uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w zlewni rzeki Czerwona Woda na terenie Związku Gmin Ziemi Zgorzeleckiej

b. przygotowane do rekomendacji Komitetu Sterującego

- Program porządkowania gospodarki wodno-ściekowej na terenie gmin Wałbrzyskiego Związku Wodociągów i Kanalizacji - II etap
- Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej Ziemi Kłodzkiej
- Wspólny system gospodarki odpadami w Powiecie Kłodzkim

KOMUNIKACJA

STAN ISTNIEJĄCY

- Autostrada
- Droga krajowa
- Droga wojewódzka

STAN PROJEKTOWANY

- Autostrada
- Droga szybkiego ruchu
- Droga krajowa
- Droga wojewódzka

Opis projektu

- FSOŚ1** Rozwiązanie gospodarki wodno-ściekowej we Wrocławiu - Faza II
- FSOŚ2** Oczyszczanie ścieków w Bolesławcu
- FSOŚ3** Zaopatrzenie w wodę i oczyszczanie ścieków w Jeleniej Górze
- FSOŚ4** Oczyszczanie ścieków w Wałbrzychu
- FSOŚ5** Gospodarka odpadami stałymi we Wrocławiu - etap I
- FSOŚ6** Poprawa jakości wody we Wrocławiu
- FSOŚ7** Karkonoski system wodociągów i kanalizacji - etap I

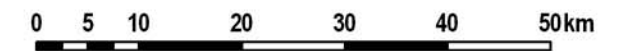

OCENA PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

OCENA REALIZACJI INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM

Załącznik graficzny 7

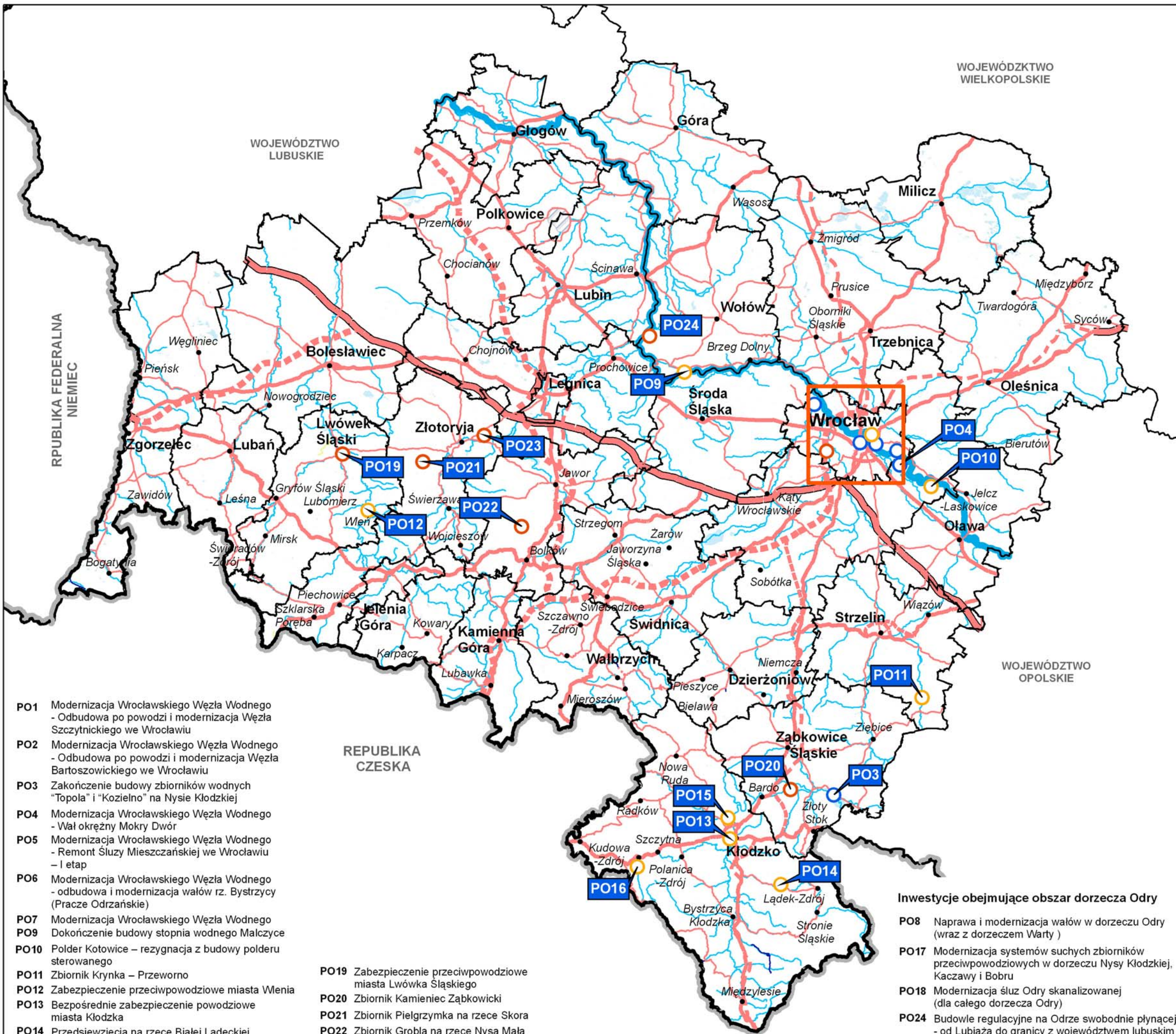
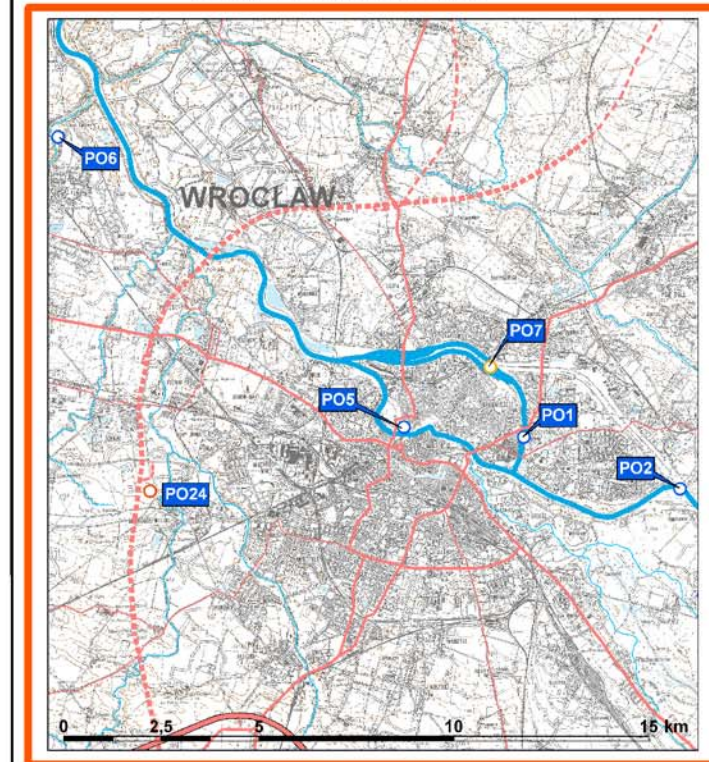
Inwestycje przeciwpowodziowe Programu dla Odry 2006 dla Województwa Dolnośląskiego

Zadania inwestycyjne z zakresu ochrony przeciwpowodziowej zlokalizowane na terenie województwa dolnośląskiego

PROJEKTY DLA MIASTA WROCLAWIA

- PO1 Modernizacja Wrocławskiego Węzła Wodnego - Odbudowa po powodzi i modernizacja Węzła Szczytnickiego we Wrocławiu
- PO2 Modernizacja Wrocławskiego Węzła Wodnego - Odbudowa po powodzi i modernizacja Węzła Bartoszewickiego we Wrocławiu
- PO3 Zakończenie budowy zbiorników wodnych "Topola" i "Kozielno" na Nysie Kłodzkiej
- PO4 Modernizacja Wrocławskiego Węzła Wodnego - Wał okrężny Mokry Dwór
- PO5 Modernizacja Wrocławskiego Węzła Wodnego - Remont Śluzy Mieszczarskiej we Wrocławiu - I etap
- PO6 Modernizacja Wrocławskiego Węzła Wodnego - odbudowa i modernizacja wałów rz. Bystrzycy (Pracze Odrzańskie)
- PO7 Modernizacja Wrocławskiego Węzła Wodnego - Dokończenie budowy stopnia wodnego Malczyce
- PO8 Polder Kotowice - rezygnacja z budowy polderu sterowanego
- PO9 Zbiornik Krynka - Przeworno
- PO10 Zabezpieczenie przeciwpowodziowe miasta Wlenia
- PO11 Bezpośrednie zabezpieczenie powodziowe miasta Kłodzka
- PO12 Przedsięwzięcia na rzece Białej Łądeckiej
- PO13 Przedsięwzięcia na rzece Ścinawce
- PO14 Przedsięwzięcia na rzece Bystrzycy Dusznickiej

- PO19 Zabezpieczenie przeciwpowodziowe miasta Lwówka Śląskiego
- PO20 Zbiornik Kamieniec Ząbkowicki
- PO21 Zbiornik Pielgrzymka na rzece Skora
- PO22 Zbiornik Grobla na rzece Nysa Mała
- PO23 Zbiornik Rzymówka na rzece Kaczawie -zbiornik suchy

Inwestycje obejmujące obszar dorzecza Odry

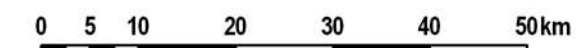
- PO8 Naprawa i modernizacja wałów w dorzeczu Odry (wraz z dorzeczem Warty)
- PO17 Modernizacja systemów suchych zbiorników przeciwpowodziowych w dorzeczu Nysy Kłodzkiej, Kaczawy i Bobru
- PO18 Modernizacja śluz Odry skanalizowanej (dla całego dorzecza Odry)
- PO24 Budowle regulacyjne na Odrze swobodnie płynącej - od Lubiąza do granicy z województwem lubuskim (dla całego dorzecza Odry)
- PO25 Monitoring przeciwpowodziowy

OCENA PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

OCENA REALIZACJI INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM

Załącznik graficzny nr 8

Inwestycje celu publicznego obejmujące działania dotyczące ochrony przyrody

- Rezerваты przyrody
- PLB020002**
Obszary Natura 2000 powołane przez Ministra Środowiska
- PLB020002**
Obszary Natura 2000 proponowane przez Ministra Środowiska zgłoszone do KE
- PLH020033**
Nowe proponowane specjalne obszary ochrony siedlisk Natura 2000 w regionie kontynentalnym

- PLB 020001 Dolina Baryczy
- PLB020002 Grądy Odrzańskie
- PLB020003 Stawy Przemkowskie
- PLH020001 Chłodnia w Cieszkowie
- PLH020002 Dębniańskie Mokradła
- PLH020003 Dolina Lachy
- PLH020004 Góry Stołowe
- PLH020005 Kamionki
- PLH020006 Karkonosze
- PLH020007 Kopalnie w Złotym Stoku
- PLH020008 Kościół w Konradowie
- PLH020009 Panińskie Skąły
- PLH020010 Piekielna Dolina koło Polanicy
- PLH020011 Rudawy Janowickie
- PLH020012 Skąłki Stołeckie
- PLH020013 Sztolnie w Leśnej
- PLH020014 Torowisko pod Zielenicem
- PLH020015 Wrzosowisko Przemkowskie
- PLH020033 Czarne Urwisko k. Lutyni
- PLH020038 Góry Kamienne
- PLH020039 Grodczyn i Homole k. Dusznik
- PLH020006 Karkonosze (powiększenie)
- PLH020040 Masyw Ślązy
- PLH020041 Ostoja nad Baryczą
- PLH020042 Ostrzyca Proboszczowicka
- PLH020045 Stawy w Borowej
- PLH020021 Wzgórza Kiełczyńskie
- PLH020047 Torfowiska Gór Izerskich
- PLH020049 Żwirowia w Starej Olesznej

- KOMUNIKACJA**
- STAN ISTNIEJĄCY
- Autostrada
 - Droga krajowa
 - Droga wojewódzka
- STAN PROJEKTOWANY
- Autostrada
 - Droga szybkiego ruchu
 - Droga krajowa
 - Droga wojewódzka

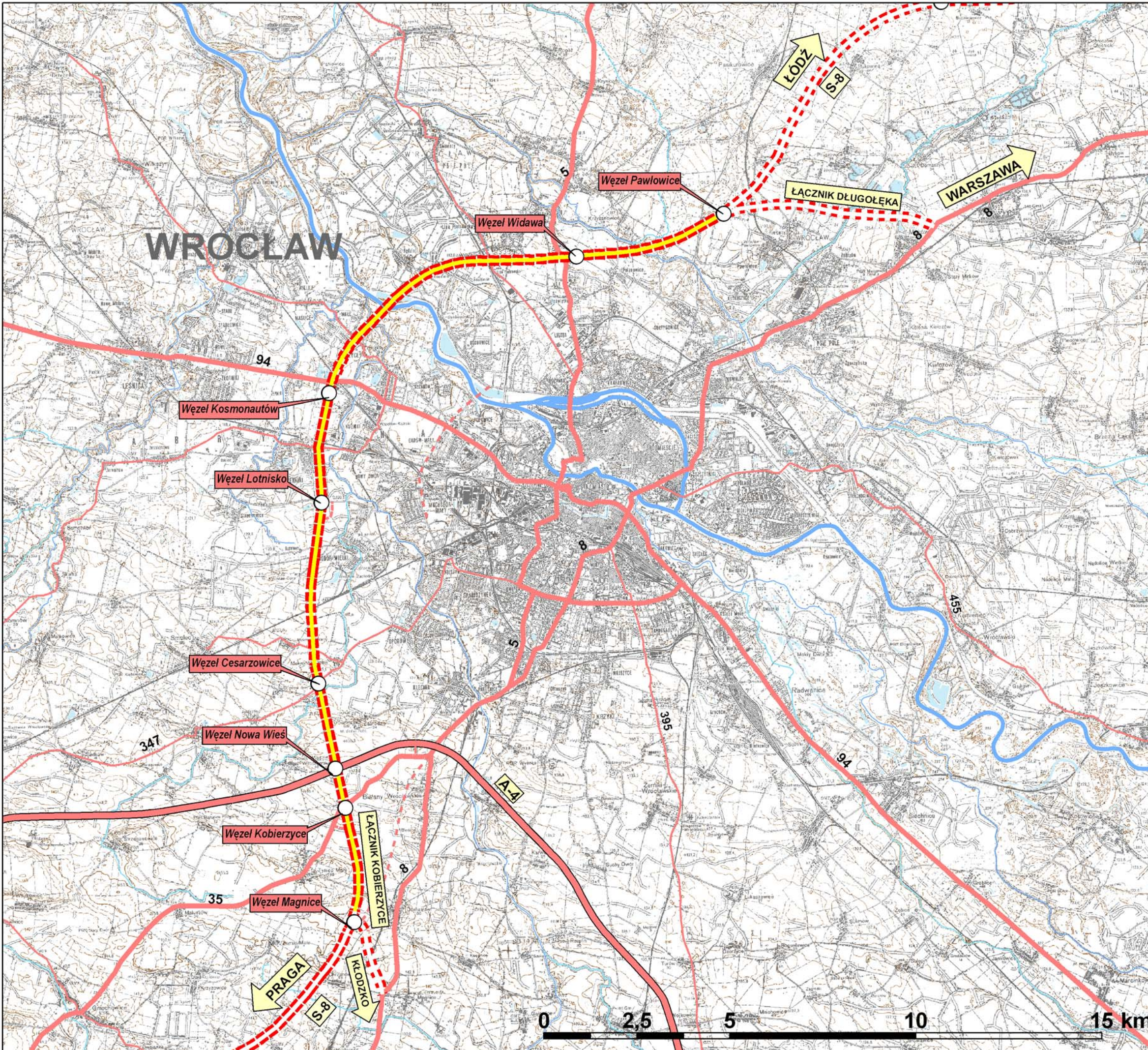
Oprócz proponowanych obszarów przedstawionych na mapie, istnieje lista obszarów zgłaszanych przez specjalistów i organizacje pozarządowe – tzw. Shadow List. Obszary zgłaszane z tej listy podlegają obecnie procedurom weryfikacyjnym.

OCENA PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

OCENA REALIZACJI INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM

Załącznik graficzny nr 9

Obwodnica Autostradowa Wrocławia

Projektowana droga ekspresowa S - 8

Obwodnica Autostradowa Wrocławia

WEZEL KOBIERZYCE
Węzły drogowe OAW

KOMUNIKACJA

STAN ISTNIEJĄCY

Autostrada
 Droga krajowa
 Droga wojewódzka

STAN PROJEKTOWANY

Autostrada
 Droga szybkiego ruchu
 Droga krajowa

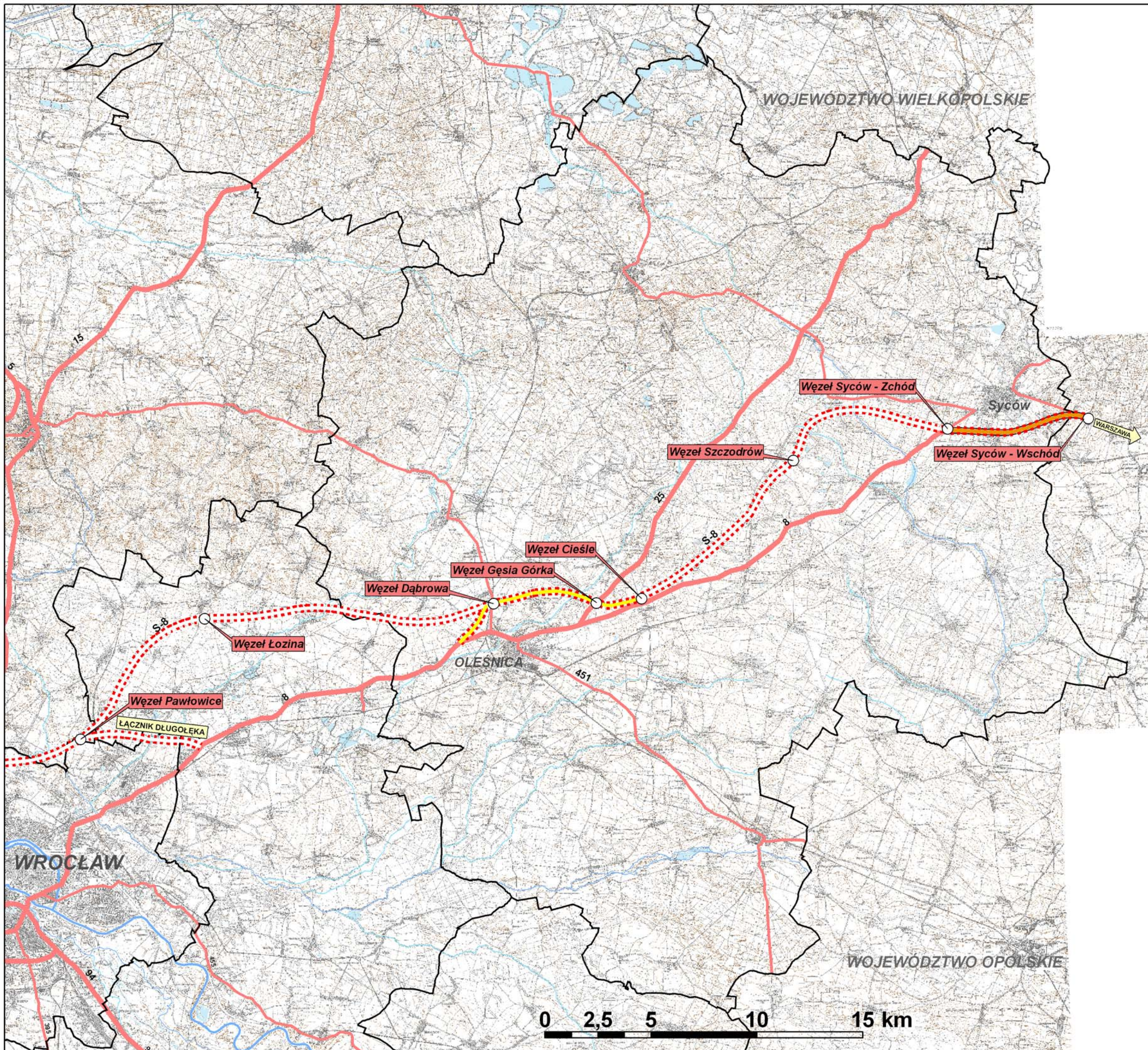
Źródło: Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad oddział we Wrocławiu

OCENA PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

OCENA REALIZACJI INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM

Załącznik graficzny nr 10

Koncepcja programowa budowy drogi ekspresowej S-8 na odcinku Wrocław - Syców

- Projektowana droga S-8
- Obwodnica Olesnicy w budowie
- Projektowana dobudowa drugiej jezdni
- **WĘZEŁ SZCZODRÓW**
Węzły drogowe na drodze ekspresowej S-8

KOMUNIKACJA

STAN ISTNIEJĄCY

- Droga krajowa
- Droga wojewódzka

STAN PROJEKTOWANY

- Droga szybkiego ruchu
- Droga krajowa

Źródło: Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad oddział we Wrocławiu

OCENA PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

OCENA REALIZACJI INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM

Załącznik graficzny nr 11

Inwestycje Wieloletniego Programu Inwestycyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2004 - 2008 - droga wojewódzka Bielany - Łany - Długołęka

WPI10 Inne Inwestycje Sektorowego Programu Operacyjnego Transport na lata 2004 - 2006

- Budowa drogi wojewódzkiej Bielany - Łany - Długołęka - Etap I, zadanie 1
- Budowa drogi wojewódzkiej Bielany - Łany - Długołęka - Etap I, zadanie 2
- Budowa drogi wojewódzkiej Bielany - Łany - Długołęka - Etap I, zadanie 3
- Budowa drogi wojewódzkiej Bielany - Łany - Długołęka - Etap III
- Budowa drogi wojewódzkiej Bielany - Łany - Długołęka - Etap IV
- Budowa drogi wojewódzkiej Bielany - Łany - Długołęka - Etap II

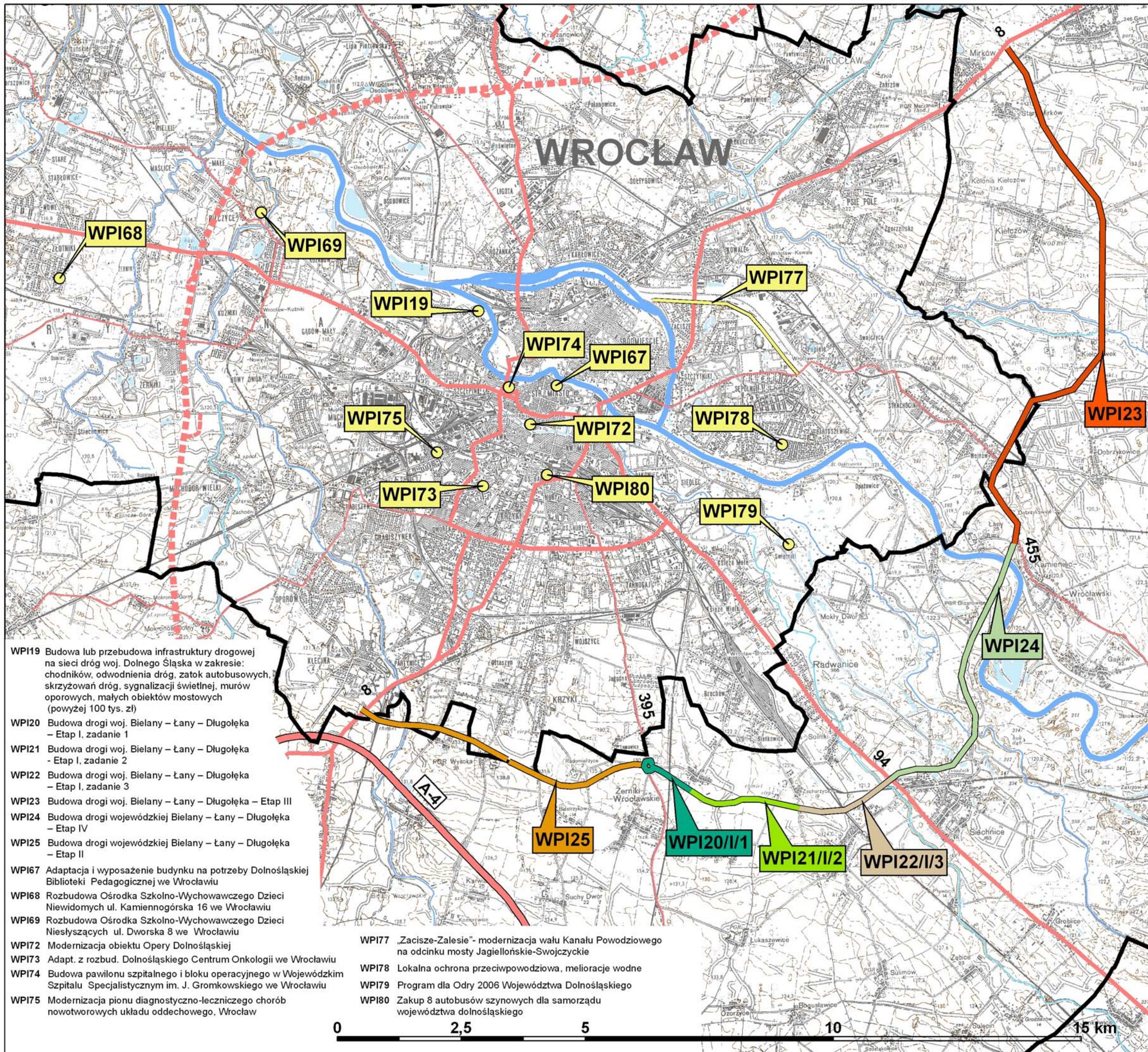
KOMUNIKACJA

STAN ISTNIEJĄCY

- Autostrada
- Droga krajowa
- Droga wojewódzka

STAN PROJEKTOWANY

- Autostrada
- Droga szybkiego ruchu
- Droga krajowa
- Droga wojewódzka

- WPI19** Budowa lub przebudowa infrastruktury drogowej na sieci dróg woj. Dolnego Śląska w zakresie: chodników, odwodnienia dróg, zatok autobusowych, skrzyżowań dróg, sygnalizacji świetlnej, murów oporowych, małych obiektów mostowych (powyżej 100 tys. zł)
- WPI20** Budowa drogi woj. Bielany - Łany - Długołęka - Etap I, zadanie 1
- WPI21** Budowa drogi woj. Bielany - Łany - Długołęka - Etap I, zadanie 2
- WPI22** Budowa drogi woj. Bielany - Łany - Długołęka - Etap I, zadanie 3
- WPI23** Budowa drogi woj. Bielany - Łany - Długołęka - Etap III
- WPI24** Budowa drogi wojewódzkiej Bielany - Łany - Długołęka - Etap IV
- WPI25** Budowa drogi wojewódzkiej Bielany - Łany - Długołęka - Etap II
- WPI67** Adaptacja i wyposażenie budynku na potrzeby Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej we Wrocławiu
- WPI68** Rozbudowa Ośrodka Szkolno-Wychowawczego Dzieci Niewidomych ul. Kamiennogórska 16 we Wrocławiu
- WPI69** Rozbudowa Ośrodka Szkolno-Wychowawczego Dzieci Niesłyszących ul. Dworska 8 we Wrocławiu
- WPI72** Modernizacja obiektu Opery Dolnośląskiej
- WPI73** Adapt. z rozbud. Dolnośląskiego Centrum Onkologii we Wrocławiu
- WPI74** Budowa pawilonu szpitalnego i bloku operacyjnego w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym im. J. Gromkowskiego we Wrocławiu
- WPI75** Modernizacja pionu diagnostyczno-leczniczego chorób nowotworowych układu oddechowego, Wrocław

- WPI77** "Zacisze-Zalesie" - modernizacja wału Kanalu Powodziowego na odcinku mosty Jagiellońskie-Swojczyckie
- WPI78** Lokalna ochrona przeciwpowodziowa, melioracje wodne
- WPI79** Program dla Odry 2006 Województwa Dolnośląskiego
- WPI80** Zakup 8 autobusów szynowych dla samorządu województwa dolnośląskiego

OCENA PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

OCENA REALIZACJI INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM

Załącznik graficzny nr 12

Pomniki Historii oraz obiekty zabytkowe wpisane na listę Dziedzictwa Kulturowego i Naturalnego UNESCO

0 5 10 20 30 40 50 km

Legenda

- ▲ Obiekty zabytkowe wpisane na listę UNESCO
- ▲ Pomniki Historii

Najważniejsze elementy środowiska kulturowego

- Historyczne układy urbanistyczne

Obszary o wysokich walorach środowiska przyrodniczego

- ▨ Parki narodowe, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary chronione NATURA 2000

Główne szlaki turystyczne

- Pasma dolnośląskiego szlaku cysterskiego
- Pasma rzeki Odry
- Pasma drogi śródsudeckiej

Zróżnicowanie rzeźby terenu

- Obszary nizinne
- Wzgórza i obszary podgórskie
- Góry

Sieć rzeczna

- Rzeki z dopływami, zbiorniki wodne

**Raport o stanie zagospodarowania przestrzennego województwa
dolnośląskiego**

**w zakresie określonym w art. 39 ust. 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r.
o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym**

ZESPÓŁ AUTORSKI:

Kierownictwo zespołu i koordynacja:

mgr inż. arch. Tomasz Polański
mgr inż. arch. Aleksandra Ruzikowska – Chmiel

Główny projektant:

dr inż. arch. Aldona Kożan

Członkowie Zespołu:

mgr inż. Konrad Adamczuk
mgr inż. Robert Banasiak
mgr Maria Bartoszevska
dr inż. arch. Magdalena Belof
dr inż. Jan Blachowski
mgr inż. Renata Cieślak
mgr inż. Marcin Drzymała
mgr inż. Anna Dudziuk-Dudzik
mgr Marzenna Halicka-Borucka
mgr inż. arch. Wojciech Janik
mgr Wojciech Maleszka
mgr inż. Ewa Markowicz-Judycka
mgr inż. Agata Matijczak-Budnicka
licencjat Marta Oleszczuk
mgr inż. arch. Marzena Pasak
mgr inż. Magdalena Pormańczuk
mgr inż. Aleksandra Sieradzka – Stasiak
mgr inż. Elżbieta Strzelczyk
mgr inż. Ewa Szponar
inż. Joanna Waclawek
mgr inż. arch. Agnieszka Wałęga
mgr Dariusz Zięba

Opracowanie komputerowe:

Alicja Brakoniecka
Teresa Lisztwan

Skład i łamanie:

Alicja Brakoniecka

Dyrektor Wojewódzkiego Biura Urbanistycznego we Wrocławiu

mgr inż. arch. Tomasz Polański

SPIS TERŚCI

SPIS TERŚCI	3
1. WSTĘP	5
2. SYSTEM OSADNICZY WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO	5
2.1. Podstawowe elementy sieci osadniczej	5
2.2. Powiązania komunikacyjne i transgraniczne	6
2.3. Infrastruktura techniczna	8
2.4. Zagadnienia społeczno – demograficzne	9
2.5. Obszary aktywności gospodarczej	12
3. SYSTEM OBSZARÓW CHRONIONYCH	14
3.1. Ochrona środowiska i przyrody	14
3.2. Ochrona krajobrazu kulturowego: dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury współczesnej	15
3.3. Ochrona uzdrowisk	16
4. ROZMIESZCZENIE INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM	16
5. OBSZARY PROBLEMOWE ORAZ OBSZAR METROPOLITALNY	17
5.1. Współpraca międzynarodowa	17
5.2. Wrocławski Obszar Metropolitalny	18
5.3. Obszary Wiejskie	19
6. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI	19
7. TERENY ZAMKNIĘTE I ICH STREFY OCHRONNE	19
8. ZŁOŻA KOPALIN	20
ZAŁĄCZNIKI:	21
I. Zestawienie aktualizacji studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin	21
II. Tabelaryczne zestawienie obowiązujących aktów prawnych od 2003 r.	23
III. Załączniki graficzne	35
III.1. Załącznik graficzny nr 1. Wrocławski Obszar Metropolitalny w obowiązującym PZPWD.	35
III.2. Załącznik graficzny nr 2. Projektowany Wrocławski Obszar Metropolitalny.	35

1. WSTĘP

Raport sporządzony został zgodnie z wymogiem art. 45 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.), dotyczy stanu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego w zakresie określonym w art. 39, ust 3 w/w ustawy.

Raport odnosi się do stanu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego na koniec 2005 r.; daje odpowiedź, w jakich aspektach planistycznych istnieje spójność elementów zagospodarowania przestrzennego z założonymi celami rozwoju i obowiązującymi przepisami prawa, w których istnieją przesłanki do sporządzenia zmiany PZPWD, w związku z nowelizacją ustaw podstawowych, dokumentów rządowych i regionalnych, reorientacji kierunku polityki przestrzennej na skutek przystosowania gospodarki państwa do warunków i zasad współpracy w Unii Europejskiej.

Załącznikami do raportu są:

- Zestawienie aktualizacji studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin.
- Zbiorczy tabelaryczny zestaw ustaw, które zostały opublikowane i zaczęły obowiązywać od początku 2003 r. i nie były podstawą sporządzenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego, opublikowanego 20 stycznia 2003 r. w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego Nr 4, poz.100.

2. SYSTEM OSADNICZY WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

2.1. Podstawowe elementy sieci osadniczej

Podstawowe elementy sieci osadniczej pozostają bez zmian.

W PZPWD występowało o zmianę w zasięgu Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych, postulowano włączenie, z podregionu legnickiego, powiatu wołowskiego do podregionu wrocławskiego i włączenie, z podregionu jeleniogórsko – wałbrzyskiego powiatu strzelińskiego, również do podregionu wrocławskiego.

W tej kwestii powinno zostać zmienione rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 lipca 2000 r. w sprawie wprowadzenia Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS) (Dz. U. Nr 58, poz. 685, z późn. zm.) - załącznik do rozporządzenia "Nomenklatura Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS)"¹

Klasyfikacja ośrodków rozwoju przyjęta na podstawie koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju (z dnia 26 lipca 2001 r. M.P. z 2002 r. Nr 26, poz.432.) nie jest adekwatna do istniejących i projektowanych funkcji i roli Legnicy, Kłodzka i Zgorzelca. PZPWD postulował zmiany w/w klasyfikacji.

W Aktualizacji koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju przyjęto klasyfikację ośrodków rozwoju, która spełnia postulaty województwa dolnośląskiego. Aktualizacja nie jest jednak w tej chwili dokumentem obowiązującym. Jeśli zostanie przyjęta, to klasyfikacja będzie zgodna z funkcjami ośrodków.

Ukształtowany system osadniczy ulega obecnie pewnym zmianom. Związane jest to z suburbanizacją - migracją ludności z dużych ośrodków, takich jak Wrocław, do podmiejskich miejscowości wiejskich i rozwojem tych miejscowości.

¹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 2004 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wprowadzenia Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS) Dz. U. z dnia 1 maja 2004 r., na podstawie art. 40 ust. 2 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. Nr 88, poz. 439, z późn. zm.) wprowadziło zmiany w podziale podział kraju na regiony statystyczne. W poziomie I podzielono Polskę na regiony, województwo dolnośląskie tworzy razem z województwem opolskim region południowo – zachodni.

Przy istniejących uwarunkowaniach prawnych mała jest możliwość stymulowania prawidłowego rozwoju tworzącej się tkanki zainwestowania przestrzennego wokół miast. Rozproszona struktura zasiedlenia utrudnia tworzenie odpowiedniej infrastruktury, powstają uciążliwości komunikacyjne, braki w podstawowych usługach, zaburzenia ład przestrzenny. Jednocześnie nie są wykorzystywane możliwości ożywienia małych i średnich miast o interesującej historycznie zabudowie. Potrzebne są tu programy rewitalizacyjne i programy gospodarcze nakierowane na wykorzystanie potencjału poszczególnych elementów systemu osadniczego.

System funkcjonalno – przestrzenny

Plan ustalił 6 stref funkcjonalnych zróżnicowanej polityki przestrzennej:

- Strefa obszarów rolno – leśnych
- Strefa rolno – przemysłowa
- Strefa obszarów rolnych Pogórza i Przedgórze Sudetów
- Strefa górskich obszarów rolno – leśnych Sudetów
- Strefa o przeważającym udziale funkcji przemysłowej i gospodarczej
- Strefa związana z rzeką Odrą.

Rozwój przestrzenny województwa, który dokonał się w ostatnich latach wskazuje, że potrzebne są dalsze prace nad systemem funkcjonalno – przestrzennym, w którym istotną rolę odgrywałby Wrocławski Obszar Metropolitalny, jako samodzielna strefa funkcjonalna. Zawierałaby ona część strefy związanej z rzeką Odrą, strefy rolno przemysłowej i obszarów rolno – leśnych. Ponieważ również strefa obszarów rolnych Pogórza i Przedgórze Sudetów została wzbogacona o inwestycje przemysłowe, więc system funkcjonalno – przestrzenny ustalony w obowiązującym PZPWD musi ulec korekcie.

2.2. Powiązania komunikacyjne i transgraniczne

Podstawę komunikacji w województwie stanowią drogi krajowe, w tym drogi szybkiego ruchu oraz drogi wojewódzkie, a także magistralne i międzynarodowe linie kolejowe, sieć lotnisk i przejścia graniczne, szlak żeglugowy rzeki Odry.

Sieć transportowa województwa, ze względu na gęstość, zajmuje czołowe miejsce pośród 16 województw w Polsce. Jednak sieć ta nie jest dostosowana do współczesnych norm i wymogów transportowych. W PZPWD ustalona została docelowa, wynikająca z potrzeb transportowych sieć komunikacyjna, która powinna zapewniać zrównoważony rozwój całego regionu i jego integrację.

W okresie od początku 2003 r. do chwili obecnej w układzie transportowym województwa nie nastąpiły większe zmiany, nie zrealizowano dużej części planowanych zamierzeń. Zrealizowano obwodnicę Żmigrodu DK5, obwodnicę Radoniowa DK30, obwodnicę południową Legnicy DK3, zachodni odcinek obwodnicy śródmiejskiej we Wrocławiu z mostem Milenijnym na Odrze. Realizowana jest przebudowa autostrady A-18, planuje się rozpoczęcie budowy autostrady A-4 na odcinku Jędrzychowice – Krzyżowa.

W okresie od początku 2003 r. do chwili obecnej w układzie transportowym województwa nie nastąpiły większe zmiany, nie zrealizowano dużej części planowanych zamierzeń. Zrealizowano obwodnicę Żmigrodu DK5, obwodnicę Radoniowa DK30, obwodnicę południową Legnicy DK3, zachodni odcinek obwodnicy śródmiejskiej we Wrocławiu z mostem Milenijnym na Odrze. Realizowana jest przebudowa autostrady A-18, planuje się rozpoczęcie budowy autostrady A-4 na odcinku Jędrzychowice – Krzyżowa.

Zmieniono natomiast zapisy dotyczące sieci drogowej w dokumentach rządowych i aktach prawa miejscowego. W województwie dolnośląskim zachowuje się dwie, z czterech projektowanych autostrad: A-4 i A-18 oraz Autostradą Obwodnicę Wrocławia. Natomiast ranga autostrady A-3 została obniżona do kategorii drogi ekspresowej S-3 i autostrady A-8 do S-8, z wyłączeniem Autostradowej Obwodnicy Wrocławia.

Nie uwzględniono także w rządowym programie odcinka południowego drogi ekspresowej S-5 (Wrocław – Boboszów) oraz łącznika A-8 pomiędzy Autostradą Obwodnicą Wrocławia a S-3 (Stare Bogaczowice) – te dwa odcinki pozostały jedynie w strategii samorządu województwa oraz w studiach gmin. Ustalono obowiązujący przebieg drogi S-8 i S-3. Ustalono przebieg łącznika drogi B-178 z R-35 przez Worek Turosszowski.

Rozpoczęta została procedura opracowania dokumentacji na przebieg drogi ekspresowej S-5 na odcinku Rawicz (granica województwa wielkopolskiego) – Wrocław. Obecnie jest ona w fazie sporządzania Studium techniczno – ekonomicznego. Proponowane w tym dokumencie warianty przebiegu drogi ekspresowej S-5 odbiegają od korytarza wskazanego w PZPWD; projektowany ostateczny przebieg S-5 powinien zostać wpisany do planu województwa na etapie jego zmiany.

Finansowanie realizacji nowego układu dróg szybkiego ruchu zostało wstępnie wpisane w okres programowania na lata 2007-2013. Nowy układ powinien zostać uwzględniony w aktualizacji PZPWD i będzie realizowany poprzez:

- budowę drogi ekspresowej S-3 na odcinku od granicy z województwem lubuskim do Legnicy (A-4),
- budowę drogi ekspresowej S-5 na odcinku od granicy z województwem wielkopolskim do Wrocławia (AOW),
- budowę drogi ekspresowej S-8 na odcinku od granicy z województwem wielkopolskim do Wrocławia (AOW),
- budowę Autostradowej Obwodnicy Wrocławia (AOW).

Wskazane jest by samorząd województwa nadal postulował realizację docelowego układu dróg ruchu szybkiego:

- budowę odcinka drogi ekspresowej S-3 Legnica (A-4) – Lubawka (D11),
- budowę odcinka drogi ekspresowej S-5 Wrocław (AOW) – Boboszów (R-43),
- budowę odcinka drogi ekspresowej S-8 Wrocław (AOW) – Stare Bogaczowice (S-3).

W zakresie dróg krajowych konieczne jest dostosowanie dróg do obowiązujących norm i wymogów ruchu, poprzez modernizację, przebudowę i budowę obejść miejscowości.

Do najważniejszych, newralgicznych tras należą: obwodnica Oławy (DK94); układ drogowy w rejonie Kobierzyc (DK8/35); obwodnica Milicza (DK15) obwodnica Strzelina (DK39), obwodnica Głogowa z nowym mostem na Odrze (DK12); obwodnica Lubina (DK3); obwodnica Ścinawy z nowym mostem na Odrze (DK36), nowy układ drogowy w Legnicy (DK3/94), obwodnica Kłodzka (DK33, obwodnica Wałbrzycha i Świdnicy (DK35), obwodnica Bolkowa (DK3/5)

Drogi wojewódzkie, z racji tego, że komunikują także powstające strefy aktywności gospodarczej oraz rejony nadgraniczne (dojazdy do przejść granicznych), wymagają dostosowywania do standardów wynikających z funkcji w układzie transportowym województwa. Na liście najważniejszych inwestycji drogowych dla województwa dolnośląskiego powinny się znaleźć:

Wrocławski Obszar Metropolitalny:

- obwodnica śródmiejska we Wrocławiu,
- zachodni i wschodni odcinek Obwodnicy Aglomeracji Wrocławia z nowymi mostami na Odrze w Brzegu Dolnym i Oławie,
- droga wojewódzka Bielany – Łany - Długoleka z nowym mostem na Odrze,
- obwodnica Strzelina (DW395),
- nowy przebieg DW455.

LGOM : nowy most na Odrze (DW111-323).

Rejon wałbrzyski: obwodnica Dzierżoniowa i Pieszyc (DW382).

Rejon jeleniogórski: południowa obwodnica Jeleniej Góry.

Rejon zgorzelecki: przebudowa układu komunikacyjnego (DW351/352/354).

W komunikacji kolejowej ma miejsce proces ciągłego zawieszania połączeń pasażerskich oraz degradacji linii kolejowych szczególnie lokalnych. Proces ten należałoby powstrzymać przez, między innymi, pozyskanie niezależnych operatorów.

Podstawą układu linii kolejowych są linie sieci AGC/AGTC – E-30, C-E 30, E-59, C-E 59, C-E 59/1 i CE 59/2, które są obecnie bądź modernizowane, bądź przewidziane do kompleksowej modernizacji. W celu zapewnienia sprawnego funkcjonowania kolei, w procesie rozwoju całego regionu, należy sukcesywnie poprawiać jej

znaczenie i funkcjonalność. Do najważniejszych działań związanych z elementami sieci kolejowej można zaliczyć:

- modernizację linii nr 274 Wrocław – Jelenia Góra – Zgorzelec,
- modernizację linii nr 275 na odcinku Miłkowice – Forst (połączenie z Berlinem),
- modernizację linii nr 289-137 Rudna – Legnica – Świdnica – Kamieniec Żąbkowicki – Nysa – Katowice,
- modernizację Wrocławskiego Węzła Kolejowego - głównie pod kątem kolei aglomeracyjnej,
- modernizację oraz odbudowę odcinków transgranicznych na granicach dolnośląsko-saksońskiej i dolnośląsko-czeskiej,
- budowę linii dużych prędkości do Warszawy (linia E-26 lub linia projektu Centrum Naukowo – Technicznego Kolejnictwa (CNTK) Wrocław/Poznań – Łódź – Warszawa).

Komunikacja lotnicza jest oparta przede wszystkim na funkcjonowaniu Portu Lotniczego we Wrocławiu, który zaczął się dynamicznie rozwijać dzięki tzw. tanim liniom lotniczym. By jednak wzmocnić znaczenie i konkurencyjność regionu należy włączyć w rozwój Dolnego Śląska sieć istniejących lotnisk, szczególnie sportowo-usługowych. Można wykorzystać, oddane władzom lokalnym przez wojsko, lotnisko w Oleśnicy, a także dążyć do powstania dwóch nowych lotnisk: koło Głogowa i w Żarskiej Wsi.

W ruchu transgranicznym należy dążyć do dostosowania istniejących przejść granicznych do obecnego natężenia i rodzaju ruchu poprzez ich modernizację, przebudowę i zapewnienie dogodnego dojazdu (modernizacja dróg i linii kolejowych). Po ratyfikacji przez Polskę i Republikę Czeską Układu z Schengen można przystąpić, jeszcze w okresie programowania 2007-2013, do realizacji tzw. bezinwestycyjnych przejść granicznych.

2.3. Infrastruktura techniczna

Podstawowe ustalenia Planu w zakresie infrastruktury technicznej pozostają aktualne. Konieczne jest natomiast wprowadzenie aktualizacji zapisów PZPWD odnoszących się bezpośrednio do planowanych zamierzeń inwestycyjnych.

Zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków

Aktualizacji wymagają zapisy dotyczące kierunków polityki przestrzennej z uwagi na:

- zakończenie realizacji części inwestycji ujętych w PZPWD lub ich rozpoczęcie,
- odstąpienie od realizacji niektórych zamierzeń inwestycyjnych, ze względu na zmianę gminnych koncepcji porządkowania gospodarki ściekowej,
- przyjęcie przez Radę Ministrów w 2005 r. Zaktualizowanego Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

Gospodarka odpadami

Aktualizacji wymagają zapisy dotyczące kierunków polityki przestrzennej, ze względu na przyjęcie do realizacji przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego w 2005 r. „Zaktualizowanego Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami Województwa Dolnośląskiego”.

Energetyka

Uaktualnienia wymagają zapisy kierunków polityki przestrzennej w związku z dostosowaniem polskiego rynku energii do sprawnego funkcjonowania w ramach wspólnego rynku Unii Europejskiej oraz z wprowadzeniem zmian w planach rozwojowych przedsiębiorstw energetycznych, a w szczególności:

- rezygnacja z koncepcji budowy podziemnego magazynu gazu w Nowej Rudzie,
- realizacja gazociągów międzysystemowych (perspektywiczne projekty inwestycyjne), stanowiących integrację polskiego systemu przesyłowego gazu z systemami gazociągów europejskich,
- planowana sieć gazowa wysokiego ciśnienia KGZ Kościan – KGHM Żukowice/Polkowice,

- zgłoszenie potrzeby budowy rurociągu paliwowego Ostrów Wielkopolski – Wrocław i dalej w kierunku Czech,
- rezygnacja z budowy stacji elektroenergetycznej Młoty k/Bystrzyca Kłodzkiej przy planowanej elektrowni szczytowo-pompowej,
- rezygnacja z budowy linii 400 kV relacji Młoty – Ząbkowice Śląskie,
- rezygnacja z rozbudowy stacji Wrocław-Klecina i budowa nowej stacji Wrocław-Południe (na terenie gminy Kobierzyce) oraz powiązanie nowej stacji:
 - planowaną linią napowietrzną 400 kV z istniejącą stacją Pasikurowice,
 - planowaną przebudową linii 220 kV na 400 kV z istniejącą stacją Świebodzice,
- budowa linii 400 kV Mikułowa – Świebodzice – Ząbkowice – Dobrzeń (lub Groszowice) po trasach istniejących linii 220 kV (albo jako linii dwunapięciowej),
- modernizacja ciągu liniowego 400 kV (najstarsza linia w kraju) Mikułowa – Czarna – Pasikurowice – Dobrzeń – Joachimów,
- budowa połączenia 400 kV pomiędzy stacjami 400/110 kV Czarna i 220/110 kV Polkowice,
- przebudowa linii 220 kV Mikułowa – Polkowice na linię wielotorową 400 kV i 220 kV.

Żegluga i transport wodny

Odra tworzy powiązania międzynarodowe, międzyregionalne, łączy aglomeracje miejskie: katowicką, wrocławską, szczecińską - powinna więc być wykorzystywana transportowo i stanowić alternatywę dla niewydolnego i mniej ekologicznego transportu drogowego. Zakłada to Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego, widząc w realizacji Programu dla Odry 2006 spełnienie powyższych postulatów.

Zgodnie z Programem, poprawa warunków nawigacyjnych na Odrzańskiej Drodze Wodnej zwiększy możliwość przewozu, w komunikacji międzynarodowej, towarów masowych, ładunków kontenerowych i ponadnormatywnych. Umożliwi również efektywne wykorzystanie połączeń Odry z zachodnioeuropejskim systemem wodnym. Bez modernizacji struktury nawigacyjnej nie można osiągnąć rozwoju turystyki wodnej, a rozwój turystyki wodnej zakładany w PZPWD jest ważny dla rozwoju gospodarczego obszarów nadodrzańskich.

Budowa stopnia wodnego Malczyce jest najważniejszą inwestycją realizującą zadania żeglugowe Programu dla Odry 2006. Ma na celu przedłużenie skanalizowanego odcinka Odry o 17,5 km, ochronę stateczności stopnia wodnego Brzeg Dolny, przywrócenie pierwotnych warunków wód gruntowych, a także produkcję energii elektrycznej w elektrowni wodnej. Jest ona prowadzona zgodnie z Programem dla Odry 2006, jednak wolniej, niż to zakładał Program. Budowa stopnia wodnego Malczyce jest ujęta w PZPWD.

Ustanowienie obszarów Natura 2000 stwarza pewne utrudnienia dla realizacji zabudowy regulacyjnej. Zagadnienie to powinno zostać przeanalizowane w aktualizacji Planu.

2.4. Zagadnienia społeczno – demograficzne

Sytuacja społeczna stanowi istotne tło i punkt wyjścia dla formułowania polityki przestrzennej oraz uzasadnienie dla wyznaczonych kierunków działania. Dane statystyczne, wykorzystane dla scharakteryzowania sytuacji społecznej w diagnozie stanu wykonanej do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego, dotyczą roku 1998. Od tego czasu nastąpiło wiele istotnych zmian, pojawiły się nowe tendencje oraz nowe prognozy demograficzne.

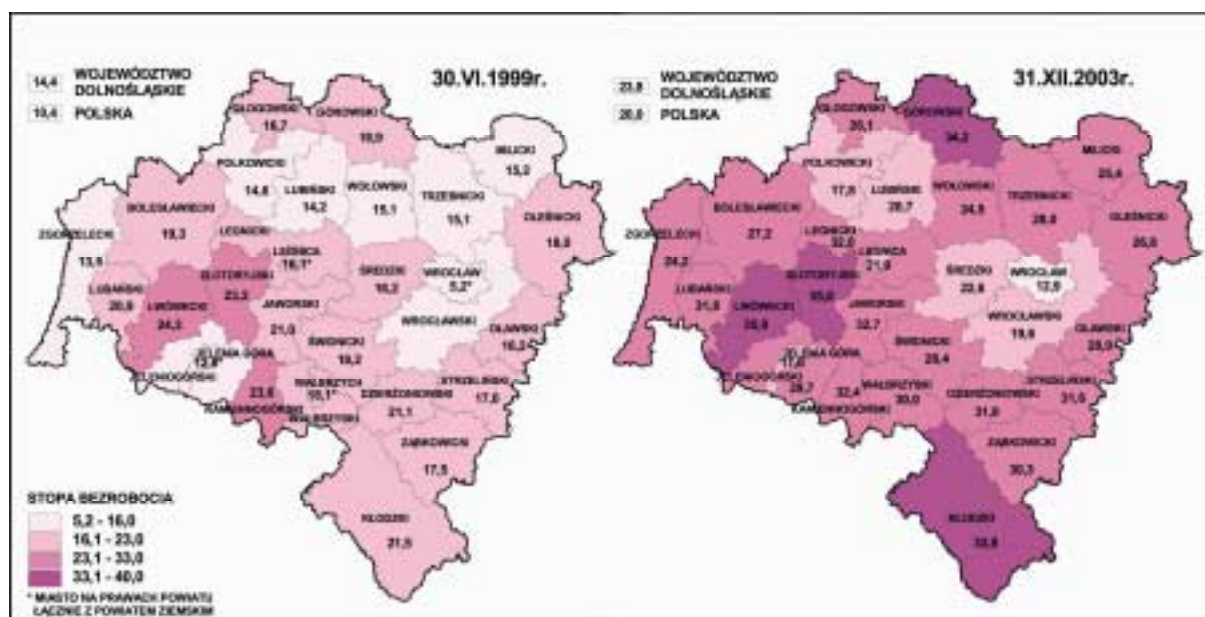
Do najistotniejszych zmian w sferze społecznej, które zaszły w województwie dolnośląskim po opracowaniu PZPWD i które mają wpływ na formułowanie polityki przestrzennej, można zaliczyć:

- nasilenie się spadku liczby ludności w wyniku ujemnego przyrostu naturalnego i jednocześnie ujemnego salda migracji,
- prognozowany znaczny spadek udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym,
- zjawisko suburbanizacji, dotyczące trzech największych ośrodków: Wrocławia, Legnicy i Jeleniej Góry,
- wzrost liczby szkół wyższych, powstanie 11 wyższych uczelni oraz 8 filii i oddziałów, wzrost liczby studentów,

W ostatnich dwóch latach 2004-2005 odnotowuje się spadek stopy bezrobocia. Wg raportu GUS², obejmującego dane z III kwartału 2005 roku, stopa bezrobocia na koniec września wyniosła w województwie dolnośląskim 20,4% a w Polsce 17,6%.

² „Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej województw, Nr 3/2005”, GUS Warszawa 2005r.

RYSUNEK 2 Stopa bezrobocia rejestrowanego

Źródło danych: PZPWD - diagnoza stanu, Rocznik statystyczny GUS 2004r.

Duże zmiany zaszły w zakresie szkolnictwa wyższego. W roku akademickim 2004/2005 na terenie województwa dolnośląskiego odnotowano 33 szkoły wyższe i 15 filii, wydziałów oraz punktów konsultacyjnych. Liczba studentów wynosiła 162 666. W porównaniu z rokiem 1998, gdzie liczba szkół wyższych wynosiła 22, liczba filii punktów konsultacyjnych 7, liczba studentów na wszystkich uczelniach wynosiła 102 310 (bez uczelni wojskowej), nastąpił rozwój szkolnictwa wyższego. Największą liczbę nowo powstałych placówek odnotowano we Wrocławiu, gdzie od 1998 do 2005 roku przybyły 4 uczelnie i 2 filie.

2.5. Obszary aktywności gospodarczej

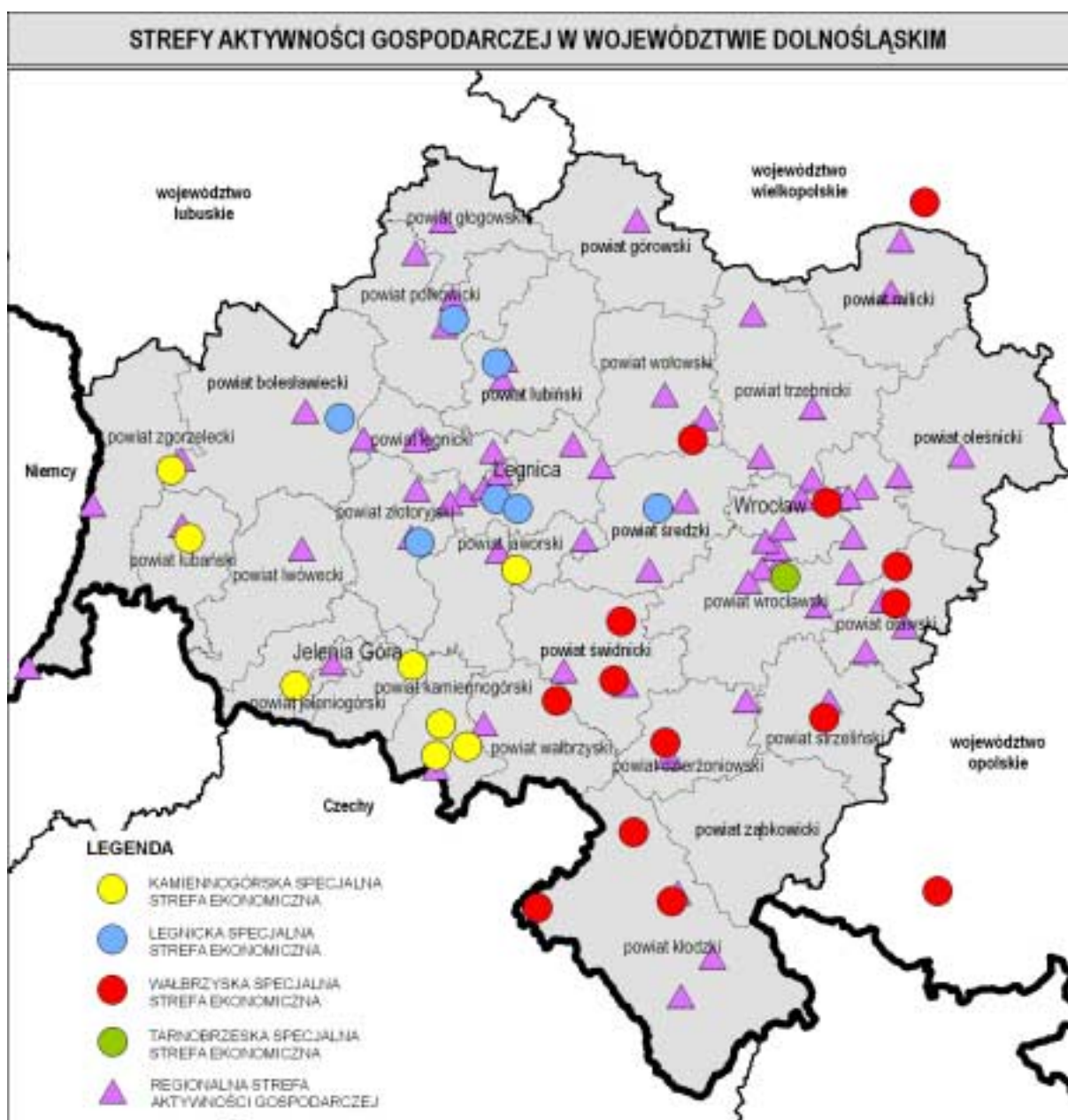
Analiza przeprowadzona w ramach prac nad „Przeglądem zmian w zagospodarowaniu przestrzennym województwa dolnośląskiego” wykazała, iż rozlokowanie przestrzenne obszarów pod działalność produkcyjną jest uwarunkowane trzema zasadniczymi procesami, które determinują zmiany w przestrzeni. Są to:

- **Koncentracja lokalizacji terenów przemysłowych w obszarze metropolitalnym Wrocławia i wzdłuż arterii komunikacyjnych**

Przestrzenne rozlokowanie przemysłu w województwie dolnośląskim nadal wykazuje tendencje do skupiania się w ośrodkach, takich jak Wrocław oraz ośrodkach o znaczeniu ponadregionalnym tj.: Wałbrzych, Jelenia Góra, Legnica. Coraz większego znaczenia nabierają jednak miejscowości położone w bezpośrednim sąsiedztwie Wrocławia, takie jak Kobierzyce, Święta Katarzyna, Długołęka, miejscowości posiadające SSE oraz miejscowości położone w przy głównych arteriach komunikacyjnych. Do bezpośrednich zmian w przestrzeni należy zaliczyć powstanie nowych pasm i obszarów aktywności gospodarczej, przekształcenia w stopniu zainwestowania poszczególnych terenów przemysłowych oraz powiększenie powierzchni w Specjalnych Strefach Ekonomicznych. Nie można jeszcze mówić tu o zasadniczych zmianach w przestrzennym rozlokowaniu przemysłu w województwie, jednak żywiołowość procesu przemieszczania się obszarów aktywności gospodarczej z dużych ośrodków w ich bezpośrednie sąsiedztwo jest znacząca.

PZPWD wymaga aktualizacji materiałów graficznych i tekstowych dotyczących Specjalnych Stref Ekonomicznych, Pasm Aktywności Gospodarczej i Regionalnych Stref Rozwoju Przedsiębiorczości. Dynamika zmian w obszarach pod inwestycje gospodarcze jest na tyle duża, iż jedynie stały monitoring zmian w przestrzeni pozwoli zdefiniować tendencje i sformułować prawidłowe ustalenia planu województwa w tym zakresie.

RYSUNEK 3 Strefy aktywności gospodarczej w województwie dolnośląskim

- **Dekapitalizacja obszarów przemysłowych i powojennych z jednoczesnym postępującym procesem przekształceń terenów rolnych na cele gospodarcze**

Przyczyną postępującej dekapitalizacji obszarów przemysłowych jest mała dynamika zmian na obszarach dotkniętych gospodarczymi przekształceniami strukturalnymi oraz prowadzona w znikomym stopniu rewitalizacja tych terenów. Jednocześnie w bezpośrednim sąsiedztwie tych obszarów tworzone są nowe tereny aktywności gospodarczej, na tzw. greenfield-ach, czyli terenach dotychczas niewykorzystywanych gospodarczo. Skutkiem takiej polityki przestrzennej jest pozostawanie bez zainwestowania byłych terenów przemysłowych oraz degradowanie terenów rolnych.

W ramach prac nad aktualizacją PZPWD należałoby wskazać priorytetowe tereny przemysłowe i powojenne przeznaczone do rewitalizacji i wtórnej aktywizacji gospodarczej.

- **Przechodzenie do gospodarki opartej na wiedzy - perspektywiczne zmiany w strukturze przestrzennej województwa**

W wysoko rozwiniętych społeczeństwach obserwuje się narastającą tendencję do przechodzenia od gospodarki opartej na pracy i kapitale do gospodarki opartej na wiedzy, w której zasadniczą rolę odgrywa informacja oraz technologie informacyjne. Wiedza staje się podstawowym zasobem, a wkład wiedzy – istotnym elementem większości produktów. Istniejącym materialnie instytucjom oraz obiektom (produktom, urządzeniom technicznym) towarzyszy powstawanie obiektów i instytucji wirtualnych realizujących podobne funkcje, co powoduje zmiany w charakterze powiązań gospodarczych i społecznych, a także przestrzennych. Do najważniejszych przewidywanych zmiany w strukturze przestrzennej należy zaliczyć:

- lokalizowanie przedsiębiorstw potrzebujących niewielkich powierzchni w centrach miast, co w efekcie zwiększy ruch kołowy w centrach,
- zwiększenie ilości opuszczonych terenów przemysłowych na skutek wypierania tradycyjnych gałęzi gospodarki,
- nasilenie procesu koncentrowania się przedsiębiorstw przemysłowych i usług około biznesowych w obszarach aglomeracyjnych

PZPWD powinien być uzupełniony o nowe zapisy dotyczące gospodarki opartej na wiedzy. W świetle zarysowujących się tendencji gospodarczych zagadnienie to wymaga szczegółowego przeanalizowania, także pod kątem celów przyjętych w Strategii Innowacji WD. Dodatkowo należy prowadzić monitoring ewentualnych zmian przestrzennych wywołanych przechodzeniem do gospodarki opartej na wiedzy.

3. SYSTEM OBSZARÓW CHRONIONYCH

3.1. Ochrona środowiska i przyrody

Ochrona środowiska i przyrody

Podstawowe ustalenia Planu w zakresie ochrony zasobów środowiska pozostają aktualne. Zalecana jest jednak ich weryfikacja w kontekście zmian w Prawie ochrony środowiska, „Polityki ekologicznej Państwa na lata 2003 – 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 – 2010” oraz w „Strategii rozwoju województwa dolnośląskiego do 2020” w stosunku do określonych części Dolnego Śląska. Konieczne jest również zaktualizowanie danych na temat stanu środowiska zgodnie z aktualnym „Raportem o stanie środowiska w województwie dolnośląskim” oraz publikacjami statystycznymi, a także „Opracowaniem ekofizjograficznym dla województwa dolnośląskiego”.

Ochrona przyrody i krajobrazu

W związku z uchwaleniem nowej ustawy o ochronie przyrody uaktualnienia wymaga problematyka obszarów ochrony przyrody i krajobrazu, szczególnie w zakresie powołanych oraz proponowanych obszarów sieci NATURA 2000. Weryfikacja może być dokonana po porozumieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Przyrody.

Wody podziemne i powierzchniowe

Wprowadzenie nowych, bądź aktualizacja pozostałych zapisów w zakresie ochrony w Ustawach Prawo ochrony środowiska i Prawo wodne wymaga aktualizacji celów, zasad ochrony tych zasobów w PZPWD w zakresie:

- tworzenia obszarów ochronnych zbiorników wód śródłądowych,
- utrzymania równowagi zasobów wodnych,
- realizacji zasad powszechności ochrony,
- realizacji zasady wzmożonej ochrony wód przed substancjami szczególnie szkodliwymi dla środowiska wodnego.

Kierunki polityki przestrzennej powinny być uzupełnione o:

- uaktualnienie zestawienia Głównych Zbiorników Wód Podziemnych zgodnie z ww. rozporządzeniem (Dz. U. Nr 232 z dnia 27 grudnia 2002 r., poz. 1953) i powstającymi sukcesywnie dokumentacjami hydrogeologicznymi,
- uwzględnienie ustaleń planów obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych, ustanawianych na podstawie planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza,
- wpisanie informacji o obszarach wrażliwych na oddziaływanie związków azotu pochodzenia rolniczego.

Ochrona powierzchni

Zapisy PZPWD powinny ulec rozszerzeniu o zasady powszechnej ochrony powierzchni ziemi oraz związane z rekultywacją i zagospodarowaniem terenów zdegradowanych.

Interesującym zagadnieniem, do którego winny odnieść się zapisy Planu, jest ochrona i upowszechnienie wiedzy o geotopach (naturalnych i sztucznych), szczególnie licznych na terenie Dolnego Śląska, np. poprzez wytypowanie obszarów do utworzenia geoparków - form ochrony dziedzictwa propagowanego przez UNESCO.

3.2. Ochrona krajobrazu kulturowego: dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury współczesnej

Podstawowe ustalenia w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego przyjęte w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego pozostają aktualne. Konieczne jest jednak ich rozszerzenie o zmiany zawarte w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, a także zaktualizowanie kierunków polityki przestrzennej zgodnie z projektem Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Dolny Śląsk jest regionem wyróżniającym się w skali kraju pod względem nasycenia zabytkowymi obiektami dziedzictwa kulturowego. Według ogólnej liczby zabytków wpisanych do rejestru zabytków (32007 obiektów) województwo dolnośląskie znajduje się na drugim miejscu w Polsce, natomiast wg liczby zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków (ok. 8 tys.) zajmuje pierwszą pozycję. Należy także wspomnieć o bardzo dużej liczbie obiektów, które nie są wpisane do rejestru zabytków, co nie umniejsza ich wartości historyczno-artystycznych oraz znaczenia dla kultury narodowej.

Wpisane do rejestru	Archeologia	1 462
	Architektura i budownictwo	6 531
Nie wpisane do rejestru	Archeologia	28 080
	Architektura i budownictwo	76 475

Źródło: Raport o stanie zachowania zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków, Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków we Wrocławiu; Wrocław 2004.

Występujące na terenie Dolnego Śląska zespoły zabytkowe reprezentują europejski poziom artystyczny, świadczy o tym nadanie statusu pomnika historii zespołom klasztorным w Krzeszowie i Legnickim Polu, twierdzy srebrnogórskiej oraz Staremu Miastu i Hali Stulecia we Wrocławiu. Ponadto nowożytnie zespoły twierdzy w Srebrnej Górze oraz w Kłodzku zostały objęte statusem parku kulturowego. Podjęto również starania o wpisanie na listę światowego dziedzictwa kultury UNESCO wrocławskiej Hali Stulecia oraz cysterskiego zespołu klasztorного w Krzeszowie.

Ochrona krajobrazu kulturowego

W związku z coraz bardziej powszechnymi tendencjami światowymi i europejskimi zmierzającymi do rozszerzania pola ochrony dziedzictwa kulturowego na dobra środowiska naturalnego, w tym krajobrazu kulturowego, konieczne jest uwzględnienie w aktualizowanym PZPWD:

- zasad tworzenia i zagospodarowania parków kulturowych;
- rozwiązań systemowych w zakresie ochrony krajobrazu kulturowego w powiązaniu z politykami sektorowymi w różnych dziedzinach zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Ochrona dziedzictwa kulturowego

W związku z rosnącym znaczeniem dziedzictwa kulturowego jako czynnika stymulującego rozwój społeczno-gospodarczy regionu w zapisach aktualizowanego PZPWD należy uwzględnić:

- ustalenia dotyczące procedur uznawania obiektów zabytkowych za pomnik historii;
- koncepcje systemowego ujęcia ochrony dziedzictwa kulturowego w powiązaniu z politykami sektorowymi w różnych dziedzinach zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- dostosowanie zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego do unormowań europejskich.

Ochrona dóbr kultury współczesnej

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wymaga określenia systemu ochrony dóbr kultury współczesnej. Zagadnienie to jest nowe i dotąd nie podejmowane w polityce przestrzennej. Do chwili obecnej nie sprecyzowano szczegółowych kryteriów identyfikacji dóbr kultury współczesnej oraz zasad ich ochrony. Ustalenia w tym zakresie winny być zatem określone stosownymi rozporządzeniami i muszą być dokonane we współpracy z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

3.3. Ochrona uzdrowisk

Ochrona uzdrowisk jest nowym elementem podstawowej problematyki planu województwa, wprowadzonym Ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2003 r., Nr 80 poz. 717 z późn. zm.). W obowiązującym planie województwa dolnośląskiego, ochrona uzdrowisk była integralną częścią ustaleń przyjętych dla sfery ekologicznej.

Podstawę prawną ochrony uzdrowisk, stanowi obecnie Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz gminach uzdrowiskowych (Dz. U. Nr 162 z dnia 2 października 2005 r., poz. 1399), która zmienia podstawy prawne planu w tym zakresie.

Ochrona uzdrowisk, jest istotną przesłanką do nowelizacji planu województwa, który powinien z uwagi na swoją specyfikę, przyjąć zgodne z obowiązującym prawem zasady i przestrzenny zasięg ochrony uzdrowisk i obszarów ochrony uzdrowiskowej oraz określić dla tych obszarów optymalne kierunki polityki przestrzennej w ujęciu regionalnym.

4. ROZMIESZCZENIE INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM

Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wprowadziła obowiązek uwzględnienia, w ustaleniach planu zagospodarowania przestrzennego województwa, rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, które zostały ustalone w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa, jako narzędzie realizacji strategii województwa, powinien podlegać aktualizacji i uwzględniać kierunki polityki przestrzennej, wynikające z obowiązujących dokumentów. Obowiązujące w chwili obecnej, podstawowe dokumenty dla rozwoju społeczno – gospodarczego kraju i regionu, takie jak: NPR 2004-2006, NSRR, Strategia Województwa Dolnośląskiego do 2020 r. i inne, powstały po uchwaleniu i opublikowaniu PZPWD.

W okresie od początku 2003 r. do końca 2005 r. (dla którego sporządzono ocenę realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym), realizowane były inwestycje celu publicznego objęte programami przedakcesyjnymi oraz programami wdrażanymi po akcesji Polski do Unii Europejskiej, określonymi w Narodowym Programie Rozwoju na lata 2004 – 2006.

Inwestycje realizowane w okresie przedakcesyjnym nie wpłynęły w znaczący sposób na zmianę przestrzeni. Wymierne zmiany będą ewidencjonowane po zrealizowaniu inwestycji, dla których zostały wyłożone środki finansowe objęte programami Podstaw Wsparcia Wspólnoty w pierwszym okresie po akcesji Polski do Unii Europejskiej.

Do końca 2005 r. przeprowadzono nabór projektów inwestycyjnych, które wykorzystują prawie 90% środków finansowych, zagwarantowanych w NPR i programach dla inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym. Pozostałe zostaną rozdysponowane do końca 2006 r. Realizacja przedsięwzięć, objętych programami pierwszego etapu wsparcia, wpłynie na zmianę zagospodarowania przestrzennego; powinny być one uwzględnione w uwarunkowaniach aktualizowanego planu zagospodarowania przestrzennego województwa i stanowić podstawę dla ukierunkowania dalszych działań inwestycyjnych. Zmiany w przestrzeni, wywołane zakończonymi programami będą widoczne po pewnym okresie; w chwili obecnej konieczne jest podjęcie działań inwentaryzacyjnych i diagnostycznych wskazujących na skalę i jakość podjętych zamierzeń.

Równocześnie trwają prace nad sformulowaniem zasad wsparcia rozwoju gospodarczego i społecznego na lata 2007–2013, które również powinny zostać uwzględnione w aktualizacji kierunków polityki przestrzennej województwa, ustalonej w planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego.

5. OBSZARY PROBLEMOWE ORAZ OBSZAR METROPOLITALNY

5.1. Współpraca międzynarodowa

W okresie od powstania PZPWD do chwili obecnej, nie uległy zasadniczym zmianom kierunki współpracy międzynarodowej w sferze planowania i zagospodarowania przestrzennego. W ramach tej współpracy szczególną rolę odgrywa współpraca transgraniczna. Obok stałego wzmacniania powiązań komunikacyjnych z krajami sąsiedzkimi, jednym z najważniejszych wyzwań pozostaje tu, w dalszym ciągu, ochrona przeciwpowodziowa w dorzeczu Odry.

Najszersza i najintensywniejsza współpraca w dziedzinie planowania przestrzennego prowadzona jest z Wolnym Krajem Związkowym Saksonia w Republice Federalnej Niemiec oraz z krajami czeskimi, co wynika z bezpośredniego graniczenia tych regionów z województwem dolnośląskim. Przy wsparciu Komisji Międzyrządowych, w roku 2005, zakończone zostały prace nad dwoma dokumentami o charakterze strategicznym: „Studium zagospodarowania przestrzennego pogranicza polsko-czeskiego” oraz „Studium kierunkowe zagospodarowania przestrzennego obszaru wzdłuż granicy polsko-niemieckiej”. Oba dokumenty mają istotne znaczenie dla identyfikacji problemów oraz wyznaczenia kierunków rozwoju przestrzennego w obszarach pogranicza, w tym także na terenie Dolnego Śląska.

Najważniejsze wyzwania współpracy międzynarodowej Dolnego Śląska w zakresie planowania przestrzennego, wykraczające poza problematykę transgraniczną, pozostają podobne jak w ubiegłych latach. Należą do nich:

- promowanie i rozwój III Paneuropejskiego Korytarza Transportowego
- promowanie Drogi Śródsudeckiej oraz kontynuacja jej przebiegu po stronie zachodniej (Saksonia) oraz wschodniej (w paśmie karpackim).

Nowym wyzwaniem jest promocja i działanie na rzecz utworzenia Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego (od Skandynawii po południowe Czechy).

Akcesja Polski do Unii Europejskiej która nastąpiła 1 maja 2004 r., ukształtowała nowy układ geopolityczny, wraz z którym uległy transformacji główne ramy współpracy międzynarodowej Dolnego Śląska. Powstały możliwości znaczącego wspomaganie działań, w tym także w dziedzinie planowania i zagospodarowania przestrzennego, poprzez liczne instrumenty finansowe UE, zwłaszcza Fundusze Strukturalne. Z racji wielkości środków i znaczenia dla procesów przestrzennych najważniejszym instrumentem finansowym jest w tej dziedzinie Inicjatywa Wspólnotowa INTERREG. Szczególnie ważnym dla województwa dolnośląskiego jest INTERREG III

A. Zastąpił on inny, wygasający instrument wspierający – przedakcesyjny fundusz PHARE CBC, którego projekty znajdują się w końcowej fazie realizacji. W jego ramach, w latach 2004-2006, realizowane są 2 programy:

- Czechy – Polska, zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej w dniu 18.10.2004 r.;
- Wolny Kraj Związkowy Saksonia – Rzeczpospolita Polska (województwo dolnośląskie), zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej w dniu 29.11.2004 r.

W przypadku obu programów obszarem wsparcia Inicjatyw w granicach województwa dolnośląskiego jest podregion jeleniogórsko-wałbrzyski (poziom NUTS III) obejmujący 10 371 km², co stanowi ok. 52% powierzchni województwa.

5.2. Wrocławski Obszar Metropolitalny

Projekt aktualizacji koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju i Narodowej Strategii Rozwoju Regionalnego Kraju przypisują dużą rolę obszarom metropolitalnym w zwiększaniu konkurencyjności województw. Zakładają wzmocnienie funkcji metropolitalnych w obszarach metropolitalnych i ich powiązań międzynarodowych, polaryzację aktywności gospodarczej na wybranych węzłach i pasmach rozwoju, kształtowanie warunków przestrzennych przyspieszających rozwój i tworzących szansę rozwoju.

Wg modelu równoważenia rozwoju Wrocław jest:

- potencjalnym biegunem polaryzacji,
- węzłem efektywności, konkurencji,
- innowacji i przedsiębiorczości,
- europejskim ośrodkiem polaryzacji (europole).

W PZPWD został więc wyznaczony Wrocławski Obszar Metropolitalny. WrOM leży w potencjalnym paśmie przyspieszonego rozwoju o znaczeniu europejskim, kształtującym się wraz z modernizacją, rozbudową i budową systemu infrastruktury technicznej, stymulowanym przez procesy integracyjne Polski z Europą i światem. Po przeprowadzonych, wspólnie przez Wojewódzkie Biuro Urbanistyczne i Biuro Rozwoju Wrocławia, pracach delimitacyjnych rozszerzono wyznaczony w planie rejon. Włączono większy obszar, uwzględniając akces gmin i różnorodność funkcji terenów. WrOM byłby złożony z projektowanego NTS 3 Podregionu m. Wrocławia i Podregionu Wrocławskiego. Aktualizacja koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju pozostawiła delimitację obszarów metropolitalnych w gestii samorządów regionalnych, na etapie opracowania planów zagospodarowania przestrzennego województw. Jest więc możliwe przyjęcie proponowanych granic przy opracowaniu Planu zagospodarowania przestrzennego Wrocławskiego Obszaru Metropolitalnego i zmiany planu województwa w tym zakresie. Dla prawidłowego zarządzania obszarem powinny powstać nowe formy zarządzania np. w dziedzinie infrastruktury, komunikacji czy różnych usług.

Obszary wsparcia

Obszary wsparcia są nowym elementem podstawowej problematyki planu województwa, wprowadzonym Ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2003 r., Nr 80 poz. 717 z późn. zm.), stanowią istotną przesłankę do podjęcia aktualizacji planu zagospodarowania przestrzennego województwa z następujących powodów:

- z uwagi na swoją specyfikę, plan województwa powinien określić docelowo, w skali regionu, kierunki polityki przestrzennej komplementarnie do tych programów pomocowych, które posiadają aspekt przestrzenny;
- programy wsparcia obejmujące województwo dolnośląskie, pozostają obecnie w różnych fazach prac programowych, legislacyjnych i realizacyjnych, stąd konieczność oparcia nowej edycji planu województwa o monitoring realizowanych i przyjętych do realizacji programów pomocowych;
- obecnie, kryteria wyznaczania obszarów wsparcia w planie województwa, nie są prawnie zdefiniowane, co w toku nowelizacji dokumentu, oznacza konieczność monitorowania otoczenia prawnego.

5.3. Obszary Wiejskie

Od 1 maja 2004 r. zmieniły się zasady funkcjonowania rolnictwa. Jednak cele i zasady, dotyczące zagospodarowania obszarów wiejskich określone w PZPWD, nie uległy dezaktualizacji.

Wdrożony został **Plan Rozwoju Obszarów Wiejskich** oraz **Sektorowy Program Operacyjny Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013** wspierający restrukturyzację i modernizację sektora żywnościowego.

Plan Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) realizuje cele, priorytety oraz zasady, na podstawie których, wspierane są działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich w latach 2004 - 2006.

Obszary wspierania poszczególnych działań PROW zostały określone w rozporządzeniach Rady Ministrów.

Podstawę dla realizacji działań Programu Operacyjnego Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 stanowi opracowany w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi w styczniu 2006 roku Krajowy Plan Strategiczny. Został on przygotowany zgodnie z Rozporządzeniem Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW).

6. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI

PZPWD obszernie zdiagnozował i rozwinął problematykę ochrony przeciwpowodziowej, a także zawarł szereg ustaleń, szczególnie w części: Studium zagospodarowania przestrzennego pasma Odry w granicach województwa dolnośląskiego. Dla zapobieżenia zagrożeniu powodziowemu ustalono szereg inwestycji i zamierzeń: budowę zbiorników retencyjnych, suchych zbiorników, polderów, budowę i modernizację wałów powodziowych, modernizację Wrocławskiego Węzła Wodnego, wyznaczenie terenów do okresowego zalania, przeniesienie rozproszonej zabudowy z terenów zagrożonych zalaniem, stworzenie systemu monitoringu i ostrzegania przed powodzią. Zostały one objęte działaniami Programu dla Odry 2006. Część z zamierzeń została już wykonana, część jest w realizacji. „Studium wykonalności zbiornika Racibórz i modernizacji Wrocławskiego Węzła Wodnego” wykonane przez Konsorcjum Hydroprojektu i JACOBS – GIBB zmieniło koncepcję ochrony przeciwpowodziowej aglomeracji wrocławskiej. Dlatego w tej części plan powinien być zaktualizowany.

Ponadgraniczny charakter powodzi wymaga koncepcji i planu transgranicznych działań prewencyjnych. Zakończony został program ODERREGIO I, w którym polskie województwa nadodrzańskie uczestniczyły razem z Republiką Federalną Niemiec i Republiką Czeską. Obecnie prowadzony projekt ODERREGIO II (INTERREG III B), który ma wskazać odpowiednie instrumenty prawne i planistyczne w zakresie działań prewencyjnych dla ochrony przeciwpowodziowej.

7. TERENY ZAMKNIĘTE I ICH STREFY OCHRONNE

Tereny zamknięte i ich strefy ochronne – to nowe zadania wchodzące w zakres problematyki planu zagospodarowania przestrzennego województwa, wprowadzone Ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2003 r. Nr 80 poz.717 ze zmianami).

W obowiązującym PZPWD zostały wskazane cele i kierunki polityki przestrzennej, dotyczącej sfery obronności i bezpieczeństwa publicznego oraz zasady ich realizacji. Dla potrzeb PZPWD wykonana została warstwa graficzna „tereny wojskowe”, która, na podstawie materiałów otrzymanych od instytucji wojskowych, zawierała obszary istniejących baz związanych z obronnością. Warstwa terenów zamkniętych p.n.: „tereny wojskowe”, ze względu na niejawną charakter informacji w niej zawartych, nie została włączona jako załącznik graficzny do PZPWD.

Wprowadzenie zmian w przepisach prawnych, zaistniałe uwarunkowania, wynikające z członkostwa Polski w UE oraz potrzeby związane z realizacją Programu Inwestycji Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego stanowią istotne przesłanki do nowelizacji PZPWD, uwzględniającej potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa.

8. ZŁOŻA KOPALIN

Cele i zasady polityki przestrzennej przyjęte w PZPWD dla ochrony zasobów i gospodarki surowcami mineralnymi zachowują aktualność.

W kierunkach polityki przestrzennej należy zwrócić uwagę na następujące aspekty:

- zaktualizowane powinny zostać informacje o udokumentowanych złożach kopalin użytecznych możliwych do zagospodarowania, zagospodarowanych oraz poddawanych rekultywacji,
- proponuje się uzupełnienie treści PZPWD o informacje n.t. perspektywicznych i prognostycznych obszarów występowania złóż kopalin użytecznych.

Priorytety polityki przestrzennej województwa, przyjęte dla ochrony zasobów surowców mineralnych, pozostają aktualne. Ewentualne zmiany mogą wynikać z aktualizacji zapisów Polityki Energetycznej Państwa oraz innych krajowych dokumentów związanych z gospodarką surowcową państwa.

ZAŁĄCZNIKI:

I. Zestawienie aktualizacji studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin

Studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin sporządzane były od początku 1995 r. na podstawie art. 6 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym. Studia określają politykę przestrzenną gminy, uwzględniającą ustalenia strategii województwa oraz własne zadania rozwojowe. Ustalenia studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin dolnośląskich zostały wprowadzone do Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego.

Na podstawie ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym wszystkie gminy z terenu województwa dolnośląskiego przystąpiły do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Zmiana wielu przepisów prawnych oraz wprowadzenie ustawy z dnia 27 marca 2003 r., jak również nowe warunki realizacji rozwoju społeczno – gospodarczego, zobowiązały gminy do zweryfikowania polityki przestrzennej i aktualizacji studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Znowelizowana ustawa rozszerzyła zakres obowiązujących ustaleń w studium oraz nałożyła obowiązek uzyskania zgodności ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z polityką przestrzenną gminy zawartą w studium. W obecnej chwili, przy wzroście planowanych realizacji inwestycji celu publicznego, powstawaniu nowych przedsięwzięć gospodarczych i rozwoju terenów mieszkaniowych, rozszerzenia zasad ochrony wartości środowiska przyrodniczego i kulturowego, aktualizowane studia stały się dokumentami podstawowymi dla określenia kierunków i jakości zmian przestrzennych na terenie województwa. Szczegółowe analizy tych zmian powinny zostać objęte odrębnym opracowaniem i włączone do prac diagnozujących stan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego.

Istotnym jest również fakt, że w studium gminy uwzględnia się ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa, w przypadku braku planu lub niewprowadzenia do planu zadań rządowych, wprowadza się ustalenia programów, służących realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym. Po akcesji Polski do Unii Europejskiej powstało wiele programów, których realizacja musi być uwidoczniiona w studiach gmin. Zaktualizowane studia gmin, szczególnie ze względu na wprowadzenie nowych ustaleń dla inwestycji celu publicznego, wynikających z nowych uwarunkowań przyrodniczych i kulturowych, stanowią również istotny materiał planistyczny dla koordynacji działań przestrzennych ustalanych w planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego.

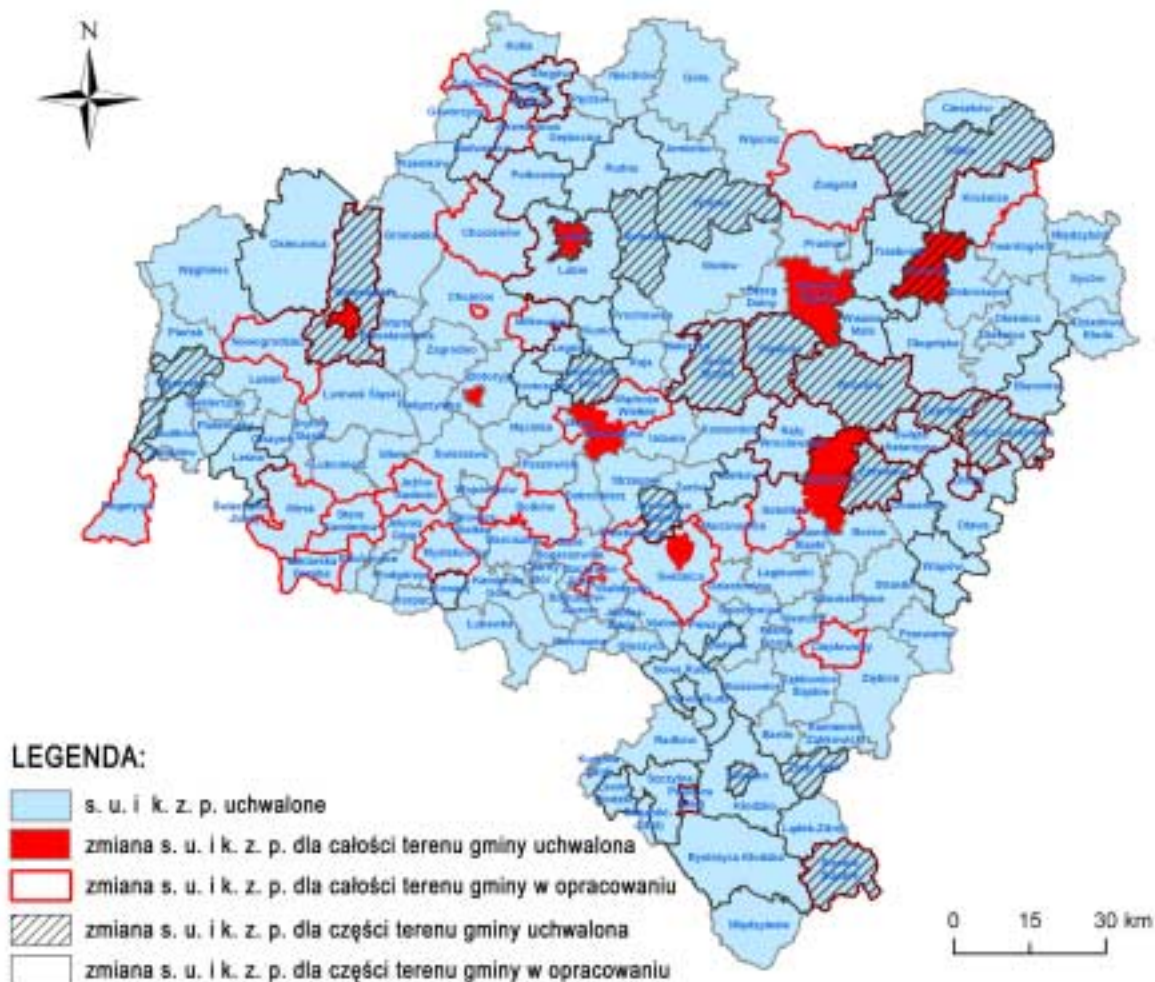
Od momentu wejścia w życie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym do końca 2005 r. około 50 % gmin z terenu województwa dolnośląskiego przystąpiło do aktualizacji ustaleń studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (SUiKZPG) dla wybranych części lub całości obszaru gminy:

- 8 gmin uchwaliło zmianę SUiKZPG dla całości terenu gminy, w tym następujące gminy miejskie: m. Bolesławiec, m. Lubin, m. Świdnica, m. Złotoryja oraz następujące gminy wiejskie: Kobierzyce, Mściwojów, Oborniki Śląskie, Zawonia;
- 36 gmin przystąpiło do zmiany SUiKZPG dla całości terenu gminy, opracowania te nie zostały do końca 2005 r. zakończone i są na różnych etapach opracowania;
- 17 gmin uchwaliło SUiKZPG dla części terenu gminy;
- 22 gminy przystąpiły do zmiany SUiKZPG dla części terenu, opracowania te nie zostały zakończone i są na różnych etapach opracowania.

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym określiła ustawowy obowiązek uzgadniania przez Zarząd Województwa w trybie art. 106 KPA, projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin w zakresie zgodności z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa. Następuje sprzężenie zwrotne, zgodność dokumentów z różnych poziomów planowania, szczebla

podstawowego i wojewódzkiego. Ustawodawca pominął jednak konieczność przekazywania kopii uchwalonych studiów gmin do zarządów województw, jako dokumentów wyjściowych do dalszych prac nad planem zagospodarowania przestrzennego województwa.

RYSUNEK 4 Zaawansowanie prac nad studiami uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin województwa dolnośląskiego – stan na grudzień 2005r.

II. Tabelaryczne zestawienie obowiązujących aktów prawnych od 2003 r.

I		
DOKUMENTY PODSTAWOWE		
L.p.	NAZWA AKTU PRAWNEGO	MIEJSCE I DATA PUBLIKACJI
1.	USTAWA z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym	Dz. U. 2003 r., Nr 80 poz. 717 z późn. zm.
2.	USTAWA z dnia 20 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju	Dz. U. 2004 r., Nr 116 poz. 1206
3.	USTAWA z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa	Dz. U. 2001r., Nr 142 poz. 1590 z późn. zm.
L.p.	Plany, strategie, programy	Dostępność
1.	Narodowy Plan Rozwoju 2004-2006 dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 14 stycznia 2003 r.	www.mgip.gov.pl www.funduszeuropejskie.gov.pl
2.	Narodowy Plan Rozwoju 2007-2013 /projekt/	www.mgip.gov.pl
3.	Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego na lata 2001-2006	www.mgip.gov.pl
4.	Zintegrowany Program Rozwoju Regionalnego na lata 2004-2006	www.mgip.gov.pl
5.	Aktualizacja Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju przyjęta przez Radę Ministrów 06.09.2005 r.	www.rcss.gov.pl
6.	Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do roku 2020 przyjęta Uchwałą Nr XLVIII/649/2005 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 30 listopada 2005 r.	www.umwd.pl
7.	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego uchwalony przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego Uchwałą Nr XLVIII/873/2002 z dnia 30 sierpnia 2002 r.	www.wbu.wroc.pl

II		
SYSTEM OSADNICZY, STREFY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNE		
L.p.	NAZWA AKTU PRAWNEGO	MIEJSCE I DATA PUBLIKACJI
1.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 lipca 2000 r. w sprawie wprowadzenia Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS)	Dz. U. 2000 r., Nr 58 poz. 685, z dnia 24 lipca 2000 r., z późn. zm.
2.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2004 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wprowadzenia Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS)	Dz. U. 2004r., Nr 254 poz. 2534, z dnia 30 listopada 2004 r.
L.p.	Plany, strategie, programy	Dostępność
1.	ESPON – Europejska Sieć Obserwacji Rozwoju Przestrzennego, część INERREG – u 2002 - 2006	

III		
SFERA SPOŁECZNA		
L.p.	NAZWA AKTU PRAWNEGO	MIEJSCE I DATA PUBLIKACJI
1.	USTAWA z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym	Dz. U. Nr 164 z dnia 01 września 2005 r., poz. 1365
2.	USTAWA z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz gminach uzdrowiskowych	Dz. U. Nr 162 z dnia 02 października 2005 r., poz. 1399
3.	USTAWA z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej	Dz. U. Nr 64 z dnia 01 maja 2004 r., poz. 593
4.	USTAWA z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych	Dz. U. Nr 210 z dnia 01 października 2004 r., poz. 2135 z późn. zm.
5.	USTAWA z dnia 18 stycznia 1996 r. o kulturze fizycznej	t.j. Dz. U. Nr 81 z dnia 18 lipca 2001 r., poz. 889 z późn. zm.
6.	USTAWA z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach	Dz. U. Nr 5 z 1997 r., poz. 24 z późn. zm.
7.	USTAWA z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej	Dz. U. Nr 91 z 1991 r., poz. 408 z późn. zm.
8.	USTAWA z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu prowadzeniu działalności kulturalnej	t.j. Dz. U. Nr 13 z 2001 r., poz. 123 z późn. zm.
9.	USTAWA z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach	Dz. U. Nr 85 z 1997 r., poz. 539 z późn. zm.
10.	ROZPORZĄDZENIE Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 stycznia 2000 r. w sprawie zakładów aktywności zawodowej	Dz. U. Nr 6 z 2000 r., poz. 77 z późn. zm.
L.p.	Plany, strategie, programy	Dostępność
1.	Strategia Polityki Społecznej 2007-2013 przyjęta 13 września 2005 roku przez Radę Ministrów	www.mps.gov.pl
2.	Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004 – 2013 przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 21 września 2004 r.	www.mk.gov.pl
3.	uzupełnienie Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004-2020	www.mk.gov.pl
4.	Narodowy Program Kultury "Ochrona Zabytków i Dziedzictwa Kulturowego" na lata 2004-2013	www.mk.gov.pl
5.	Narodowy Program Kultury Wspierania Debiutów i Rozwoju Szkół Artystycznych "Maestria" na lata 2004-2013 przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 21 września 2004 r.	www.mk.gov.pl
6.	Narodowy Program Kultury "Rozwój Instytucji Artystycznych" na lata 2004-2013 przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 21 września 2004 r.	www.mk.gov.pl
7.	Narodowy Program Kultury "Znaki Czasu" na lata 2004-2013 przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 21 września 2004 r.	www.mk.gov.pl
8.	Sektorowy Program Operacyjny - Rozwój kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 6 września 2005 r.	www.mk.gov.pl
9.	Strategia Rozwoju Sportu w Polsce do roku 2012	www.msport.gov.pl
10.	Strategia Rozwoju Edukacji na lata 2007-2013	www.menis.gov.pl
11.	Program Operacyjny "Wykształcenie i Kompetencje" na lata 2007-2013 /projekt/	www.menis.gov.pl
12.	Program Operacyjny Zatrudnienie i Integracja Społeczna /projekt do dyskusji społecznej/	www.mgip.gov.pl
13.	Krajowa Strategia Zatrudnienia na lata 2007-2013 – jest składową Narodowego Planu Rozwoju, projekt strategii został zaakceptowany przez Radę Ministrów 6 września 2005 r.	Brak informacji
14.	Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2005 – 2013 /projekt/	www.umwd.pl
15.	Program zmian sieci Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej Samorządu Województwa Dolnośląskiego	www.umwd.pl

IV	SFERA KULTUROWA	
L.p.	NAZWA AKTU PRAWNEGO	MIEJSCE I DATA PUBLIKACJI
1.	USTAWA z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	Dz. U. Nr 162 z dnia 17 września 2003 r., poz. 1568, ze zm.
2.	Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 14 kwietnia 2004 r. w sprawie uznania za pomnik historii	Dz. U. Nr 102 z dnia 1 maja 2004 r., poz. 1056
3.	Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 14 kwietnia 2004 r. w sprawie uznania za pomnik historii	Dz. U. Nr 102 z dnia 1 maja 2004 r., poz. 1057
4.	Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 14 kwietnia 2004 r. w sprawie uznania za pomnik historii	Dz. U. Nr 102 z dnia 1 maja 2004 r., poz. 1058
5.	Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 13 kwietnia 2005 r. w sprawie uznania za pomnik historii	Dz. U. Nr 64 z dnia 20 kwietnia 2005 r., poz. 570
L.p.	Plany, strategie, programy	Dostępność
1.	Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004 – 2013, przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 21 września 2004 r.	www.mk.gov.pl
2.	Uzupełnienie Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004 – 2020. Warszawa 2005 r.	www.mk.gov.pl
3.	Narodowy Program Kultury „Ochrona Zabytków i Dziedzictwa Kulturowego” na lata 2004 – 2013. Warszawa 2004 r.	www.mk.gov.pl
4.	Projekt Krajowego Programu Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami	
5.	Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Kultury i Zachowanie Dziedzictwa Kulturowego	www.mk.gov.pl

V	OBSZARY OCHRONY UZDROWISKOWEJ	
L.p.	NAZWA AKTU PRAWNEGO	MIEJSCE I DATA PUBLIKACJI
1.	USTAWY z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz gminach uzdrowiskowych	Dz. U. 2005, Nr 162, poz. 1399
2.	Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie naturalnych wód mineralnych, naturalnych wód źródłanych i wód stołowych	Dz. U. 2004 r., Nr 120 poz. 1256
3.	Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie leczenia uzdrowiskowego	Dz. U. 2004 r., Nr 274 poz. 2724
L.p.	Plany, strategie, programy	Dostępność
1.	Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2003-2006 z Uwzględnieniem Perspektywy na lata 2007-2010	www.mos.gov.pl
2.	Program Zrównoważonego Rozwoju i Ochrony Środowiska Województwa Dolnośląskiego	www.umwd.pl
3.	Program Rozwoju Turystyki dla Województwa Dolnośląskiego	www.umwd.pl
4.	Założenia Programu Rozwoju Infrastruktury Transportowej i Komunikacji dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2005-2015	www.umwd.pl
5.	Studium Zagospodarowania Przestrzennego Pasma Drogi Śródsudeckiej	Archiwum WBU
6.	Studium Zagospodarowania Przestrzennego Pogranicza Polsko-Czeskiego, Synteza Dokumentów Krajowych /projekt/	
7.	Studium Kierunkowe Zagospodarowania Przestrzennego Obszaru Wzdłuż Granicy Polsko Niemieckiej /projekt/	

VI	SFERA EKOLOGICZNA	
L.p.	NAZWA AKTU PRAWNEGO	MIEJSCE I DATA PUBLIKACJI
1.	USTAWA z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska	Dz. U. Nr 62 z 2001 r., poz. 627 z późn. zmianami
2.	USTAWA z dnia 14 lutego 2003 r. o zmianie ustawy o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia oraz ustawy - Prawo ochrony środowiska	Dz. U. Nr 46 z dnia 18 marca 2003 r., poz. 392
3.	USTAWA z dnia 3 października 2003 r. o zmianie ustawy - Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw	Dz. U. Nr 190. z dnia 7 listopada 2003 r., poz. 1865
4.	USTAWA z dnia 19 lutego 2004 r. o zmianie ustawy - Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw	Dz. U. Nr 49 z dnia 26 marca 2004 r., poz. 464
5.	USTAWA z dnia 18 maja 2005 r. o zmianie ustawy - Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw	Dz. U. Nr 113 z dnia 27 czerwca 2005 r., poz. 954
6.	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych	Dz. U. Nr 155 z dnia 23 września 2002 r., poz. 1298
7.	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi	Dz. U. Nr 165 z dnia 4 października 2002 r., poz. 1359
8.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko	Dz. U. Nr 257 z dnia 3 grudnia 2004 r., poz., 2573, zm. Dz. U. NR 92 z 2005 r., poz. 769
9.	USTAWA z dnia 3 czerwca 2005 r. o zmianie ustawy - Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw	Dz. U. Nr 130 z dnia 15 lipca 2005 r., poz. 1087
10.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2002 r. w sprawie przebiegu granic obszarów dorzeczy, przyporządkowania zbiorników wód podziemnych do właściwych obszarów dorzeczy, utworzenia regionalnych zarządów gospodarki wodnej oraz podziału obszarów dorzeczy na regiony wodne	Dz. U. Nr 232 z dnia 27 grudnia 2002 r., poz. 1953
11.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 grudnia 2002 r. w sprawie śródlądowych wód powierzchniowych lub ich części stanowiących własność publiczną	Dz. U. Nr 16. z dnia 4 lutego 2003 r., poz. 149
12.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie kryteriów wyznaczania wód wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych	Dz. U. Nr 241. z dnia 31 grudnia 2002 r., poz. 2093
13.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu i trybu opracowywania planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy oraz warunków korzystania z wód regionu wodnego	Dz. U. Nr 126 z dnia 3 czerwca 2004 r., poz. 1318
14.	USTAWA z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody	Dz. U. Nr 92 z dnia 30 kwietnia 2004 r., poz. 880
15.	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000	Dz. U. Nr 229 z dnia 21 października 2004 r., poz. 2313
16.	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2005 r. w sprawie trybu i zakresu opracowania projektu planu ochrony dla obszaru Natura 2000	Dz. U. Nr 61 z dnia 15 kwietnia 2005 r., poz. 549
17.	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2005 r. w sprawie rodzajów, typów i podtypów rezerwatów przyrody	Dz. U. Nr 60 z dnia 14 kwietnia 2005 r., poz. 533
18.	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, twórców i składników przyrody	Dz. U. Nr 94 z dnia 30 maja 2005 r., poz. 794
19.	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 maja 2005 r. w sprawie typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, wymagających ochrony w formie wyznaczenia obszarów Natura 2000	Dz. U. Nr 94 z dnia 30 maja 2005 r., poz. 795
20.	USTAWA z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze, z dnia 1 marca 1994 r.) z późniejszymi zmianami	Dz. U. Nr 27, z dnia 1 marca 1994 r., poz. 96 z późn. zm.
21.	USTAWA z dnia 18 grudnia 2003 r. o zmianie ustawy - Prawo geologiczne i górnicze z dnia 29 grudnia 2003 r.	Dz. U. Nr 223. z 2003 r. poz. 2219
22.	USTAWA z dnia 22 kwietnia 2005 r. o zmianie ustawy - Prawo geologiczne i górnicze oraz ustawy o odpadach, z dnia 23 maja 2005 r.	Dz. U. Nr 90 z 2005 r., poz. 758
23.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2001 r. w sprawie złóż wód podziemnych zaliczonych do solanek, wód leczniczych i termalnych oraz złóż innych kopalin leczniczych, a także zaliczenia kopalin pospolitych z określonych złóż lub jednostek geologicznych do kopalin podstawowych. z dnia 31 grudnia 2001 r.	Dz. U. Nr .156, z dnia 31 grudnia 2001 r., poz. 1815

24.	Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 10 grudnia 2003 r. w sprawie określenia wód powierzchniowych wrażliwych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszarów szczególnie narażonych, z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć	Dz. Urz. Woj. Dolnośl. Nr 2 z 2004 r. z dnia 07.01.2004 r., poz. 38
25	Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej We Wrocławiu z dnia 25 czerwca 2004 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie określenia wód powierzchniowych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszarów szczególnie narażonych, z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć	Dz. Urz. Woj. Dolnośl. z 2004 r. Nr 129, poz. 2219
26	Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej We Wrocławiu z dnia 26 kwietnia 2004 r. w sprawie wprowadzenia programu działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych	Dz. Urz. Woj. Dolnośl. z 2004 r. Nr 79, poz. 1534
27.	Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej We Wrocławiu z dnia 26 kwietnia 2004 r. w sprawie wprowadzenia programu działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych	Dz. Urz. Woj. Dolnośl. z 2004 r. Nr 79, poz. 1535
L.p.	Plany, strategie, programy	Dostępność
1.	Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2003-2006 z Uwzględnieniem Perspektywy na lata 2007-2010 (Uchwała Sejmu RP z dnia 8 maja 2003 r. w sprawie przyjęcia "Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010"	M.P. Nr 33 z dnia 18 czerwca 2003 r., poz. 433 www.mos.gov.pl
2.	Krajowa Strategia Ochrony i Umiarkowanego Użytkowania Różnorodności Biologicznej	http://biodiv.mos.gov.pl

VII		
SFERA GOSPODARCZA - ROLNICTWO I LEŚNICTWO		
L.p.	NAZWA AKTU PRAWNEGO	MIEJSCE I DATA PUBLIKACJI
1.	USTAWA z dnia 28 listopada 2003 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej	Dz. U. Nr 229 z dnia 31 grudnia 2003 r., poz. 2273 ze zm.
2.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 kwietnia 2004 r. w sprawie szczególnych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na wsparcie działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania objętej planem rozwoju obszarów wiejskich	Dz. Nr 73 z dnia 22 kwietnia 2004 r., poz. 657; zmiany: Dz.U.04.158.1652, Dz.U.04.213.2159, Dz.U.05.44.423, Dz.U.05.106.891
3.	Rozporządzenie Rady Ministrów z 20 lipca 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na wspieranie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt objętej planem rozwoju obszarów wiejskich	Dz. U. Nr 174 z dnia 9 sierpnia 2004 r., poz. 1809; zmiany: Dz. U. Nr 213 z 2004, poz. 2160, Dz. U. Nr 22 z 2005 r., poz. 179, Dz. U. Nr 131 z 2005 r., poz. 1095
4.	USTAWA z dnia 20 kwietnia 2004 r. o rolnictwie ekologicznym	Dz. U. Nr 93 z dnia 30 kwietnia 2004 r., poz. 898
5.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na zalesianie gruntów rolnych objętej planem rozwoju obszarów wiejskich	Dz. U. Nr 187 z dnia 27 sierpnia 2004 r., zmiana: Dz. U. Nr 236 z 2004 r., poz. 2362
6.	Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 3 września 2004 r. w sprawie przyjęcia Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006”	Dz. U. Nr 197 z 2004 r., poz. 2032
7.	Obwieszczenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 listopada 2004 r. w sprawie planu rozwoju obszarów wiejskich	M.P. z Nr 56 dnia 31 grudnia 2004 r., poz. 958)
L.p.	Plany, strategie, programy	Dostępność
1.	Krajowy Program Zwiększania Lesistości - aktualizacja 2003 r.	www.mos.gov.pl
2.	Plan Rozwoju Obszarów Wiejskich 2004 – 2006 (Obwieszczenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 listopada 2004 r. w sprawie planu rozwoju obszarów wiejskich	M.P. z Nr 56 dnia 31 grudnia 2004 r., poz. 958 www.minrol.gov.pl
3.	Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa na lata 2007-2013 (z elementami prognozy do roku 2020) -dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 29 czerwca 2005 r.	www.minrol.gov.pl
4.	Sektorowy Program Operacyjny „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004—2006”	www.minrol.gov.pl
5.	Wojewódzki Program Rozwoju Sektora Rolno-Spożywczego - Uchwała Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 29 sierpnia 2003 r. w sprawie przyjęcia Wojewódzkiego Programu Rozwoju Sektora Rolno-Spożywczego	Dolno.04.1.1
6.	Regionalny Program Operacyjny Polityki Leśnej Państwa – opracowany przez Regionalną Dyрекcyję Lasów Państwowych we Wrocławiu	

VIII		
TURYSTYKA		
L.p.	NAZWA AKTU PRAWNEGO	MIEJSCE I DATA PUBLIKACJI
1.	USTAWA z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz gminach uzdrowiskowych	Dz. U. 2005 r. Nr 162 poz. 1399
2.	Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 r. w sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie	Dz. U. 2004 r., Nr 188, poz. 1945
3.	Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 17 listopada 2004 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis na wspieranie projektów promocyjnych w dziedzinie turystyki i kultury	Dz. U. 2004 r. Nr 267, poz. 2654
4.	USTAWA z dnia 5 marca 2004 r. o zmianie ustawy o usługach turystycznych oraz o zmianie ustawy - kodeks wykroczeń	DZ. U. z dnia 14 kwietnia 2004 r. Nr 62, poz. 576
5.	USTAWA z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych	Dz. U. 2004 r., Nr 223, poz. 2268,
L.p.	Plany, strategie, programy	Dostępność
1.	Strategia Rozwoju Turystyki w latach 2001-2006, Rządowy Program Wsparcia Rozwoju Turystyki w latach 2001-2006	www.mgip.gov.pl
2.	Projekt Strategii Rozwoju Turystyki na lata 2007-2013 – Dokument Rządowy Przyjęty Przez Radę Ministrów w dniu 21 czerwca 2005 r.	www.mgip.gov.pl
3.	Program Rozwoju Turystyki w Województwie Dolnośląskim	www.umwd.pl
4.	Studium Zagospodarowania Przestrzennego Pasma Drogi Śródsudeckiej, WBU Wrocław 2003	
5.	Studium Zagospodarowania Turystycznego Dolnośląskich Odcinków Szlaków Wodnych, WBU Wrocław 2003	
6.	Studium Zagospodarowania Przestrzennego Pogranicza Polsko-Czeskiego, Synteza Dokumentów Krajowych – projekt	
7.	Studium Kierunkowe Zagospodarowania Przestrzennego Obszaru Wzdłuż Granicy Polsko-Niemieckiej - projekt	
8.	Studium Systemu Turystyki i Rekreacji Rowerowej Województwa Dolnośląskiego - projekt	

IX		
OBSZARY WSPARCIA		
L.p.	NAZWA AKTU PRAWNEGO	MIEJSCE I DATA PUBLIKACJI
1.	USTAWA z dnia 16 kwietnia 2004 r. o funduszu poręczeń unijnych	Dz. U. 2004 r., Nr 121 poz. 1262
2.	USTAWA z 29 stycznia 2004 r. prawo zamówień publicznych	Dz. U. 2004 r., Nr 19 poz. 177
3.	USTAWA z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej	Dz. U. 2004 r., Nr 123, poz. 1291
4.	Rozporządzenie Ministra Gospodarki i pracy z dnia 22 września 2004 r. w sprawie trybu , terminu i zakresów sprawozdawczości dotyczącej realizacji Narodowego Planu Rozwoju, trybu kontroli Narodowego Planu Rozwoju oraz trybu rozliczeń	Dz. U. 2004 r. , Nr 216, poz. 2205 i 2206
5.	Rozporządzenie Ministra Gospodarki i pracy z dnia 17 sierpnia 2004 r. w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej niezwiązanej z programami operacyjnymi	Dz. U. 2004 r., Nr 181, poz. 1877
L.p.	Plany, strategie, programy	Dostępność
1.	Sektorowy Program Operacyjny "Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw na lata 2004-2006"	www.efs.gov.pl
2.	Program Interreg III Polska 2004-2006	www.mgip.gov.pl
3.	Polityka Transportowa Państwa na Lata 2001-2015 dla Zrównoważonego Rozwoju Kraju - 2001 r.	www.mi.gov.pl
4.	Strategia Rozwoju Infrastruktury Transportu na Lata 2004-2006 i Lata Dalsze	www.mi.gov.pl
5.	Polityka Transportowa Państwa na Lata 2006-2025 / Projekt/	www.mi.gov.pl
6.	Założenia Narodowej Strategii Rozwoju Transportu na Lata 2007-2013 /Projekt/	www.mi.gov.pl
7.	Strategia Długofalowego Rozwoju Sektora Mieszkaniowego na Lata 2005-2025 /Projekt/	www.mi.gov.pl
8.	Strategia Gospodarki Odpadami Komunalnymi Dolnego Śląska	www.umwd.pl
9.	Założenia Programu Rozwoju Infrastruktury Transportowej i Komunikacji Dla Województwa Dolnośląskiego Na Lata 2005-2015	www.umwd.pl
10.	Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej	www.umwd.pl
11.	Dolnośląska Strategia Innowacji	www.umwd.pl
12.	Regionalne Strefy Rozwoju Przedsiębiorczości	załącznik do PZPWD, 2002 R,
13.	Studium Zagospodarowania Przestrzennego Pasma Odry W Granicach Województwa Dolnośląskiego	załącznik do PZPWD, 2002 R.,
14.	Studium Zagospodarowania Turystycznego Dolnośląskich Odcinków Szlaków Wodnych, 2003 R.,	
15.	Studium Zagospodarowania Przestrzennego Pasma Drogi Śródsudeckiej, 2003 R.,	
16.	Studium Zagospodarowania Przestrzennego Pogranicza Polsko-Czeskiego, Synteza Dokumentów Krajowych – Projekt	
17.	Studium Kierunkowe Zagospodarowania Przestrzennego Obszaru Wzdłuż Granicy Polsko-Niemieckiej- Projekt,	
18.	Studium Systemu Turystyki i Rekreacji Rowerowej Województwa Dolnośląskiego-Projekt	

X	DZIAŁALNOŚĆ PRODUKCYJNA	
L.p.	NAZWA AKTU PRAWNEGO	MIEJSCE I DATA PUBLIKACJI
1.	USTAWA o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych i niektórych ustaw	Dz. U. z 2003r., Nr 188, poz.1840
2.	Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie kamiennogórskiej specjalnej strefy ekonomicznej	Dz. U. z 2004r., Nr 222, poz.2250
3.	Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie legnickiej specjalnej strefy ekonomicznej	Dz. U. 2004r., Nr 219, poz. 2217
4.	Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie wałbrzyskiej specjalnej strefy ekonomicznej	Dz. U. 2004r., Nr 218, poz. 2211
5.	USTAWA o zmianie ustawy Prawo o działalności gospodarczej	Dz. U. z 2003r., Nr 217, poz. 2125
6.	USTAWA o swobodzie działalności gospodarczej	Dz. U. z 2004r., Nr 173, poz. 1807 z późn. zm.
7.	USTAWA o zmianie Ustawy o finansowym wspieraniu inwestycji	Dz. U. z 2002r. nr 41, poz. 363 z późn. zm.
8.	Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie szczegółowych kryteriów udzielania wsparcia finansowego nowej inwestycji	Dz.U.2003r., Nr 165, poz.1600
9.	Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy w sprawie szczegółowego trybu i terminów udzielania i odmowy udzielania wsparcia finansowego nowej inwestycji	Dz.U. 2004r., Nr 123, poz.1296
10.	USTAWA z dnia 29 lipca 2005 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej	Dz.U. 2005r., Nr 179, poz.1484
L.p.	Plany, strategie, programy	Dostępność
1.	Zwiększanie innowacyjności gospodarki w Polsce do 2006 roku	www.parp.gov.pl
2.	Narodowy Program Rozwoju 2004-2006	www.parp.gov.pl
3.	Sektorowy Program Operacyjny „Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw” wraz z uzupełnieniami - Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z 1 lipca 2004r.	www.parp.gov.pl Dz.U.z 2004 r.,Nr 166, poz. 1744
4.	ePolska – Plan działania na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce na lata 2001-2006	www.bip.gov.pl
5.	Raport pt. „Inwestycyjny proces budowlany – bariery inwestycyjne oraz propozycje działań usprawniających”	www.mgip.gov.pl
6.	Strategia gospodarcza Rządu „Przedsiębiorczość – Rozwój – Praca” i jego kontynuacja w „Planie działań pro wzrostowych w latach 2003-2004”	www.mgip.gov.pl
7.	Dolnośląska Strategia Innowacji	www.umwd.pl
8.	Monitoring sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego	www.umwd.pl
9.	Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR)	www.mgip.gov.pl
10.	Informator Inwestycyjny Dolnego Śląska	www.umwd.pl

XI	GOSPODARKA WODNA, OCHRONA PRZECIWPOWODZIOWA I ŻEGLUGA	
L.p.	NAZWA AKTU PRAWNEGO	MIEJSCE I DATA PUBLIKACJI
1.	USTAWA z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne	Dz. U. 01. 115 z dnia 11 października 2001 r., poz. 1229 z późn. zm.
2.	USTAWA z dnia 3 czerwca 2005 r. o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw	Dz. U.05. 130. 1087
3.	Ustawie z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie kłęski żywiolowej	DZ.U. nr 62, poz. 558
4.	Ustawa z dnia 6 lipca 2001 r. o ustanowieniu programu wieloletniego "Program dla Odry - 2006"	Dz. U. z dnia 12 września 2001 r.
5.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 marca 2002 r. w sprawie ustanowienia Pełnomocnika Rządu do Spraw Programu dla Odry-2006	Dz. U. z dnia 29 marca 2002 r.
6.	USTAWA o żegludze śródlądowej z dnia 21 grudnia 2000 r.	Dz. U. z 2001 r. Nr 5, poz. 43 z 2001.01. 24 z późn. zm.
7.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 maja 2002 r. w sprawie klasyfikacji śródlądowych dróg wodnych	Dz. U. 02.77.695
8.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2002 r. w sprawie śródlądowych dróg wodnych	Dz.U. 02.210.1786
9.	Ustawa z dnia 28 października 2002 r. o Funduszu Żeglugi Śródlądowej i Funduszu Rezerwowym	Dz. U. z dnia 28 listopada 2002 r.
L.p.	Plany, strategie, programy	Dostępność
1.	Ramowa Dyrektywa Wodna 2000/60/CE	www.bgw.gov.pl
2.	Europejska polityka transportowa w horyzoncie 2010 r.: czas na decyzję	
3.	Strategia gospodarki wodnej	www.bgw.gov.pl
4.	„Studium zagospodarowania przestrzennego pasma Odry”	www.wbu.wroc.pl
5.	„Strategia modernizacji Odrzańskiego Systemu Wodnego Program dla Odry – 2006”	www.pcu.org.pl
6.	Polityka transportowa państwa na lata 2006 - 2025	

XII		
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA		
L.p.	NAZWA AKTU PRAWNEGO	MIEJSCE I DATA PUBLIKACJI
1.	USTAWA z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach	Dz. U. Nr 62 z dnia 20 czerwca 2001 r., poz. 628 z późn. zm.
2.	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk	Dz. U. Nr .61, z dnia 10 kwietnia 2003 r., poz.549
3.	USTAWA z dnia 10 kwietnia 1997r. - Prawo energetyczne	t.j. Dz. U. Nr 153 poz. 1504 z 2003 r. z późn. zm.
4.	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów	Dz. U. Nr 192 poz. 1883 z dnia 14 listopada 2003 r.
5.	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 grudnia 2004 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru i granic aglomeracji	Dz. U. Nr 283 z dnia 30 grudnia 2004 r., poz. 2841.
6.	Rozporządzenie Wojewody Dolnośląskiego z dnia 30 czerwca 2005r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji: Chocianów, Ciepłowody, Dobromierz, Gaworzycze, Gądkowice, Grębocice, Kamieniec Żąbkowicki, Kąty Wrocławskie, Kobierzyce, Kondratowice, Kotla, Łagiewniki, Marciszów, Mieroszów, Międzybórz, Międzyzylesie, Milicz, Niechlów, Niemcza, Pieńsk, Polkowice, Prochowice, Prusice, Przemków, Radwanice, Ruszów, Skokowa, Sobótka, Stanowice, Sulów, Środa Śląska, Święta Katarzyna, Zagrodno, Zawidów, Ziębice	Dz. U.W.D. Nr 125 z dnia 12 lipca 2005r. poz. 2568
7.	Rozporządzenie Wojewody Dolnośląskiego z dnia 4 sierpnia 2005r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji: Bolesławiec, Dobrzykowice, Domaniów, Dzierżoniów Miasto, Jelcz Laskowice, Leśna, Mysłakowice, Nowogrodziec, Oborniki Śląskie, Pielgrzymka, Piława Górna, Pobiedna, Strzegom, Sulików, Ścinawa, Świeradów Zdrój, Twardogóra, Wiązów, Żarów	Dz. Urz. Woj. Dolnośl. Nr 151 z dnia 12 sierpnia 2005r. poz. 2968
8.	Rozporządzenie Wojewody Dolnośląskiego z dnia 20 września 2005r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji: Bielawa, Bolków, Brzeg Dolny, Chelmsko Śląskie, Krośnice, Lubawka, Lubomierz, Lwówek Śląski, Malczyce, Mirsk, Olszyna, Piechowice, Stara Kamienica, Syców, Świerzawa, Wądroże Wielkie, Złotoryja,	Dz. U.W.D. Nr 198 z dnia 29 września 2005r. poz. 3339
9.	Rozporządzenie Wojewody Dolnośląskiego z dnia 4 listopada 2005r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji: Długoleka, Dobroszyce, Dziadowa Kłoda, Góra, Jelenia Góra, Krosnowice, Lubań, Mściwojów, Oława, Strzelin, Szklarska Poręba, Trzebnica, Wisznia Mała, Wojcieszów, Żąbkowice Śląskie	Dz. U.W.D. Nr 234 z dnia 16 listopada 2005r. poz. 3632
L.p	Plany, strategie, programy	Dostępność
1	Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych – dokument przyjęty przez Radę Ministrów dnia 16 grudnia 2003r.	www.mos.gov.pl
2	Aktualizacja załączników 1, 2, 3 i 4 do Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych, stanowiących wykazy niezbędnych przedsięwzięć w zakresie wyposażenia aglomeracji w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalnie ścieków do końca 2005r., 2010r., 2013r. i 2015r. – dokument przyjęty przez Radę Ministrów dnia 07 czerwca 2005r.	www.mos.gov.pl
3	Krajowy Plan Gospodarki Odpadami (Uchwała Nr 219 Rady Ministrów z dnia 29 października 2002r. w sprawie krajowego planu gospodarki odpadami)	MP Nr 11 z dnia 28 lutego 2003 r.
4	Polityka Energetyczna Polski do 2025 r. – dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 4 stycznia 2005 r. – obwieszczenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 1 lipca 2005 r. w sprawie polityki energetycznej państwa do 2025 r.	M.P. Nr 42 poz. 562 z dnia 22 lipca 2005 r.
5	Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami Województwa Dolnośląskiego – Uchwała Sejmiku Województwa Dolnośląskiego Nr XXIII/272/2004 z dnia 29 kwietnia 2004r.	www.um.pl www.umwd.pl
6	Aktualizacja Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami Województwa Dolnośląskiego – Uchwała Sejmiku Województwa Dolnośląskiego Nr XLIV/581/2005 z dnia 2 września 2005r.	nie opublikowana; do wglądu w UMWD w Wydziale Ochrony Środowiska
7	Strategia Energetyczna Dolnego Śląska – Uchwała Sejmiku Województwa Dolnośląskiego Nr XLVIII/874/2002 z dnia 30 sierpnia 2002 r.	nie opublikowana; do wglądu w UMWD Departament Rozwoju Regionalnego

XIII	KOMUNIKACJA	
L.p	NAZWA AKTU PRAWNEGO	MIEJSCE I DATA PUBLIKACJI
1	USTAWA z dnia 14 listopada 2003 r. o zmianie ustawy o drogach publicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw	Dz. U. Nr 200 poz. 1953 z dnia 24 listopada 2003 r.
2	USTAWA z dnia 14 listopada 2003 r. o zmianie ustawy o drogach publicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw	Dz. U. Nr 172 poz. 1440 z dnia 9 września 2005 r.
3	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 maja 2004 r. w sprawie sieci autostrad i dróg ekspresowych	Dz. U. Nr 128 poz. 1334 z dnia 4 czerwca 2004 r.
4	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2002 r. w sprawie autostrad płatnych	Dz. U. Nr 121 poz. 1034 z dnia 31 lipca 2002 r.
5	USTAWA z dnia 3 lipca 2002 r. Prawo lotnicze	Dz. U. Nr 130 poz. 1112 z dnia 16 sierpnia 2002 r.
6	USTAWA z dnia 29 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy - Prawo lotnicze	Dz. U. Nr 99 poz. 1002 z dnia 1 maja 2004 r.
7	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2003 r. w sprawie określenia lotnisk międzynarodowych	Dz. U. Nr 99 poz. 910 z dnia 4 czerwca 2003 r.
8	Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 30 kwietnia 2004 r. w sprawie klasyfikacji lotnisk i rejestru lotnisk cywilnych	Dz. U. Nr 122 poz. 1273 z dnia 31 maja 2004 r.
9	USTAWA z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym	Dz. U. Nr 86 poz. 789 z dnia 17 maja 2003 r.
10	USTAWA z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o transporcie kolejowym	Dz. U. Nr 92 poz. 883 z dnia 30 kwietnia 2004 r.
11	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 2004 r. w sprawie wykazu linii kolejowych o znaczeniu państwowym	Dz. U. Nr 273 poz. 2704 z dnia 27 grudnia 2004 r.
12	Umowa Europejska z dnia 1 lutego 1991 r. o ważnych międzynarodowych liniach transportu kombinowanego i obiektach towarzyszących (AGTC)	M.P. Nr 3 poz. 50 z dnia 22 stycznia 2004 r.
13	Wykaz przejść granicznych	www.sg.gov.pl (aktualizowane na bieżąco)
14	Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2004 r. w sprawie przyjęcia Sektorowego Programu Operacyjnego Transport na lata 2004-2006	Dz. U. 2004 r. Nr 177 poz. 1828 ze zm.
L.p	Plany, strategie, programy	Dostępność
1	Narodowa Strategia Rozwoju Transportu na lata 2004-2006	
2	Narodowa Strategia Rozwoju Transportu na lata 2007-2013 /projekt/	
3	Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2001-2006	M.P. Nr 43 poz. 851 z dnia 28 grudnia 2000 r.
4	Sektorowy Program Operacyjny Transport na lata 2004-2006	www.mi.gov.pl
5	Założenia Narodowej Strategii Rozwoju Transportu na lata 2007-2013	www.mi.gov.pl
6	Założenia Programu Rozwoju Infrastruktury Transportowej i Komunikacji dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2005-2015	www.umwd.pl

XIV		
OBRONNOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO		
L.p	NAZWA AKTU PRAWNEGO	MIEJSCE I DATA PUBLIKACJI
1	Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 25 sierpnia 2004 r. w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych	Dz. U. 2004 r. Nr 212 poz. 2153
2	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 sierpnia 2004 r. w sprawie określenia rodzaju nieruchomości uznawanych za niezbędne na cele obronności i bezpieczeństwa państwa	Dz. U. 2004 r. Nr 207 poz. 2107
3	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 sierpnia 2004 r. w sprawie wykazu przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu gospodarczo obronnym	Dz. U. 2004 r. Nr 192 poz. 1965
4	Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 7 maja 2004 r. w sprawie sposobu uwzględniania w zagospodarowaniu przestrzennym potrzeb obronności i bezpieczeństwa państwa	Dz. U. 2004 r. Nr 125 poz. 1309
5	Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 30 kwietnia 2004r. w sprawie klasyfikacji lotnisk cywilnych	Dz. U. 2004 r. Nr 122 poz. 1273
6	Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 26 kwietnia 2004 r. w sprawie określenia organów odpowiadających za nadzór nad przestrzeganiem przepisów o ochronie środowiska w jednostkach wojskowych i innych jednostkach organizacyjnych podporządkowanych Ministerstwu Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowanych	Dz. U. 2004 r. Nr 94 poz. 917
7	Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 19 kwietnia 2004 r. w sprawie wojewódzkich sztabów wojskowych i wojewódzkich komend uzupełnień	Dz. U. 2004 r. Nr 66 poz. 613
8	Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 18 lipca 2003 r. w sprawie terenów zamkniętych niezbędnych dla obronności państwa	Dz. U. 2003 r. Nr 141 poz. 1368
9	Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 5 maja 2003 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie przepisów techniczno – budowlanych dla lotnisk cywilnych	Dz. U. 2003 r. Nr 130 poz. 1191
10	Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 25 czerwca 2003 r. w sprawie warunków, jakie powinny spełniać obiekty budowlane oraz naturalne w otoczeniu lotniska	Dz. U. 2003 r. Nr 130 poz. 1192
11	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 czerwca 2003 r. w sprawie obiektów szczególnie ważnych dla bezpieczeństwa i obronności państwa oraz ich szczególnej ochrony	Dz. U. 2003 r. Nr 116 poz. 1090
12	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 kwietnia 2003 r. w sprawie wykazu spółek, przedsiębiorstw państwowych i jednostek badawczo – rozwojowych, prowadzących działalność na potrzeby bezpieczeństwa i obronności państwa, a także spółek realizujących obrót z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa oraz dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa	Dz. U. 2003 r. Nr 86 poz. 790

III. Załączniki graficzne

III.1. Załącznik graficzny nr 1. Wrocławski Obszar Metropolitalny w obowiązującym PZPWD.

III.2. Załącznik graficzny nr 2. Projektowany Wrocławski Obszar Metropolitalny.

OCENA PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

RAPORT O STANIE ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENI WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

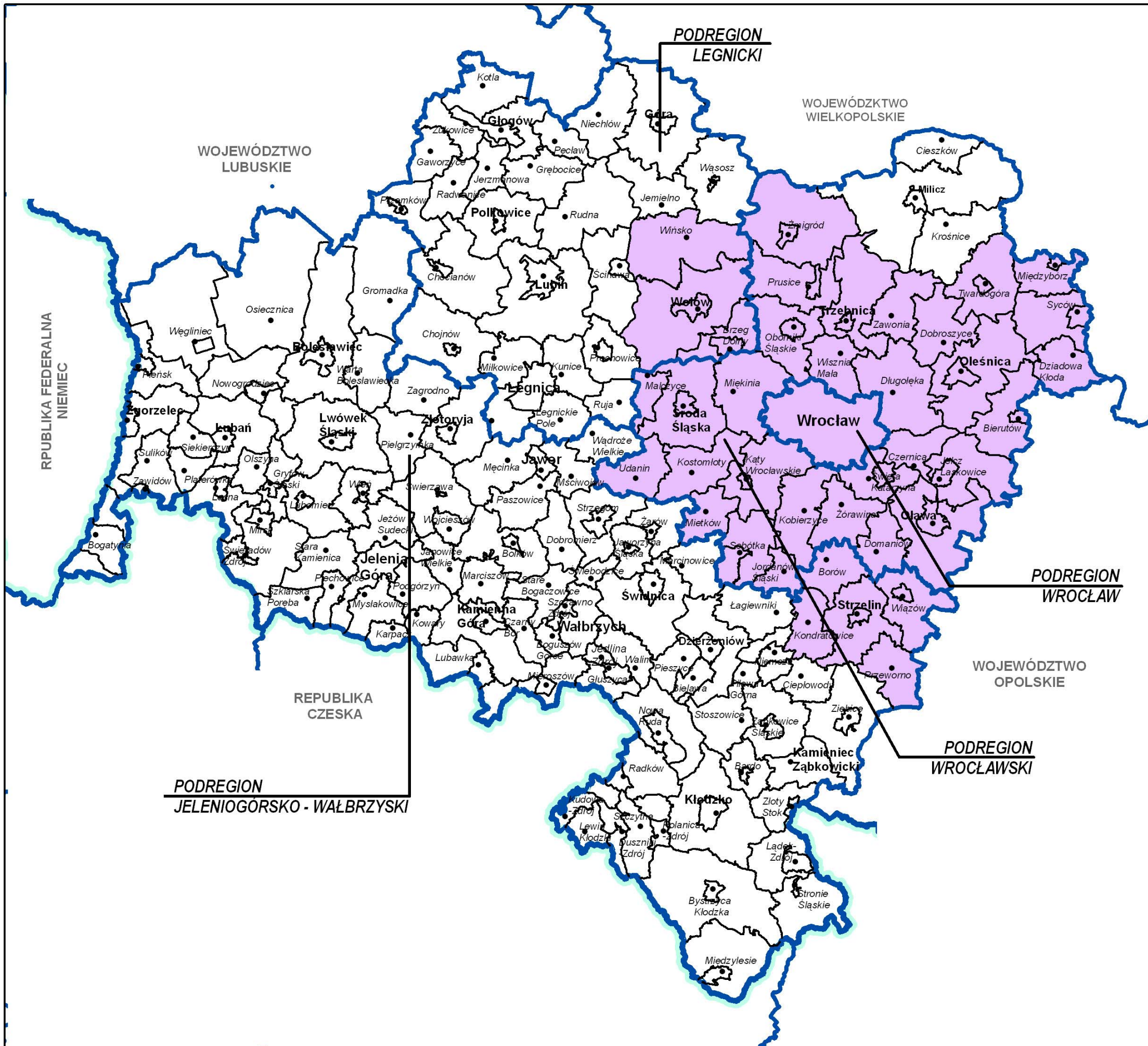
Załącznik graficzny nr 1

WROCLAWSKI OBSZAR METROPOLITALNY W OBOWIĄZUJĄCYM PZPWD

0 5 10 20 30 40 50km

 OBOWIĄZUJĄCE GRANICE NUTS3 - STATYSTYCZNEJ JEDNOSTKI ADMINISTRACYJNEJ

 PROJEKTOWANY OBSZAR METROPOLITALNY W OBOWIĄZUJĄCYM PZPWD

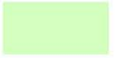
OCENA PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

RAPORT O STANIE ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENI WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

Załącznik graficzny nr 2

PROJEKTOWANY WROCŁAWSKI OBSZAR METROPOLITALNY

0 5 10 20 30 40 50km

- PROPONOWANA GRANICA NUTS 3
- PROJEKTOWANY WROCŁAWSKI OBSZAR METROPOLITALNY (WOM)

